

გუგაზ ქვანია

ქართული
დოკუმენტური

კინო
1910-1970

განმცემლობა „ხელოვნება“
თბილისი 1990

გ. ჟვანიას ნაშრომი მიმოიხილავს ქართული დოკუმენტური კინოს ჩამოყალიბებისა და განვითარების გზებს. იგი მოიცავს 1910—1970 წლებში შექმნილ ძირითად ფილმებს.

ნაშრომი ფაქტიურად წარმოადგენს პირველ მონოგრაფიას ეროვნულ დოკუმენტურ კინემატოგრაფზე, რომელიც შეესებულება ა. გვენცაძის მიერ შედგენილი ფილმოგრაფიით.

წინათქმის, ფილმოგრაფია, ჯილდოების ნუსხა და ფოტომახალა
ალექსანდრე გვენცაძისა

რ ე დ ა ქ ტ ო რ ი მ ზ ი ა ხ ო ს ი ტ ა შ ვ ი ლ ი

წ ი ნ ა თ ქ მ ა

წინამდებარე ნაშრომი წარმოადგენს ქართული დოკუმენტური და სამეცნიერო-პოპულარული კინოს შესახებ წიგნის შექმნის პირველ ცდას. მასში თავმოყრილია და მეცნიერულადაა გაანალიზებული საქართველოს კინოდოკუმენტალისტთა მიერ 60 წლის მანძილზე გადაღებული ფილმები. მისი ავტორია ხელოვნებათმცოდნეობის კანდიდატი, საქართველოს სსრ ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე, მ. ლომონოსოვის სახელობის პრემიის ლაურეატი, კინორეჟისორი, ჟურნალისტი, ქართული დოკუმენტური კინოს მკვლევარი გურამ ჟვანია (1933—1983). მან მხოლოდ 50 წელი იცხოვრა. 1956 წელს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გეოლოგიური ფაკულტეტის დამთავრების შემდეგ სამთო საამქროს უფროსის მოადგილედ იმუშავა ტყიბულის ლენინის სახელობის მალაროში. აქვე იგი თავის ირგვლივ შემოიკრებს ახალგაზრდებს, მათთან ერთად ეარჩიშობს 'სპორტულ მოედანზე' (იყო საქართველოს ჩემპიონი და რეკორდსმენი სირბილში), აყალიბებს მალაროთა დრამწრეს (უნივერსიტეტში საუკეთესო კონფერანსიედ ითვლებოდა). და მაინც თეატრის სიყვარული სძლეეს — 1962 წელს შ. რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრალური ინსტიტუტის სარეჟისორო ფაკულტეტს ამთავრებს და მუშაობს თბილისის მოზარდ მაყურებელთა სახელმწიფო ქართულ თეატრში. ეს მოუსვენარი ადამიანი ძიების რთული გზით სულ ახალ-ახალი სიმაღლეების დაპყრობისაკენ ისწრაფვის. 1963—1970 წლებში გ. ჟვანია საქართველოს სატელევიზიო ფილმების სტუდიაში იღებს ფილმებს: „ქალაქი მთაში“, „მოეპყარით განსაკუთრებული ყურადღებით“ და სხვა.

წლების მანძილზე მას ნაყოფიერი კონტაქტი ჰქონდა დამყარებული საქართველოს კინოფოტოფონოდოკუმენტების ცენტრალურ სახელმწიფო არქივთან. არქივის მუშაკთა დახმარებით შეისწავლა იქ დაცული ფილმები, ნახა მათი სამონტაჟო ფურცლები, თვით ფილმები იხილა ეკრანზე, გაეცნო ქართულ დოკუმენტურ ფილმებზე გამოქვეყნებულ პრესას, რომელიც, სამწუხაროდ, ძალზედ ცოტაა. გ. ჟვანია ბევრს მუშაობდა დოკუმენტური კინოს ისტორიისა და თანამედროვეობის პრობლემებზე. 1970 წელს მან მოსკოვის ხელოვნების ისტორიის საკავშირო ინსტიტუტში დაიცვა დისერტაცია თემაზე: „ქართული დოკუმენტური კინო 1910—1970 წლებში“.

ამ წიგნის გამოსვლამდე ქართულ დოკუმენტურ კინოზე ბროშურაც კი არ გამოქვეყნებულა. გ. ჟვანიამ დასაბამი მისცა ამ ხარვეზის გამოსწორებას.

1970 წლიდან სიცოცხლის უკანასკნელ წუთამდე გ. ჟვანია საქართველოს სამეცნიერო-პოპულარული და დოკუმენტური ფილმების სტუდიის რეჟისორი

იყო. შ. რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრალურ ინსტიტუტში ხელმძღვანელობდა სამეცნიერო-პოპულარული ფილმების სარეჟისორო შემოქმედებით სახელოსნოს. წლების მანძილზე ითვლებოდა სსრკ კინემატოგრაფისტთა კავშირის სამეცნიერო-პოპულარული კინოს საკავშირო კომისიის წევრად. ეს იუმორით აღსავსე პიროვნება ერთ-ერთი პირველთაგანი რედაქტორობდა უნივერსიტეტის სატირულ-იუმორისტულ გაზეთს „კინეკარი“.

მისი შემოქმედება სამყაროს თავისებური, ახლებური ხედვითა და მაღალი პროფესიული კულტურით გამოირჩეოდა. იგი თავისი ზანმოკლე სიცოცხლის მანძილზე ძალდაუტანებლად ეჭიდებოდა ყოველივეს, რაშიც აქსოვდა თავის ნიქს. ენერგიას, იღვწოდა და იწოდა მასში. საქართველოს სამეცნიერო-პოპულარული და დოკუმენტური ფილმების სტუდიაში გ. ჟვანია მრავალი საინტერესო ფილმი გადაიღო. მათ შორისაა სამეცნიერო-პოპულარული ფილმები „აბრეშუნი“ და „ძროხა, ტელევიზორი და ინდაური“, რომლებიც აღმა-ათაში და ბაქოში გამართულ საკავშირო კინოფესტივალებზე პრემიებით აღინიშნა. „აბრეშუნის“ გადაღებისათვის გ. ჟვანია დაჭილდოვდა მ. ლომონოსოვის სახელობის პრემიით და სსრკ სახალხო მეურნეობის მიღწეათა გამოფენის ბრინჯაოს მედლით. მასვე ამავე სტუდიაში გადაღებული აქვს ფილმები: „განთიადის შესახედრად“ (გ. ასათიანთან ერთად), „ინტერვიუ პრემიერის წინ“, „გასროლა რიკოშეტით“, „მაგია თეთრ ფონზე“, „ზღვას რომ უყვარდე“, „ბესო ჟღენტი“ და სხვა. მეტად საინტერესოა მის მიერ „ლენინაუჩფილში“ გადაღებული სამეცნიერო-პოპულარული ფილმი „სამყარო ახლობელი — სამყარო შორეული“.

ბოლო წლებში გ. ჟვანია მუშაობდა საქართველოს ტელევიზიისა და რადიო-მაუწყებლობის სახელმწიფო კომიტეტის სპეციალურ კორესპონდენტად. წლების მანძილზე უძღვებოდა საინფორმაციო პროგრამა „მოამბის“ პოპულარულ ციკლს — „თბილისი — ჩემი სიყვარული“. მისი სცენარებით გადაღებულია მრავალი სატელევიზიო, სამეცნიერო-პოპულარული და დოკუმენტური ფილმი. როგორც მსახიობი მონაწილეობს ფილმებში: „სამი ღამე“ და „პიერი — მილიციის თანამშრომელი“.

გ. ჟვანიას მთელ შემოქმედებით, ჟურნალისტურ, პედაგოგიურ და საზოგადოებრივ მოღვაწეობას ახასიათებდა მოქალაქეობრივი პათოსი, უზადო პროფესიული ოსტატობა, მახვილი თვალი, ახლის ძიების უსაზღვრო სურვილი, დიდი ენერგია და შრომის უნარი, დახვეწილი გემოვნება.

აი, როგორ ახასიათებს გ. ჟვანიას მისი მეგობარი, ხელოვნებათმცოდნეობის კანდიდატი სანდრო თუშმალიშვილი: „არც კი გვეცნობია ჟვანია... ის ჟვანია, უღარდელი, თვითნება, ნიჭიერი და მოუსვენარი, რომელიც ისე ცხოვრობდა, როგორც მას მიაჩნდა საჭიროდ. ჩხირკედლობდა, ქეიფობდა, ზან კინოს იღებდა და ზან ტაქსის საკვს ატრიალებდა, ზან ქუთაისში იყო და ზან კამჩატკაზე. სცენარისტაც იყო, რეჟისორიც, ოპერატორიც, პედაგოგიც, მეცნიერიც, ჟურნალისტიც, კიდევ რამდენი, და... მაინც, მარტო ის არ ყოფილა ჟვანია“ (ჟურნ. „საბჭოთა ხელოვნება“, 1984 წ. № 6).

გ. ჟვანიას წიგნში საინტერესოდ არის მოთხრობილი რევოლუციამდელი კინოს ისტორიაზე, მის დაბადებაზე, თბილისში არსებულ კინოთეატრების პირველ სცენებზე, პირველ ფილმებსა და სიუჟეტებზე, კერძო ფირმებზე. აქვეა გაანალიზებული 70—75 წლის წინ გადაღებული დოკუმენტური ფილმები და სიუჟეტები. მათ შორის „დავით სარაჯიშვილის დაკრძალვა 1911 წლის 26 ივნისს“, „თბილისის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის შენობის საძირკვლის ჩაყრა 1914 წლის 4 მაისს“ და სხვა.

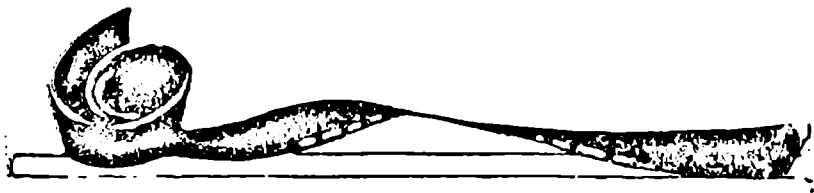
წიგნში მოცემული ცალკეული თავები და ქვეთავები გვაცნობენ პირველი ქართული ოპერატორების — ვასილ ამაშუელისა და ალექსანდრე დიღმელოვის შემოქმედებას. ვეცნობით უნიკალური დოკუმენტური ფილმის „აკაკის მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში 1912 წელს“ შექმნის ისტორიასა და მის ღირსებას. აქვეა ნაჩვენები ქართული კინოს პირველი კინოდრამატურგების სიმონ ესაძისა და შალვა დადიანის კინომოღვაწეობა. ჩამოთვლილია ს. ესაძის მიერ რევოლუციამდე გადაღებული დოკუმენტური ფილმები, საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე იოსებ იმედაშვილისა და პავლე თუმანიშვილის გამოხმაურებები კინოხელოვნების შესახებ.

სამწუხაროდ, მოკლებული ვართ რევოლუციამდელი ქართული კინოს ისტორიაზე გამოქვეყნებულ მასალებს. სხვადასხვა მიზეზის გამო ჩვენამდე ვერ მიაღწია მრავალმა ფილმმა და მათი არსებობის დამადასტურებელმა დოკუმენტმა. ეს წიგნი ნაწილობრივ ავსებს ამ ხარვეზს.

საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების პირველსავე წლებიდან ქართულ დოკუმენტურ კინოს დიდი ყურადღება დაეთმო. 1928 წლის ნოემბერში საქართველოს „სახკინმრეწვთან“ იქმნება ქრონიკის სექტორი, რომლის ხელმძღვანელობა დაეკალა სიკო დოლიძეს. წიგნში დართული ფილმოგრაფიაც 1928 წლიდან იწყება. წლების მანძილზე ქრონიკის სექტორი არსებობდა ჯერ „სახკინმრეწვთან“ (1928—1938), თბილისის კინოსტუდიასთან (1938—1953), კინოსტუდია „ქართულ ფილმთან“ (1953—1958). 1958 წლის 1 ივლისიდან კი „ქართულ ფილმთან“ არსებული კინოქრონიკის სექტორისა და ტექნიკური ფილმების განყოფილების ბაზაზე იქმნება საქართველოს ქრონიკალურ-დოკუმენტური და სამეცნიერო-პოპულარული ფილმების სტუდია.

წიგნში ვეცნობით ერთ-ერთი გიგანტური ნაგებობის ზაქესის მშენებლობაზე შექმნილ სრულმეტრაჟიან ფილმს „ზაქესი“, სოფლის მეურნეობის მშენებლობის ქარიშხლიან წლებისადმი მიძღვნილ ფილმებს: „პოემა შირაქზე“, „მიწის ძახილი“, „საყოლმეურნეო მშენებლობა საქართველოში“, რომლებშიც კარგად იგრძნობა ახალი ცხოვრება, ახალი ადამიანის განწყობა და მსოფლმხედველობა. სხვადასხვა თავებში ავტორი გვაცნობს ათეული წლების მანძილზე შექმნილ ყველა მნიშვნელოვან ფილმს. ერთი თავი მთლიანად ეძღვნება დიდ სამამულო ომს, თბილისის კინოსტუდიის ქრონიკის სექტორის ფრონტელ კინემატოგრაფისტებს და მათ მიერ შექმნილ საინტერესო ფილმებს. აქვე მაღალი პროფესიული ოსტატობითაა განხილული ომის შემდგომ პერიოდში შექმნილი ფილმები. მათში ნაჩვენებია დრომოკმულის განდევნით ახლის განმტკიცება, მრეწველობის ყოველმხრივი განვითარება და სოფლის მეურნეობის სწრაფი აღმავლობა, მეცნიერებისა და წარმოების მუშაკთა შორის შემოქმედებითი კავშირები, ქართველ და მომხმ რესპუბლიკების მშრომელთა ურთიერთობანი, ჩვენს ქვეყანაში მომხდარი პოლიტიკური ძვრები, ლიტერატურის, ხელოვნების და სპორტის მიღწევები. წიგნის დასასრულს ავტორი გვაცნობს სსრკ სახალხო არტისტის, ცნობილი ქართველი რეჟისორისა და ოპერატორის გიორგი ასათიანის შემოქმედებას.

ვინაიდან წინამდებარე წიგნი პირველია ქართულ დოკუმენტურ კინოზე, იგი ნაკლოვანებებისა და შეცდომებისაგან არ იქნება დაზღვეული. მოხარული ვიქნებით, თუ კინომცოდნეები და კინოთი დაინტერესებული მკითხველები მოგვაწვდიან თავიანთ მოსაზრებებსა და შენიშვნებს.

თ ა ვ ი

(1910—1920 წწ.)

კინემატოგრაფი, როგორც ხელოვნება, ადვილად არ შობილა. დაბადების ხანგრძლივი პროცესი ერთგვარი სკეპტიციზმით იყო გამსჭვალული, და თუ მაინც ყურადღებას იპყრობდა, ამას დაკვირვებულ ანალიზთან და დაბადებასთან დაკავშირებულ მოვლენათა სისტემატურ ფიქსირებასთან საერთო არაფერი ჰქონდა. თუ გავითვალისწინებთ იმასაც, რომ XIX საუკუნის დასასრულისა და XX საუკუნის დასაწყისის პერიოდიკა, რბილად რომ ვთქვათ, სრულად არ შემონახულა, მაშინ ინფორმაციის ისტორიოგრაფიულ სიზუსტეზე პრეტენზია არ შეიძლება გვექონდეს. ამიტომ ნათქვამში — „პირველი ცნობა“, „პირველი დემონსტრაცია“ — უნდა ვივლით სხმოთ „პირველი ცნობა, რომელსაც მივაცვლიეთ“, „პირველი დემონსტრაცია, რომელიც ალბათ პირველი იყო“ და ა. შ.

...პირველ ცნობას ძმები ლიუმერების გამოგონების შესახებ გაზეთ „ცნობის ფურცელზე“ ვხვდებით: „დღეს, 16 ნოემბერს სათავადაზნაურო თეატრში ნაჩვენები იქნება კინემატოგრაფი — მთელს ევროპაში განთქმული ცოცხალი ფოტოგრაფიული სურათები ლიუმერისა“¹.

¹ გაზ. „ცნობის ფურცელი“, 1896, 16 ნოემბერი.

...სანახაობის უცნაურობამ განაპირობა ახლადშობილი კინოს ყწრაფი ზრდა. ექვსი თვის შემდეგ ლიუმერის სინემატოგრაფის რეკლამას უკვე თან ერთვოდა შემოთავაზებული სიუჟეტების პროგრამაც¹.

პირველი სტაციონარული კინოთეატრი „ილუზიონი“ გაიხსნა 1904 წელს გოლოვინის (ამჟამად რუსთაველის) პროსპექტზე, ყოფილ რესტორან „დათვის“ შენობაში. მანამდე ფილმებს უჩვენებდნენ ან სათავადაზნაურო თეატრში, ან ძმები ნიკიტინების ცირკში. კინოთეატრის ოფიციალური მფლობელები გახდნენ ს. ივანიცკაია და როზეტი, მაგრამ ძალიან მალე ივანიცკაია დასცილდა როზეტის და იმავე გოლოვინის პროსპექტზე, ყოფილ „შისმანის ფოტოგრაფიის“ შენობაში საკუთარი ილუზიონი გახსნა.

ს. ივანიცკაია ფილმებს იძენდა, ხოლო გამოყენების შემდეგ სხვა ქალაქებში ჰყიდდა. ეს იყო მცირე მელოდრამები, კომედიები, სიუჟეტები, ქრონიკები. რეპერტუარში მხოლოდ უცხოური ფილმები შედიოდა. ილუზიონი მუშაობდა 5 საათიდან ღამის 1 საათამდე. პროექტორს უძრავოდ, ხელით ამუშავებდნენ.

1905 წელს ს. ივანიცკაია საგასტროლოდ გაემგზავრა თურქეთის ქალაქებში. დაბრუნების შემდეგ კი მუშტაიდის ბაღში (ამჟამად ორჯონიკიძის სახელობის კულტურისა და დასვენების პარკი) ააშენა „ხის სახლი“ — საზაფხულო ილუზიონი თავისივე პატარა ელექტროსადგურით.

ამ შემოსავლიანი საქმით სხვებიც დაინტერესდნენ. გამრავლდა სტაციონარული კინოთეატრები. 1907 წელს უკვე მოქმედებდა „მუზა“, „კოლიზეი“ (ყოფილი „მახლასი“), „აპოლო“, „ლირა“, „მულენ ელექტრიკი“, „ამპირი“, „მინიონი“, „სინემა დისკი“ და სხვა კინოთეატრები.

გაჩნდა კონკურენცია — კინოთეატრების მფლობელები, ფირმები, უცხოური გამჭირავებელი კანტორის ფილიალები ათასგვარ ხერხს მიმართავდნენ მაყურებლის მისაზიდად.

მატინიანცის სარეკლამო ბიურო („წარმდგენი დუქანი“), თავის მხრივ, ებრძოდა კინოთეატრების მფლობელებს (ისინი რეკლამის ფასზე ვერ თანხმდებოდნენ)². ეკრანზე აჩვენებდნენ ყველაფერს, რაც კი პირველ მაყურებელს ცნობისმოყვარეობას და-

¹ გაზ. „ცნობის ფურცელი“, 1897. 1 მაისი.

² ს.კ. სარ ცსსა, ფონდი 29, საქმე 573.

უკმაყოფილებდა. კინოპროდუქციის თემატიკა მთელ მსოფლიოში ერთნაირი იყო.

თბილისის 15 სარეკლამო ბოძზე იგივე განცხადებები იყო გამოკრული, რაც მსოფლიოს ყველა იმ ქალაქში, სადაც კინემატოგრაფი ფეხს იკიდებდა, ხოლო რეკლამები გადაჭარბებული მოკრძალებით არ გამოირჩეოდნენ.

„პირველად თბილისში — ყველა დედაქალაქში გახმაურებული და ერთხმად აღიარებული კინოსენსაცია.

ცირკის მეფე.

ყველაფერი აქამდე ნანახი უფერულდება ამ არაჩვეულებრივ სანახაობასთან“¹.

უზარმაზარი შემოსავლის მიუხედავად კინემატოგრაფი ბალანსური სანახაობისაგან ფაქტიურად არ განსხვავდებოდა.

„დღეს მუშტაიდის ბაღში გაიმართება სეირნობა. მოეწყობა ილუმინაცია, უკრავს ორკესტრი და საზანდარი. პროექტორ-სინემატოგრაფი უფასოა... და ა. შ. დას. 5 საათზე“². სხვა შემთხვევებში სინემატოგრაფთან ერთად პუბლიკას „ლოტოს თამაშს და ცეპელინის აფრენას“ სთავაზობდნენ³.

კინემატოგრაფს ზოგჯერ, რბილად რომ ვთქვათ, ქარაგმული ხასიათიც ჰქონდა. მაგალითად 1912 წლის 17 აგვისტოს „სახალხო გაზეთში“ დაიბეჭდა სტატია „კინემატოგრაფიული დაწესებულება“, სადაც ვკითხულობთ:

„რასაკვირველია ბრძანებულხართ პროექტორში: აი ჯგუფი ინგლისელი დენდი ინტელიგენტებისა... საგანგებო სერთუქები მონოკლებით აღჭურვილნი თვალნი, ყინულის სახე, რომაული მედიდურობა და დარბაისლობა... ერთი სიტყვით, ელით, რომ საცაა გაიხსნება პარლამენტის სხდომა! მაგრამ უცებ რაღაც მოხდა! არც-თუ მეხი დაეცათ, არც-თუ ყუმბარა გაუსკდათ ფეხებს შუა და აირია ყველაფერი!.. საშინელი სისწრაფით იცვლებიან მოძრავი სურათები... გარბიან უგზოუკვლოდ დამფრთხალი გლადისტონ-ასკვიტები... აი, გამოჩნდა ტყე, ველი, მთა, კლდე, ღრე, მდინარე... ლაჯგახეულმა მინისტრ-დეპუტატებმა გადალახეს ასი ათასი ვერსი... იალქნებივით აფრიალებული სერთუქები იგლიჯებიან ნარ-

¹ საქ. სსრ თეატრის, მუსიკისა და კინოს სახელმწიფო მუზეუმი. ფონდი 2, საქმე 1.

² გაზ. „სახალხო გაზეთი“, 1912, 5 ივნისი.

³ გაზ. „სახალხო გაზეთი“, 1912, 23 აგვისტო.

ეკალხედ, მონოკლები კენწეროებზე ეკიდებიან... ველარას არ-
ჩევთ... ყველაფერი თრთის, ზანზარებს, მოძრაობს... მხოლოდ ძა-
ლად დამფრთხალი გაფცქვნილ-დაფლეთილი ფარა... ვერც კი გა-
გიგიათ, ისევ „იმაზეა ლაპარაკი“, თუ სხვა რაზედმეო, — ისევ ის
ჯენტლმენები გარბიან თუ გაძარცული ვაჭრები... აღარც თავი,
აღარც ბოლო, აღარც აზრი... შესცქერი პირდაღებული და არ
იცე, გაიყინო თუ მართლა ფათერაკი რამ დაემართათ ინგლისე-
ლებს... მაგრამ უცებ ყველაფერი გაქრა და ტილოზედ ისევ ნაც-
ნობი ჯგუფი გამოჩნდა. ხელში უჭირავთ კურდღლის ბაჭია და
ხითხითებენ... თურმე ხუმრობა ყოფილა!

ასეთივე სურათის ნახვა შეიძლება ჩვენი დრამატული საზო-
გადოების გამგეობაშიც“.

ამგვარი იყო პრესაში დაბეჭდილი პირველი თავისებური რე-
ცენზია.

პროგრამების უმრავლესობის კაფე-შანტანური არსი სათანა-
დო ზემდგომ ორგანოებშიც აირეკლა. კერძოდ, „ტფილისის გუ-
ბერნიის საქალაქო საქმეთა საკრებულო“ იტყობინებოდა, რომ
„...სინემატოგრაფიული სეანსებისათვის განკუთვნილ შენობაში
ეკრანზე სურათის დემონსტრირებასთან ერთად ყოველად დაუშვე-
ბელია ე. წ. ცოცხალი ნომრები, ანუ მომღერალთა, მოცეკვავეთა,
ფიზიონომისტთა, მახინჯთა და სხვათა გამოსვლები. 6 ივლისი,
1909 წ. გუბერნატორი ანტონოვი“¹.

იყო უფრო სერიოზული ცირკულარებიც. ჯერჯერობით ვერ
მოხერხდა იმის დადგენა, თუ როგორ და რაში გამოიხატებოდა
იმდროინდელი ფილმების რევოლუციური სულისკვეთება, მაგრამ
მოიპოვება არაპირდაპირი ცნობები მისი არსებობის შესახებ: 1908.
წლის დეკემბერში საგარეო საქმეთა სამინისტროს ბეჭდვითი საქ-
მის მთავარმა სამმართველომ თხოვნით მიმართა გუბერნატორს,
რათა აეკრძალა იმ ფილმების დემონსტრირება, რომელნიც „აღვი-
ვებს ამბოხების, ან სხვა დანაშაულებრივი მოქმედების სურ-
ვილს“².

რა საქმიანობას ეწეოდა თბილისში არსებული ს. ივანიცკაიას
კერძო ფირმა, ცნობილი საპროკატო ფირმების „ჩინეზის და ამ-
ბროზიოს“³ (იტალია), „პატე“ და „გომონის“ (საფრანგეთი), ლე-

¹ საქ. სსრ ცსსა, ფონდი 29, საქმე 573, № 1.

² საქ. სსრ ცსსა, ფონდი 17, საქმე 7480, გვ. 15.

³ მსოფლიოს კინოს ისტორიკოსის ეორჟ სადულის გადმოცემით იტალიელ
ოპერატორ ვიტროტის, რომელიც ამბროზიოს მიერ იყო გამოგზავნილი რუ-
სულ ფირმა „ტიმან-რეინგარდში“, „პატარა იმპროვიზირებული სტუდია ჰქონ-

ვინის. კოტანისა და სხვათა კერძო კანტორები? ისინი ჩამოტანილ ფილმებთან ერთად უჩვენებდნენ თბილისში გადაღებულ დოკუმენტური ხასიათის სიუჟეტებსაც, მაყურებელს სთავაზობდნენ სანახაობით კადრებს, რომელზეც თემატიკის მიუხედავად, ერთხელ და სამუდამოდ გამომუშავებულ მკაცრ კონსტრუქციას ექვემდებარებოდნენ. 40-დან 80-მდე მეტრის სიუჟეტი 3—5 კადრისაგან შედგებოდა და თემატურად ასახავდა ქალაქის მმართველობისათვის საინტერესო ფაქტებს: მეფისნაცვლის, ხელისუფლების წარმომადგენელთა ან მათთან ახლო მდგომ პირთა ცხოვრებას, „უკუდავყოფდა“ კონკრეტულ „ბრწყინვალე“ პერსონებს ან „დაუვიწყარ“ მოვლენებს. აჩვენებდნენ აგრეთვე სენსაციურ სიუჟეტებს — აეროპლანით ვასილევის, უტოჩკინის, ქებურიას პირველ გაფრენას (სამწუხაროდ სიუჟეტები არ შემონახულა), იყო ეგზოტიკური ხასიათის ფილმებიც: „ქეიფი ორთაქალის ბაღში“, „კინოების მუშტიკრივი“ და სხვა.

თემატიკის და გადაღების მანერის თვალსაზრისით ტიპურია — „თბილისის გარნიზონის პარადი 1910 წ. 5 ოქტომბერს“. მის იმპერატორობით უდიდებულესობის კავკასიის „ნამესტნიკის“ ი. ვორონცოვ-დაშკოვის დასწრებით. ს. ივანიკაიას კინოთეატრ „ილუზიონის“ კადრები“¹.

პირველი და საკმაოდ გრძელი კადრი (27 მეტრი) წარმოგვიდგენს „ნამესტნიკის“ გამოსვლას სასახლიდან (ამჟამად პიონერთა სასახლის შენობა). ნოხებით მოფენილ გრძელ კიბეზე უმაღლესი სამხედრო პირები ეშვებიან. ყოველი მათგანი ჩერდება კიბეზე მდგარი მდიდრულად ჩაცმული ქალის წინ, თავაზიანად ართმევს ხელს და გზას აგრძელებს. ეს, ალბათ, მეფისნაცვლის მეუღლეა. გამოჩნდება თვით მეფისნაცვალიც. იგი არ ართმევს ქალს ხელს, გაუჩერებლივ ჩაუვლის მას და კიბეზე ეშვება.

შომდეწინ კადრში ნაჩვენებია მოედანი, სადაც პარადი უნდა მოეწყოს. დასაწყისში ჩვენ ვხედავთ ოპერატორს უზარმაზარი სამეფხათი, რომელიც შემდეგ კადრიდან გამოდის (პარადს, ალბათ, ორი ოპერატორი იღებდა). შემდეგ აღბეჭდილია ჯარის სხვადასხვა ნაწილის საზეიმო სვლა.

და თბილისში, სადაც იგი რამდენიმე ხანს იყო“ (იხ. საქ. სსრ თეატრის, მუსიკისა და კინოს სახელმწიფო მუზეუმი, ფონდი 1, საქმე 971, № 20502).

¹ საქ. სსრ კინოფოტოფონოლოკუმენტების ცენტრალური სახელმწიფო არქივი.

ასეთივე ტიპისაა გ. გოგიტიძის მიერ გადაღებული მეორე სიუჟეტი „სახალხო გვარდიის დღე თბილისში 1918 წლის 12 იანვარს“. სურათი გადაღებულია პოლკოვნიკ ს. ესაძის თანამშრომლობით¹. ზემოაღნიშნული სიუჟეტის გადაღებიდან რვა წელია გასული, ამიტომ ტექნიკა საკმაოდ განსხვავებულია, კერძოდ, შემცირებულია კადრების სიგრძე. ოპერატორებმა პანორამის გადაღება ისწავლეს და ობიექტს უკვე მოძრავი აპარატით იღებენ. ამ თვალსაზრისით საინტერესოა „კონკიდან“ აღბეჭდილი მსვლელობა გოლოვინის პროსპექტზე. სხვა მხრივ სიუჟეტის კონსტრუქცია არ შეცვლილა.

იმდროინდელი ქრონიკების შემდეგი თემაა სხვადასხვაგვარი კურთხევა. მაგ. „თბილისის სახელმწიფო ბანკის კანტორის კურთხევა და გახსნა 1910 წ.“. აპარატი ფრონტალურად დგას ბანკის შესასვლელთან. ყოველ წუთს ჩერდება კარეტა და იქიდან სტუმრები გადმოდიან. თბილისის მორთულ-მოკაზმული არისტოკრატია თავს იწონებს მოდური ტუალეტებით და ეკიპაჟებით.

ამ დემონსტრაციას სიუჟეტის ნახევარი ეძღვნება. შემდეგ სამეტრიან პლანში გაივლებს თვით კურთხევა, გადაღებული ბანკის შენობაში.

ფილმის მეორე ნახევარში ნაჩვენებია სტუმრების დაშლა. იმავე წერტილიდან, საიდანაც გადაღებული იყო პირველი კადრის სიუჟეტი.

„თბილისის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის შენობის საძირკვლის ჩაყრა 1914 წლის 4 მაისს“ დიდად არ განსხვავდება ზემოაღწერილი სიუჟეტისაგან. იგივე ხალხმრავლობა, გვირგვინები და ყვავილები. ოღონდაც ამ სიუჟეტში საერთოდ არა ჩანს ის ქვა, პოლიტექნიკური ინსტიტუტის საძირკველში პირველად რომ ჩადეს.

ამ პერიოდის ქრონიკის ერთ-ერთი თემაა დასაფლავებანი.

„ქალაქის თავის მატინოვის დაკრძალვა 1909 წ.“ (ტიტრი არ შემონახულა), „საქართველოს ეგზარქოსის, ქართლ-კახეთის არქიეპისკოპოსის ალექსის ნეშტის ჩამოსვენება რკინიგზის სადგურზე“, ს. ივანიცაიას ფირმის საკუთარი გადაღება (1914 წ.). ეს ორი სურათი ერთმანეთისაგან მხოლოდ მიცვალებულებით განსხვავდება. გადაღების ერთი და იგივე მანერა — ოთხი ნახევრად საერთო და პერტიკული საერთო ხედი, გადაღებული ერთი და იგივე წერტილიდან, კატაფალკი, სამგლოვიარო დროშები, სამგლოვიარო განწყობი-

¹ საქ. სსრ კინოფოტოფონოდოკუმენტების ცენტრალური სახელმწიფო არქივი.

ლებისათვის შეუფერებლად მხიარული და აღგზნებული პუბლიკა.

ასეთივე სიუჟეტი — „დავით სარაჯიშვილის დაკრძალვა 1911 წლის 26 ივნისს“. ქრონიკამ კი, როგორც ფიქრობენ, უნიკალური კადრები შემოგვინახა. დავით ზაქარიას ძე სარაჯიშვილი კონიაკის წარმოების დამაარსებელი, საქართველოსა და რუსეთში გამოჩენილი საზოგადო მოღვაწე იყო. იგი თავისი შემოსავლის დიდ ნაწილს თბილისში კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმეს ახმარდა და ამიტომ მის დაკრძალვაზე შეიკრიბა მოწინავე ინტელიგენცია, მუშა-მოსამსახურეები, ხელოსნები. კინოაპარატმა აღბეჭდა ცხედრის გამოსვენება და მრავალრიცხოვანი პროცესია. კადრში მოხვდნენ აპარატთან ახლოს მდგომი პირები. ყურადღებას იქცევს ერთი მათგანი, დაღლილი და ნალვლიანი სახის ღარიბულად ჩაცმული კაცი, რომელზეც არსებობს აზრი, რომ იგი ნიკო ფიროსმანაშვილია.

სამწუხაროდ, არცთუ ბევრი სიუჟეტი გადარჩა. თავის დროზე კი მათი რიცხვი ალბათ დიდი იყო, რადგან თბილისში ათი წლის მანძილზე ქრონიკალური ფილმების დემონსტრირებისას, ერთი და იგივე ფირი ერთ კვირაზე მეტ ხანს არ რჩებოდა ეკრანზე. რასაკვირველია, მათ შორის ავტორისეული, ნოვატორული და თემატიკურად საინტერესო ფირებიც იქნებოდა, მაგრამ ჩვენამდე მოღწეულ სიუჟეტთა მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ, ზოგიერთი გამონაკლისის გარდა, მხოლოდ ზემოაღნიშნულის კლასიფიკაციაა შესაძლებელი.

პირველი ნაბიჯები

ქართული პროფესიული საოპერატორო სკოლის დაბადება დაცვირებულია ვასილ ამაშუკელის სახელთან, რომელმაც კადილო უნიკალური დოკუმენტური ფილმი „აქაკის მოგზაურობა რაქა-ლეჩხუმში 1912 წელს“.

ვ. ამაშუკელი დაიბადა 1886 წელს ქ. ქუთაისში. ოთხკლასიანი გიმნაზიის დამთავრების შემდეგ სწავლა განაგრძო ვ. ბალანჩივაძის სამხატვრო სახელოსნოში. ვ. ბალანჩივაძემ ერთ-ერთ მხატვარს, რომელიც მოსკოვს მიემგზავრებოდა, სთხოვა სწავლის გასაგრძელებლად წაეყვანა თავისი ნიჭიერი მოწაფეც. მოსკოვში ჩასვლის შემდეგ ვ. ამაშუკელი სამხატვრო სახელოსნოში მუშაობდა, მაგრამ მალე ხელი დაიზიანა და კინომექანიკოსის პროფესიის სწავლას შეუდგა. სამშობლოში დაბრუნების შემდეგ ერთხანს ქუთაისში ცხოვრობდა, შემდეგ კი ბაქოში გადასახლდა. აქ

„მუშაობა დაიწყო ი. გეპნერისა და კ. მესხის კინოთეატრში. „გეპნერმა წამიყვანა მოსკოვში საპროექტო აპარატის საყიდლად, — ივონებდა ვ. ამაშუკელი, — მე იქ გავეცანი გომონის ფირმას... და დავეყავი სამი-ოთხი თვე. პრაქტიკა მივიღე და 1908 წლის დამლევს დაებრუნდი ბაქოში. თან წამოვიღეთ როგორც საპროექტო, ისე გადამღები აპარატი“¹.

კინომექანიკოსად მუშაობისას ვ. ამაშუკელმა რამდენიმე ეპიზოდი გადაიღო გუბერნატორის ბაღში, რომლის ეკრანზე ჩვენებამ კარგი მოსაველი მისცა კინოთეატრის მფლობელებს. ამას მოჰყვა სიუჟეტი „აღლუმი ბაქოში გუნების აღების 50 წლისთავის აღსანიშნავად“. რომლის ჩვენებამ ცხოველი ინტერესი აღძრა მაყურებელში. 1909—1910 წლებში ეკრანზე გამოჩნდა ვ. ამაშუკელის მიერ გადაღებული სხვა სიუჟეტებიც: „გასეირნება ზღვის ნაპირზე“, „ნავთის საწარმოები“, „ქვანახშირის გადაზიდვა აქლემებით“, „გემის შემოსვლა კავკაზ-მერკურის ნავსადგურში“, „გემის გადმოტვირთვა“, „ბაქოს ბაზრის ტიპები“ და სხვა.

1910 წელს ვ. ამაშუკელი ქუთაისში დაბრუნდა. კინოთეატრის მფლობელები ტ. ასათიანი და პ. მეფისაშვილი დაითანხმა კინოაპარატი შეძენაზე და გადაღებები განაგრძო. მალე კინოთეატრ „რადიუმის“ ეკრანზე, სადაც ამაშუკელი კინომექანიკოსის მოვალეობას ასრულებდა, დაიწყო დემონსტრირება კინოფილმებისა: „ქუთაისის პეიზაჟები“, „ბაღის პანორამა“, „ბაგრატიის ტაძრის ნანგრევები“, „ხონის აბრეშუმის ფაბრიკა“, „მუშაობა ფერმაში“ და სხვა, რომლებიც სამწუხაროდ არ შემონახულა.

აკ. წერეთლის იუბილე, რომელიც პირველად თბილისში 1908 წელს გაიმართა, ქართველი ხალხის ეროვნულ დღესასწაულად იქცა. საქართველოს თითქმის ყველა ქალაქსა თუ სოფელში მოეწყო საიუბილეო დღესასწაული. თავის დროზე რაჭა-ლეჩხუმის ხალხმა ვერ აღნიშნა პოეტის იუბილე და მხოლოდ 1912 წელს შეძლო მიეპატიჟა საყვარელი პოეტი თავის მხარეში.

პოეტის მოგზაურობას რაჭა-ლეჩხუმში წინ დიდი მზადება უძღოდა. გაზეთები საორგანიზაციო კომიტეტის სხდომის ანგარიშებთან ერთად აქვეყნებდნენ წერილებსა და მოთხოვნებს სამოგზაურო მზადების გეგმაში კიდევ რამდენიმე სოფლის შეტანის შესახებ. ბოლოს „ღრმად პატივცემულ საზოგადოებას“ აუწყეს მოგზაურობის ზუსტი პროგრამა და მარშრუტის აღწერი-

¹ საქ. სსრ თეატრის, მუსიკისა და კინოს სახელმწიფო მუზეუმი. ხელნაწერთა განყოფილება, ფონდი 1, საქმე 791. № 20502/20841.

ლობა. გაზეთები იქვე იტყობინებოდნენ, რომ პოეტს მოგზაურობაში თან ახლდებოდა „ფოტოგრაფი და სინემატოგრაფი“, რომელიც ყოველ ღირსშესანიშნავ მოვლენას გადაიღებდა.

3. ამაშუკელმა იმ დროისათვის ბრწყინვალედ გაართვა თავი ჟასახულ ამოცანას. ფილმში იგრძნობა ოპერატორის განსაკუთრებული დამოკიდებულება გადასაღები მასალისადმი. გამომსახველობითი მხარე მრავალ კადრში ოსტატურადაა მიღწეული.

„იმ დროს კინო ნამდვილ სასწაულად ითვლებოდა, — იკონებს ვ. ამაშუკელი, — მთელი მრეწველობა კერძო მესაკუთრეთა ხელში იყო. ქუთაისში ყოფილ ქარავან-სარაის ქუჩაზე (ამჟამად რუსთაველის ქუჩა), პირველი გიმნაზიის პირდაპირ კერძო მრეწველმა ტ. ასათიანმა სინემატოგრაფი „რადიუმი“ გახსნა. ამ სინემატოგრაფში მე კინომექანიკოსად ვმუშაობდი.

„რადიუმის“ განმგებლობაში იყო „გომონის“ მარკის უზარმაზარი გადამღები აპარატი, რომელიც მაშინ ტექნიკის უკანასკნელ სიტყვად ითვლებოდა. იგი იწონიდა 35 კგ. მე თავისუფალ დროს ამ აპარატით ქალაქის ხედებს ვიღებდი.

ეს იყო 1912 წელს. გაზეთებიდან გავიგე, რომ აკაკი წერეთელი რაჭა-ლეჩხუმში აპირებდა მოგზაურობას. შექმნილი იყო სპეციალური კომისია ამ მოგზაურობის ჩასატარებლად. ერთხელ ჩემთან მოვიდნენ ამ კომისიის წევრები და წინადადება მომცეს აკაკის მოგზაურობა ფირზე გადამეღო. მე მათ ვუპასუხე, რომ ამისათვის საჭიროა ფირების ძალიან დიდი რაოდენობა, რაც ძვირი დაჯდებოდა. ისინი დამპირდნენ ყველაფრით უზრუნველყოფას და მეც სიამოვნებით დავთანხმდი. ამ მიზნისათვის ვარშავიდან 1500 მეტრი ფირი იქნა გამოწერილი.

მოგზაურობა დაიწყო 1912 წლის 21 ივლისს ქუთაისის სასტუმრო „გრანდ-ოტელიდან“. ეტლი, რომელშიც პოეტი იჯდა, მთლიანად ყვავილებით იყო მორთული. მრავალი გამცილებელი შეკრებილიყო. იქვე სასტუმროს ეზოშივე გადავიღე ჩემი ფილმის პირველი კადრები“.

„აკაკი 19 ივლისს ჩავიდა ქუთაისში. 21 ივლისს ქუთაისის სასტუმრო „გრანდ-ოტელიდან“ გაემგზავრა რაჭა-ლეჩხუმისაკენ. მგოსანს თან ახლდნენ გაზეთ „თემის“ რედაქტორი გიგო დიასამიძე, ძმისწული ვასილ წერეთელი, მომვლელი კოტე აბდუშელიშვილი, საიუბილეო კომიტეტის წევრნი: ვასილ პეტრიაშვილი, სამსონ დათეშიძე, ი. ისაკაძე და იაკობ ვარაზაშვილი; ქართული ჟურნალ-გაზეთების თანამშრომლები: ლადო ბზევანელი, იოსებ მერკვილაძე; გაზეთ „კოლხიდის“ რედაქტორი მიხეილ ჭაფარიძე, ფოტოგრა-

ფი — კოტე ქავთარაძე და ქუთაისის „რადიუმის“ თეატრის სინე-მატოგრაფის მოხელე ვასილ ამაშუკელი“¹.

პირველად ვ. ამაშუკელი მცირე ზომის ქრონიკალურ სიუჟეტებს იმ დროს დამკვიდრებული ხერხით იღებდა. კინოაპარატი მოშორებით დგას — ვხედავთ ხილსა და ეტლსაც. ერთ ადგილზე თანდათან იკრიბება ხალხი და ამის მიხედვით ვხვდებით, სად დგას პოეტი. თითოეული ასეთი კადრი 10-20 მეტრია და ერთმანეთისაგან წარწერებითაა განცალკევებული. ტიტრები გაფორმებულია ვინიეტით, ცენტრში აკაკი წერეთლის პორტრეტი ჩაბეჭდილი. წარწერები გვაუწყებენ: „ქუთაისიდან გამგზავრება 21 ივლისის დილის 7 საათზე“, „ჩაის სმა სოფელ კომაში სპირიდონ წერეთლის სახლის ეზოში“, „ნაციონალური ცეკვა ფერხული სოფელ ელესთან, რაჭის ცნობილი ერისთავის როსტომის მემკვიდრეების სახლის ეზოში“ და ა. შ. ასეა გადაღებული ფილმის პირველი მესამედი.

ფილმის კადრებისა და საგაზეთო ინფორმაციების თანახმად, რაჭის მოსახლეობამ ა. წერეთელს მოუწყო შეხვედრა, რომლის ყველა მონაწილე, დიდი თუ პატარა, ცდილობდა გადმოეცა თავისი უსაზღვრო სიყვარული პოეტისადმი. ბუნებრივია, გულგრილი ვერც ოპერატორი დარჩებოდა:

თანდათანობით ეკრანზე ჩნდება პოეტის სახე. შემდეგ წარწერა „საირმის კლდეთა პლანი, ბუნების საოცრება“, რომლითაც, გაზეთების ცნობით, აღტაცებული დარჩენილა ა. წერეთელი; ვ. ამაშუკელი შემოქმედის თვალთ დანახულ საირმის მთაგრეხილს მთელ სიგრძეზე იღებს. აპარატი აღბეჭდავს ხალხით გარშემორტყმულ პოეტს, ფეხით მოსიარულეთაც და ცხენოსნებსაც... აკაკი შეჰყურებს კლდეებს და გვერდით მდგომს ესაუბრება. აპარატი კლდის ვერტიკალურ პანორამას იღებს, ჩერდება და ისევ აგრძელებს პანორამის გადაღებას, მხოლოდ, ამჯერად, ჰორიზონტალური მიმართულებით. თითქოს პოეტი ათვალიერებს მათ. ამგვარი კადრები ფილმში თანდათანობით მრავლდება.

ბუნებრივია, ვ. ამაშუკელს 12 დღიანი მოგზაურობის დროს არ შეეძლო განთავისუფლებულიყო გადაღების ჩვეული დაშტამპული მანერისაგან, მაგრამ საერთო სიხარული უდავოდ ოპერატორსაც გადაედო და ამ სიხარულმა, თავის მხრივ, ობიექტისადმი აქტიური დამოკიდებულება დაბადა. სწორედ ამ დამოკიდებულების

¹ საქ. სსრ თეატრის, მუსიკისა და კინოს სახელმწიფო მუზეუმი. ხელნაწერთა განყოფილება, ფონდი 15, № 14915.

შედევად წარმოიშვა ზემოაღნიშნული ოპერატორული სიახლენიც. რასაკვირველია, საქმე მხოლოდ ოპერატორის მიერ გადაღებულ იმ დროისათვის უჩვეულო ვერტიკალურ პანორამაში არ გამოიხატებოდა. არის სხვა მაგალითებიც: პირველი ნაწილის კადრებს შუა წარწერაა: „აკაკი წერეთელი მიემართება კათედრისაკენ ლექციის წასაკითხად“. 22 ივლისი, სოფელი ქრებალო... გრძელ რიგად ჩაწყვირებული თაყვანისმცემლები. დგანან სადად ჩაცმული გლეხები, ბავშვები. შორიდან გამოჩნდება და აპარატისაკენ მიემართება პოეტი თანმხლებ პირებთან ერთად, რომელთა შორის არიან მამაკაცები — მკაცრ ინგლისურ ყაიდაზე შეკერილი ტანისამოსით, ქალები მდიდრული გრძელი კაბებით, სამხედრო პირები — საპარადო მუნდირებით, მღვდელთმსახურები მკერდზე ოქროს ჯვრებით. მათ შორის გამოირჩევა მაღალი ტანის, ჩოხაში გამოწყობილი, ჭკვიანი და ლამაზი სახის ქალბატონი მოხუცი. ჯგუფი აპარატისაკენ მოდის და ნათლად იგრძნობა, რომ ოპერატორი, რაღაც გარკვეული მომენტიდან ამ მოხუცი დაინტერესებული, იწყებს მის გადაღებას. ვ. ამაშუკელი მას კომპოზიციის ცენტრში ათავსებს: ჯგუფი უახლოვდება აპარატს, რომელიც იღებს მოხუცს ჯერ მკერდამდე, შემდეგ კი მთლიანობაში. ფილმის მეორე ნაწილში უკვე აშკარაა მონტაჟური გადაღების ტენდენცია. ვ. ამაშუკელი წინასწარ სწავლობს პოეტის მიერ გასაუღელ გზას და ისეთ წერტილს ირჩევს აპარატის დასადგმელად, რომელიც შესაძლებლობას აძლევს მას აპარატის გაუჩერებლად გადაიღოს საერთო ხედი, რომელიც შემდეგში თანდათან მსხვილ კადრში გადადის. ოპერატორს ბედმა გაუღიმა — ალტაცებულმა თაყვანისმცემლებმა აიტაცეს პოეტი (ეს შესანიშნავად ჩანს კადრში) და ხელში აყვანილი წაიყვანეს კამერის მიმართულებით, ამიტომ კადრი თავისთავად მსხვილდება და ბოლოს ჩვენ ვხედავთ აკაკი წერეთლის ბედნიერ და ოღნავ დაბნეულ კეთილშობილ სახეს. ამ ფირის აუღელვებლად ყურება წარმოუდგენელია.

განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებს ფილმის გამომსახველობითი მხარე. კარგად მიგნებული საინტერესო კომპოზიცია შესანიშნავად გადმოსცემს საერთო-საზოგადოებრივ განწყობილებას. კადრში მოქცეულია საქართველოს ულამაზესი მხარეც, ეტლში მყოფი პოეტიც და 250-300 ცხენოსნისაგან შემდგარი საპატიო კორტეჟიც. ფილმში შესანიშნავადაა გადაღებული ძველი ტაძრები (ბარაკონი და ჯვარცმა, სოფელ ნიკორწმინდის უძველესი ტაძრის არქიტექტურული დეტალები და სამრეკლო), რომელთაც ვ. ამაშუკელი თავისი აპარატით ყოველი მხრიდან იღებს.

კინოფილმი მაყურებელმა განსაკუთრებული ინტერესით მიიღო. იგი პირველად ქუთაისის კინოთეატრ „რადიოში“ უჩვენეს. პრემიერას თვით ა. წერეთელიც დაესწრო.

„აკაკის მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში“ მალე თბილისის ეკრანებზეც უჩვენეს. ფილმის თბილისში დემონსტრირებასთან დაკავშირებით სარეკლამო პროგრამა-ბუკლეტი¹ ქუთაისშივე დაიბეჭდა ასეთი ტექსტით:

ელემპტრ-თეატრი „ლირა“

**ორშაბათს, 8 ოქტომბრიდან ნაჩვენები იქნება
„რადიოშის“ მიერ გადაღებული საკუთარი სურათი.**

— ა კ ა კ ი ს —

მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში

21 ივლისი — 1 აგვისტო 1912 წ.

ბუკლეტში ვ. ამაშუკელი მოხსენიებულია, როგორც ქუთაისის „რადიოშის“ თეატრის სინემატოგრაფის მოხელე, რომელიც „შესანიშნავ ადგილებს იღებდა ფოტოგრაფ-სინამატოგრაფით“.

თბილისის გარდა ფილმმა დიდი წარმატებით მოიარა ბათუმის, ფოთის, ჭიათურის, ზუგდიდის, ბაქოს, მოსკოვის, პეტერბურგის, ხარბინის, სტამბოლისა და სხვა ქალაქების ეკრანები.

ვ. ამაშუკელის ფილმი „აკაკი წერეთლის მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში“ საინტერესოა არა მარტო ქართული დოკუმენტური კინოს ისტორიისათვის. ამ დიდმნიშვნელოვან ფაქტს ხაზი გაუსვა მსოფლიო კინოს ისტორიის მეკლევარმა ჟორჟ სადულმაც: „რამდენადაც ვიცი, 1912 წლამდე, არც ერთ ქვეყანაში, არც ერთი სრულმეტრაჟიანი დოკუმენტური ფილმი (1200 მეტრი) არც ერთი ცნობილი პიროვნებისადმი არ მიუძღვნიათ“².

„აკაკის მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში“ მრავალი წლის განმავლობაში დაკარგულად ითვლებოდა და მხოლოდ ბედნიერმა შემთხვევამ მოგვცა საშუალება კვლავ გვეჩილა ეკრანზე ხსენებული უნიკალური კადრები.

¹ საქ. სსრ თეატრის, მუსიკისა და კინოს სახელმწიფო მუზეუმი. ხელნაწერთა განყოფილება, ფონდი 15, № 14915.

² ამოწერილია ე. სადულის წერილიდან, რომელიც მან კ. გოგოძეს მოსწერა 1961 წელს. დედანი ფრანგულ ენაზე ინახება კ. გოგოძის პირად არქივში.

ქართული კინოს ისტორიის მოამბე, ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე კ. გოგოძე იგონებდა:

„...სხვა მასალათა შორის მაინტერესებდა ფილმი „აკაკის მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში“. ვიცოდი ნაწილი ამ ფილმისა საქართველოს ლიტერატურის მუზეუმში ინახებოდა... მაგრამ ეს იყო ერთი ეპიზოდი ხსენებული ფილმიდან... ასწლოვან ხესთან ბავშვების ფერხული... ეს იყო და ეს. მუზეუმის მუშაკები მარწმუნებდნენ, რომ „აკაკის მოგზაურობიდან“ სხვა არაფერი არ ჰქონდათ.

— საერთოდ რა გაქვთ კინოფილმებიდან მუზეუმში? შევეკითხე თანამშრომელს. მან თავი გაიქნია, მეორემ კი მიპასუხა — არის ორი კოლოფი... მაგრამ ის სხვა რაღაც უნდა იყოსო... ვთხოვე მოეტანათ.

პირველი კოლოფი პატარა იყო. მასში ჩემთვის უცნობი ფილმის ნაჭრები იყო. მეორე კოლოფმა უფრო მიმიზიდა... ასეთი დიდი, განიერი კოლოფები უცხოური წარწერით, კინემატოგრაფიის პირველ პერიოდში შემოდებოდა საქართველოში. საჩქაროდ მოვინდომე მისი გახსნა, მაგრამ ამაოდ. მისი ჩაქანგული სახურავი არ იხსნებოდა, ძლივს გავხსენი. გახსნისას კოლოფში ფირის დიდი რგოლი და რაღაც სითხე აღმოჩნდა, რომელიც კოსტუმზე გადმოიღვარა, მაშინვე გასინჯვა დავუწყე. პირველი კადრები ნახვისთანავე ვიცანი: ეს იყო „აკაკის მოგზაურობა“. ფირსახვევი არ გვქონდა. მუზეუმის დანტერესებულმა და გახარებულმა თანამშრომლებმა იატაკზე გაზეთები გაშალეს. ფირს ნელ-ნელა ეხსნიდი. დროთა განმავლობაში ემუღსია ერთიმეორეს დაწებებოდა, პერფორაციები დაგლეჯილი იყო“¹.

ვ. ამაშუკელის მიერ გადაღებული 1200 მეტრიდან ამჟამად საქართველოს სსრ კინოფოტოფონოდოკუმენტების ცენტრალურ სახელმწიფო არქივში დაცულია ორი ნაწილისაგან შემდგარი ასლი 550 მეტრაჟით (I ნაწილი — 304 მ., II ნაწილი 246 მ).

ალექსანდრე დილმელოვი

ოპერატორმა ალექსანდრე დავითის ძე დილმელოვმა (დილმელა-შვილი), ერთ-ერთმა პირველმა დაიწყო მოღვაწეობა კინემატოგრაფში.

ცამეტი წლის საშა სწავლის ფულის გადაუხდელობის გამო რეალური სასწავლებლიდან გარიცხეს. მან ფოტოგრაფიის შესწავლა

¹ ვ. ჟვანიას პირადი არქივიდან.

დაიწყო და რამდენიმე თვის შემდეგ მამასთან ერთად „ჯადოსნური ფარანის“ გაუმჯობესებას მიჰყო ხელი. საშა წარმატებით ლეზელა დიაპოზიტივებს აკვარელისა და ანილინის საღებავებით. ეკრანზე დიაპოზიტივების ჩვენებისას ხდებოდა ორი გამოსახულების შეთვისება. ამასთან, პირველი ფარანის გამოსახულება სტატიური რჩებოდა, ხოლო მეორე ფარანით დიაპოზიტივის ნელი მოძრაობის შედეგად მოქმედების ეფექტს აღწევდა.

მაგალითად: თუ პირველი ფარანი ტბის გამოსახულების პროექციას იძლეოდა, მეორე ფარანს ამ ტბაში შეჰყავდა მოცურავე ნავი და ა. შ.

ორი-სამი პროგრამის მომზადების შემდეგ მამა-შვილმა საჭირო ნებართვა მიიღეს საგუბერნიო სამმართველოსაგან და 1900 წ. შემოდგომაზე დიღმელოვები „ჯონ მორისის“ ფსევდონიმით „გასტროლებზე“ გაემგზავრნენ გორში, ბორჯომში, სურამში, შორაპანში, ქიათურაში, ქუთაისსა და ფოთში.

რამდენიმე ხნის შემდეგ მომავალ კინოოპერატორს „ჯადოსნური მანქანის“ კინოსაპროექციო აპარატის და რამდენიმე ფირის შეძენის შემთხვევა მიეცა. მრავალი უძილო ღამე დასჭირდა ახალგარდა საშა დიღმელოვს, რათა წესრიგში მოეყვანა, აეწყო, მოქმედების პრინციპებში გარკვეულიყო და საპროექციო აპარატის ხმარება ესწავლა.

„ჯადოსნური ფარანი“ „ჯადოსნურმა მანქანამ“ შეცვალა და მამა-შვილი ისევ გასტროლებზე გაემგზავრა. მათ მიერ წარმოდგენილი ე. წ. „ბუნდოვანი სურათები“ ყველგან დიდი წარმატებით სარგებლობდა. ქუთაისის თეატრში გამართული სეანსის შესახებ სპეციალური აფიშაც კი გამოაკრეს (ალბათ ანალოგიურად ხდებოდა სხვა ქალაქებშიც):

„1000 წ. 10 სეპტემბერი. ქუთაისის თეატრი.

ცნობილი მოგზაური ჯონ მორისი გამართავს ფრიად საყურადღებო და საგანგებო საღამოს სამ განყოფილებად, რომელზედაც ცხოვლად ნაჩვენები იქნება ბუნდოვან სურათებად განთქმული პოეტის შოთა რუსთაველის „ვეფხისტყაოსანი“, დასურათებული მხატვრის ბ.ნი ზიჩისაგან. ხოლო თვით ბუნდოვანი სურათები მომზადებულია ქ. ლეიფციგში. სხვათა შორის, ომი ინგლისელებსა და ბურებს შორის, აგრეთვე ჩინელებისა შეერთებულ სახელმწიფოებთან და სხვა მრავალი მოძრავი სურათები“¹.

¹ საქ. თეატრის, მუსიკისა და კინოს სახელმწიფო მუზეუმი. სააფიშო განყოფილება, ფონდი 52, № 1147.

მიუხედავად იმისა, რომ „ჯადოსნური მანქანის მუშაობას“ ელექტროენერგიის უქონლობა აბრკოლებდა (ა. დილმელოვი გასანათებლად ეთერქანგბადოვან დანადგარს ხმარობდა), ეს პირველი ფირები საქართველოს ბევრ ქალაქში უჩვენეს. შემდგომში კი „გასტროლებმა“ უფრო შორს გადაინაცვლა — ყარსი, ალექსანდროპოლი, ბაქო და შუა აზიის რამდენიმე ქალაქი. ბოლოს და ბოლოს მთელი რეპერტუარი, რომელიც რამდენიმე ფირისაგან შედგებოდა, ამოიწურა. 1904 წელს ა. დილმელოვმა ს. ივანიცაიას მიწვევა მიიღო და მის „ილუზიონში“ დაიწყო მუშაობა მექანიკოს-დემონსტრატორად.

1906 წელს ა. დილმელოვი სამხედრო სამსახურში გაიწვიეს. ტულასა თუ კალუგაში 3 წლის სამსახურის შემდეგ ისევ თბილისს ს. ივანიცაიას „ილუზიონს“ დაუბრუნდა.

აი რას წერს ა. დილმელოვი თავის მოგონებებში: „1910 წელს გადამღებ აპარატზე დავიწყე ოცნება. ეს იდეა ს. ივანიცაიას გავუზიარე. მან უცებ გაიზარა, თუ რა სარგებლობის მოტანა შეეძლო გადამღებ აპარატს. მოსკოვიდან ჩამოიტანეს პატეს აპარატი ასლის გადამღები მოწყობილობითურთ, რამდენიმე კიუვეტი და ფირის გარკვეული რაოდენობაც. მე ხელი მივყავი ადგილობრივი ქრონიკის დამზადებას.

და აი, რამდენიმე დღის შემდეგ ეკრანზე ვაჩვენეთ პირველი საგზააფხულო დოლი თბილისში. ამას მოჰყვა პარადები, დღესასწაულები, პირველი ავიატორების გაფრენა და სხვა სენსაციური მოვლენები და ასე დამოუკიდებლად, ყოველგვარი მითითების და რჩევის გარეშე, დავიწყე მუშაობა ოპერატორად და ლაბორანტად. თუმცა, კინომექანიკოსობას თავი ვერ დავანებე. დღე და ღამეს ვასწორებდი. არავის შეეძლო ჩემთვის რაიმე რჩევა მოეცა, რამე ესწავლებინა. თვითონ ალღოთი ვაგნებდი. თვითონ ვეზიდებოდი წყალს სარდაფში, სადაც ჩემი პრიმიტიული „ლაბორატორია“ მოვაწყე. მაყურებელთა აღტაცებას საზღვარი არ ჰქონდა: თავის თავს ხედავდნენ ეკრანზე. ს. ივანიცაიას ეხერხებოდა უფროსებთან საერთო ენის გამონახვა. მახსოვს, გაზეთში გამოქვეყნებული მადლობის წერილები ფილმის გასინჯვის შემდეგ დიდი მთავრის სერგეი მიხეილის ძისაგან.

კინოგადაღებებმა იმდენად სერიოზული სახე მიიღო, რომ ჩემი გეგმების შესასრულებლად სპეციალური ნებართვა დამჭირდა თბილისის გუბერნატორისაგან (მოგონებებს თან ახლავს გუბერნატორის ნებართვა — გ. ე.). ნებართვის წყალობით მუშაობა გაეაჩაღე — ვიღებდი ყველა განსაკუთრებულ მოვლენას ამიერკავკასიის

ფარგლებში. გადავიღე „კათალიკოსის დაკრძალვა ეჩმიაძინში“, „ერპო-კარაქის ქარხანა და ქათმების ფერმა ბაკურიანში“, „კათალიკოსის კურთხევა“, „სატახტო ზეიმი მცხეთაში“, „კავკასიის მეფისნაცვლის ცხენსაშენი ქარხანა“, „მსხვილფეხა საქონლის ქირი ამიერკავკასიაში და მასთან ბრძოლა“ და სხვა. მრავალი ფირმა (პატე, გომონი, ტიმანი და რეინგარტი) სიამოვნებით ყიდულობდა ჩემს ნეგატივებს და მრავალი ჩემს მიერ გადაღებული კადრი შევიდა „პატე-ჟურნალში“. პირველმა მსოფლიო ომმა მუშაობას მომწყეცია¹.

ვანსაკუთრებული თავისებურებებით ხასიათდება ოპერატორ ა. დიღმელოვის მიერ 1912 წლის 15—16 დეკემბერს გადაღებული „ტახებზე და ირმებზე ნადირობა ყარაიაზსა და ევლახში“². ფირზე აღბეჭდილია დიდი მთავრის სერგეი მიხეილის ძის ნადირობა ყარაიაზის ტყეებში. სიუჟეტი პასტორალური კადრებით იწყება: საუზმე მინდორზე, ჭგუფური „კინოფოტოგრაფიები“, ნადირის მომრეკთა გადასვლა მდინარეზე. შემდეგ სამხედრო პირთა ნადირობის კადრები. ჩვენ ვხედავთ ქანცგამოლეული ტახი მდინარის მეორე ნაპირიდან როგორ ხტება წყალში და მოექანება პირდაპირ კამერის მიმართულებით. ნაპირთან ტახს ვიღაც ესვრის, ალბათ თვით დიდი თავადი, ტახი თითქმის აპარატის ობიექტივის წინ ეცემა. ოპერატორული თვალსაზრისით საინტერესოდაა გადაღებული, ავრეთვე, ცხოველების გადარბენა ტყის დაბურული ნაწილისაკენ. ამას გარდა, იგი შეამბეჭდავია თვით ოპერატორის გამომგონებლობითი უნარითა და მოხერხებულობით. სიუჟეტი მთავრდება კადრებით: დიდი თავადი მოკლულ ირემზე წამომჯდარა, შემდეგ კი არტისტულად იხდის ქუდს აპარატის წინ. ფილმი ნადავლის დარიგებით მთავრდება. დახოცილია მრავალი ტახი, ირემი, მგელი, ტურა. ამაზრზენი, აღმაშფოთებელი სურათია. სიუჟეტი საბრალდებო დოკუმენტის სახეს იღებს.

1913 წელს ა. დრანკოვისა და ა. ტალდიკინის ფირმამ ეკრანზე გამოუშვა ფილმი „კავკასიის დაპყრობა“ („გუნების აღება“). დიდი მოცულობის ფილმს (7 ნაწილი, 2525 მეტრი), ისტორიული ქრონიკა უწოდეს. ფილმის სცენარი პოლკოვნიკ სიმონ ესაძეს ეკუთვნოდა. რეჟისორები იყვნენ: ივანოვი და ლუდვიგ ჩერნი,

¹ ალ. დიღმელოვის მოგონება ინახება საკავშირო კინემატოგრაფიის სახელმწიფო ინსტიტუტის კინოს ისტორიის კაბინეტში. ხელნაწერი კრებული „მასალები სსრ კავშირის კინოს ისტორიისათვის“. რევოლუციამდელი კინო. 1946 წ.

² დატულია საქ. სსრ კინოფოტოფონოლოკუმენტების ცენტრალურ სახელმწიფო არქივში.

რომლებსაც დიდ დახმარებას უწევდა ს. ესაძე. ფილმში მონაწილეობდნენ: ვ. გუნია, ნ. ერისთავი, დ. ქავკავაძე და სხვები.

ფილმი კავკასიის ომის მთელი რიგი ინსცენირებული ეპიზოდებისაგან შედგებოდა — დაწყებული საქართველოს მეფეების ერეკლე II-ისა და გიორგი XIII დროიდან და დამთავრებული გუნიბის აღებითა და შამილის დატყვევებით.

ფილმის პრემიერა შედგა 1913 წლის 8 ოქტომბერს¹.

სიმონ ესაძე

კინოფილმ „კავკასიის დაპყრობის“ შექმნის აქტიური მონაწილე სიმონ სპირიდონის ძე ესაძე ქართული რევოლუციამდელი კინოს ერთ-ერთი თვალსაჩინო ფიგურაა².

1914 წელს ს. ესაძემ კინემატოგრაფიული საზოგადოება „მინერვასაგან“ წერილობითი წინადადება მიიღო ფირზე გადაეღო „ეპიზოდები კავკასიის არმიის ცხოვრებიდან“³. წერილში აღინიშნული იყო, რომ განსაკუთრებით საინტერესო იქნება გერმანიისა და ავსტრიის ტერიტორიაზე მიმდინარე საომარ მოქმედებათა გადაღებაო.

1915 წლის 3 თებერვალს კავკასიის სამხედრო ოლქის შტაბის ერთ-ერთი განყოფილების უფროსს პოლკოვნიკ ს. ესაძეს და განყოფილების რედაქტორს კაპიტან სმირნოვსკის მიეცათ მოწმობა, რითაც უფლება ეძლეოდათ კინემატოგრაფიული და ფოტოგრაფიული გადაღებისა კავკასიაში სამხედრო მოქმედების ტერიტორიაზე და სხვა ადგილებშიც⁴.

1915 წლის 18 დეკემბერს ს. ესაძე კავკასიის არმიის მთავარსარდალს წერდა „...თითქმის ერთი წლის მანძილზე ჩემს მიერ კინემატოგრაფიულ ფირზე გადაღებული იქნა მრავალი საინტერესო მომენტი მოწინავე პოზიციებზე მოქმედი ჯარების მოქმედები-

¹ მეორე დღეს, 1913 წლის 9 ოქტომბერს ეკრანზე გამოვიდა ა. ხანჯონკოვის სააქციო საზოგადოების ნაწარმოები „კავკასიის დამორჩილება“ („შამილის დატყვევება“) სცენ. ავტ. ნ. მაშინტოვი, რეჟ. ვ. გონჩაროვი, ოპერ. ნ. ეფრემოვი. ეს იყო დრანკოვის ფირმასთან საკონკურენტოდ შექმნილი დიდი სამხედრო ისტორიული ფილმი.

² მასალები ს. ესაძის შესახებ პირველად გამოაქვეყნა ვ. ცომაიამ სტატიაში „ქართველი სამხედრო კინოპროდიუსის დამაარსებელი“. ჟურნ. „საბჭოთა ხელოვნება“, 1962, № 9.

³ საქ. ცსა, ფონდი 1087. საქმე 1127, გვ. 1.

⁴ იქვე, გვ. 6.

სა, აგრეთვე არმიის მოთხოვნილებათა მომსახურე დაწესებულებებისა. დღეისათვის მრავალფეროვანი და ძალიან საინტერესო მასალა დამიგროვდა, ხოლო სურათის გადაღება სწორ წარმოდგენას შექმნის კავკასიის, თურქესტანისა და ციმბირის ჯარის ნაწილების საომარ და სალაშქრო მდგომარეობაზე. ამ სურათების ეკრანზე დემონსტრირებას ექნება დიდი აღმზრდელობითი მნიშვნელობა, როგორც-ჯარის ნაწილების, ასევე ხალხისათვისაც¹.

1916 წელს სამხედრო-ისტორიული განყოფილების კინემატოგრაფიულმა ჯგუფმა გადაიღო მთელი რიგი კინოქრონიკები: „არზრუმის დაცემა“, „ტრაპეზუნდის აღება“, „დაპყრობილი თურქული ქალაქები — ბეირუთი, ტრაპეზუნდი და მამახათუნი“²

სიმონ ესაძის ქრონიკების დემონსტრირება თბილისის სახაზინო თეატრში 1916 წლის 28 თებერვალს მოეწყო. ფილმმა „არზრუმის დაცემა“ კარგი შეფასება მიიღო. მაგალითად, აღინიშნა, რომ „ინვალიდთა რიგით სადამოზე თბილისის თეატრში პოლკოვნიკმა ს. ესაძემ მაყურებელს უჩვენა „არზრუმის დაცემა“. სურათმა დიდებული შთაბეჭდილება მოახდინა, ინსცენირებამ დაუსრულებელ ოვაციებში ჩაიარა... ს. ესაძის სურათის „არზრუმის დაცემის“ თავისებურება იმაში გამოიხატება, რომ პოლკოვნიკი ესაძე თან ახლდა მოიერიშე ჯარის ნაწილებს, არზრუმის აღების დღეს უკვე ქალაქში იყო და გადაღებას აწარმოებდა“³.

თუ არსებულ დოკუმენტებზე დაყრდნობით ვიმსჯელებთ, პოლკოვნიკ ს. ესაძის ფილმებისადმი ინტერესი დიდი იყო. 1916 წლის აპრილში იგი მიიწვიეს ჯარის ბანაკში თავისი ფილმების სადემონსტრაციოდ, ხოლო 1916 წლის მაისში კინემატოგრაფიულმა საზოგადოებამ „ხანუოკოვი და კომპანია“ გამოაცხადა „არზრუმის დაცემისა“ და „ტრაპეზუნდის აღების“ საყოველთაო დემონსტრირება.

შემდგომში ს. ესაძემ გადაწყვიტა შეექმნა დიდი ფილმი ჰაჯი-მურატზე. წლების მანძილზე გულმოდგინედ აგროვებდა დოკუმენტურ მასალასა და ფოტოებს, სწავლობდა მთიელთა ყოფას, მიურიდიზმის მიმდევართა ცხოვრებას, მაგრამ, სამწუხაროდ, სცენარი არ დაუმთავრებია⁴.

¹ საქ. ცსა, ფონდი 1087, საქმე 1127, გვ. 8.

² საქ. ცსა, ფონდი 1087, საქმე 230, გვ. 1.

³ საქ. ცსა, ფონდი 29, საქმე 224, გვ. 51—70.

⁴ საქ. ცსა, ფონდი 1087, საქმე 137.

საქართველოს სსრ თეატრის, მუსიკისა და კინოს სახელმწიფო მუზეუმის ხელნაწერთა განყოფილებაში დაცულია ცნობილი ქართველი მწერლის, საზოგადო და თეატრალური მოღვაწის შალვა ნიკოლოზის ძე დადიანის არქივი.

1912—1914 წლებში შ. დადიანის ხელმძღვანელობით არსებულმა „მოგზაურმა დასმა“ მთელი საქართველო მოიარა, წარსდგა ნოვოროსიისკის ნავსადგურისა და ბაქოს ნავთის სარეწაოების მუშეების წინაშეც. „მოგზაური დასის“ რეპერტუარში შედიოდა ი. ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა ინსცენირებანი, შექსპირისა და გორკის პიესები.

საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისთანავე შ. დადიანი მსახიობთა კავშირს ჩაუდგა სათავეში. იგი აქტიურ მონაწილეობას იღებდა მწერალთა კავშირის შექმნაში და იყო პირველი საბჭოთა ქართული მხატვრული ფილმის „არსენა ჭორ-ჯიაშვილის“ სცენარის ავტორი.

ცნობილი დრამატურგისა და მწერლის აქტიური მონაწილეობა ახალდაბადებული კინემატოგრაფის საქმიანობაში, ერთი შეხედვით, უცნაურად გამოიყურება, მაგრამ ამ მრავალმხრივი და უსაზღვროდ ცოდნისმოყვარე ადამიანის არქივი ბევრ რამეს ნათელს კჳენს.

აქ დაცული დოკუმენტებიდან ირკვევა, რომ შ. დადიანი კინემატოგრაფის საკითხებით ჯერ კიდევ 1911 წლიდან ყოფილა დაინტერესებული, რასაც მოწმობს მისი კინოსცენარები, ანუ როგორც თვით ავტორი უწოდებს „მანუსკრიპტები“ — „ვეფხისტყაოსანი“¹ (1911 წ.) და „ბაგრატ IV“² (1912 წ.).

1917 წელს შ. დადიანი ცდილობდა ქართული ეროვნული კინემატოგრაფის დაარსებას. ამ „საექვო“ წამოწყებას ფული სჭირდებოდა, რაც იმათ არ გააჩნდათ, ვინც დილიდან დაღამებამდე მუშაობით წელს იწყებდა. ამიტომ შ. დადიანმა გადაწყვიტა ახალი წამოწყების მომგებიანობაში დაერწმუნებინა მდიდარი მეწარმეები, ვაჭრები და სხვა. მაგრამ პატრიოტი მწერლის მიზნები კომერციისაგან შორს იდგა, რაც აშკარად ჩანს ორ ვრცელ მოხსენებაში „ქართული კინემატოგრაფი ანუ ქართუზოლი“ (1917 წ. 24 თებერვალი) და „ქართული კინემატოგრაფი“ (1918 წ. 10

¹ ჟურნ. „საბჭოთა ხელოვნება“, 1971, № 9.

² ჟურნ. „ახალი ფილმები“, 1973, № 7.

აგვისტო). სხვადასხვა დროს წაკითხული ეს ორი მოხსენება ერთ-მანეთისაგან განსხვავდება მხოლოდ მოცულობითა და „მქონე-ბელთ“ დასარწმუნებლად მოყვანილი მაგალითებით ეროვნული კინემატოგრაფის დაარსების სარფიანობაზე. მაგრამ პირველ მოხსენებაში ფორმულირებული მოსაზრებები, ამოცანები და შესაძლებლობანი მომდევნოშიც სიტყვასიტყვით მეორდება.

შ. დადიანი წერდა:

„სურათები შეიძლება იყოს შემდეგი ხასიათისა: ხედვითი, რომელთაც შეიძლება მეცნიერული მნიშვნელობაც ჰქონდეს. მაგ. გადაღებული იქნას ჩვენი ბუნების სიმდიდრენი — სამკურნალო წყლები, მადნეულობანი, ტყეები და სხვა.

ეთნოგრაფიული. მაგ. დღევანდელი ჩვენი ზნე-ჩვეულების მაჩვენებელი: ქორწილი, ტირილი, ჭირითი, მარულა, ჩვენებური თე-მობა თუ ჭარიანობა, ღამისთევა, მთიულეთში თემის ბერთა მოქმედებანი, კენწლაობა, ფარიკაობა და სხვა ამგვარი, რომელიც ჯერ კიდევ შემონახულა ჩვენს მთებში.

ისტორიული — სურათები ჩვენი წარსულიდან თუ რანი ვიყავით, სად ვცხოვრობდით, როგორ ვცხოვრობდით, რა კულტურული აღლაკი (ძალა გ. ე.) გვქონდა და სხვა. დასასრულს ილუსტრაციები ჩვენი პოეზიისა, წარსულისა და ახლისა, სურათები ვეფხისტყაოსნისა, ამირან-დარეჯანისა, დიდი მოურავისა, ხალხურ თქმულებათა — ამირანისა, არსენასი. ილია ჭავჭავაძისა, აკაკი წერეთლისა და სხვათა ნაწარმოებთა კინემატოგრაფიული დასურათება.

ყოველივე ეს, როგორც თქვენც მიხვდებოდით, ევროპის წინაშე უფრო ადვილად გააცნობს და დაინტერესებს ჩვენი ქვეყნით, ვიდრე რომელიმე მრავალტომიანი სამეცნიერო გამოკვლევა, რადგან, ვიმეორებ, კინემატოგრაფიის ენა ყველასათვის მისაწვდომი და გასაგებია“¹.

მოხსენებაში კინემატოგრაფია სხვადასხვა დამოუკიდებელ დარგებადაა დაყოფილი: მეცნიერულ-პოპულარული, დოკუმენტური და მხატვრული კინო.

რაც შეეხება კინემატოგრაფის ზემოქმედების თავისებურების დახასიათებას („კინოს ენა“), გაკვირვებას იწვევს შ. დადიანის შორსმჭვრეტელობა კინემატოგრაფიის შესაძლებლობისა და მნიშვნელობის განსაზღვრაში. ეს მოხსენება ხომ 1917 წელსაა დაწერილი.

¹ ჟურნ. „საბჭოთა ხელოვნება“, 1970, № 7.

საჭიროა ხაზი გაესვას ერთ გარემოებასაც: ამ პროგრამაში არ არის მითითებული პოლიტიკური და სოციალური ბრძოლის შე-საძლებლობა. ალბათ, განსაზღვრული მიზნის მისაღწევად, ავტორმა შეგნებულად აუარა გვერდი ამ საკითხებს და დუმილი არჩია.

ძნელია იმის დადგენა, თუ სად და ვის უკითხავდა შ. დადიანი ამ მოხსენებებს, მაგრამ შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ მეორე მო-ხსენებას („ქართული კინემატოგრაფი“), წაკითხულს ბაქოში 1918 წლის 10 აგვისტოს, ნავთის მდიდარი ქართველი მრეწველებიც ესწრებოდნენ. ერთიც ცხადია: მისმა მოხსენებებმა შედეგს ვერ მიაღწია, იმ დროს ქართული კინემატოგრაფის შესაქმნელად ფუ-ლი ვერ შეკრიბეს და, ვინ იცის, იქნებ ამის ერთ-ერთი მიზეზი ავტორის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური „რეპუტაცია“ იყო.

იოსებ იმედაშვილი

1910 წლის 2 იანვრიდან თბილისში გამოსვლა დაიწყო ჟურ-ნალმა „თეატრი და ცხოვრება“, რომელსაც ხელმძღვანელობდა ცნობილი ქართველი საზოგადო მოღვაწე იოსებ იმედაშვილი. სა-რედაქციო სტატიებში ფორმულირებული იყო ჟურნალის საზოგა-დოებრივ-პოლიტიკური კრედო. ი. იმედაშვილი იმედოვნებდა, რომ ჟურნალის „რწმენა — ხელოვნების უმაღლესი მოთხოვნილე-ბაა, მისწრაფებათა დაცვა და განვითარებაა, იმდენად, რამდენადაც იგი ხალხთა შეერთების, ამალღებისა და მათ შორის სოლიდარო-ბის განმტკიცებას ემსახურება“¹.

რედაქციის სასახლოდ უნდა ითქვას, რომ იგი ყოველთვის იცავდა ამ პროგრამას, რის გამოც ბევრი უსიამოვნება შეხვდა მმართველი წრეებისაგან. ჟურნალი არაერთხელ დაიხურა. აკრძა-ლული იყო ცალკეული ნომრებიც. რედაქტორ-გამომცემელმა იოსებ იმედაშვილმა კი, როგორც „ეპიკუტიანილმა“ და „უსარგებ-ლო“ მოღვაწემ, რამდენიმე წელი გაატარა მეტეხის ცნობილ ცი-ხეში.

იოსებ იმედაშვილი ცხოველ ინტერესს იჩენდა ახალდაბადე-ბული კინოხელოვნებისადმი. ჟურნალი სისტემატურად ათავსებდა

¹ ჟურნ. „თეატრი და ცხოვრება“, 1910, 2 იანვარი.

თავის ფურცლებზე ინფორმაციებსა და სტატიებს კინემატოგრაფზე.

აქ დაიბეჭდა ინფორმაცია იმ დოკუმენტური ფილმის აკრძალვის თაობაზე, სადაც აღბეჭდილი იყო ლევ ტოლსტოის დაკრძალვა. რედაქცია სევამდა საკითხს კინემატოგრაფის მნიშვნელობაზე, იტყობინებოდა კინომრეწველობის შემოსავლის ზრდის სტატიას: აქვეყნებდა კინემატოგრაფის საქმიანობასთან დაკავშირებულ ცნობებს: „კავკასიელთა ცხოვრების ამსახველი პიესების გადაღებას ფიქრობს სინემატოგრაფის იტალიის ერთი ფირმის წარმომადგენელი, რომელიც ამჟამად თბილისშია. ამ მიზნით ქალაქის განაპირას ფიქრობს განსაკუთრებული თეატრის აშენებას. აზრად აქვს გადაიღოს „ღალატი“, „დემონი“, „პაჭი აბრეკი“, „კავკასიელი ტყვე“ და სხვა.

სინემატოგრაფით გადაიღეს აკაკის ცხედრის საჩხერიდან გამოსვენება, გზაზე საუკეთესო ადგილები და შეხვედრანი. დღეს გადაღებული იქნება მთელი მსვლელობა ქაშვეთის ტაძრიდან მამადავითის ტაძრამდე მგოსნის ცხედრის გამოსვენების დროს¹.

საქართველოს სსრ ხელოვნების დამსახურებულმა მოღვაწემ კარლო გოგოძემ 1970 წელს დაადგინა, რომ ეს კადრები გადაიღო კინოოპერატორმა ივანე ნაცვლიშვილმა.

1915 წლის 23 მაისს იოსებ იმედაშვილმა ჟურნალში გამოაქვეყნა სარედაქციო სტატია — „ცხოვრება წინ გვიხმობს“. სტატია ეძღვნებოდა კინოს პრობლემებს, თუმცა, კინოს იმ დროს თვლიდნენ უპერსპექტივო და ტექნიკურ გამოგონებად, რომელსაც არაფერი ჰქონდა საერთო ხელოვნებასთან.

იოსებ იმედაშვილი კი წერდა: „დიდი ხანი არ არის, რაც სასცენო ხელოვნების საფრთხედ აღიარებენ მას. თეატრს ჭიშკობას გაუწევსო, მაგრამ ეს აზრი სავსებით არ გამართლებულა... სინემატოგრაფი არა თუ ჩვენს ქალაქებში გავრცელდა, ლამის სოფელშიაც შეიჭრას.

მერე რანაირი სურათები მოაქვთ ხალხში? სულ უცხოთა ყოფა-ცხოვრების, ბუნებისა და ისტორიის მაჩვენებელი, არა მშობლიური, ხშირად უშინაარსო, და შესაძლოა, მავნე მიმართულები-საც.

ამ შემთხვევაში რა გემართებს? გულხელდაკრეფით ვუცქიროთ უცხოეთის მოსაქმე ოსტატმრეწველნი ჩვენს შირის რა სისწრა-

¹ ჟურნ. „თეატრი და ცხოვრება“, 1910, № 6.

ფით გაავრცელებენ ყოველივე უცხოს, იმავე დროს როგორ ისარგებლებენ ჩვენი ჯიბით?

რა თქმა უნდა — არა.

მაშ, როგორ მოვიქცეთ? ¹

იმედაშვილი ცდილობს უპასუხოს ამ კითხვას, იგი რჩევას იძლევა თვით ქართველმა მოღვაწეებმა ითავონ კინოწარმოება. გადაიღონ „ჩვენი წარსული ისტორიული მწერლობიდან. ქართველ მსახიობთაგან ნათამაშები... მოსაგები საქმეა, როგორც ქონებრივად ისე ზნეობრივ-იდეურად და მაშ ნულარ ვაყოვნებთ: ცხოვრება წინ გვიწვევს და ჩვენ რაღას ვუცდით“ ².

პავლე თუმანიშვილი

თბილისის ცენტრალურ სახელმწიფო არქივში აღმოჩნდა ჩვენი კინოს ისტორიისათვის ერთობ საინტერესო დოკუმენტი. იგი დაწერილია რუსულად და დათარიღებულია 1918 წლის 29 ივნისით.

ლამაზი კალიგრაფიით შესრულებული ნაწერით ავტორი — პავლე იოსების ძე თუმანიშვილი „ბ-ნ სახალხო განათლების მინისტრს“ მიმართავს იმ დროისათვის საკმაოდ მოულოდნელი და უჩვეულო წინადადებით.

ვინაიდან წერილში აღძრული საკითხები დღესაც აქტუალურია, ხოლო თვით დარგი, რომელსაც ის ეხება, სამწუხაროდ, არცთუ ისე პოპულარული ჩვენს მაყურებელსა თუ მკითხველში, თავს ნებას ვაძლევ პავლე თუმანიშვილის წერილს დღევანდლობასთან შედარებისათვის დავეურთო ზოგიერთი კომენტარი.

3. თუმანიშვილი წერს: „სრულყოფის უმაღლესი ხარისხი, რომელსაც ამჟამად სინემატოგრაფმა მიაღწია, მისი ფართო გავრცელება და ინტერესი საზოგადოების ყველა წრეში, აგრეთვე მისთვის დამახასიათებელი საყოველთაო ხელისმისაწვდომობა, საშუალებას გვაძლევს ფოტოგრაფიის ეს სახე შევაფასო, როგორც მრავალნაირი ცოდნის პოპულარიზაციის ძლიერი საშუალება, როგორც განათლების მშვენიერი წყარო.

ხელმისაწვდომი და აუდიტორიისათვის ერთობ მნიშვნელოვანი ასაწერი საგნის რეალური თვალსაჩინოების საუკეთესოდ ამსახა-

¹ ეურნ. „თეატრი და ცხოვრება“, 1915, 23 მაისი.

² იქვე.

ვი — სინემატოგრაფი უნდა გახდეს აუცილებელი სასწავლო და თეატალური სახელმძღვანელო ყველგან, სადაც განათლების და-
წერვის იდეა იბადება“¹...

დასაწყისში აღნიშნული „სრულყოფის უმაღლესი ხარისხი“
უფრო წერილისათვის დამახასიათებელ სტილისტურ ზრდილობა-
ნობას უნდა მიეწეროთ, რადგან აქვე პავლე თუმანიშვილი სრუ-
ლიად საწინააღმდეგო აზრს გამოთქვამს:

„...სხვათა შორის, სამწუხაროდ, ეხედავთ, რომ ჩვენი დროის
სინემატოგრაფი, რომელსაც მხოლოდ კომერციული მიზნებისათ-
ვის იყენებენ, თავისი სურათების შინაარსით ვერ ასრულებს ზე-
მოთ აღნიშნულ ფუნქციას. იგი უმეტესად გამიზნულია ბრბოს
მდებარე ინსტინქტების დასაკმაყოფილებლად, ეს კი მაყურე-
ბელთა დიდ ტალღას იზიდავს და ამასთან საწინააღმდეგო როლ-
საც კი ასრულებს, აჩვენებს მკვლელობას, ქურდობას, გარყვნილე-
ბას და ცხოვრების უარყოფითი მოვლენების სხვა ამგვარ სურა-
თებს. ეს კი ზეგავლენას ახდენს განსაკუთრებით ახალგაზრდებსა
და ნაკლებად განათლებულ ხალხზე“.

მაშინ ეკრანებზე ძირითადად გაბატონებული იყო უმაღლესი
და იაფფასიანი გემოვნების სენტიმენტალურ-სისხლიანი დრამები.
სწორედ ამ პერიოდში გამოვიდა ოფიციალური გაფრთხილება,
სადაც შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანებით იკრძალებოდა „სხვა-
დასხვა რეციდივული შინაარსის სურათების დემონსტრაცია და
აგრეთვე ფანტასტიკური კომბინაციებისაგან შედგენილი ერთმა-
ნეთის დამხრჩობი, დამკლავი, მატარებლის ქვეშ ჩამგდები და სხვა
ინკვიზიციური ხერხებით შესრულებული მკვლელობების მაჩვენ-
ებელი სურათ-პლაკატების გამოკვრა“.

პავლე თუმანიშვილი „ბ-ნ მინისტრს“ სწორ გზას სთავაზობდა
(რაც შემდგომ ცხოვრებამ დაამტკიცა), ისეთს, რომლითაც კინოს
შეეძლო მოეტანა ხალხისათვის ნამდვილი სიკეთე და სარგებ-
ლობა.

„ჩვენ სრულიად არ ვიყენებთ კინემატოგრაფიის აღმზრდელო-
ბით და კულტურულ-საგანმანათლებლო საშუალებებს, — წერდა
თუმანიშვილი, — კინემატოგრაფის სწორედ ეს მხარე მინდა მე
ყოველნაირად გამოვიყენო.“

ავუაროთ გვერდი სპეციალური სინემატოგრაფიული დრამების,
კომედიების, ფარსების, ინსცენირებების დადგმებს. მე გთავა-

¹ აქ და შემდეგ მოყვანილი პ. თუმანიშვილის ციტატები წერილიდან ინა-
ზება საქ. ცსა, 1935, საქმე 33, გვ. 5—7.

ზობთ მხოლოდ და მხოლოდ საგანმანათლებლო მიზნების მომსახურე სინემატოგრაფის მოწყობას და კერძოდ, ისეთი სინემატოგრაფისა, რომელიც ხალხში გამოყენებით ცოდნას დანერგავს“.

აქ უკვე წერილი ხასიათდება მეცნიერულ-პოპულარული კინოს ზუსტი განსაზღვრით.

ჩავიხედოთ 1970 წელს გამოცემულ კინოლექსიკონში: „მეცნიერულ-პოპულარული ფილმი მოწოდებულია მაყურებელთა ფართო წრეებში გაავრცელოს მეცნიერული ცოდნა... მ. პ. ფილმები მეცნიერებისა და ტექნიკის უახლესი მიღწევებისა და პრობლემების შესახებ ხელმისაწვდომი ფორმით მოგვითხრობენ... პოპულარიზაციას უკეთებენ მეცნიერულ ცოდნას...“

თითქოს ამ განმარტებას ესატყვისება პავლე თუმანიშვილი თავისი კონკრეტული წინადადებების ჩამოყალიბებისას.

„...წარმომიდგენია, რომ საქართველოს, რომელიც მიწათმოქმედების ჯერ კიდევ არქაულ კანონებს ემყარება, შეიძლება საგრძნობი სარგებლობა მოუტანოთ.

ამ მიზანს მივალწევთ სურათების დადგმით, სადაც ასახული იქნება სხვადასხვა ქვეყნის მაღალ საფეხურზე მდგომი, განვითარებული სოფლის მეურნეობა... მიწის დამუშავების ხერხები, სოფლის მეურნეობის მანქანების მუშაობა, სამეურნეო შენობები და სხვა..

უპირველესად არ უნდა დავივიწყოთ, რომ წიგნი ჯერ კიდევ არ არის ხელმისაწვდომი ბევრი მიწათმოქმედისათვის. და შემდეგ ის, რომ სურათში აღწერილი ნატურის თვალსაჩინო გამოხატულება გაცილებით აადვილებს საგნის აღქმას, რომელიც მხოლოდ სიტყვიერადაა აღწერილი წიგნში, ამდენად იგი გაცილებით აადვილებს მისი რეალური სარგებლობის შეფასებასა და ინტერესის გაღვივებას ამ საგნის მიმართ“.

საბჭოთა მეცნიერულ-პოპულარული და სასკოლო კინო პრაქტიკამ დაამტკიცა, რომ სწორედ თვალსაჩინოება უწყობს ხელს ინფორმაციის გადაცემისა და მისი ანალიზის განსაკუთრებულ ეფექტურობას.

მით უმეტეს, რომ ... „ასეთ თვალსაჩინოებას, — წერდა პ. თუმანიშვილი — ჩვენ მხოლოდ სინამატოგრაფით შეიძლება მივალწვიოთ, რომელმაც ზემოთ აღნიშნულის გარდა, შეიძლება გამოსახულება ერთბაშად გაუზიაროს ადამიანთა დიდ რაოდენობას, რისი გაკეთებაც წიგნს არ შეუძლია.

შემდეგ, მგონი არ არის საჭირო დავიწყოთ იმ უდიდესი როლის მტკიცება, რომელიც სინემატოგრაფმა უნდა ითამაშოს

კონკრეტულად სასკოლო საქმეში. ისეთი საგნების შესწავლა, როგორიცაა გეოგრაფია, ფლორა, ფაუნა, ეთნოგრაფია და საერთოდ ბუნებისმეტყველება და ასევე ტექნიკაც, სათანადო კინემატოგრაფიის მოწყობით, გაცილებით გააღვილდება მოსწავლეთათვის“.

აქ გავიხსენოთ ის ინტერესი, რომლითაც სასკოლო ასაკის მოსწავლეები (და არა მარტო ისინი) ელოდებიან პავლე თუმანიშვილის მიერ წინასწარმეტყველ პროგრამებს („კინომოგზაურთა კლუბი“, „ცხოველთა სამყაროში“ და ა. შ.); ადამიანები, რომლებიც კარგა ხანია გამოვიდნენ სკოლამდელი ასაკიდან, ხშირად მოითხოვენ, რათა ტელევიზიამ კიდევ და კიდევ გაიმეოროს დოკუმენტური ფილმები პინგვინებზე; დელფინებზე, მოგზაურობებსა თუ სხვა საინტერესო თემებზე.

პავლე თუმანიშვილმა ზუსტად განჭვრიტა, როდესაც დაასკვნა:

„ამ თვალსაზრისით სინემატოგრაფს შეუძლია შეასრულოს უდიდესი საგანმანათლებლო როლი არა მარტო ვიწრო სასკოლო სწავლების თვალსაზრისით, არამედ ხალხის ფართო მასების თვალსაზრისითაც“.

შემდეგ პავლე თუმანიშვილი მრავალ კონკრეტულ ღონისძიებას სახავს, მათ შორის დღეისათვის საკმაოდ აქტუალურს, კერძოდ: „ხსენებული მეცნიერულ-საგანმანათლებლო სინემატოგრაფის სურათების დემონსტრირებისათვის საჭიროა გავხსნათ მუდმივად მოქმედი თეატრები დიდ ქალაქებში. ხოლო იქ, სადაც ეს არ მოხერხდება — მოძრავი კინოთეატრები კომენტარის თანხლებით ქართულ და რუსულ ენებზე.

ვფიქრობ, ასეთი მიზნებისათვის განკუთვნილი სინემატოგრაფის მოწყობა საქართველოსათვის არა მარტო სასურველია, არამედ აუცილებელიც“...

მხოლოდ ერთხელ შეცდა პროგრამის ავტორი, როდესაც რწმენა გამოთქვა, რომ: საქართველოს ტერიტორიაზე მეცნიერულ-საგანმანათლებლო სინემატოგრაფის დაარსების აზრმა არ შეიძლება მხარდაჭერა არ მოიპოვოსო. ამ იდეას მხოლოდ ოცდაათიან წლებში ჩაეყარა საქმიანი საფუძველი და სამეცნიერო-პოპულარული და განსაკუთრებით სასკოლო კინემატოგრაფის პრობლემები დღესაც მოითხოვენ შემდგომ გაფართოებას და დამუშავებას.

ასეა თუ ისე, პავლე თუმანიშვილმა 68 წლის წინ ზუსტად განსაზღვრა კინემატოგრაფის ამ პრობლემატური დარგის არსებითი ნიშნები და მიგვითითა ზოგიერთი საკითხის კონკრეტული გადაწყვეტილების გზა.

ამგვარად, პ. თუმანიშვილის პროგრამა დიდ ფასეულობას წარმოადგენს ქართული კინოს ისტორიისათვის, მაგრამ წერილმა, თავის მხრივ, ბევრი კითხვაც დაბადა (შეიძლება თუ არა, რომ პ. თუმანიშვილი ყოფილიყო პროგრამის ერთპიროვნული ავტორი? რა კონკრეტულ-პრაქტიკულ მიზნებს ისახავდა იგი? რომლებზეც მეტ-ნაკლებად ამომწურავი პასუხის გაცემა მხოლოდ ავტორის ვინაობის დადგენით შეიძლება.

პავლე თუმანიშვილი ცნობილი საბჭოთა რეჟისორის იოსებ (ბუბა) თუმანიშვილის ბიძაა. იგი დაიბადა 1872 წელს. გიმნაზიის დამთავრების შემდეგ, როგორც ცნობილი მრეწველების — ზუბალაშვილების დისშვილი, რუსეთში გაიგზავნა და დაამთავრა მოსკოვის უნივერსიტეტის ჰუმანიტარული განყოფილება. მთელი თავისი სიცოცხლე, ემიგრაციის ბოლო 7 წლის გარდა, პავლე თუმანიშვილმა საქველმოქმედო და საზოგადოებრივ მოღვაწეობას მონაწილეობდა.

სამწუხაროდ, უცხოეთში წასვლისას (1920 წ.) პავლე თუმანიშვილს არქივი თან წაუღია. წასვლის მიზეზი კი პოლონელ ქალზე დაქორწინება იყო. იგი ვარშავაში გარდაიცვალა 1927 წელს.

პ. თუმანიშვილი იყო გამომცემელი, ტექნიკის, მეცნიერებისა და ხელოვნების მოყვარული. მას აინტერესებდა ყოველი ახალი და პროგრესული. იოსებ თუმანიშვილი იგონებს: „ქარგად მახსოვს, თუ როგორ ოცნებობდა ბიძაჩემი ვიწროლიანდაგიანი რკინიგზის გაყვანაზე ბორჯომიდან ბაკურიანამდე. და ეს იყო ერთ-ერთი იმ იდეათაგანი, რომელიც მას განუწყვეტლივ აღელვებდა“...

პავლე თუმანიშვილს ქართული მოწინავე ინტელიგენციის მრავალ წარმომადგენელთან შორის ექვთიმე თაყაიშვილთანაც აკავშირებდა ახლო მეგობრობა. ექვთიმე თაყაიშვილი წერს: ¹

„...1905 წლის რევოლუციის ხანაში გაზეთ „ივერიის“ რედაქტორად არჩეულ იქნა ფილიპე გოგიჩაიშვილი ². ასეთი არჩევნები

¹ ექვთიმე თაყაიშვილის მოგონებები პირველად გამოქვეყნდა ჟურნალ „მნათობში“ 1958 წელს.

² ფილიპე გოგიჩაიშვილი — ცნობილი ქართველი ეკონომისტი და საზოგადო მოღვაწე. რევოლუციამდელ საქართველოში იგი იყო ჟურნალისტი, რედაქტორი, მონაწილეობას ღებულობდა თბილისის თვითმმართველობაში, უმოღვაწია სახელმწიფოებრივი მმართველობის უმაღლეს თანამდებობაზე და დიპლომატიურ ასპარეზზე. 1921 წლის შემდეგ მუშაობდა საგეგმო და საფინანსო უწყებებში, დააარსა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიური ფაკულტეტი. იყო ეკონომიურ მეცნიერებათა დოქტორი, მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე.

ხდებოდა ამ საქმეების მოთავე ინტელიგენციის კრებაზე. იმ კრებას, მახსოვს, ვესწრებოდით ი. გოგებაშვილი, ნ. ცხედაძე, გაზეთის გამომცემელი პავლე (პავლუშა) თუმანიშვილი, მე და სხვანი... „ივერიის“ გამოსაცემ ხარჯს იღებდა ერთი იმ ზუბალაშვილთაგანი, რომელსაც ნავთის მდიდარი სარეწაოები ჰქონდა ბაქოში. მათ შორის უფრო გულუხვი და მართლაც შეგნებული ქართველი პატრიოტი იყო ანტონი (პ. თუმანიშვილის დედის ძმა, გ. ყ.), რომელმაც ააშენა თეატრი — ე. წ. სახალხო თეატრი (ახლა რომ მარჯანიშვილის თეატრია, კარგი არქიტექტურული ნაგებობაა) და მსცოვან საზოგადო მოღვაწეთა თავშესაფარი თუ საერთო საცხოვრებელი¹ (სხვათა შორის პროფ. ა. ცაგარელი² რომ მოხუცდა, იმ სახლში ცხოვრობდა და იქვე გარდაიცვალა). ანტონ ზუბალაშვილმა³ მანვე აღგვითქვა დიდი დახმარება ქართული სათავადაზნაურო გიმნაზიის შენობის აგებაში (ახლა რომ უნივერსიტეტია) გამოიღებდა საჭირო თანხას, უეცრად რომ არ გარდაცვლილიყო. მის მემკვიდრედ დარჩა უმცროსი ძმა, სტეფანე ზუბალაშვილი. ერთ ხანს ისიც ხელგაშლით ეწეოდა ფულით ყოველგვარ ქართულ საზოგადო საქმეს... რაკი სტეფანე საქართველოში იშვიათად იყო ხოლმე, საზოგადო საქმეები მიანდო თავის ახლო ნათესავს, პავლე თუმანიშვილს, რომელიც ძალიან გულმხურვალედ ეკიდებოდა ყოველგვარ ჩვენებურ საქმიანობასა და კერძოდ ჟურნალ-გაზეთების გამოცემას. ასე მაგალითად, „ივერიასაც“ ის აძლევდა ფულს⁴, პ. გოთუას⁵ რუსულ გაზეთსაც და საბავშვო ჟურნალ „ნაკადულსაც“⁶... ბოლოს სტეფანე ზუბალაშვილი როცა დარწმუნდა, რომ პავლე დიდძალ ფულს უხარჯავდა და მარჯნივ და მარცხნივ დაუზოგავად არიგებდა მის ქონებას, შეუწყვიტა ფულის ძლევა და ყოველგვარი კავშირი მოსპო არა მარტო მასთან, არამედ საერთოდ ქართველებთან...

¹ ამჟამად ცენტრალური საბავშვო საავადმყოფო.

² პროფესორ ალექსანდრე ცაგარელს დიდი დამსახურება მიუძღვის ქართული ლიტერატურის ისტორიის მეცნიერული შესწავლის საქმეში. ცნობილია, აგრეთვე, როგორც ისტორიული დოკუმენტების გამომცემელი.

³ 1905—1906 წლებში.

⁴ პართენ გოთუა (ცნობილი ქართველი მწერლის ლევან გოთუას მამა) — ჯწერალი, დრამატურგი, საზოგადო მოღვაწე, გაზეთ „ეოზროუდენის“, რედაქტორი. პროგრესული ორიენტაციისათვის გაზეთი 36-ჯერ დახურეს. სხვადასხვა დროს გამოდიოდა შემდეგი სახელებით: „კავკასკოე უტრო“, „ვოლია“, „სოფრემენნიკ“, „ნა პოვოროტე“, „ვესენნი პოტკ“, „ნაროდ“, „რასსვეტ“ და სხვა.

⁵ 1906—1920 წლებში.

პავლე თუმანიშვილს ბიძამისის ფულის გარდა, თავისი საკუთარი ფულიც ჰქონდა: დედამისი იმ ზუბალაშვილების და იყო და მან დაუტოვა... პავლემ დედისეული ფულიც ფლანგა და მერე ძალიან ღარიბად ცხოვრობდა პოლონეთში“...

და კიდევ:

„...ზაფხულში, 1910 წელს, ჩვენ მოვაწყეთ არქეოლოგიური ექსპედიცია ლეჩხუმ-სვანეთში¹. საშუალება მოგვცა აწ განსვენებულიმა ჩვენმა მეგობარმა პავლე იოსების ძე თუმანიშვილმა, რომელიც დღიდან „საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფო საზოგადოების“ დაარსებისა, გახდა გულწრფელი მოქირნახულე და მეცენატი.

პავლე თუმანიშვილი ფიქრობდა, მასაც მიეღო მონაწილეობა ექსპედიციაში და გვთხოვა მისთვის დაგვეცადა ცაგერში, მაგრამ განზრახვა ვეღარ განახორციელა“²... აქვე ე. თაყაიშვილი გვამცნობს, რომ პავლე თუმანიშვილი, რომელსაც დიდებულ ქართველს, გულწრფელ პატრიოტსა და დიდად სათნო ადამიანს უწოდებს, გარდაიცვალა პოლონეთში.

სამწუხაროდ, ძალიან ცოტა ინფორმაცია მოგვეპოვება რევოლუციამდელი ქართული კინოს შესახებ. ობიექტურმა მიზეზებმა დროს ჩააბარეს მრავალი ფილმიცა და მისი არსებობის დამადასტურებელი დოკუმენტიც. საბედნიეროდ, ბოლო წლებში ქართული კინოს მკვლევარებმა რამდენიმე უცნობი და მნიშვნელოვანი ფაქტი გამოავლინეს, რაც გვაძლევს უფლებას ვივარაუდოთ, რომ რევოლუციამდელ საქართველოში კინემატოგრაფი გაცილებით უფრო მაღალ დონეზე იდგა და მასშტაბურად მოქმედებდა, ვიდრე ჩვენ შეგვეძლო წარმოგვედგინა. გავიხსენოთ თუნდაც შალვა დადიანის მიერ 1917 წელს დაწერილი პროგრამა, ვლადიმერ თაყაიშვილის მიერ ნახსენები გერმანიაში ნაჩვენები ორმოცამდე ფილმი თუ სიუჟეტი და სხვა. იმდროინდელი მაყურებელი არცთუ ისე იშვიათად ხედავდა სამეცნიერო-პოპულარულ სიუჟეტებს (მაგალითად, „ტიფლისსკი ლისტოკ“ 1912 წლის 19 თებერვალს თავის

¹ ექსპედიციის შემადგენლობაში შედიოდნენ: ექვთიმე თაყაიშვილი (ხელმძღვანელი), ხუროთმოძღვარი — სიმონ კლდიაშვილი, პირველი გიმნაზიის მასწავლებელი — ივანე ნიჟარაძე და ფოტოგრაფი დიმიტრი ერმაკოვი.

² მოგონების ნაწილი ამოღებულია ექვთიმე თაყაიშვილის მიერ პარიზში 1936 წ. გამოცემული წიგნიდან „არქეოლოგიური ექსპედიცია ლეჩხუმ-სვანეთში“.

პროგრამაში კინოთეატრ „მულენ ელექტრიკში“ ნაჩვენებ მხატვრულ ფილმებთან ერთად მაყურებელს სთავაზობდა საგანმანათლებლო სიუჟეტს, რომელიც „მდინარეების ბინადართა ცხოვრებისადმი“ იყო მიძღვნილი).

ასეთი სიუჟეტები არსებობდა, მაგრამ პავლე თუმანიშვილამდე არავის მოსვლია აზრად განესაზღვრა კინემატოგრაფის სამეცნიერო-საგანმანათლებლო პოტენცია. საერთოდ, იმ პერიოდში არსებული თეორიები თითებზე ჩამოსათვლელია და მათ პრესა ნაკლებად გილს უთმობდა. თუ ამას გავითვალისწინებთ, შეგვიძლია პავლე თუმანიშვილის ნაშრომი ორიგინალურ და ქართული კინოსათვის უალრესად ძვირფას შენაძენად ჩავთვალოთ.

განათლებულმა, ნიჭიერმა და პროგრესულად მოაზროვნე ადამიანმა არაჩვეულებრივი სიზუსტით განჭკრიტა იმ დროისათვის ახალი ხელოვნების — კინოს პოტენციური შესაძლებლობა. პავლე თუმანიშვილი მართალი იყო, როდესაც წერდა: ასეთი მიზნებისაკენ მიმართული სინემატოგრაფის მოწყობა საქართველოში სასურველი კი არაა, აუცილებელიაო. დღეს ვიცით, თუ როგორი სიცხადით დაამტკიცა ცხოვრებამ ამ სიტყვების მართებულობა.

1918 წელს, კინოთეატრ „აპოლოს“ (ამჟამად „ოქტომბერი“) მებატრონემ გ. გეგელემ გერმანული მხატვრული ფილმების ხელახლა დამონტაჟება და ტიტრების თარგმნა გადაწყვიტა. ამ მიზნით მოიწვია ა. დილმელოვი, რომელსაც ამიერკავკასიაში პირველი „სოლიდური“ კინოლაბორატორიის ორგანიზაცია და მოწყობა დაევალა. ა. დილმელოვი ენთუზიაზმით შეუდგა ახალი წარმოწყობის განხორციელებას და მალე კინოთეატრ „აპოლოს“ უკან ახალი, ორსართულიანი ლაბორატორია აშენდა. საინტერესოა ამიერკავკასიაში ყველაზე დიდი კინოლაბორატორიის ინვენტარის სია: ხუთი კიუვეტი, ათი ჩარჩო, ასლის გადამღები აპარატი, „რატე“, სასწორი, მენზურა, საშრობი აპარატი 250 მეტრი ფირისათვის და ჰკინის კასრი წყლისათვის.

ა. დილმელოვი და გ. გეგელეს ნათესავი, გერმანული ენის მცოდნე ქალი საღამოობით ფილმებს სინჯავდნენ. ქალი სიტყვა-სიტყვით თარგმნიდა წარწერებს. დილით კი ა. დილმელოვი ლიტერატურულად ხეწდა, იღებდა და ბეჭდავდა ტიტრებს.

მალე ბაქოს სააქციო საზოგადოება „ფილმას“ გამჟირავებელი კანტორის მფლობელმა, გარუსებულმა ბელგიელმა პირონემ ხელშეკრულება დადო გ. გეგელესთან. ახლად შეძენილი ლაბორატორია ვალდებულებას იღებდა დაებეჭდა წარწერა იმ ფილმებისათ-

ვის, რომელსაც სააქციო საზოგადოება „ფილმა“ უშვებდა ეკრანზე.

1919 წელს, როცა მხატვრული ფილმების გადაღების შესაძლებლობა თბილისში სავსებით რეალური გახდა, მოხერხებულმა პირონემ მიაღწია საკუთარი მხატვრული ფილმების გადაღების ნებართვას.

მიიღეს თუ არა ნებართვა, რეჟ. ვ. ბარსკი, რომელიც 1917 წლიდან პირონესთან საზღვარგარეთული ფილმების გაქირავების აგენტად მუშაობდა, გადაღებას შეუდგა და მალე ეკრანებზე გამოვიდა „უთავო მხედარი“, რომელსაც მოჰყვა სალონური დრამა „მითხარი რისთვის?“ და კომედია „ნუ გძინავს“.

ფილმებს, რომლებიც ალბათ უცხოურ პირველწყაროზე სუსტი იყო, სერიოზული რეზონანსი არ გამოუწვევია, მაგრამ გარკვეულმა ფინანსურმა წარმატებამ პირონეს სოლიდური საწარმოო ბაზის შექმნის სურვილი გაუღვიძა. ამისათვის მან დიდი შენობა შეიძინა მიხაილოვის პროსპექტზე. შენობის გარშემო ტერიტორია კი არენდით აიღო. შენობაში ოთახები გააერთიანეს, გააერთეს გუმბათის მსგავსი მინის სახურავი და კინოატელიეც გაიხსნა (დღეს ამ ადგილას საქართველოს სამეცნიერო-პოპულარული და დოკუმენტური ფილმების სტუდიაა). შესაბამისად კინოატელიეს შტატიც შეიქმნა. მასში შედიოდნენ: კინორეჟისორი ვ. ბარსკი, მოსკოვის სამხატვრო თეატრის მხატვარი ვ. სიმოვი, ფოტოგრაფი, მშენებელი ტექნიკოსი, რეკვიზიტორი და რამდენიმე მუშა.

დაიწყო დიდი მხატვრული ფილმის „ცეცხლთაყვანისმცემლების“ გადაღება. ეს იყო თქმულება ცნობილ სპარს მხატვარ ჰაფეზ შემ-ედდინზე და კერპთაყვანისმცემელ გულნარასთან მის სიყვარულზე. გადაღება მიმდინარეობდა არა მარტო ახალ კინოატელიეში, არამედ კინოთეატრ „აპოლოსა“ და „პიკადელოს“ ვესტიბიულებში, კიბეებზე და ა. შ. მუშაობის დროს ა. დილმელოვის განკარგულებაში იყო მხოლოდ 4 იუპიტერი (აქედან 3 თვითნაკეთი) და თუ მაშინდელ პრესას დავუჯერებთ (თვითონ ფილმი არ შემონახულა), ფილმმა მოწონება დაიმსახურა გადაღების ოსტატობითა და გამომგონებლობით.

1920 წელს შორსმჭვრეტელმა პირონემ, სასწრაფოდ მიჰყიდა მენშევიკურ მთავრობას სააქციო საზოგადოება „ფილმას“ მთელი ქონება და უცხოეთს გაემგზავრა.

„ფილმას“ დაეპატრონა ე. წ. საქართველოს კოოპერატიული ცენტრალური კავშირის („ცეკავშირი“) კინოგანყოფილება. კინო-

განყოფილების შტატი ხუთ კაცამდე შემცირდა, რომელთა შორის იყო ა. დიდმელოვიც.

მხატვრულმა ფილმებმა კეთილად იმოქმედა ქრონიკაზე. ამალდა კინოოპერატორთა ოსტატობა, გაიზარდა სიუჟეტების მეტრაჟი (150—250 მ). ამ მხრივ საინტერესოა 170 მეტრიანი ფირი, გადაღებული ბათუმში 1919 წელს „ინგლისის ჯარები საქართველოში“¹.

დანარჩენი სამი შემორჩენილი ფირიც „დღესასწაულებზე“, „პარადებზე“ და „საუზმეებზე“ მოგვითხრობს. მაგრამ მიუხედავად ერთფეროვანი სიუჟეტისა, ისინი მაინც საინტერესოა კინოს განვითარების თვალსაზრისით. მოკლე — 50 მეტრიანი სიუჟეტები გაიზარდნენ და ფილმებად იქცნენ. ბოლო ორ ფილმში ფირის სიგრძე 250-დან 750 მეტრამდე აღწევს. ამალდა ოპერატორის ოსტატობაც. ფილმის გადაღებისას გამოყენებულია არა მარტო საერთო, არამედ საშუალო და მსხვილი, მონტაჟურად გააზრებული პლანები.

დღეისათვის საქართველოს კინოფოტოფონოლოკუმენტების ცენტრალურ სახელმწიფო არქივში ამ პერიოდის მხოლოდ 16 ფირი ინახება. მათი უმრავლესობა გულუბრყვილოა ჩანაფიქრითა და შესრულებით. ზოგი ტენდენციური და ყალბია, მხოლოდ რამოდენიმე ფირია სრულფასოვანი.

მიუხედავად ამისა, ფილმები მეტად მნიშვნელოვანია. მათ შემოინახეს განუმეორებელი კოლორიტი ძველი თბილისისა — ქუჩები, რომლებიც აღარ არსებობენ, ანდა სრულიად შეიცვალნენ. ვეცნობით ქალაქის არქიტექტურას, ტრანსპორტს, ფიროსმანაშვილის დროინდელ რეკლამას, საუკუნის დასაწყისის ყოფას და ყოველი თბილისელისათვის საინტერესო სურათებს.

¹ საქ. სსრ კინოფოტოფონოლოკუმენტების ცენტრალური სახელმწიფო არქივი.

თ ა ვ ი I

(1921—1930 წწ.)

ივანე პერესტიანი თავის მოგონებებში „ცხოვრების 75 წელი ხელოვნებაში“ წერს: „მე მოწმე ვიყავი 1921 წლის თებერვლის იმ ისტორიული დღისა, როდესაც მძინარე ქალაქის (თბილისის) ქვაფენილზე ცხენოსანი რაზმის ფლოქვების თქარათქური გაისმა. მეთაურმა მხედრები ერევნის (ამჟამად ლენინის) მოედანზე შეაჩერა, უზანგებზე წამოიწია და შესძახა:

— ამხანაგებო! თბილისის მოქალაქენო, მომილოცავს! ამიერიდან თქვენ თავისუფალნი ხართ, როგორც არასდროს. ვაშა!“¹.

ეს 1921 წლის 25 თებერვალს მოხდა. 27 თებერვალს კი ა. დიღმელოვმა, რომელსაც უკვე მიეღო საბჭოთა კინოოპერატორის მოწმობა, თბილისის აღების დროს დაღუპულ წითელარმიელთა დაკრძალვა გადაიღო.

1921 წლის 11 აპრილს გამოიცა ბრძანება განათლების სახალხო კომისარიატთან კინოსექციის ჩამოყალიბების შესახებ. კინოსექციის ხელმძღვანელად დაინიშნენ გერმანე გოგიტიძე და მუნჯი კინოს ცნობილი მსახიობი ამო ბეკ-ნაზაროვი. კინოსექციას ერთი ოთახი გამოუყვეს საჯარო ბიბლიოთეკის ქვედა სართულზე.

1925 წელს ხელოვნების მუშაკთა კავშირის მეხუთე ყრილობაზე წარმოთქმულ სიტყვაში გ. გოგიტიძემ ასე გაიხსენა ეს პერიოდი — ჩვენ როცა კინოწარმოება დავიწყეთ, არაფერი გაგვაჩნდა, გარდა ქალთა ტექნიკუმიდან მოპარული სამელნისაო. ამასთან დაკავშირებით ჟურნალ „ხელოვნებაში“ მეგობრული შარჟი გამოქვეყნდა: გერმანე გოგიტიძეს საჩვენებელი თითის წვერით სამელნე და სცენარები უჭირავს.

¹ И. Перестяи. «75 лет жизни в искусстве», изд. «Искусство», М., 1962, стр. 308.

განსახკომის რეკომენდაციით კინოსექცია¹ კინოთეატრების ნაციონალიზაციას შეუდგა, რათა კინოგაქირავეების შემოსავალი გადაღებების ორგანიზაციას მოხმარებოდა.

კინოთეატრები „არფასტო“ და „სოლეი“ რამოდენიმე დღეში იქნა ნაციონალიზირებული, უზარმაზარი „აპოლოს“ საქმე კი გაქიანურდა.

ამო ბეკ-ნაზაროვი იგონებდა: „იგი („აპოლო“ გ. ე.) მე-11 არმიის ნაწილებმა დაიკავეს და მიისაკუთრეს. ჩვენ დიდხანს ვერ შევძელით მისი ხელში ჩაგდება. დავლუქეთ შესავალი კარები, მაგრამ საღამოსათვის ლუქი გატეხილი დაგვხვდა, ხოლო კართან კი შეიარაღებული დაცვა იდგა. მეორე დღეს ჩვენ ისევ დავლუქეთ კარები. ამჯერად, კინოთეატრის წინ ტყვიამფრქვევი გაჩნდა. ასე ყოველდღე ვლუქავდით კარს, სანამ ამ საქმეში საქართველოს კომისართა საბჭო არ ჩაერია.

ჩვენ ჯერ კიდევ არ ვიყავით გაქირავეების მონოპოლისტები, მაგრამ კინოფიკაცია ჩვენს ხელთ იყო და შეგვეძლო გამქირაველებსათვის ჩვენი პირობები გვეკარნახა. პირველ რიგში გაქირავეების ფასები შევამცირეთ. ლევინი და კოგანი იძულებული გახდნენ დაგვთანხმებოდნენ.

კინოსექციის სალარო თანდათან ივსებოდა.

რამდენიმე დღის შემდეგ ყოფილ სააქციო საზოგადოება „ფილმას“ („ცეკაეშირი“) საწყობში კინოფირების მცირე რაოდენობა აღმოჩნდა.

კინოსექცია პირველ გადაღებებს შეუდგა.

მალე ეკრანზე გამოვიდა განსახკომის კინოსექციის პირმშო — დოკუმენტური ფილმი „ბავშვების გამგზავრება კოჯორში დასასვენებლად“. კოჯორის გზატკეცილზე ბავშვებით სავსე ორი მანქანის სვლა გადავიღეთ სხვადასხვა ადგილიდან. თვით კოჯორში კი — ბავშვებთან შეხვედრა. ეს მარტივი, მაგრამ საინტერესო ნარკვევი, სადაც ბავშვებზე ზრუნვა იყო ნაჩვენები, ძალიან კარგად მიიღო როგორც მაყურებელმა, ისე განსახკომმა.“²

ახლად ჩამოყალიბებული სექციის ფინანსური მდგომარეობა

¹ 1923 წ. საქართველოს განსახკომის კინოსექცია სამეურნეო ანგარიშზე არსებულ კინემატოგრაფიულ ტრესტად იქნა რეორგანიზებული — სახელმწიფო კინემარეწველობის აქციონურ საზოგადოებად, საქართველოს სახკინმარეწვად. 1923 წ. მარტში დამტკიცდა საზოგადოების ახალი წესდება (საქ. სსრ ცსა ფონდი 617, აღწ. 1. საქმე 426, ფურც. 84).

² Бек-Назаров, «Записки актера и кинорежиссера», изд. «Искусство», 1965, стр. 107.

რამდენადმე კამოწვრიდა, მაგრამ მხატვრული ფილმების გადაღების პირველი დაპროექტება ელოებოდა: არ იყო ფირი, კინოაპარატურა უვარჯისი იყო და ფილმი მაინც ჩაუშვეს წარმოებაში. კინოსეკციაში რევოლუციამდელი კინოს ცნობილ რეჟისორს ივანე ნიკოლოზის ძე პერესტიანს დაავალა გადაედო პირველი ქართული მხატვრული ფილმი. ფილმის სცენარს, რომელიც ცნობილ დრამატურგს და თეატრალურ მოღვაწეს შალვა დადიანს ეკუთვნოდა, საფუძვლად დაედო სინამდვილეში მომხდარი ფაქტი რევოლუციონერ არსენა ჯორჯიაშვილის მიერ მეფის ქალათი გენერლის გოაზნოვის მოკვლა. ფილმს კინოოპერატორი ა. დილმელოვი უღებდა.

1921 წლის ოქტომბერში მაყურებელმა ეკრანზე იხილა მხატვრული ფილმი „არსენა ჯორჯიაშვილი“ („გენერალ გოაზნოვის მკვლელობა“).

ფილმი „არსენა ჯორჯიაშვილი“ მართო ქართული საბჭოთა კინოს პირველი კი არა, საბჭოთა მხატვრული კინემატოგრაფიის ერთ-ერთი პირველი ნაწარმოებიც არის. ფილმი წარმატებით სარგებლობდა არა მხოლოდ საქართველოში, არამედ მის ფარგლებს გარეთაც. ეს წარმატება რევოლუციური ეპოქის მოვლენათა ოსტატურად ასახვამ განაპირობა. ფილმში მონაწილეობდნენ მ. ჭიაურელი (არსენა), ე. ჩერქეზიშვილი (არსენას დედა), ა. ქიქოძე (არსენას საცოლე), გ. დავითაშვილი (ციხის მწერალი).

გამოცდილმა ოპერატორმა ა. დილმელოვმა ფილმს დამაჯერებელი გამომსახველობითი გადაწყვეტა მოუწია, მიუხედავად გადაღების ჯგუფის მძიმე საწარმოო პირობებისა.

ფილმ „არსენა ჯორჯიაშვილის“ წარმატებამ შესაძლებელი გახადა კინოფაბრიკის ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესება. გაიზარდა შემოქმედებითი და ტექნიკური მუშაკების შტატიც. შესაძლებელი გახდა ფილმების სისტემატური წარმოება.

ამ პერიოდში გადაიღეს ა. ყაზბეგის „მოდღვარი“ (სცენარის ავტ. შ. დადიანი, რეჟ. ვ. ბარსკი, ოპერ. ა. დილმელოვი, 1922 წ.), „მამის მკვლელი“ (სცენარის ავტორი და რეჟ. ა. ბეკ-ნაზაროვი, ოპერ. ს. ზაბოზლაევი, 1923 წ.); ამას მოჰყვა ოციანი წლების დასაწყისის საბჭოთა კინოს ყველაზე პოპულარული ნაწარმოების „წითელი ეშმაკუნების“ ეკრანიზება (1923 წ. პ. ბლიახინის მოთხრობის მიხედვით), გადაღებული რეჟისორ ი. პერესტიანისა და ოპერატორ ა. დილმელოვის მიერ.

ეურნალი „სოვეტსკი ეკრანი“ ფილმის გამოსვლიდან ორი წლის შემდეგ წერდა: „წითელი ეშმაკუნებით“ სახკინმრეწვემა ჩვენს

რეჟისორებს აჩვენა, თუ როგორ უნდა შეიქმნას საბჭოთა ფილმი. ბევრი დაგვეთანხმება თუ ვიტყვით, რომ „წითელ ეშმაკუნებს“ ჯერჯერობით ვერაინ აჯობა“¹.

სახკინმრეწვის მუშაობამ საერთო აღიარება მოიპოვა ჩვენი რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთაც. მოსკოვში, ლენინგრადში, როსტოვში, კრასნოდარსა და სხვა ქალაქებში, საქართველოს სახკინმრეწვს თავისი კინოთეატრები ჰქონდა (მოსკოვში „მალაია დიმიტროვკა“, ლენინგრადში „კაპიტოლიი“, როსტოვში „პალასი“, „ოლიმპია“ და სხვა).

რა საქმიანობას ეწეოდნენ ქართველი დოკუმენტალისტები მხატვრული კინოს აყვავების ამ პერიოდში?

მათ შექმნეს ფილმები, რომელთაც თავის დროზე დიდი რეზონანსი ჰქონდათ. დემონსტრირება წარმატებით ხდებოდა საბჭოთა კავშირისა და საზღვარგარეთის ეკრანებზე, მაგრამ, სამწუხაროდ, თითქმის ყველა ფილმი 1937—1938 წლებში დაიკარგა. მათთან ერთად დაიკარგა რევოლუციამდელი პერიოდის მრავალი ფირი. რაიმე ზუსტი მონაცემები მათი რაოდენობისა და დასახელების შესახებ არ არსებობს. მიუხედავად ამისა, შემორჩენილ ფირთა მცირე რაოდენობაც კი ნათლად ამტკიცებს ამ პერიოდის ქართული დოკუმენტური კინოს აღზევებას.

1921—1930 წლების ფილმების კლასიფიკაცია ხდება შემდეგი თემატიკით: ისტორიული — „კავკასიის მე-11 არმიის 3 წლისთავის ზეიმი თბილისში“ (1921 წ.); მ. კალატოზოვის, ნ. ლოლობერიძისა და ს. დოლიძის მონტაჟური ფილმები — „მათი სამეფო“ (1928 წ.), „ოქტომბრის მე-12 წელი“ (1929 წ.), ჰიდროელექტროსადგურის მშენებლობისადმი მიძღვნილი — „ზაპესი“ (1927 წ.), „ნატახტრის წყალსადენის მშენებლობა“ (1929 წ.), გლეხთა საკითხისადმი მიძღვნილი „პოემა შირაქზე“ (1931 წ.), „მიწის ძახილი“ (1929 წ.), „დღე ყარაჩაიში“ (1929 წ.); კულტურფილმები — „საბჭოთა ცეილონი“ (1930 წ.), „სილოსი“ (1929 წ.).

ფილმი „კავკასიის მე-11 არმიის 3 წლისთავის ზეიმი თბილისში“ თავისი წყობით ტრადიციულია (მისალმებანი, არმიის სვლა, მიტინგი და ა. შ.), მაგრამ დიდი ისტორიული მნიშვნელობისაა თვით ფირზე აღბეჭდილი ფაქტი. ზეიმი 1921 წლის 21 სექტემბერს შედგა, ე. ი. საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებიდან შვიდი თვის შემდეგ. ფირმა შემოგვინახა მგზნებარე რევოლუციონერების სერგო ორჯონიკიძის, ჯარების სარდლის გეკე-

¹ Журн. «Советский экран», 1925, № 33.

რის, რეეკოძის წარმომადგენლების — ს. ქავთარაძის, შ. ელიავას, მ. ორახელაშვილისა და სხვათა სახეები.

ვ. ი. ლენინის ძეგლის გახსნისადმი მიძღვნილ კადრებში ასახულია ზეიმის თითოეული მონაწილის უსაზღვრო პატრიოტიზმი და მტკიცე რწმენა იმ ბრძოლის სიმართლისადმი, რომელსაც ისინი საბჭოთა ხელისუფლების განმტკიცებისათვის აწარმოებდნენ.

1923 წელს სახკინმრეწვეში ოცი წლის მიხეილ კონსტანტინეს ძე კალატოზოვი (კალატოზიშვილი) მოვიდა. იგი ჯერ ფირის დამწებებლად, შემდეგ მემონტაჟედ, ოპერატორის ასისტენტად მუშაობდა, ხოლო ორი წლის შემდეგ კი ი. პერესტიანის მხატვრულ ფილმში „ტარიელ მკლავაძის მკვლელობის საქმე“ მელუქნე სამოჩეს როლში მოგვევლინა.

1925 წელს ქრონიკალური სიუჟეტების გადამღები ოპერატორის დამხმარე მუშამ (ასეთი თანამდებობა არსებობდა) მ. კალატოზოვმა მონაწილეობა მიიღო ლ. კულეშოვის მიერ ორგანიზებულ კონკურსში, რომელშიც გამოცდილი ოპერატორებიც მონაწილეობდნენ, და სრულიად მოულოდნელად გაიმარჯვა. დამწყები ოპერატორისათვის ძალიან სასარგებლო აღმოჩნდა ლ. კულეშოვთან ერთად მუშაობა სურათზე „ორთქლმავალი 1.000 ბ“, რომელიც ეკრანზე არ გამოსულა. ფილმის გადაღების პერიოდში ბათუმის ახლოს სარკინიგზო კატასტროფა მოხდა. მეორე დღეს მილიციამ ბოლსა და ხანძარში ორი საექვო პიროვნება აღმოაჩინა უცხოური მარკის კინოაპარატებით. ისინი დააკავეს და თბილისში გაგზავნეს. გაუგებრობა მალე გაირკვა. ესენი იყვნენ კულეშოვი და კალატოზოვი, რომელნიც ხანძარს იღებდნენ. დაკავებულნი გაათავისუფლეს. ფილმზე მუშაობა გრძელდებოდა, მაგრამ მათ ნამუშევარს ეკრანს ხილვა არ ეწერა. „გაცხარებული მუშაობის პერიოდში, — იგონებდა მ. კალატოზოვი, — მე და კულეშოვი ისევ დაგვაპატიმრეს ამ წყეული ხანძრის მიზეზით, თანაც დაგვაპატიმრეს გაცილებით უფრო დიდი ხნით, ვიდრე პირველად. კულეშოვი სამი კვირა იყო დაპატიმრებული, მე კი პატიმრობაში ყოფნა ერთი კვირით მეტი მომიხდა. უაზრო და დამღლელი დაკითხვების შემდეგ გავგათავისუფლეს. კულეშოვი მოსკოვს გაემგზავრა და საქმეც შეჩერდა“ (საუბარი მ. კალატოზოვთან ჩაწერილია მოსკოვში 1970 წ. 27 აპრილს. გ. ე.).

1927 წელს მ. კალატოზოვმა ნ. შენგელაიასა და ლ. პუშთან ერთად დაწერა სცენარი მხატვრული ფილმისათვის „გიული“ და ფილმის გადაღებაშიც მიიღო მონაწილეობა როგორც ოპერატორმა. ამას მოჰყვა „ბოშური სისხლი“ (სცენარის ავტორები: პ. მორსკოი,

ა. თაყაიშვილი, მ. კალატოზოვი, ოპერატორები: ა. გალპერინი, მ. კალატოზოვი. 1928 წ.) და ბოლოს ოპერატორი მ. კალატოზოვი ნ. ლოლობერიძესთან ერთად შეუდგა მუშაობას სრულმეტრაჟიან დოკუმენტურ ფილმზე „მათი სამეფო“, რომელიც შეცდომით „18-28“-თაა დასათაურებული ზოგიერთი კინოკრიტიკოსის მიერ, თუმცა ფილმი „მათი სამეფო“-ს სახელწოდებით გამოვიდა ეკრანზე.

ფილმი ძირითადად 1919 წლის პერიოდს ასახავს. იგი ქართული დოკუმენტური კინოს მნიშვნელოვან ეტაპად იქცა. თავისი დროისათვის ბრწყინვალედ დამონტაჟებულ ფილმში პირველად გაისმა ქართულ ეკრანზე მგზნებარე და მამხილებელი პუბლიცისტური ტონი. „კინოსიმაართლე“ მასალისაგან კეთდება, როგორც სახლი აგურისაგან. აგურისაგან შეიძლება აშენდეს ლუმელიც, კრემლის კედელიცა და სხვა მრავალი. გადასაღები მასალისაგანაც მრავალი რამ შეიძლება აიგოს“¹... — წერდა ძიგა ვერტოვი. მ. კალატოზოვმა ძველი ქრონიკის აგურები გადააწყო და შექმნა ფილმი, რომელმაც გასაოცარი სიზუსტით გახსნა მენშევიკური „პატრიოტიზმის“ არსი.

ფილმის მეორე ნაწილის დასაწყისში (დანარჩენი ნაწილები არ შემორჩენილა) მოვლენათა მშვიდი თხრობა მიმდინარეობს. პლანები გრძელისა და ერთმანეთს თანმიმდევრობით სცვლიან.

პირველად გამოჩნდა არჩევის „ინდივიდუალური“ სისტემა, სინამდვილის ანალიზის საკუთარი „გაგება“². მასალის თემატური შერჩევა, არა მარტო მისი მნიშვნელობით, არამედ ემოციური სისრულით და იმ დროისათვის ნოვატორული მონტაჟით — მ. კალატოზოვისა და ნ. ლოლობერიძის ფილმის მთავარ ღირებულებას წარმოადგენს.

1923—1924 წლებში ჩნდება პირველი რეცენზიები (ძირითადად მხატვრული ფილმების შესახებ). გაზ. „ირიონი“ ბეჭდავს კინემატოგრაფის „როლის ანალიზს“ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, რომლის მიხედვით კინოს ძირითადი ღირებულება სამი მომენტით განისაზღვრება. „1. კინო, როგორც უსაზღვროდ პოპულარული, ზელმისაწვდომი და გასაგები მასებისათვის. 2. კინო, როგორც ტრიბუნა, სოციალური იდეების გამავრცელებელი, დიდი აგიტატორი და პროპაგანდისტი. 3. კინო, როგორც სახელმწიფო მრეწველობის მნიშვნელოვანი დარგი“³.

1 Дзига Вертов, «Статьи, дневники, заметки», изд. «Искусство», М., 1966, стр. 77—78

2 В. Шкловский, «За сорок лет», изд. «Искусство», М., 1965, стр. 247.

3 გაზ. „ირიონი“, 1923, 21 ოქტომბერი.

სოციალისტური საქართველო ერთ-ერთი პირველთაგანი გამო-
ეხმაურა პარტიისა და ვ. ი. ლენინის მოწოდებას დამკვერთვით
ტემპით განეხორციელებინათ ქვეყნის ელექტროფიკაცია და 5 წე-
ლიწადში (1922—1927 წწ.) თბილისის მახლობლად, მცხეთასთან
აშენდა საბჭოთა კავშირში მეორე ელექტროსადგური.

ვლადიმერ ილიას ძეს რეგულარულად ეგზავნებოდა მშენებ-
ლობაზე მიმდინარე სამუშაოთა ანგარიში და ფოტორეპორტაჟები,
რომლებიც პირველი შაბათობიდან — მშენებლობის ბოლო დღემ-
დე (1922 წ. 10 სექტემბერი — 1927 წ. 21 ივლისი) საქართველოს
სახკინმრეწვის ოპერატორების მიერ ფირზე აღიბეჭდა.

საქართველოს სსრ კინოფოტოფონოდოკუმენტების ცენტრა-
ლურ სახელმწიფო არქივში დაცულია ფილმი „ზაპესის“ ხუთივე
ნაწილი. ფილმში მშენებლობის ყველა მნიშვნელოვანი ეტაპია
აღბეჭდილი. ამას გარდა, იგი იმითაცაა საინტერესო, რომ სურა-
თის გმირად წარმოდგენილია საქართველოს პროლეტარიატი, მისი
აღფრთოვანება, თავგანწირვა, დაძაბული შრომა, უსაზღვრო პატ-
რიოტიზმი.

ვლადიმერ დოლენკოს პირად არქივში დაცულ ჩანაწერებში ზა-
პესის მშენებლობაზე ვკითხულობთ: „საერთო გადაღებებს დ. ვე-
ჩერკოვსკი ხელმძღვანელობდა. იგი ზაპესის მშენებლობაზე მუ-
შაობდა და როგორც კი იქ რაიმე ახალი გამოჩნდებოდა დ. ვე-
ჩერკოვსკი სახკინმრეწვაში მოვიდოდა, თავისუფალ ოპერატორს გა-
იყოლებდა და მშენებლობაზე გადაღება იწყებოდა. მიღებულ მა-
სალას ჩვენ მაშინვე ვამონტაჟებდით და მოკლე ინფორმაციის
სახით ვუშვებდით ეკრანებზე. ორიგინალს კი, რასაკვირველია,
ვინახავდით... მშენებლობის დასასრულს მთელი არსებული მასა-
ლა შეეკრიბეთ და შევეცადეთ მისთვის მთლიანი ფილმის სახე
მიგვეცა“.

ეპიზოდისადმი ოპერატორების გულითადი დამოკიდებულება
ფილმის ყველა კადრში იგრძნობა: კომპოზიცია, კადრების განლა-
გება, დინამიურობა. იგი თავისი მხატვრული გამომსახველობით
სრულიად განირჩევა ადრე არსებული ფილმებისაგან. ზოგიერთ
კადრებში ოპერატორები ღრმა პუბლიცისტურ ქლერადობას აღწე-
ვენ.

ფილმში შესანიშნავი რეპორტაჟია სახალხო დღესასწაულისა.
მშენებლობის ყოველი მონაწილე იღებს მილოცვას, საზეიმო შეკ-
რებაზე მ. ი. კალინინის სიტყვას უსმენენ, ოვაციებს მართავენ
ვ. ი. ლენინის ძეგლის გახსნისას, ცეკვავენ, სეირნობენ ნაგებით
და ა. შ.

სახკინმრეწვის კინოკამერამ ამაღლელებელი, ცოცხალი რეპორტაჟი შექმნა „ზაპესის“ მშენებლობაზე. ფილმი მშვიდი თხრობითი მანერითაა დამონტაჟებული. სურათის დაძაბული რიტმი კადრის შინაარსის ცხოვრებისეულ სიმართლესთან მაქსიმალური მიახლოებით იქმნება.

სახკინმრეწვის 1922—1927 წლების მუშაობა მასშტაბურია.

ათეშებზე, რომლებშიც „არსენა ჯორჯიაშვილის“, „წითელი ეშაქუნებისა“ და სხვა მხატვრული ფილმების დემონსტრირებას იუწყებოდნენ, გამოჩნდა ცნობები საქართველოს სახკინმრეწვის წარმოების პირველი სრულმეტრაჟიანი დოკუმენტური ფილმის „ზაპესის“ დემონსტრირების შესახებაც.

„პოემა შირაქზე“ (რეჟ. შ. ხუსკივაძე, ოპერ. ნ. აღდგომელაშვილი, 1931 წ.) ძველისა და ახლის, შეცნობილისა და შეუცნობლის შედარების პრინციპებზეა აგებული.

მიუხედავად იმისა, რომ მდიდარია შირაქის დაბლობი, ადამიანები ცუდად ცხოვრობენ. ერთპიროვნული მეურნეობა გლეხებს შესაძლებლობას არ აძლევს იქონიონ სამყოფი პურიც კი. მძვინვარებს ავადმყოფობა, არ არის სამედიცინო დახმარება. იღუპება საქონელი. ეს წინათ იყო. 1926 წელს 17 ოჯახი კომუნას აყალიბებს... იწყება კოლექტიური ბრძოლა სიღარიბესთან. სოფელში შენდება კომუნის სახლი, სკოლა. ჩნდება სასოფლო-სამეურნეო მანქანები. ახალი წესით ცხოვრება კარგ შედეგს იძლევა. მატულობს კომუნის შემოსავალი (თუმცა კომუნამ, როგორც სოფლის მეურნეობის წარმოების თავისებურმა მეთოდმა, თავისი არსებობა ვერ გაამართლა და მალე გაუქმდა), ყველა შრომობს. შირაქის ველი დამორჩილებულია.

ფილმს „პოემა შირაქზე“ — მრავალი ნაკლი ახლავს, მაგრამ მიუხედავად ამისა, იგი დღესაც დიდ ინტერესს იწვევს მაყურებელში და გასაგები ხდება ის წარმატება, რომელიც ფილმს თავის დროზე ჰქონდა. ფაქტიურად იგი ახალ ადამიანს, შრომის იმ დიდ შესაძლებლობებს უმღერის, რომელიც საბჭოთა წყობამ მიანიჭა სოფლის მშრომელებს.

მთელ რიგ ეპიზოდებში რეჟისორი მოვლენებს ნათელი მეტაფორული ხერხებით გადმოგვცემს. აი, ერთი მაგალითი: მოსავლის აღებაა გაჩაღებული. ქალები ერთმანეთს თივის ზვინის დადგმაში ეჯიბრებიან. ფილმის რიტმი თანდათან იზრდება, შესაბამისად მცირდება სამონტაჟო პლანი. რეჟისორი პარალელური მონტაჟის ხერხს იყენებს. ეკრანზე რამდენჯერმე მეორდება წარწერა „ვისი მეტია“. დაბოლოს, გახარებულ ადამიანთა ორი ჯგუფი ერთ კადრ-

ში იყრის თავს. როგორც ეპიზოდის აზრობრივი დაბოლოება, ეკრანზე ჩნდება წარწერა — „ჩვენია“. იქმნება ქარაგმულობა. შეჯიბრება მრავალმნიშვნელოვანი ხდება. ინსცენირებამ შესაძლებელი გახადა არა მხოლოდ კომუნის, არამედ მთელი დროის დამახასიათებელი ნიშნის გახსნა. ამით აიხსნება ის დიდი ინტერესი, რომელიც ფილმმა გამოიწვია.

რეჟისორ ს. დოლიძის ფილმი „მიწის ძახილი“ (ოპერ. შ. გეგელაშვილი, ლიბრეტო შ. ჩაგუნავასი, მონტაჟი ნ. იუდინისა, 1929 წ.), ჟანრობრივად მხატვრულ-დოკუმენტურად შეიძლება ჩაითვალოს. რეჟისორმა ფილმის თითქმის ყველა ეპიზოდში ინსცენირების მეთოდი გამოიყენა. ამ მოსაზრების დამადასტურებელია ტრაქტორისტების ეპიზოდები.

თავქარიანი ტრაქტორისტი მიწას ხნავს. მასთან ორი გლეხი მოდის და ქორწილზე ეპატიება. ყოყმანის შემდეგ ტრაქტორისტი თანხმდება, გუთანს ხსნის ტრაქტორს და ქორწილში მიემგზავრება. როგორც მოსალოდნელი იყო, ქორწილში თვრება და თითქოს ცეკვავსო, ტრაქტორით ათასნაირ იღეთებს ატარებს. შექეიფიანებული გლეხები აღტაცებულნი უკრავენ ტაშს მოცეკვავე ტრაქტორს.

შემდეგ ტრაქტორისტი მანქანას სატვირთო ოთხთვალას გამოაბამს, შიგ ნეფე-დედოფალს და სტუმრებს ჩასვამს და სასეირნოდ გაემართება. უსაზღვრო მხიარულებას დროდადრო უპატრონოდ მიტოვებული გუთნის მსხვილი პლანი ცვლის. სცენა დინამიკური მონტაჟითაა გადაწყვეტილი... ეპიზოდი მექორწინეთა წუმპეში ჩავარდნით მთავრდება, მხიარულება წყდება, ტრაქტორი დაიმტვრა. იწვევენ კრებას. გლეხები ხვდებიან თავის შეცდომას.

ფილმში საინტერესოა კუსტარული წარმოებისა და არქაული შრომის იარაღების ამსახველი კადრები. ამასთანავე ნაჩვენებია ახალი შენობები, ახალი ტექნიკა, წარმოებითი მუშაობის მასშტაბები და ა. შ. კადრების წყობა და მონტაჟი სურათის ჩანაფიქრსა და იდეას ექვემდებარება. მსხვილი პლანიტაა ნაჩვენები შრომისაგან გაუხეშებული ხელები, პორტრეტი, დეტალი. საერთო კადრების (უსაზღვრო მინდვრები, რამდენიმე ტრაქტორი მუშაობისას) მონტაჟი მკაფიოა. ზოგჯერ მასში ასოციაციური შედარებაც ხდება (მაგ. მხიარულების სცენა და გუთანი, ტრაქტორთა მასშტაბური ხვნა და ხის კავი და ა. შ.).

ინსცენირებული კადრებისა და ლოზუნგურობის მიუხედავად, ეს ფილმები („პოემა შირაქზე“ და „მიწის ძახილი“) დიდ ინტერესს იწვევდნენ მაყურებელში — მათში აისახა მშენებლობის ქა-

რიშხლიანი წლები. მიუხედავად იმისა, რომ დრამატურგიული წყობა ზოგიერთი ეპიზოდის სიმართლის ეჭვს ბადებს, სურათში კარგად იგრძნობა ახალი ცხოვრება, ახალი ადამიანის განწყობა და მსოფლმხედველობა.

რეჟისორ ს. დოლიძის ფილმის „ოქტომბრის მე-12 წელი“, რომელიც 1929 წელს გამოვიდა ეკრანზე, წარმატება დიდად განსასლვრა დ. ვერტოვის, მ. კაუფმანის, ე. სივილოვას, ი. კოპალინის, ი. ბელიაკოვის, ა. ლუმბერგის და სხვათა ექსპერიმენტებმა, ესთერ შუბის ფილმებმა, მ. კალატოზოვის ძიებებმა. ს. დოლიძემ ფილმის შექმნისას მხოლოდ საარქივო კინოჭრონიკა გამოიყენა. პირველ ნაწილში დრო და ადგილი აბსტრაქტულია, ხოლო წყობაში განსაზღვრული როლი მონტაჟს აქვს მინიჭებული.

აქ რეჟისორი შეეცადა მთლიანობაში გაეაზრებინა ახალგაზრდა საბჭოთა სახელმწიფოს პირველი ათწლედი.

იმპერიალისტური ომი. ფეთქდებიან და იძირებიან გემები, ბომბები სპობენ და ანადგურებენ ქალაქებს, ილუპებიან ჯარისკაცები.

მუშებს, ჯარისკაცებს და მეზღვაურებს სიტყვით მიმართავს ვ. ი. ლენინი (ამ ფილმში პირველად იყო ნაჩვენები დიდი ბელადის სახე).

დემონსტრაციები.

1917 წლის 25 ოქტომბრის დიადი დღე. დეკრეტი ზავის შესახებ. მშვიდობიანი შრომა.

ეკრანზე ისევ ომია.

გენერლები დენიკინი და ვრანგელი. გარბიან ოფიცერთა დამარცხებული ბატალიონები, კაზაკთა ასეულები.

ლენინი მოსკოვში წითელ მოედანზე სიტყვით მიმართავს ფრონტისაკენ მიმავალ საბჭოთა არმიის მებრძოლებს.

ბრძოლა.

ჩვენ გავიმარჯვებთ.

ისევ მშვიდობა დამკვიდრდა: დანგრეულია რკინიგზები, დამწვარია ორთქლმავლები, ქარხანაში გაჩერებულია დაზგები, დაუმუშავებელია მინდვრები.

სწრაფი ტემპით მიმდინარეობს დანგრეული მეურნეობის აღდგენა. ამუშავდნენ ფაბრიკები და ქარხნები, გაცოცხლდა სოფელი. ადამიანთა სახეებზე ღიმილი გაჩნდა, ხალხი ახალი ცხოვრების შენებას შეუდგა. ყველას სჯერა ხვალინდელი დღისა, შრომა არსებობის აზრად იქცა.

ახალი ავანტიურისათვის ემზადებიან საბჭოთა სახელმწიფოს მტრები. წითელი ჯარი ყოველთვის მზადყოფნაში უნდა იყოს.

დიდი მანევრები. ჯარის ფეხოსანი, ცხენოსანი და სატანკო ნაწილები სასწავლო ბრძოლას აწყობენ.

გამოცდა ფრიადზეა ჩაბარებული.

ს. დოლიძემ ქრონიკალური კინოს კადრების შერჩევითა და განსაზღვრული მონტაჟის ხერხების გამოყენებით საინტერესო განზოგადებას მიაღწია, მხატვრული სიმართლით მოგვითხრო საბჭოთა სახელმწიფოს ისტორიულ საწყისებზე.

იმპერიალისტური ომის ეპიზოდები ს. დოლიძემ მკვეთრი დანაწევრების მანერით დაამონტაჟა.

კადრები, რომელზედაც ვ. ი. ლენინის გამოსვლებია აღბეჭდილი, მშვედრი, თხრობითი მანერითაა მონტირებული. მათ გვერდით კი ხალხით გაჭედილი მოედნებია დამონტაჟებული.

ეპიზოდი — „ბედნიერი შრომა“ — ყველანაირი ტექნიკის დემონსტრირებას ემორჩილება. მონტაჟი რიტმულია, პლანები ძირითადად მოკლე.

ფილმის ფინალი სიმბოლურია — კრეისერის ზარბაზნათა სამ უზარმაზარ ლულაზე, საიდანაც სულ მცირე ხნის წინ სასიკვდილო ბომბები მოფრინავდნენ, ახალგაზრდა, მხიარული მეზღვაურები შემომსხდარან. ლულები ნელა ბრუნავენ სხვადასხვა მხარეზე. მეზღვაურები ქანაობენ.

ვლადიმერ თაბაიშვილი

საქართველოს სსრ სახალხო არტისტის ალექსანდრე წუწუნავას არქივში ორგვერდიანი წერილია დაცული:

„დიდად პატ. ალიოშა. მე თქვენ შინაურულად მახსოვხართ ბავშვობიდანვე და ამიტომ არ ვიხდი ბოდიშს ყურადღების შეჩერებისათვის. გთხოვთ კი მომისმინოთ და მიიღოთ შესაფერისი ზომები, რათა სისრულეში იქნეს მოყვანილი აქ აღნიშნული ცნობა.

შეუძლებელია საქართველოში ქართველებისათვის არ იქნეს საინტერესო სამზერლად ის, რაც გერმანიაში იქნა პროექტორში (კინოთეატრში) გაშვებული სურათებად — სახელდობრ მთელი ქართველი ერის ყოფა-ცხოვრება დასაწყისიდან, ბაგრატიის ტაძარი, მოწამეთა, აწყური, ახალციხე, კლარჯეთი, კაპადოკია, სურამის

ციხე, მღვიმის მონასტერი, მცხეთა, რაჭა-ლეჩხუმი, ნიკორწმინდა, გურია, შემოქმედი, ჯვარი, ლიხურის ციხე, სამცხე-საათაბაგო, სამეგრელო, ცაიში, ხობი და სხვა...

აგრეთვე იყო ნაჩვენები შინაურების ცხოვრება წარსული დროისა და მთავარ როლებში მესხიშვილი, იმედაშვილი, ზარდალიშვილი, ჭიაურელი, ყალაბეგიშვილი, მგალობლიშვილი, ტასო აბაშიძე (ოფელიას როლში), ნ. ჩხეიძე (ზეინაბი) და სხვა მსახიობებიც, რომელ როლებშიც მე ისინი არ მინახავს. ვასო აბაშიძე და ოზურგეთი მისი შემადგენლობით. ლექციებიც, ამა თუ იმ საზოგადო მოღვაწისა და პოეტების (გრიშაშვილი) საღამოები. თვალწინ მიდგას დღესაც პროექტორი სურათების მსვლელობით. იქ სისტემატურად ვიყავი 1925 წლამდე და არ ვიცოდი, რომ სურათების ჩვენება წარმოებდა 1920 წლიდან 1922 წლის პირველ ნახევრამდე განუწყვეტლივ.

მე საქართველოში მინდა ენახო ის სურათები, ამიტომ გთხოვთ თქვენ და თქვენი სახით საქართველოს კინოგამგეობას, იშუამდგომლოს კინოს მეპატრონესთან და გამოარკვეოთ, თუ როგორ დაიდგა ხსენებული სურათები და ითხოვეთ ლენტები გამოგზავნონ საქართველოშიც...

ღრმა პატივისცემითა და სრული ერთგულებით
ვლადიმერ (ვალდია) თაყაიშვილი¹.

წერილი ძირფესვიანად ცვლის ჩვენს წარმოდგენას ქართული კინოს პირველი ათწლეულის შესახებ, რომელზედაც ვმსჯელობთ მხოლოდ 16 შემორჩენილი ფირის მიხედვით. წერილმა მთელი რიგი კითხვები წამოჭრა, რომელთა უმრავლესობაც, ალბათ, მხოლოდ მომავალში გადაწყდება.

პირველ რიგში საინტერესოა, ნამდვილად იყო თუ არა შესაძლებელი ასეთი ფართო პროგრამით ყოფილიყო წარმოდგენილი ქართული თემა გერმანიაში 1920—1922 წლებში და, აგრეთვე, 1925 წელს?

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ვასილ ამაშუკელიცა და ალექსანდრე დილმელოვიც თავის მოგონებებში წერენ, რომ საზღვარგარეთის ფირმების („პატე“, „გომონი“, „ჩინესი“, „ამბროზიო“, „ტიმანი და რეინბარდი“) წარმომადგენლები საქართველოში იძენდნენ სიუჟეტებს თავისი ფირმებისათვის. ეს ფირმები შემ-

¹ საქ. სსრ თეატრის, მუსიკისა და კინოს სახელმწიფო მუზეუმის ფონდი 1, საქმე 121, № 14605.

დგომ მსოფლიოს ყველა კინოეკრანზე გამოშვებულ ჟურნალებში ხვდებოდა პროკატის საშუალებით. კერძოდ, ლევისისა და კოგანის კერძო საპროკატო კანტორები იძენდნენ სიუჟეტებს, შემდგომ კი უფრო მსხვილ ფირმებს მიჰყიდდნენ ხოლმე.

რევოლუციამდელ საქართველოში კინოკამერით მარტო ვ. ამაშუკელი და ა. დიდმელოვი როდი იღებდნენ. გავიხსენოთ ქართველი კინოოპერატორი შ. ნაცვლიშვილი, რომლის მოღვაწეობაზეც ვიცით მხოლოდ ის, რომ მან აკაკი წერეთლის დაკრძალვა გადაიღო.

განა პოლკოვნიკ სიმონ ესაძეს — თავისი ერის დიდ პატრიოტს, შეეძლო გულგრილი დარჩენილიყო საკუთარი ქვეყნის კულტურის განუმეორებელი ძეგლების, ანდა თეატრის მიმართ და არ გადაეღო ისინი? მით უმეტეს, რომ მას გადაღების შესაძლებლობაც ჰქონდა და მაღალკვალიფიციური ოპერატორებიც ჰყავდა.

ჩვენ ძალიან ცოტა რამ ვიცით ქართული კინემატოგრაფის ჩასახვის შესახებ. განა ჩვენს კინომცოდნეებს 30—40-იანი წლების მხატვრული კინოფირმების პოვნა არ უჭირთ? ხოლო თუ საქმე დოკუმენტურ ფირმებს ეხება, 50—60-იანი წლების ფირმებიც კი ძნელად მოიძებნება.

ვლადიმერ თაყაიშვილის ვინაობა მისი ნათესაეების მეშვეობით დადგინდა. ვლადიმერის მამა — ერმილე თაყაიშვილი სამედიცინო მეურნეობის მმართველი იყო ჭიათურაში. დედას მარიამ ქარცივაძეს, მართალია, სპეციალური განათლება არ მიუღია, მაგრამ ზეპირად იცოდა „ვეფხისტყაოსანი“, ბარათაშვილის ყველა ლექსი.

ოჯახში გაიზარდა და უმაღლესი განათლება მიიღო თოთხმეტმა ბავშვმა. ხუთი მათგანი საზღვარგარეთ სწავლობდა.

ვლადიმერ თაყაიშვილი 1898 წელს დაიბადა. ქუთაისის კლასიკური გიმნაზია დაამთავრა. ფრანგული, გერმანული, რუსული და ლათინური ენების მცოდნე ახალგაზრდა 1919 წელს პარიზს გაემგზავრა ფილოსოფიისა და აგრონომიის შესასწავლად.

იგი არ დააკმაყოფილა პარიზის ფილოსოფიურმა სკოლამ და ბერლინის უნივერსიტეტში გადავიდა სასწავლებლად.

ფილოსოფიისა და აგრონომიის გარდა ახალგაზრდას სხვა ინტერესებიც ჰქონდა, რაც კანონზომიერი და ლოგიკური იყო. იმ დროს პარიზში მცხოვრები ვლადიმერის ძმა სიმონი „პატეს“ ფირმას უწერდა გეგმებს კინოსცენარებისათვის. იგი იყო ვასილ ყუშიტაშვილის მეგობარი.

ვლადიმერ ერმილეს ძე თაყაიშვილმა გაიგო და შეიგრძნო კინოს პერსპექტივა. ეს მის ზემოხსენებულ წერილშიც იგრძნობა. აქ

ნახსენები სიუჟეტების (თუ გეგმების?) მონახვის შემდეგ შესაძლებელია მათი ავტორების ვინაობის დადგენაც. მიუხედავად მეორე მსოფლიო ომის შედეგად გამოწვეული ნგრევისა, დასაშვებად მიგვაჩნია მათი მიგნება გერმანიის რომელიმე კინოარქივში.

ოციანი წლების ბოლოს მომწიფდა საკითხი დოკუმენტური, სამეცნიერო, ქრონიკალური და მულტიპლიკაციური ფილმების დამოუკიდებლად არსებობისა. ს. დოლიძისა და ს. ტრეტიაკოვის ინიციატივით „საქინმრეწვთან“ კინოქრონიკის სექტორი დაარსდა, რომელსაც ორგანიზაციულ საფუძვლად დაედო ს. დოლიძის მიერ საქართველოს კინომრეწველობის გამგეობისადმი წარმოდგენილი „ქრონიკალური ბიუროსა და მულტიპლიკაციური ფილმების წარმოების გეგმის პროექტი“ დათარიღებული 1928 წლის 28 ნოემბრით:

„მხედველობაში ვიღებთ რა კინოქრონიკის მნიშვნელობას და ვიწყებთ რა სახკინმრეწვთან სამეცნიერო-ქრონიკალური და მულტიპლიკაციური ფილმების განყოფილების ორგანიზაციის საქმეს, გთავაზობთ განყოფილების პრაქტიკული მუშაობის შემდგომ გეგმას.

მუშაობის პრინციპად აღებულ იქნა რუსეთში არსებული „კინოგლაზის“ („Киноглаз“) მეთოდი (ეს არის მიმდინარე პოლიტიკური, სამეცნიერო და ყოფითი ცხოვრების მიმოხილვა)“...

პროგრამა ითვალისწინებდა გამოხმაურებოდა ახალი ყოფის ბრძოლას ძველთან როგორც ქალაქში, ისე სოფლად, მრეწველობის ზრდის მნიშვნელოვან მომენტებს, ჩვენი ქვეყნისა და საზღვარგარეთის ქვეყნების პოლიტიკურ ცხოვრებას და სხვა.

ასეთი იყო ქართველი დოკუმენტალისტების პირველი საქმიანი პროგრამა.

რით ხასიათდება განხილული პერიოდი?

აღნიშნული ათწლეულის ქართული დოკუმენტური კინოს ძირითადი ღირსება მიზანდასახულობაა. იქმნება გარკვეული დამოკიდებულება გადასაღები ობიექტისა და ფაქტისადმი. მართალია, პირველ წლებში შექმნილი ფილმები ლოზუნგურობითა და სწორხაზოვნებით სცოდავდნენ, მაგრამ ისინი მაინც მთლიანი იყვნენ იდეით და ახალი კინემატოგრაფიული ფორმების ძიებით ხასიათდებოდნენ. შეიქმნა პირველი ისტორიულ-რევოლუციური, ქრონიკალური, სასწავლო-მეთოდოლოგიური ფილმები.

ამ ათწლეულში ცნება — „გადაიღო კინოაპარატით“ — გადაიზარდა „კინოგადაღებაში“, რომელიც კადრის კომპოზიციისა და დინამიკის, ფილმის კონსტრუქციისა და ხერხის, სცენარისა და მონტაჟისაგან შესდგება.

თ ა ზ ი III

(1931—1940 წწ.)

30-იან წლებში ინდივიდუალურ მეურნეობას და პრიმიტიულ წარმოებას კოლმეურნეობები, თანამედროვე ტექნიკით აღჭურვილი ფაბრიკა-ქარხნები ცვლის. მაღლდება ხალხის მატერიალური კეთილდღეობა. იზრდება სამრეწველო წარმოება, ელექტროსადგურების, სკოლების, საავადმყოფოების, თეატრების მშენებლობა. დიდი ყურადღება ექცევა მეცნიერების, განათლების, ლიტერატურისა და ხელოვნების დარგების კადრების მომზადებას, იზრდება სამეცნიერო დაწესებულებათა ქსელი.

ხდება ქალაქების რეკონსტრუქცია და მშენებლობა.

მოსკოვში ჩატარდა ქართული ლიტერატურისა და ხელოვნების I დეკადა.

რესპუბლიკამ მიიღო უმაღლესი ჯილდო — ლენინის ორდენი.

ქართველი დოკუმენტალისტები ვალში არ დარჩენილან სამშობლოს წინაშე. არ ყოფილა მოვლენა, თუნდაც ნაკლებად მნიშვნელოვანი, სახკინმრეწვის ოპერატორებს ფირზე რომ არ აღებეჭდათ. რესპუბლიკის ცხოვრების ყველა სფერო აისახა ფილმებზე სა თუ ქრონიკალურ სიუჟეტებში.

იმის გამო, რომ იმ დროისათვის თბილისში არ არსებობდა არქივი, დაიღუპა მრავალი ფილმი, რომელთაც პირველხარისხოვანო მნიშვნელობა ჰქონდათ 30-იან წლების ქართული დოკუმენტურა კინოს განვითარების ამსახველი სრული სურათის შესაქმნელად. ფილმები სახკინმრეწვის კარადებში, ან რეჟისორთა და ოპერატორთა ოჯახებში ინახებოდა. ფირები შრებოდა, ხმებოდა, იწვებოდა, სველდებოდა, ან უბრალოდ იკარგებოდა.

1944 წელს, საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და სახალხო კომისართა საბჭოს 1944 წლის

21 ივნისის დადგენილების თანახმად, დაარსდა კინოფოტოფონო-დოკუმენტების ცენტრალური არქივი. ორი წელი დასჭირდა სპორგანიზაციო საკითხების მოწესრიგებას და არქივი მოვალეობის შესრულებას ფაქტიურად 1946 წლიდან შეუდგა.

მიუხედავად ზემოთ ჩამოთვლილი მიზეზისა, გადარჩა ფილმებისა და სიუჟეტების გარკვეული რაოდენობა, რომელიც შესაძლებლობას გვაძლევს ნაწილობრივ მაინც წარმოვიდგინოთ ბობოქარი, წინააღმდეგობებით სავსე გზა ქართული დოკუმენტური კინოს განვითარებისა.

აღნიშნული პერიოდი ორი განსაკუთრებული თავისებურებით გამოირჩევა: მრავალჯანრობრივობითა და დოკუმენტური კინოს განსაკუთრებული სწრაფი ზრდით.

კინოდოკუმენტალისტები, მოწმენი ახალი მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებისა და განმტკიცებისა, ისწრაფვიან გაიაზრონ და განაზოგადონ მომხდარი ფაქტები, რადგან არც მაყურებელს და მითუმეტეს არც ფილმის ავტორებს აღარ აკმაყოფილებთ ფაქტის მშრალი ასახვა (თუმცა იმ წლების მრავალ ფილმში კიდევ გვხვდება მსგავსი რამ), რადგან, მ. გორკის სიტყვებით რომ ვთქვათ, „ფაქტი სრული სიმართლე ჯერ კიდევ არ არის, არამედ მხოლოდ ნედლი მასალაა, რომლისაგან ხელოვნების ნამდვილი სიმართლის გამოქედვაა საჭირო... ფაქტის წინაშე მუხლის მოყრას კი ზოგიერთები ხშირად იქითკენ მიჰყავს, რომ შემთხვევითსა და არაარსებითს ძირითადისა და ტიპიურისაგან ვერ არჩევენ. ფაქტიდან ცხოვრებისეული მომენტების გამოყოფის ცოდნაა საჭირო“.

ქართველი დოკუმენტალისტები 30-იან წლებში სწავლობდნენ მომხდარი ფაქტიდან ძირითადი არსის გამოყოფას. კერძოდ, მ. კალატოზოვისა და ს. დოლიძის 20-იანი წლების მეორე ნახევარში ჩატარებული ექსპერიმენტული ძიებანი 30-იანი წლების ქართველი დოკუმენტალისტების მუშაობის განმსაზღვრელ ტენდენციად იქცა.

დიდი წარმატებების გვერდით გვხვდება ფილმები, სადაც ფართო განზოგადება არაა მიღწეული. დოკუმენტურ ფილმთა ავტორების ნაწილი სხვადასხვა მიზეზების გამო — არასაკმარისი ნიჭის, პროფესიონალიზმის დაბალი დონისა, თუ სხვა, ხშირად განიცდიდნენ მარცხს. ამის მიუხედავად 30-იანი წლების ფილმების უმრავლესობისათვის (ყველაზე ძვირფასი თავისი დროისათვის) ნოვატორულ მოვლენათა ექსპერიმენტული ძიებანია დამახასიათებელი.

ამ წლების თემატიკა მრავალფეროვანია და ახალი საქართვე-

ლოს ცხოვრების თითქმის ყველა სფეროს მოიცავს. „თბილისის მაუდის ფაბრიკა“, „რიონქესი“, „ხრამქესი“, „რკინიგზის ელექტროფიკაცია“, „საშემოდგომო ლაშქრობა“, „რთველი“, „აფხაზეთი“, „აქარისტანი“, „ქართველი ებრაელები“, „ქიმიური ომი“, „ცეცხლოვანი კოლხეთი“, „ილია ჭავჭავაძე“, „შოთა რუსთაველი“, „სერგო ორჭონიკიძის ხსოვნას“, „ახალი ცირკის თაღქვეშ“, „მოსახლეობის საყოველთაო აღწერა“, „თბილისი“ — აი, იმ წლების ფილმების არასრული სია, რომლებიც ჟანრთა სხვადასხვაობით გამოირჩევიან. მათში იგრძნობა ამა თუ იმ მოვლენის არსში ღრმად წვდომის უნარი.

30-იან წლებში შექმნილ საბჭოთა ფილმებს შორის განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს მიხეილ კალატოზოვის (კალატოზიშვილის) თვითმყოფად და იმ დროისათვის ნოვატორულ ფილმს „ჩიმ შვანთე“ („მარილი სვანეთს“).

ეკრანზე გამოსვლისთანავე ამ ფილმმა მაყურებელთა შორის ურთიერთსაწინააღმდეგო რეაქცია გამოიწვია, სპეციალისტთა შორის კი — გამუდმებული კამათი, რომელიც დღემდე გრძელდება.

იორის ივენსმა თბილისში ყოფნის დროს ნახა ეს ფილმი და „მადლობისა და პატივისცემის ნიშნად“ კალატოზოვს თავისი საუკეთესო ფილმები აჩუქა. ცნობილმა ამერიკელმა რეჟისორმა სესილ დე მილმა „ჩიმ შვანთე“ ალექსანდრე დოვეჟნკოს ფილმ „მიწასთან“ ერთად, პირადი ფილმოთეკის „მსოფლიოს მარგალიტისათვის“ შეიძინა.

მარკ ღონსკოიმ აღმფოთებით უარყო „დილეტანტ ტაპიორების“ სამსახური და თვითონ „ახმოვანებდა“ ფილმს.

ნ. ოხლოპკოვი და ვ. შელოვსკი მტკივნეულად განიცდიდნენ „ჩიმ შვანთეს“ კრიტიკას. ისინი რეჟისორთან ერთად ესწრებოდნენ ყოველ გასინჯვას და ფილმის დასაცავად მაყურებლის წინაშე მგზნებარე სიტყვებით გამოდიოდნენ.

ფილმს იცავდნენ და ხოტბას ასხამდნენ მემარცხენე ფრონტელებიც („ლეფელები“), ხოლო გაზეთი „პროლეტარული კინო“ „ჩიმ შვანთეს“ მიიჩნევდა „დარტყმად ლეფის ფილმოგრაფებზე“, რომლებიც ცხოვრებისეული მასალის მხატვრულ დამუშავებას უარყოფდნენ¹.

იტალიისა და საფრანგეთის სინემატიკებში „ჩიმ შვანთეს“ პატივისცემით „ამზეურობდნენ“, საგაზეთო რეცენზიებში კი აღნიშ-

¹ ჟურნ. „პროლეტარული კინო“, 1931, № 10.

ნავდნენ, რომ ფილმი „დაუმთავრებელია“, „იგრძნობა სქემატიზმი“, „ნატურალიზმი“, „ბიოლოგიზმი“ და ა. შ.

კამათი დღემდე გრძელდება. თუმცა ფილმის უარყოფელთა ზმები აღარ გაისმის, მაგრამ რეცენზენტები სრულიად საპირისპირო ქანრებს აწერენ კალატოზოვის ამ ნაწარმოებს.

„ფილმი მთლიანად მხატვრულ-პოეტურ კინემატოგრაფს განეკუთვნება. მასში თითქმის ვერ შეხვდებით ავტორის გააზრების გარეშე გადაღებულ კადრებს.

ის (კალატოზოვი — გ. ყ.) ამ ზღაპრული ქვეყნის, მისი მთების, მყინვარების, მწვანე ალპური მდელოების, მჩქეფარე მდინარეების განუმეორებელი სილამაზის ასახვაზე ოცნებობდა.

„სვანეთის მარილის“ ძირითადი თემაა ადამიანის კონფლიქტი ბუნებასთან, უდრეკი ნებისყოფის გამოვლენა მის დასამორჩილებლად“¹.

ფილმს მიიჩნევენ როგორც „შესანიშნავ ეთნოგრაფიულ ტილოს“, „მხატვრულ-დოკუმენტურს“, „პუბლიცისტურს“, „პოეტურს“ და ა. შ.

„ეს საოცრად პოეტური ნაწარმოები საქართველოში დიდი, თავისებური მხატვრის დაბადებას გვაუწყებს“².

რას წარმოადგენს სინამდვილეში მიხეილ კალატოზოვის „ჩემ შვანთე?“ მაგრამ, სანამ სურათის უშუალო ანალიზს შევუდგებოდეთ, საჭიროა აღინიშნოს, თუ რა ვითარებაში შეიქმნა ფილმი.

ეს ის დრო იყო, როდესაც სანახაობითი ხელოვნების არც ერთ დარგს საბჭოთა კავშირში არ ჰქონდა მოპოვებული ისეთი ფართო საზოგადოებრივი შეფასება, როგორც კინოს. ამ დროს გაისმა მოწოდება რევოლუციური, კომკავშირული, საყოფაცხოვრებო ფილმების შექმნის აუცილებლობაზე. და ბოლოს, ეს ის დრო იყო, როდესაც საბჭოთა კინემატოგრაფმა — „მსოფლიოს მკვრეტელმა“, „მოძრაობის თანამგზავრმა“, „ლიტერატურის ნოვატორმა“, (ვ. მაიაკოვსკი) უმეტეს შემთხვევაში ე. წ. აგიტპროფილმის (სააგიტაციო-პროპაგანდისტული ფილმი) სახე მიიღო. ამ დროს კი მგზნებარე და ხმამაღალი კამათი „რაპველებსა“ და „ლეფელებს“ შორის მხოლოდ ერთ პუნქტში თანხმდებოდა — ხელოვნების ყველა ნაწარმოებს ფაქტები აუცილებლად პოლიტიკურად უნდა შეეფასებინა და მიზანდასახულად შეერჩია. ეს იყო ერთობ-

¹ «История советского кино» (1917 — 1931), изд. «Искусство», М., 1969, стр. 643.

² Г. Кремлев, «Михаил Калатозов», изд. «Искусство», М., 1964.

ლავი აზრობრივ-იდეური დებულება, რომელიც უკან იტოვებდა „მანერეს“, „სტალს“, „იზმებს“ და ა. შ.

ბუნებრივია, კალატოზოს არ შეეძლო კინემატოგრაფიის ირ-ვლივ ატეხილი კამათის გარეშე დარჩენა, უფრო მეტიც, იგი ცდილობდა სწრაფად, აქტიურად გაეაზრებინა და თავისებურად განვეითარებინა ყოველგვარი ნოვატორული ხერხი. ამის დასა-შტკიცებლად გავიხსენოთ მის მიერ 1928 წელს შექმნილი ფილმი „მათი სამეფო“.

ამგვარად, ეკრანზე „აგიტპროფილმები“ ბატონობენ. კალატო-ზოვმა და ტრეტიაკოვმა კი გადაწყვიტეს მხატვრულ-აგიტაციური ფილმის („ბრმა“) გადაღება, აი რას წერს თვითმიხედვით კალატოზო-ვი: „ტრეტიაკოვთან ერთად გადავწყვიტე გადამეღო ფილმი ახალ-გაზრდა ჯანსაღ გლეხ ქალზე, რომელიც მძიმე, აუტანელი ყოფის შედეგად დაბრმავდა. საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემ-დეგ, მას თვალში სინათლე უნდა დაბრუნებოდა; ფილმის დედა-აზრს წარმოადგენდა ახლისა და ძველის დაპირისპირება, ადამიან-თა შეცვლილი ყოფის, მსოფლმხედველობისა და შეგნების ჩვენ-ება.“

სვანეთს გავემგზავრეთ. ჩვენთან ერთად წამოვიდა ოპერატო-რი შ. გეგელაშვილი, რომელიც ჩემი თხოვნით ზოგიერთ ეპიზოდს იღებდა.

რეპეტიციებისა და ფილმის გადაღების დროს ჩემი ყურადღე-ბა გასაოცარმა ბუნებამ და საინტერესო ეთნოგრაფიულმა მასა-ლამ მიიპყრო და ამიტომ, ძირითადი სამუშაოებისაგან თავისუ-ფალ დროს, ყოველგვარი წინასწარი ჩანაფიქრის გარეშე, სვანე-თის ყოფის გადაღება დავიწყე.

თბილისში იმედების გაცრუება გველოდა. „ბრმის“ სცენარი კატეგორიულად (და სამართლიანადაც) უარყვეს. ამგვარად, ხელ-ში უზარმაზარი გამოუყენებელი მასალა შეგვრჩა.

სცენარის სამართლიანი კრიტიკის დროს ძირითადი პრეტენზია სიუჟეტის კონსტრუქციულ წყობას შეეხო და არა ნაწარმოების იდეას. ამიტომ თანდათანობით მასალის მონტაჟს მივყავი ხელი. დავიწყე მისი აზრობრივი დალაგება, სხვადასხვა სცენარში გამო-საყენებლად (ძველისა და ახლის კონკრეტული დაპირისპირების გამოსახატავად).

სერგეი მიხეილის ძეს დაუმთავრებელი მონტაჟი ძალიან მო-ეწონა და შემდგომში მრავალი დამე გავათენეთ ფაქტიურად სა-მონტაჟო სამუშაოების პროცესში წარმოშობილი ფილმის შესაქ-მნელად. განვიხილავდით ეპიზოდებს, ხშირად ერთად ვწერდით

ტიტრებს, ზოგჯერ კი — ერთმანეთისაგან დამოუკიდებლად. ბოლოს და ბოლოს ფილმის ექვსი ნაწილი მზად იყო და მისი ეკრანზე ჩვენების დღეც დაინიშნა“¹.

„ჩემ სევანთე“ არ უნდა განვიხილოთ, როგორც ფილმი სევანთზე, მარილით შიმშილზე, უგზოობაზე და ა. შ. ამ მგზნებარე კინონაწარმოების ყოველი ეპიზოდი, ყოველი კადრი ახალი ცხოვრების მნიშვნელობის, ძალის, მასშტაბურობისა და უძლეველობის ნათელი, კინემატოგრაფიულად მოელვარე თხრობაა, სევანეთის სოფელი უშგული კი ახალი ცხოვრების ამსახველ ობიექტად იქცა. მთიანი სევანეთი საქართველოს უძველესი და თვითმყოფადი მხარეა. სევანები თავიანთ ენაზე ლაპარაკობენ. მათ უძველესი, კერპთაყვანისმცემლობისდროინდელი მატერიალური კულტურა (ქედურობა, კერამიკა, ბარელიეფი) შეინარჩუნეს. შესანიშნავია სევანური ხატები, არქიტექტურა. სევანები მღერიან „ლილეოს“ უნიკალური, ორიგინალური პოლიფონიის კერპთაყვანისმცემლურ ჰიმნს მზეზე. მსოფლიოში ცნობილია და მრავალ ფირფიტაზეა ჩაწერილი მათი სამგლოვიარო „ზარი“. სევანებს შემორჩათ საოცარი ხალხური ზეიმი — სანახაობა „კვირიკობა“. მათ აქვთ თავისებური ცეკვები. ერთი სიტყვით, სევანეთი ეთნოგრაფიული საბადოს უსაზღვრო შრეებს შეიცავს.

მიხეილ კალატოზოვმა ფილმის თითქმის ყოველ ეპიზოდს ვარკვეული აზრი მისცა; ეს არის ყოფითი, ყოველდღიური მძიმე ცხოვრების (კრეჭვა, ფიქალის თლა, ძაფის რთვის პროცესი, ბრძოლა, მიცვალებულის დაკრძალვა, მშობიარობა და ა. შ.) ინსცენირება.

როდესაც ფილმი მაყურებელს აჯერებს, რომ შეუძლებელია ადამიანი უფრო მძიმე პირობებში ცხოვრობდეს, კალატოზოვი ამ მდგომარეობას კიდევ ერთი ფაქტით ამძაფრებს — სევანთში არ არის მარილი. მარილი რომ იშოვონ, ისინი იძულებულნი არიან ათეული კილომეტრი გაიარონ უგზო-უკვლო მთებში, სადაც ყოველ ნაბიჯზე უბედური შემთხვევაა მოსალოდნელი. ფილმში ნატურალისტური კადრები ჩნდება, რომლებიც იმდენად ძლიერი და გამომსახველია, რომ მაყურებელს, რომელიც ხედავს მარილს დანატრებული ადამიანების შემაზრხენ გააფთრებას, ზიზღის ნაცვლად გულწრფელი თანაგრძნობა ებადება. დაბოლოს, ეკრანზე ჩნდება ადამიანის გარდაცვალებისა და დასაფლავების ეპიზოდი,

¹ 2. კალატოზოვთან საუბარი ჩაწერილია მოსკოვში 1970 წლის 27 აპრილს (გ. ე.).

რომლის აღსაქმელად მაყურებელს ფილმის მთელი მსვლელობის მანძილზე ამზადებდა. ფაქტების იმ კომპლექსს, რომელიც ადამიანის ცხოვრების უნუგეშობაზე ღალადებს, ემატება კიდევ ერთი — თვით ადამიანთა ჩამორჩენილობა.

მიხეილ კალატოზოვი ფილმისათვის „ბრმა“ გადაიღო დოკრალისა და მშობიარობის სცენები, რომელთაც სვანეთში არსებულ ადათებთან არაერთი საერთო არა აქვთ. მიუხედავად ამისა, ეს ეპიზოდები ფილმში ლოგიკურად და ორიგინალურად შევიდა.

ძნელია დავეთანხმოთ იმ აზრს, თითქოს „ფილმის ფინალი შთამბეჭდავი არ გამოვიდა“ და რომ იგი „შეუნიღბავ ინსცენირებად“ გამოიყურება, სადაც „წარსული და აწმყო“ ნაკლებად დამაჯერებელ პარალელებად იყრის თავს¹.

შეიძლება ასეთი ფინალი წინამდებარე კადრებთან შედარებით მართლაც სქემატურად გამოიყურება, მაგრამ ეს კინემატოგრაფიული მასალის უკმარობით, ან სცენარში დაშვებული შეცდომით კი არ უნდა აეხსნათ, არამედ თვით იდეის დამამატიკებელი ხერხით — არა მხატვრულად, არამედ ორატორულ-პუბლიცისტურად. ფინალი ლოგიკურია, კანონზომიერი და ამართლებს ყველა იმ მიზანს, რომლისკენაც ფილმის გზები მიემართებოდნენ.

ჩვენი აზრით, ზოგიერთი კრიტიკოსის მიერ აზრობრივი ხიდეების გაღება „ჩიმ შეანთესა“ და „გაუგზავნელ წერილს“ შორის, გამართლებული არ არის (მაგალითად, კალატოზოვის მიერ ადამიანის ბუნებასთან ბრძოლის თემისაკენ დაბრუნება „გაუგზავნელ წერილში“ და ა. შ.), მაგრამ რაც შეეხება ფილმის გამომსახველ მხარეს, მისი პროფესიული კინომეტყველება, რეჟისორისა და ოპერატორის (მიხეილ კალატოზოვი) ინდივიდუალობა „ჩიმ შეანთეში“, რასაკვირველია შეიგრძნობა.

მაგალითად, „ჩირითის“ ეპიზოდი შემდეგნაირადაა აგებული. დასაწყისში ეხედავთ მხედარს, რომელიც ცხენს დაუზოგავად მიჰყვება. შემდეგ იგივე პლანია, მაგრამ უფრო მსხვილად გადაღებული. მომდევნო კადრში ცხენი აპარატისაკენ მოჰქრის, შემდეგ უკვე ნანახი კადრები სწრაფად ცვლიან ერთმანეთს. ბოლოს კი მ. კალატოზოვი კვლავ პირველ კადრს უბრუნდება, სადაც ცხენი აპარატის პარალელურად მიჰქრის. აქ რეჟისორი ეპიზოდის ტემპის (ამ შემთხვევაში რიტმის) ზრდას ისახავს მიზნად. ცხენი არა-

¹ «Очерки истории советского кино», изд. «Искусство», М., 1956, т. I, стр. 287.

ქათგამოცლილია. შემდეგ ჩვენ მხოლოდ ცხენის თავსა და მხედ-
რის ღებებს ვხედავთ — ყველა ეს დეტალი კადრში თვითნებუ-
რად ხდება. ოპერატორი მიზნად არ ისახავს ამა თუ იმ დეტალის
„დაჭერას“, არამედ შეძლებისდაგვარად ცდილობს მოძრაობის
შეგრძნების შექმნას. დეტალები თანდათან ერთმანეთში შერწყმას
იწყებენ და ეკრანზე ელვარებენ რაღაც შავი და რუხი ლაქები...
თითქოს მთის ფერღობზე ცხენი კი არ მიჰქრის, არამედ მთის
სწრაფი მდინარე მოქუხს. იქმნება მომხდარი ამბის კონკრეტული
ატმოსფეროს შეგრძნება, აქედან კი — მისი გააზრებაც.

ახლა გავიხსენოთ ვერონიკას სირბილი ფილმში „მიფრინავენ
წეროები“. გმირი ხიდისაკენ გარბის, მეორე კადრში შიშველი, შა-
ვი ტოტები ჩანს. აპარატს და ვერონიკას შორის ღობეები გაიელ-
ვებს. რამდენიმე მეტრის შემდეგ ეკრანზე ისევ შიშველი ტოტები
ჩნდება.

ვერონიკამ ხიდზე აირბინა, ორთქლმავლის თეთრმა ბოლმა და-
ფარა იგი, მოძრაობა კიდევ უფრო სწრაფი ხდება. ეკრანზე მოჩვე-
ნებასავეთ ელვარებს გიჟური სიჩქარით მომდინარე შავი, პირქუში,
გაურკვეველი გამოსახულება. იბადება ქარაგმულობა.

ან კიდევ — „ჩიმ შვანთეს“ ფინალური კადრები — წელამდე
შიშველი სამი სვანი მიწას თხრის. კამერა თითქმის მათ ფეხებთა-
ნაა დაყენებული. ეკრანზე ერთმანეთს ცვლიან მზისაგან განათებუ-
ლი (კონტრაქტურული) მუშების შიშველი, კუნთოვანი სხეულები.
ახლა კი გავიხსენოთ მსახიობი ვ. ურბანსკი „გაუგზავნელ წერილ-
ში“. კამერის თითქოს იგივე მდებარეობა, განათება. ადამიანის ფი-
ზიკური სიძლიერის შეგრძნება. კადრები ანალოგიურია.

მსგავსი მაგალითების უხვად მოყვანა შეიძლება, მაგრამ ზემოთ
აღნიშნული სრულიად არ არის იმ ფაქტის დამადასტურებელი, რომ
ჯერ კიდევ ოცდაათიან წლებში კალატოზოვი ჩამოყალიბებული ოს-
ტატი იყო, რომ შემდგომ მრავალი წლის მანძილზე ყოველი ეპიზო-
დისათვის შესაფერის ხერხს საკუთარი, უკვე დაგროვილი მარაგის
ხარჯზე ქმნიდა. სრულიადაც არა, ფილმში „ჩიმ შვანთე“ დაიბადა
ის კალატოზოვი, რომელიც შემდგომში, მრავალი წლის მანძილზე,
ოსტატობას სრულყოფდა და წარმატებით ახორციელებდა ეკრანზე
საკუთარ მიგნებებსა და აღმოჩენებს.

მ. კალატოზოვი 1928 წელს წერდა: რაკურსმა საგანი არ უნდა
აქციოს ლამაზად და ორიგინალურად. რაკურსი სტილისტური ხერ-
ხია და უნდა გამომდინარეობდეს ნაწარმოების წყობიდან. ამავე
დროს. აუცილებელია მისი გამოყენებაო. და მართლაც „ჩიმ შვან-
თეს“ მრავალ კადრში იგრძნობა ავტორის მისწრაფება. გადაღები-

სათვის იპოვოს ისეთი წერტილი, რომელიც ფილმს მრავალაზროვნებას მიაჩენს, განაზოგადებს, ან საგანს თუ მოვლენის შინაარსს მაქსიმალურად გახსნის.

მოხუცი სვანი ქალი პრიმიტიულ დაზგაზე ქსოვს. კამერა დაზგის ქვემოთაა დაყენებული. კომპოზიციის ცენტრში შიშველ ტერფებს ვხედავთ, რიტმულად რომ მოძრაობენ პედალზე. მათგან პერსპექტივისაკენ ზეაღმართება საქსოვი ძაფი. „პერსპექტივა“ მქსოველის სახეს გვიჩვენებს. კადრის წყობისა და პერსპექტივის წყალობით იგი ტერფზე ორჯერ ნაკლებია. სვანი ქალი გულგრილად ქსოვს. მხოლოდ ტერფები მუშაობენ რიტმულად და შეუსვენებლად. იქმნება მექანიკური, ერთფეროვანი, გამომფიტველი, იძულებითი შრომის განწყობილება. ამ და სხვა მრავალ კადრში აშკარად იგრძნობა გადასაღები ობიექტისადმი კალატოზოვის დამოკიდებულება. სინამდვილეში სვანი ფეიქრების ნამუშევარს ალტაცებაში მოკყავდა ხალხური შემოქმედების მრავალი მოყვარული. ალტაცებას იწვევდა ნაქსოვის ფერი, სახე და ქსოვის ტექნიკა. სვანი ფეიქრების შემოქმედებითი შრომა კი რეჟისორმა ერთფეროვან, მოსაწყენ მოძრაობაში გადმოსცა. ეს ნაწარმოების საერთო წყობამ, საგნებისა და ფაქტებისადმი დამოკიდებულებამ მოითხოვა. რეჟისორის მიზანი იყო შეექმნა ეთნოგრაფიული ფილმი და ამიტომაც არ გაუსვა ხაზი არც ფერებს, არც მონათულობას, გვერდი აუარა ფეიქრების შრომის შედეგებს და მხოლოდ ფაქტი გამოიყენა იდეის გამოსახატავად.

მიხეილ კალატოზოვი სინათლეს უდიდეს მნიშვნელობას ანიჭებს. მუქი და ნათელი ფერების შერწყმა, შავი და გამკვირვალე ტონები, სინათლის წყაროს მდებარეობა — ყველა ეს მოქმედების კონკრეტულ ატმოსფეროს ქმნის. საოცრად გამომხატველია ლოკალურად განათებული სვანური კოშკების სილუეტები, ცის ფონზე გადაღებული თოვლიანი მთები, მდინარეები, დაბოლოს, ფილმის ნათელი, მზიანი კადრები.

20—30-იანმა წლებმა კაცობრიობას რამდენიმე კლასიკურ-ქრესტომათიული ფილმი აჩუქა. მათზე კინომუშაკთა შემდგომი თაობები სწავლობენ მონტაჟს, კადრის შერჩევას, რიტმის სცენარის შექმნასა და საერთოდ, კინოს სპეციფიკას. ერთ ამგვარ ფილმად თამამად შეიძლება ჩაითვალოს მიხეილ კალატოზოვის „ჯიმ შვანთე“, რომელიც 1931 წელს გამოვიდა ეკრანზე.

კულაკობა, როგორც კლასი, საქართველოში იმ წლებში კიდევ არსებობდა და ამ თემაზე კრიტიკული კინონოველის შექმნის პირველი ცდა რეჟისორ ვ. შველიძეს ეკუთვნის. ფილმი „საკოლმე-

ურნეო მშენებლობა საქართველოში“ (1930 წ.) ქართლის სოფელ ცაცხოვანში დაიბადა. კულაკობამ, რომელიც დიდი გავლენით სარგებლობდა საშუალო გლეხობაზე, ხელში ჩაიგდო კოლმეურნეობის ერთადერთი ტრაქტორი. ღარიბი გლეხობა იძულებული გახდა ისევ პრიმიტიული წესით მოეხნა მიწა. საკოლმეურნეო გამგეობაში მოკალათებული კულაკები ღარიბ გლეხობას კოლექტივში არ იღებდნენ და ტრაქტორის თხოვებაზეც უარს ეუბნებოდნენ, რადგანაც — ვისაც არაფერი აქვს, მას არც ტრაქტორი სჭირდებაო. ფილმში თანმიმდევრობითაა მოთხრობილი ღარიბი გლეხობის ბრძოლა კულაკობის წინააღმდეგ, მუშურ-გლეხური კავშირის ჩარევა ამ ბრძოლაში. კულაკების დამარცხება. მოვლენათა განვითარების ცენტრში მყოფმა რეჟისორმა ვ. შველიძემ სცადა ფაქტები კინოდაკვირვების მეთოდით გადაეღო. ფილმი მართალი და პუბლიცისტური ტონალობით აჟღერდა.

მეორე ფილმის „აბრეშუმის“ (სცენ. ავტ. გ. მდივანი, რეჟ. გ. გომართელი, ოპერატორები: მ. ორლოვი და ფ. გეგელი, 1932 წ.) ავტორებმა პრიმიტიული მეაბრეშუმეობის „ტექნოლოგია“ გადაიღეს. ფილმის გმირი — მძიმე შრომისაგან გატეხილი ახალგაზრდა გლეხის ქალი, იმდენადაა დაკავებული თავისი საქმეებით, რომ კინოკამერის არსებობა არც კი აინტერესებს. იგი ნახევრად დანგრეულ ბუხართან წნელის საგებელს კრავს. გაბოლილ ქოხში ჭუჭყია, აქვეა აკვანი ბავშვით, მოხუცი ქალი, ქათმები. ქალი აბრეშუმის ჭიის ჭუპრს გამოსაყვანად ამზადებს. და რადგან ამისათვის მუდმივი ტემპერატურაა საჭირო, ჭუპრები თბილ ადგილებშია მოთავსებული. ახალგამოყვანილ ჭუპრებს ძველ საფენზე ათავსებენ, რომელთა ნაწილს ჭიანჭველები ანადგურებენ. აბრეშუმის აღების ნანატრ ღღეს კინოკამერამ აღბეჭდა გლეხი ქალის და მისი ქმრის ნაღვლიანი და დაბნეული სახეები.

ზემოაღნიშნულ სურათთან სრულ კონტრასტულ შთაბეჭდილებას ტოვებს აბრეშუმის ჭიის უზარმაზარი ქარხნები, რომელიც ფინალურ კადრებშია აღბეჭდილი. ფილმი თითქოს ერთ აზრს ექვემდებარება — გვიჩვენოს აბრეშუმის ჭიის გამოყვანის ტექნოლოგია, სინამდვილეში კი იგი ვიწრო მეთოდოლოგიურ ჩარჩოებს სცილდება. მასში ახალი ეპოქის გაქანებაცაა ნაჩვენები და ადამიანთა დამოკიდებულებაც შრომისადმი. ფილმი გადაიზარდა ნაწარმოებში, სადაც აისახა საქართველოს ცხოვრებაში მომხდარი ის ცვლილებები, რომელნიც სოციალისტური მშენებლობის წარმატებით განხორციელების შედეგად იქნა მიღწეული.

რეჟისორ ვ. შიტროფანოვის ფილმი „დიდი პოეტის ხსოვნა“

(1935 წ.) ქართულ დოკუმენტურ კინოში ლირიკულ-პოეტურ-ქანრის შექმნის პირველ ცდას წარმოადგენს. ფილმი ა. წერეთლის პოეზიის მიხედვითაა შექმნილი. ისმის პოეტის ლექსების ტექსტზე დაწერილი ნაღვლიანი სიმღერა. ქალი, ჩონგურის თანხლებით, სამშობლოს სიყვარულზე მღერის. ეკრანზე ვხედავთ პეიზაჟებს, შემდეგ სოფელს, სადაც პოეტი დაიბადა. ფილმში ბგერას წამყვანი, გამოსახულების განმსაზღვრელი მნიშვნელობა ენიჭება. მუსიკად გამოყენებულია პოეტის ლექსებზე დაწერილი სიმღერები და ისინი ეპიზოდთა აზრს განსაზღვრავენ. სიმღერათა აღქმის ერთიანობა რომ არ დაირღვეს, რეჟისორი დროის ან მოქმედების აღმნიშვნელი წარწერით სარგებლობს. პეიზაჟის პანორამას პოეტის სახლი და მისი ფოტოები ენაცვლება, იშლება წიგნის გვერდები.

აკაკი წერეთელმა მთელი თავისი შეგნებული ცხოვრება სამშობლოს სამსახურში გაატარა. იგი გაბედულად გამოდიოდა ცარიზმის თვითმპყრობელური პოლიტიკის წინააღმდეგ. მხარს უჭერდა მოწინავე, თავისუფლად მოაზროვნე ახალგაზრდობას. პოეტის მიერ 1905 წელს დაწერილი ლექსი „ხანჯალს“ შეუნიღბავი მოწოდებაა არსებული ძალაუფლების დასამხობად. ფილმის ერთ-ერთ ეპიზოდში რუსთაველის სახელობის თეატრის ჯერ კიდევ სრულიად ახალგაზრდა მსახიობი აკაკი ხორავა ამ ლექსს კითხულობს. მას ცელის ოპერატორ ვ. ამაშუეელის მიერ 1912 წელს გადაღებული კადრები: ზემო რაჭაში, ფერხულის ცენტრში დგას ბავშვებით გარშემორტყმული პოეტი. რეჟისორმა რამდენიმე პირდაპირი, მაგრამ შთაბეჭქდავი და საინტერესო გადაწყვეტა მონახა, რომელიც შეაფარდა პოეტის მიერ სიკვდილის წინ წარმოთქმულ სიტყვებთან: „ჩვენო ახალგაზრდა მომავალნო! წარმავალი გეთხოვებით... გიყვარდეთ თქვენი სამშობლო, თქვენი ქვეყანა“...

1915 წელს წარმოთქმული ეს სიტყვები მაყურებლისადმი მიმართულ მოწოდებად აღიქმება და დღესაც, სრულად გამოხატავს ქართველი ხალხის სწრაფვას.

ფილმი არ არის მოკლებული ხარვეზებს — იგი წყვეტილია, დარღვეულია მთლიანობა. კავშირი ეპიზოდებს შორის ზერელეა და არათანმიმდევრული, მაგრამ მასში არის პოეზიის ემოციური აღქმის ცდა, რაც რეჟისორის დიდ მიღწევად უნდა ჩაითვალოს.

ფილმი „ილია ჭავჭავაძე“ (რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. დ. კანდელაკი, 1937 წ.) ქართული ლიტერატურის კლასიკოსის, მწერლისა და საზოგადო მოღვაწის ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან 100

წლისთავისადმი მიძღვნილი. ფილმი ცალმხრივია და მასში თითქმის არ იხსენიება პოეტის უდიდესი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მოღვაწეობა. არაფერია ნათქვამი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებით მრავალფეროვნებაზეც. ფილმში ნაჩვენებია მიწის ხვნის შესანიშნავად გადაღებული კადრები, რომელიც პოეტის ლექსის „გუთნის დედის“ დუბლირებას ახდენს, აჯანყების კადრები და სხვა მრავალი, მაგრამ არ არის მთავარი — პოეტის სახე. თუ აკაკი წერეთლისადმი მიძღვნილ ზემოხსენებულ ფილმში გმირის სრული სახის არსებობა ლირიზმითა და კინემატოგრაფიული პოეტიკით იყო სავსე, ფილმში „ილია ჭავჭავაძე“ ეს არ მოხდა. ცალმხრივსა და ლოზუნგებით გადატვირთულ სურათში განსაკუთრებული სიცხადით გამოჩნდა ის შეცდომები, რომლებიც დამახასიათებელია იმდროინდელი მრავალი ფილმისათვის.

ხმოვან კინოს პირველ ხანებში მხოლოდ დამატებითი ფუნქცია ეკისრებოდა. ფილმში „ილია ჭავჭავაძე“ წარწერები იგივე დანიშნულებას ასრულებენ, რასაც მუნჯ კინოში. პირველივე კადრებში („მრავალყამიერით“ გახმოვანებული) ჩნდება საგაზეთო სტატიები, მას დათარიღებული ფოტოები ცვლის და ა. შ. ამ ფირში თითქოს ინფორმაციის გადმოცემის ორი ხერხი არსებობს — პუბლიცისტური და მხატვრული. პირველი თარიღებზე, მოქმედების ადგილებზე, ქალაქებზე და წლებზე მოგვითხრობს — მეორე ლექსებს გვაცნობს მუსიკის თანხლებით. მსგავს შეცდომებს მრავალი იმდროინდელი რეჟისორი უშვებდა.

აი კიდევ რამდენიმე მაგალითი: სარეკლამო რგოლი, რომელიც მოძმე რესპუბლიკებში რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრის გასტროლებს ეძღვნება (1939 წ. ფილმს ტიტრები არა აქვს, სამონტაჟო ფურცლები შემონახული არ არის). სიჩუმეში მულტიპლიკაციის მეთოდით იწერება პიესების სათაურები, ავტორთა, რეჟისორთა და მსახიობთა გვარები (მუქ ფონზე თანმიმდევრობით ჩნდება თეთრი ასოები). შემდეგ ისმის მუსიკა. ამას მოსდევს ორი ან სამი სრულიად განსხვავებული ეპიზოდი (მაგ. ცეკვა და ბრძოლა), რომლის დემონსტრირებაც ორკესტრის მიერ შესრულებული საზეიმო მუსიკის ფონზე მიმდინარეობს. ისევ დგება სიჩუმე და ისევ იწერება ტიტრები, ამას მოჰყვება სარეკლამო სპექტაკლის პროგრამა და ყველაფრისაგან დამოუკიდებლად ისევ მუსიკის ჰანგები ისმის და ა. შ. ყველაფერი ეს ფანტავს მაყურებლის ყურადღებას, ქმნის განწყობას, რომელიც დაკავშირებული არ არის გამოსახულებასთან. იმ სპექტაკლების რეკლამის იდეა, რომელთა უმრავლესობაც ქართული საბჭოთა თეატ-

რის კლასიკურ ნიმუშებად შემორჩა ისტორიას, ახლად შემოღებულ ხმოვან კინოს ეწირება.

აზრის, ხმის ფუნქციისა და პოტენციის უცოდინარობიდან გამომდინარე შეცდომებს ხშირად ვხვდებით ხმის გაჩენის პირველ წლებში, მაგრამ აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ჩვენთვის ძალიან ადვილია კრიტიკულად განვსაზღვროთ ყველა ის შეცდომა, რომელსაც 30-იან წლებში კინოში ჰქონდა ადგილი. კინემატოგრაფისტებმა არ იცოდნენ როგორ მოეხმარათ ხმა. დოკუმენტური კინოს საქვეყნოდ ცნობილმა ოსტატმა რომან კარმენმაც კი თავი ვერ აარიდა ამ შეცდომას. კინონარკვევში „საბჭოთა საქართველო 15 წლისა“ (ავტორი და ოპერატორი რ. კარმენი, 1936 წ. „სოიუზკინოხრონიკის“ ნაწარმოები) სიტყვით გამოსულთა სინქრონული ჩანაწერებიცაა, დიქტორის ლაპარაკიც და ტიტრებიც (მაგალითად, საზეიმო დემონსტრაციის დაწყების წინ, ეკრანზე ჩნდება წარწერა მოედნის სახელწოდების აღნიშვნით და სხვა). დღევანდელ მაყურებელში სიცილს გამოიწვევდა ის ადგილი, სადაც მრავალრიცხოვანი ქართული სატანკო დივიზიის ეკრანზე ჩვენებისას, დიქტორი სამხედრო ნაწილების ძალასა და საომარ მზადებაზე მოგვითხრობს, ეკრანიდან კი მოცარტის „თურქული მარშის“ მელოდიები გაისმის.

მსგავსი შემთხვევები იმ დროისათვის კანონზომიერი იყო, რადგან ყოველივე ახალმა რამდენიმე საფეხური უნდა გაიაროს, ვიდრე სრულფასოვან პოტენციურ განსახიერებას მიაღწევდეს.

შემდგომში დოკუმენტალისტებს წარწერით გადმოცემული აზრების მოსმენის სურვილიც გაუჩნდათ. ტექნიკოსებმა სინქრონის აპარატის პოტენციაზე დაიწყეს ფიქრი. ამ პრობლემების გადაწყვეტა კი ადვილი როდი იყო (დღესაც მრავალი სტუდია და მათ შორის თბილისის სამეცნიერო-პოპულარული და დოკუმენტური ფილმების სტუდიაც სათანადო და სრულყოფილი სინქრონული აპარატების უქონლობას განიცდის), მაგრამ ვინ იცის, იქნებ უფრო ძნელი იყო თვით პრობლემის გამოგონება-სრულყოფა, მაქსიმალური სიმართლით ასახულიყო ეკრანზე ცხოვრებისეული მოვლენები.

ბოლოს და ბოლოს ეკრანიდან სიტყვამ მაყურებლის ემოციური აღქმის სფეროც გააფართოვა (მაგ. რეჟ. ვ. მიტროფანოვის ფილმი „დიდი პოეტის ხსოვნას“, შ. ჩაგუნავას „შოთა რუსთაველი“ და სხვა).

კინოს ჰეგემარეტი მხატვრები ყოველთვის იბრძოდნენ მაყურებლამდე მიეტანათ თავისი დამოკიდებულება გადაღებული მოვ-

რანზე შეექმნათ ატმოსფერო, რომელიც კიდე უფრო გაუსვამდა ხაზს, აქცენტს გაუკეთებდა ამა თუ იმ აზრს. მუსიკაც თანდათან ფილმის აუცილებელი მონაწილე გახდა. მაგალითად, ფილმში „თბილისი“ (რეჟ. ი. კანდელაკი) კარგად მიგნებული და გამოყენებული „ვალსი“, რომელიც კოლორიტს უქმნის ეპიზოდს „ბოტანიკურ ბაღში“, მრავალრიცხოვან ასოციაციებზეა დაფუძნებული და ეს ძველებური, ნაცნობი ვალსი გასაგებს ხდის ჩვენს აღქმაში კონკრეტულ მოვლენას. ან მეორე მაგალითი: რეჟისორ შ. ჩაგუნავას ფილმში — „ფაშისტური მხეცების კვალდაკვალ“ — ჩვენი ჯარების შეტევის ფინალურ კადრებს მუსიკა უქმნის მასშტაბურობის შეგრძნებას. ბეერის შეწყობას ცოცხალ სიტყვასთან და გარკვეული კონკრეტული მოვლენის (გარემოსთან შეფარდებით) დამახასიათებელ მუსიკას ჯერ გაუბედავად, შემდეგ კი უფრო გაბედულად შემოაქვს ემოციურ-სახიერო საწყისი დოკუმენტურ ეკრანზე.

შემდგომში ჩარჩოები კიდე უფრო გაფართოვდა. ხმამ თვით მოქმედების კონკრეტული დახასიათების ფუნქციები შეიძინა. მაყურებელმა გაიგონა ტანკების, თვითმფრინავების ხმა, კარების ჭრიალი, ფეხის ხმა, ცხოვრებისეული კონკრეტული ხმები, რამაც სიტყვასა და მუსიკასთან ერთად მკვიდრი ადგილი დაიკავა ეკრანზე. მაგალითად, ფილმში „გენერალ ჩანჩიბაძის გვარდიული არმია სამამულო ომის უკანასკნელ ბრძოლებში“ (რეჟ. გ. ასათიანი) მაყურებელმა პირველად მოისმინა ბრძოლის ხმაური (ყუმბარის ხმა ავტომატებისა და ტყვიამფრქვევების კაკანი, აფეთქება და სხვა ხმები). შემდგომ ამ კონკრეტულობის ზოგიერთი ქარაგმულობა მუსიკამ გვამცნო და ყველა ამის შედეგად ლოგიკური, უტყუარი აქტიურად მოქმედი მხატვრული სახე წარმოიქმნა ეკრანზე.

ზემოთქმული არ ნიშნავს იმას, რომ ხმამ ამ პერიოდის დოკუმენტურ ფილმში საბოლოოდ დაიკავა მაქსიმალურად რაციონალური ადგილი და ამით ამოწურა თავისი შესაძლებლობანი. სრულებითაც არა! მან მხოლოდ თავისი პოტენციური შესაძლებლობების, თავისი დანიშნულებისა და ზემოქმედების ძალა დაამტკიცა ეკრანზე.

ფილმი „შოთა რუსთაველი“ (სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ჩაგუნავა; რეჟ. ბ. ბურაველიოვი, ფ. ვისოცკი, ბ. კრეპსი, ნ. ლისიკინი, ო. მ. გაკანიანი, ო. მიქაბერიძე, ნ. ნაგორნი, 1938 წ.) დიდი პოეტის და ბადების 750 წლისთავს მიეძღვნა. ეს სურათი-რეპორტაჟი სატელეკინმატოგრაფიის მიერ იმ წლებში გამოშვებულ ფილმებს შორის მნიშვნელოვან მოვლენად იქცა. კომპოზიციურად იგი სამი დამოუკ

დებელი ეპიზოდისაგან შედგება. პირველი ნაწილი მოგვითხრობს იმდროინდელი მატერიალური კულტურის ძეგლებზე. მეორე — თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრში გამართულ საიუბილეო საღამოს რეპორტაჟს წარმოადგენს, მესამეში კი ნაჩვენებია პოეტის ხსოვნისადმი მიძღვნილი საზეიმო ღღესასწაულები სხვადასხვა ქალაქებში, პოემის ხელნაწერები, თარგმანები სხვადასხვა ენაზე და ა. შ.

მატერიალური კულტურის ძეგლები მაყურებელს შ. რუსთაველის ეპოქას აცნობს. ისმის მშვიდი და ამალელებული მუსიკა. ჩვენს თვალწინ იშლება ატენის ტაძრის, კუმურდოს, ოშკის ტაძრის და სხვა უძველესი ნაგებობების პანორამა. ზოგიერთი მათგანი კარგადაა შემონახული, ზოგისაგან მხოლოდ ნანგრევებიღა შემორჩენილა. ეკრანზე ჩნდება არქიტექტურული დეტალები, ბარელიეფი, უძველესი კერამიკული წყალსადენი, აგურის გემბათისებური ხიდი, კლდეში გამოკვეთილი ქალაქი — ვარძია და სხვა. კადრების წყობა პოეტური კინონოველის შეგრძნებას ბადებს.

საიუბილეო საღამოს რეპორტაჟი პირველ ეპიზოდთან კონტრასტულობას ქმნის, რიტმით, გადაღების მანერითა და ასახული სიუჟეტით კი ღროთა დაპირისპირების შეგრძნება იქმნება.

სხვა ღირსებებიც რომ არ გააჩნდეს, ეს ფირი ძვირფასია იმიტომ, რომ მან ჩვენი ეპოქის საინტერესო ადამიანთა სახეები შემოგვინახა. აქ არიან სტუმრებიც — მწერალი ა. სერაფიმოვიჩი, პოეტი ნ. ტიხონოვი, მ. ბაჟანი, ს. ვურლენი, ყაზახეთის სახალხო მომღერალი ჯამბული, ნ. ზარიანი და მასპინძლები, ცნობილი ქართველი მწერლები: კ. გამსახურდია, ი. გრიშაშვილი, ი. აბაშიძე, პ. ინგოროყვა, შ. დადიანი, გ. ლეონიძე და სხვა მრავალი. რეჟისორმა შეძლო რეპორტაჟის ყოველი ეპიზოდისათვის, თუნდაც მცირე, მაგრამ თავისებური ხერხი მოენახა. მონაწილეთათვის, სცენაზეა იგი თუ დარბაზში, მოძებნილია მხოლოდ მისი ინდივიდუალური ბუნებისათვის დამახასიათებელი დეტალი. მონტაჟი ხან მშვიდია, ხან დინამიკური. ყველაფერი სცენასა და დარბაზში მომხდართანაა დაკავშირებული, მაქსიმალურადაა გადმოცემული ზეიმის ემოციური დატვირთვა; მხატვრული კითხვის ოსტატთა გამოსვლის ეპიზოდში (ს. კოჩარაიანი, დ. ცხაკაია, ც. ამირეჯიბი, ვ. ანჯაფარიძე), ფილმის რიტმის შენელების თავიდან აცილების მიზნით, რეჟისორმა მკითხველის გამოსახულება შეცვალა „ვეფხისტყაოსნის“ იმ თავის ამსახველი რეპროდუქციებით, რომელსაც მსახიობი კითხულობს. ამის შედეგად ქრონიკალური მასალის „მხატვრობაა“ მიღწეული. ამ დროს მთელი ყურადღება მაყუ-

რებელზეა გადატანილი. აპარატმა აღბეჭდა გახარებული, ჩაფიქრებული, აღელვებული სახეები.

ფილმის მესამე ნაწილში წარმოდგენილია რამდენიმე მოკლე ეპიზოდი შ. რუსთაველის ხსოვნისადმი მიძღვნილი სახეიმო საღამოებიდან, რომლებიც ჩატარდა საბჭოთა კავშირის სხვადასხვა ქალაქებში: მოსკოვში, ხარკოვში, ბაქოში, ერევანში, ნაჩვენებია პოემის სხვადასხვა გამოცემანი, თარგმანები და სხვა.

რეჟისორ შ. ჩაგუნავას სურათი „შოთა რუსთაველი“ მნიშვნელოვანი მოვლენა იყო საქართველოს კულტურულ ცხოვრებაში.

კინონარკვევი „ახალი სვანეთი“ (რეჟ. ვ. ალაფიძე, ოპერ. ა. პოლიკევიჩი, დ. კანდელაკი, 1939 წ.) წარმოადგენს მიმოხილვას საქართველოს მაღალმთიანი რაიონის სვანეთის შესახებ. ზემო, ან როგორც უწოდებენ „თავისუფალი სვანეთი“ მიუვალმა უფსკრულებმა, მრისხანე ზეაგებმა, მდინარე ენგურმა და უსასრულო ზამთარმა თითქმის სრულიად მოსწყვიტა სამყაროს. ბუნებამ თავისი კვალი დააჩნია ადამიანის ხასიათსაც, არქიტექტურასაც. ეკრანზე თოვლიანი მწვერვალების დიდებული სურათი ცოცხლდება, რომელთა ფონზე ციხე-კოშკები აღმართულან. სვანეთში რომ იცხოვრო, კლდეზე მცოცავი უნდა იყო. მთიანი უღელტეხილებისა და პიტალო კლდეების გადალახვა — ყოველდღიური ცხოვრებისეული აუცილებლობაა. ურემი და მარხილი ტრანსპორტის ერთადერთი საშუალებაა. 1930 წელს საქართველოს გზათა სამმართველომ სვანეთის ურთულეს რელიეფზე გზის გაყვანა დაიწყო. ყოველ მეტრს ამონალით იმორჩილებდნენ. სამი წლის ურთულესი მუშაობა დასკირდათ მშენებლებს 76 კილომეტრი გზის გასაყვანად. სვანეთის მთები თავის კალთებზე ოქროს, სპილენძს, ტყვიას ინახავდა. გზამ მისაწვდომი გახადა ბუნების ამ სიმდიდრეთა მოპოვება. სვანეთის ცენტრში — მესტიაში — პირველი თვითმფრინავი ჩაფრინდა. ამით საპაერო გზაც გაიხსნა. ძველი კოშკების გვერდით სკოლები, საავადმყოფოები, ტექნიკუმი, ბავშვთა ბაღები, ახალი საცხოვრებელი სახლები აშენდა.

ბუნებრივი იქნებოდა „ახალი სვანეთის“ ავტორებს ფილმის „მარჩილი სვანეთს“ („ჯიმ შვანთე“) ნიჭიერი და ნოვატორული მიგნება გამოეყენებინათ. მაგრამ სამწუხაროდ, ეს არ მოხდა — ავტორისეული პოზიციითა და ფილმის წყობის პრინციპით იგი არაფრით განსხვავდება იმდროინდელი მიმოხილვითი ხასიათის მრავალრიცხოვანი აგიტპროპაგანდისტული ხასიათის სურათებისაგან.

ფილმი ეკლექტიკურია. მრავალრიცხოვანი შთამბეჭდავი მასალა ხან ეთნოგრაფიულ სვანეთს წარმოგვიდგენს, ხან რეპორტაჟული

ხასიათისაა. დიქტორის ტექსტი უმთავრესად ლოზუნგურ-პათეტიკურია.

განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს რეჟისორ ვ. ვალიშვილის ფილმი „საქართველოს სამხედრო გზა“ (სცენ. ავტ. ვ. ვალიშვილი, ვ. მიტროფანოვი, ოპერ. ვ. მიქაბერიძე, 1941 წ.). სრულიად სადა სიუჟეტის საშუალებით (ახალგაზრდა ტურისტები ფეხით მიდიან საქართველოს სამხედრო გზაზე) ეკრანზე ლამაზი და ამავე დროს მკაცრი ბუნების ასახვა გახდა შესაძლებელი. კინომოგზაურობა ყაზბეგის, თერგის, ნარზანის ტბისა და ჯვრის უღელტეხილის, მღეთის ცნობილი აღმართის, ანანურის და სხვათა შესახებ მოგვითხრობს. ფირი საინტერესო საყურებელია, მონტაჟი თანმიმდევრული — მშვიდი და ლოგიკური. დღეისათვის ფილმი ისტორიულ-ეთნოგრაფიული თვალსაზრისითაა საინტერესო. მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ ზოგ მათგანში ეპოქა ყოველ პლანში ნათლად იგრძნობა, ზოგში კი მეტ-ნაკლებად.

მაგალითისათვის გავიხსენოთ საბჭოთა კავშირის სახელმწიფო კინოფოტოფონო არქივში აღმოჩენილი 1912 წ. გადაღებული ორნაწილიანი დოკუმენტური ფილმი „ნიკოლოზ II-სა და მეფის ოჯახის ჩამოსვლა თბილისში“, რომლის ტიტრებიც სამწუხაროდ არ შემონახულა¹.

იმ დროს ალბათ დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა, როგორ მოეველინებოდა მეფე ქალაქის დეპუტაციებს სადგურის მოედანზე, რა სამოსელში გამოწყობილი მიიღებდა პარადს მეფისნაცვლის სასახლესთან და სხვა. დღეს კი ეს ფირი სხვა თვალსაზრისითაა საინტერესო. ჩვენ ვხედავთ, თუ როგორი იყო ვაგზლისწინა მოედანი, როგორ იცვამდნენ გურულები, მეგრელები, ქალაქის მოქალაქენი. ეკრანზე ჩანან დეპუტატები მთელი თავისი ეთნოგრაფიული მრავალფეროვნებით. ვხედავთ, თუ როგორი იყო მაშინ პიონერთა სასახლე (იმ დროს — მეფისნაცვლის სასახლე), მაგრამ ფირი მარ-

¹ შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ფილმი ა. დიდმელოვის მიერაა გადაღებული. მეფის კარის კინოოპერატორი გენი, ძირითადად მეფესა და მასთან ახლო მყოფ პირებს იღებდა. აღმოჩენილი ფილმი კი სრულიად სხვა მანერითაა გადაღებული. მასში მრავალადაა პლანები, სადაც „უავეგუსტისი“ პირები არ ჩანან. ზოგი მათგანი (მაგ., მსვლელობა ელბაქიძის დაღმართზე) ისევეა გადაღებული, როგორც, მაგალითად, „კათალიკოსის დასაფლავება“, ან „ა. მატინოვის გასვენება“ და სხვა. და ბოლოს, თუ იმ პერიოდში ა. დიდმელოვმა ყარაიაზში გადაიღო ზემონახსენები ფილმი „ნადირობა ტახტებსა და ირმეზზე ევლახსა და ყარაიაზში“, სადაც დიდი თავადის სერგეი მიხეილის ძის გართობანი იყო ასახული, ფაქტიურად თბილისის ერთადერთი კინოოპერატორი რატომ არ გადაიღებდა 1912 წელს მეფის ჩამოსვლის ცერემონიას?

ტო არქიტექტურულ და ყოფით სურათებს როდი გვაძლავს. მასში ცოცხლობს ქალაქის ასაკობრივი ცხოვრების ის განუყოფელი რიტმი, რომელსაც მხოლოდ მაშინ შეიგრძნობთ, თუ საკუთარი თვალთ ნახავთ.

ისტორიულ-ბიოგრაფიული ჟანრიდან აღსანიშნავია ფილმი „სერგო ორჯონიკიძის ხსოვნას“ (სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ბ. კრესი, ო. მაგაკიანი, 1940 წ.). რეჟისორმა შ. ჩაგუნავამ უხვად გამოიყენა ქრონიკალური ფირები. კინემატოგრაფიული თვალსაზრისით ფილმში საინტერესო რეჟისორული ან ოპერატორული მიგნებანი არ არის. სურათი სხვა მხრივაც საინტერესო — ს. ორჯონიკიძის გვერდით პარტიისა და ხელისუფლების მრავალ მოღვაწეს ვხვდებით.

უბრალო და უპრეტენზიოა ოპერატორ ნ. ნაგორნის საავტორო ფილმი „ახალი ცირკის თაღქვეშ“ (ოპერ. ნ. ნაგორნი და ა. აჯიბეგიშვილი, 1940 წ.). მაყურებელი ახალ არენაზე პირველ საცირკო პრემიერის მოწმე ხდება. ფილმმა ცნობილ საცირკო ოსტატთა — კარანდაშის (რუმინევი), ედერისა და სხვათა — ახალგაზრდული იერი შემოგვინახა.

30—40-იანი წლების დოკუმენტური კინოს მნიშვნელოვან მოვლენად შეიძლება ჩაითვალოს რეჟისორ ი. კანდელაკის ფილმი „თბილისი“ (სცენ. ავტ. გ. სვანელი და ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ლ. არზუმანოვი, 1939 წ.).

ფილმი საინტერესო ცნობებს შეიცავს. საექსპოზიციო ნაწილი ქალაქის განლაგებას, მის რელიეფს გვაცნობს. გრძელი პანორამები ერთმანეთს ენაცვლება, გვიახლოვდებიან და მაყურებელი თითქოს ქალაქში შედის.

სასტუმროდან გამოდის ახალგაზრდა ქალი და კაცი. სტუმრები ღია მანქანით ქალაქის დათვალიერებას იწყებენ და მათთან ერთად მაყურებელიც მოგზაურობს.

მანქანა მზით სავსე ქუჩებს გაივლის და მაყურებლის წინ კომუნალური მუზეუმის (საქართველოს სსრ სახელმწიფო ეთნოგრაფიული მუზეუმი) კარი იღება, რომლის ძირითად მასალას ძველი თბილისის სურათები და მაკეტები წარმოადგენს.

ეთნოგრაფიული მასალის თხრობას მოულოდნელად სცენაზე კ. მარჯანიშვილის მიერ დადგმული სპექტაკლის „მზის დაბნელება საქართველოში“ ეპიზოდის ნაწყვეტი ცვლის. რეჟისორს ორი მიზანი აქვს: იგი თეატრსაც აცნობს მაყურებელს და რევოლუციამდელი თბილისის კოლორიტსაც — ძველი თბილისის ბაზრის მოედანი, ორსართულიანი სახლები ჩამოკიდებული ჩუქურთმიანი აივ-

ნებით. მოედანზე ხალხი ხმაურობს. სცენაზე ჩნდება რევოლუ-
ციამდელი თეატრის უხუცესი მსახიობი ნ. გოცირიძე და ჯერ კი-
დეც სრულიად ახალგაზრდა გ. შავგულიძე. ერთი მოქალაქეს წარ-
მოადგენს, მეორე კინტოს. ისინი ვაჭრობენ — კინტო ცდილობს
უხარისხო საქონელი მიაჩეჩოს მოქალაქეს. მოვაჭრენი ჩხუბობენ,
სცენაზე კი მხიარულებათ.

ეკრანზე ისევ თბილისის მზიანი ქუჩებია. შემდეგ ბოტანიკური
ბაღი, ლისის ტბა. და ისევ ქალაქი. ამჯერად უკვე მასშტაბური,
დიდებული, ხალხმრავალი ქუჩებითა და ტრანსპორტით.

ფილმი ჟანრობრივად ქრონიკალურ-დოკუმენტურია. პრინციპი
დროთა შედარება, რიტმულობა, მასშტაბია.

ალექსი სტახანოვის თბილისში ჩამოსვლას მიუძღვნა თავისი
ფილმი „ალექსი სტახანოვი საქართველოში“ (1939 წ.) რეჟისორმა
გ. გუნიამ. ა. სტახანოვმა ტყიბულისა და ტყვარჩელის მალაროები
მოინახულა, სიტყვით გამოვიდა ზ. ფალიაშვილის სახელობის ოპე-
რისა და ბალეტის თეატრში გამართულ საზეიმო შეხვედრაზე
რესპუბლიკის მშრომელებთან.

ეს ფირი 9 წუთიანი ჩვეულებრივი, საეჟურნალო სიუჟეტია და
კინემატოგრაფიული თვალსაზრისით უმნიშვნელოა.

ფილმები „აფსნების ქვეყანა“ (რეჟ. გ. მაკაროვი, ოპერ.
ა. რუდოი, 1930 წ.) და „აჭარისტანი“ (რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ.
ი. გრიგორიანი, 1930 წ.) რაიმე თავისებური მხატვრული ხერხის
მოძებნის სურვილით არ გამოირჩევა, ორივე ფილმი საქართვე-
ლოს ავტონომიურ რესპუბლიკებს — აფხაზეთსა და აჭარას
ეძღვნება. მათ მშვიდი თხრობის ოქმისებური მანერა აკავშირებთ
ერთმანეთთან, თუმცა თითოეულ მათგანში არის საინტერესო მა-
სალაც: ოპერატორული მიგნებანი, საინტერესო ეთნოგრაფიული
დეტალები და ა. შ.

კახეთში ყურძნის კრეფის ზეიმს მიეძღვნა ფილმი „შემოდგო-
მა კახეთში“ (რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, 1941 წ.).
ფირზე აღბეჭდილი ყურძნის ოქროსფერი მტევნებით საცხე უზარ-
მაზარი გოდრები, ყურძნის წურვა მარანში, ქვევრის ვიწრო ყელ-
ში ჩამავალი სქელი წვენი, ჩურჩხელები, ზეიმის სცენები — სიმ-
ღერა, ცეკვები, თამაშობანი, ჭიდაობა და სხვა მრავალი საყურებ-
ლად საინტერესოა, მაგრამ ფილმში არ არის ცოცხალი ზეიმის კი-
ნოხილვა, ამიტომ იგი მშრალიცაა და მოსაწყენიც.

კოლხეთის ქაობების ამოშრობას მიეძღვნა ქრონიკალური კი-
ნონოველა „ცეცხლოვანი კოლხეთი“ (რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ.
ა. აჭიბეგაშვილი, 1936 წ.).

1939 წ. მოსახლეობის საკავშირო აღწერის შესახებ მოგვითხრობს რეჟისორების ი. კანდელაკისა და შ. მარტაშვილის ფირი „დიდი აღრიცხვა“.

თბილისში ჩატარებულ საპირველმაისო და ოქტომბრის დღესასწაულებს მიეძღვნა რეჟ. ვ. ვალიშვილის კინოფილმები „1 მაისი თბილისში“, (1940 წ.) და „დიდი ოქტომბრის 20 წელი“ (1937 წ.), „ოქტომბრის XXIII“ (რეჟ. შ. მარტაშვილი და ა. შატროვი, 1940 წ.).

საქართველოს კურორტების მშენებლობაზე მოგვითხრობენ კინონოველები „საქართველოს კურორტები“ (რეჟ. შ. მარტაშვილი და ა. შატროვი, 1939 წ.), „წყალტუბო“ (რეჟ. ა. დანელიანი, 1939 წ.), „ბაკურიანი“ (რეჟ. ვ. ვალიშვილი, 1939 წ.).

ამ წლებში დიდი პოპულარობით სარგებლობდა ჯანმრთელობის დაცვისადმი მიძღვნილი სპეციალიზირებული კინონოველები „მალარია“ (რეჟ. ლ. პუში, ოპერ. ს. ზაბოზლაევი), „მუცლის ტიფი“ (რეჟ. ე. გაბრიელი), „წითელა“ (რეჟ. ა. გაბუნია და კ. გრძელიშვილი) და სხვა ფილმები, რომლებიც მართალია კინემატოგრაფიული ფორმების ძიებით არ გამოირჩეოდნენ, მაგრამ იმ პერიოდში თავისი დადებითი მნიშვნელობა ჰქონდათ, რადგან ინფექციურ დაავადებათა პროფილაქტიკის პრობლემა ჯერ კიდევ საბოლოოდ გადაჭრილი არ იყო და ამ საგანმანათლებლო ფირებს ავადმყოფობათა თავიდან აცილების საქმეში უშედეგოდ არ ჩაუვლია.

1931—1940 წლების დოკუმენტურ ფილმებს რესპუბლიკის საზოგადოებრივ ცხოვრებაში დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა. ეკრანზე აისახა ადამიანთა საქმიანობის თითქმის ყველა სფერო. ქართული დოკუმენტური კინოს ისტორიაში ეკრანზე პირველად გამოჩნდა ახალი ცხოვრების მშენებელი ადამიანი. „სტახანოველი ობოლიშვილი“, „სტახანოველი კიკნაძე“, „ცნობილი ქართველი მხატვრის მოსე თოიძის პორტრეტი“, „ექიმი ნადია ქადაგიძე“, „უდიდესი ქირურგის, პროფესორ გიორგი მუხაძის ოპერაცია“. მართალია ამ ფილმებიდან კინომოვლენად არც ერთი არ ჰქცეულა, მაგრამ მათში ახალი საბჭოთა ცხოვრების წარმომადგენელთა საქმიანობა აისახა.

შთამბეჭდავია აფხაზეთის სოფელ კელასურში პირველი მატარებლის მისვლა ახალ სარკინიგზო სადგურზე. სიუჟეტი „შარაგზების მშენებლობა“ საქარა-საზანო-ზესტაფონის ტრასის მშენებლობაზე მოგვითხრობს. „საკოლმეურნეო მიწების ხვნა“ და

სხვა მრავალი სიუჟეტი ასახავს სოფლად გაშლილ მშენებლობასა და სამრეწველო ცენტრებს.

ქალი თავისუფალი და მამაკაცთან თანასწორუფლებიანია. დაინგრა საუკუნოებრივი ტრადიციები. საბჭოთა საქართველოს ქალებს ტრაქტორები, ორთქლმავლები, მანქანები დაჰყავთ, ჩარხებთან შრომობენ, ჩაის, ციტრუსებსა და ყურძენს კრეფენ. მათ დეპუტატებად ირჩევენ, მთავრობა ორდენებით აჯილდოებს. მაგრამ არცთუ ისე დიდი ხნის წინათ აჭარის მივარდნილ და ძნელადმისასვლელ სოფლებში ქალის სახეს ისევ ჩადრი ფარავდა. დაშინებულ აჭარელ ქალებს ახალ ცხოვრებაში ჩაბმის უფლება არა ჰქონდათ. ბათუმში მუსულმანური რელიგიის მიმდევარ აჭარელ ქალთა ყრილობა მოიწვიეს. ყრილობაზე ბევრისთვის აშკარა გახდა, თუ რას ნიშნავდა თანასწორუფლებიანობა, როგორ უნდა გაეგოთ სიტყვები „ადამიანური ღირსება“, „ახალი ადამიანი“ და სხვა. კინოდოკუმენტალისტებმა ფირზე აღბეჭდეს ხალხით გარშემორტყმული აჭარელი ქალები როგორ იგლეჯდნენ სახიდან ჩადრებს და ანთებულ კოცონში ყრიდნენ. ეს კადრები უნიკალურია და გარკვეული აზრით სიმბოლურიც.

საერთაშორისო ეკრანი ნაციონალურ საკითხებსაც შეეხო. მეწევიკების ბატონობის პერიოდში „სხვადასხვა მიზნების“ გამო დაინგრა სოფელი ბანძა, რომლის ძირითად მოსახლეობას ქართველი ებრაელები შეადგენდნენ. საბჭოთა ხელისუფლებამ ქაოზებდამშრალ კოლხეთის დაბლობზე საუკეთესო მიწები გამოჰყო მათთვის. მაყურებელი იზიარებს ებრაელი უღარიბესი გლეხობის იმ სიხარულს, რომელიც გამოიწვია კოლხეთის დაბლობზე დასახლებამ და ახალმა მშენებლობამ.

1936 წელს სახკინმრეწვემა გამოუშვა მთელი რიგი სიუჟეტები, რომლებიც საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 15 წლისთავს ასახავდნენ.

შემორჩენილია ფირი, რომელშიც სსრკ უმაღლესი საბჭოს არჩევნებია აღბეჭდილი. თელავის სარაიონო საარჩევნო კომისია უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატად აკადემიკოს ნ. მუსხელიშვილს ირჩევს, ხოლო თბილისის 511-ე საარჩევნო კომისია — მწერალსა და დრამატურგს. შ. დადიანს.

„საქართველოს სსრ საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის 20 წლისთავის დღესასწაული“, „საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს საიუბილეო სესია“, „საზეიმო დემონსტრაციები“, „სასტუმრო „თბილისის“ გახსნა“, „ახალი სანაპიროს მშენებლობა“, „კალიაევის აღმართის (დღევანდელი ბარათაშვილის აღმართის) რეკონ-

სტრუქცია“, „ახალი სკოლები“, სიუჟეტთა ციკლი გამოჩენილი ქართველი მეცნიერების შესახებ, „ტ. შევჩენკოს სახელობის ხარკოვის დრამატული თეატრის გასტროლები“, „კონსერვატორია — პროფესორ ო. შულგინას კლასი“, „პუშკინის დღეები თბილისში“, „თბილისის თეატრების გასტროლები მოსკოვში“, „რეჟისორ ალ. წუწუნავას სასცენო მოღვაწეობის 35 წლის იუბილე“, „კ. მარჯანიშვილის სახელობის თეატრის ათი წლის იუბილე“, „მოსკოვის ებრაელთა თეატრის გასტროლები თბილისში“, „ქართული მუსიკის დეკადა მოსკოვში“, „საბჭოთა კავშირის პირველობა ჭადრაკში“, „ბასკების ფეხბურთელთა გუნდი თბილისში“, „ავტომობილისტი ქალები“, „პარაშუტისტთა თავშეყრა“, „ბედნიერი ზეიმი“ — აი, ამ ათწლეულში გადაღებული კინოსიუჟეტების არასრული სია.

ამ პერიოდის კინო ღრმად შეიჭრა ხალხის ცხოვრებაში. ქრონიკალური და დოკუმენტური ფილმები კომუნისტური იდეების აქტიურ პროპაგანდას ეწეოდნენ, მაგრამ ჯერ კიდევ არ იქმნება ის უმთავრესი მხატვრული ნაწარმოებები, რომლებიც ნაციონალური თვითშეგნების ჩარჩოებს გასცილდება და ზოგადსაკაცობრიო ხასიათს მიიღებს. თუმცა მათში უკვე ჩასახულია განუწყვეტლად მზარდი, ზოგჯერ შეუმჩნეველი, მაგრამ დიდი მხატვრული ჰვრეტის ელემენტი, რომელიც აუცილებლად შობს დიდ მხატვრულ ნაწარმოებებს. 1931—1940 წლები დიდი ეტაპია ქართული დოკუმენტური კინემატოგრაფისათვის.

თ ბ ვ ი IV

(1041—1045 წწ.)

1941 წლის 22 ივნისს მძლავრი სამხედრო ტექნიკით აღჭურვილი ფაშისტური გერმანია ომის გამოუცხადებლად თავს დაესხა საბჭოთა კავშირს. საბჭოთა პატრიოტიზმის მაღალ იდეებს დაუპირისპირდა დატაცების, ძალადობისა და კოლონიზატორობის პრინციპები. საბჭოთა სახელმწიფოს, უმძიმესი ომის წარმოების პირობებში, მთელი სახალხო მეურნეობა სამხედრო რელსებზე გადაჰყავდა.

ამჟამად მრავალი ქვეყნის სამხედრო ისტორიკოსი ამაოდ ცდილობს რაიმე კონკრეტული მიზეზებით ახსნას იმ საკითხების წარმოუდგენლად სწრაფი და კარდინალური მოწესრიგება, რომლებიც შეიარაღებას, მომარაგებასა და, რაც მთავარია, საბჭოთა ადამიანის სულის სიდიადესა და უღრეკელობას უკავშირდება.

ომის დაწყებისთანავე დოკუმენტური კინოს წინაშე ახალი ამოცანები წამოიჭრა: პრესასა და რადიოსთან ერთად განემტკიცებინა არმიის და ხალხის მორალური მხარე, ამოეხსნა და დაედგინა მიმდინარე ისტორიული მოვლენების ქვეშაირთეობა... მოეწოდებინა ინფორმაციები, შეექმნა მებრძოლის — სამშობლოს დამცველის სახე, ომის მატთანე. საბჭოთა დოკუმენტალისტების მიერ გადაღებული უამრავი კადრი საბრალდებო დოკუმენტად იქცა.

მუშაობა ძნელი იყო. თუ ამერიკელებთან 50 კილომეტრის სიგრძის ფრონტზე 200 კინოოპერატორი მუშაობდა, ჩვენთან სულ 150-მდე ოპერატორი რამდენიმე ათასი კილომეტრი სიგრძის ფრონტს ემსახურებოდა.

სევასტოპოლში დაღუპული ვ. კილოსანიძისა და ვ. მიტროფანოვის, ბრესლაუში სუშინსკისა და ბიკოვის, ვენის ალებისათვის ბრძოლაში დაცემული სტოიანოვსკის, ბელორუსიაში სუხოვას და

სხვა გმირი ოპერატორის სახელი საბჭოთა პატრიოტიზმის სიმბოლოდ დარჩება სამარადისოდ.

ომის პერიოდის ფილმებს დიდი ინტერესით ხვდებოდნენ როგორც ფრონტზე, ისე ზურგში. მხატვრულ-პუბლიცისტური, საინფორმაციო ფილმები ნამდვილ, გმირულ სიმართლეს ასახავდნენ სამამულო ომის შესახებ, მოგვითხრობდნენ ზურგის მშრომელებზე, თავდაცვის საშუალებებზე... ხელს უწყობდნენ მოქმედი და სამეურნეო ფრონტის ჯარისკაცების საბრძოლო განწყობილებას.

1942 წელს თბილისის კინოსტუდიის ქრონიკის სექტორმა ფრონტზე მიაღწინა კინემატოგრაფისტთა ერთი ჯგუფი, რომლის შექმნილობაში შედიოდნენ რეჟისორები და ოპერატორები: გიორგი ასათიანი, ლევან არზუმანოვი, ალექსანდრე აჭიბეგაშვილი, ოთარ დეკანოსიძე, შალვა ჩაგუნავა, შალვა ხომერიკი, გიორგი უსეინაშვილი.

იმავე, 1942 წლის 30 მაისს შავი ზღვის ფლოტის მთავარ პოლიტსამმართველსთან შეიქმნა სამხედრო კინოგადაღებათა ჯგუფიც, რომელსაც რეჟისორი შალვა ხომერიკი ხელმძღვანელობდა. ჯგუფში შედიოდნენ ოპერატორები: ალექსანდრე აჭიბეგაშვილი, გიორგი უსეინაშვილი და არჩილ ფილიპაშვილი. მოგვიანებით, 1944 წელს ამ ჯგუფს შეემატნენ ოპერატორები: ვლადიმერ კილოსანიძე, ოთარ დეკანოსიძე და არტურ პოლოსოვი, რომლებიც მანამდე კავკასიისა და ყირიმის სხვადასხვა უბნებზე მოღვაწეობდნენ და სიცოცხლის ფასად ქმნიდნენ საბჭოთა არმიისა და ფლოტის საომარ მოქმედებათა ისტორიულ მასალას. ფრონტის მოწინავე ხაზის სიუჟეტზე მათ მიერ გადაღებული რეპორტაჟები სისტემატურად შექდებოდა კინოჟურნალების „ახალი ამბებისა“ და „საბჭოთა საქართველოს“ პერიოდულ გამოშვებებში.

ქართველმა კინემატოგრაფისტებმა ყირიმის ნახევარკუნძულის ქალაქ ფეოდოსიაში მიიღეს პირველი საბრძოლო ნათლობა, როდესაც ფრონტის შტაბთან შექმნილ სპეციალურ ჯგუფებში შეუდგნენ მუშაობას. მათ მაყურებლისათვის უნდა მიეწოდებინათ ინფორმაცია ფრონტის ყოველდღიური მდგომარეობის შესახებ, ოპერატიულად გადაეღოთ ბრძოლის მსვლელობა — საბჭოთა ტერიტორიის განთავისუფლებისათვის წარმოებული ბრძოლების მაჩისცემა.

სწორედ ამიტომ ომის პერიოდის დოკუმენტური კინემატოგრაფის მუშაობაში კინოჟურნალს უმნიშვნელოვანესი ადგილი უკავია.

ფრონტზე კინოგადაღება მძიმე, შეუპოვარ, ყოველდღიურ ჯარისკაცულ შრომას მოითხოვდა. შეტაკების დროს თუ ჯარისკაცე-

ბის მცირე ხნით შესვენებისას, ოპერატორი იღებს. ღამეა. ყველას სძინავს — იგი სახვლიოდ ამზადებს აპარატურას: გადაღებული ფირი უნდა გაახვიოს და დამუხტოს ახალი. კინოკამერის შეკეთებასა და პროფილაქტიკას თავად აწარმოებს. ქართველი ოპერატორები: ალექსანდრე აჯიბეგაშვილი, ლევან არზუმანოვი, გიორგი ასათიანი, ოთარ დეკანოსიძე, ვლადიმერ კილოსანიძე, გიორგი უსენაშვილი, არჩილ ფილიპაშვილი, ვასილ შანიძე, რეჟისორები: შალვა ჩაგუნავა, შალვა ხომერიკი, ვლადიმერ ვალიშვილი უმძიმეს პირობებში, ომის შეუაღულში იღებდნენ ჩვენი ჯარისკაცების გმირულ ბრძოლებს.

კინოქრონიკასთან ერთად, მარტივი სიუჟეტების ნაცვლად, თანდათანობით გამოვლინდა უფრო დიდი ფორმის ნაწარმოებები: „ჩვენი ჯარების დარტყმა ორჯონიკიძის მისადგომებთან“ (რეჟ. ირ. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, 1943 წ.), „პიტლერული ავანტიურის დასასრული კავკასიაში“ (რეჟ. ირ. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, გ. ასათიანი, ო. დეკანოსიძე, 1943 წ.), „ფაშისტური მხეცების კვალდაკვალ“ (რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ალ. სემიონოვი, 1943 წ.), „გენერალ ჩანჩიბაძის გვარდიელები“ (რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, 1944 წ.). „გენერალ ჩანჩიბაძის გვარდიული არმია სამამულო ომის უკანასკნელ ბრძოლებში“ (ავტორ-ოპერ. გ. ასათიანი, 1945 წ.) და სხვა პატრიოტული ფილმები, რომლებიც მრავალეროვან საბჭოთა ხალხთან ერთად ქართველი ჯარისკაცების გმირული ბრძოლების კინემატოგრაფიული ძეგლებია. მას შემდეგ, რაც გერმანელი ფაშისტი დამპყრობლები სასტიკად დამარცხდნენ მოსკოვის პირდაპირი აღების ცდისას, პიტლერულმა მხედართმთავრობამ გადაწყვიტა შემოვლითი გზით დაუფლებოდა საბჭოთა ქვეყნის დედაქალაქს — აეღო სტალინგრადი და მოსკოვს მისდგომოდა ზურგიდან. ფაშისტების ძირითადი გეგმით გათვალისწინებული იყო აგრეთვე კავკასიის დაპყრობა, ბაქოს ნავთობისა და ამიერკავკასიის სხვა სიმდიდრეთა ხელში ჩაგდება. 1942 წლის აგვისტოში გერმანელთა ჯარების ძირითადმა ჯგუფებმა სტალინგრადის მისადგომებთან მოიყარა თავი. ხოლო მეორე დაჯგუფება ჩრდილო კავკასიაში შეიჭრა და ამიერკავკასიას დაემუქრა. ნოემბერში საბჭოთა ჯარებმა ქალაქ ორჯონიკიძესთან გაანადგურეს გერმანელთა რამდენიმე დივიზია და მტერი უკუაქციეს. კავკასიისათვის ბრძოლა გაგრძელდა 1943 წლის ოქტომბრამდე.

ფილმი „ჩვენი ჯარების დარტყმა ორჯონიკიძის მისადგომებთან“ (რეჟ. ირ. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, 1943 წ.), ამი-

ერკავკასიის ფრონტის ერთ-ერთ ცენტრალურ ეპიზოდს ეძღვნება. გერმანელთა ჯარები ქ. ორჯონიკიძეს მიადგნენ. წინ დარიალია — გზა სამხრეთისაკენ — კავკასიისა და შუა აზიისაკენ. გერმანელი მხედართმთავრობის წარმოსახვაში ნავთობი, ქვანახშირი, მდიდარი ტერიტორია და შავი ზღვა იხატებოდა. ამისათვის საჭირო იყო ქ. ორჯონიკიძის დაპყრობა და შეტევის გაგრძელება თბილის-ბაქოს მიმართულებით.

ამ გეგმის განხორციელებისათვის გერმანელებმა ყველა ღონე იხმარეს, მაგრამ უსაფუძვლო იყო კავკასიის დაპყრობის იდეა და მათი მცდელობა კრახით დამთავრდა.

ფილმის დასაწყისს თავდაცვის მზადების მღელვარე დროში გადავყავართ.

დარიალის ხეობა. მიუვალი კლდეები — თავდაცვის ბუნებრივი ნაგებობანი. თამარის დროის უძველესი კოშკის ნანგრევებზე ბეტონის საცეცხლე წერტებია მოწყობილი:

ქალაქი ორჯონიკიძე. აქ მასშტაბური სამუშაოები გაიშალა. არმიის გენერალ ტიულენევის ჯარისკაცები და ქალაქის მცხოვრებნი ემზადებიან გერმანელებთან შეერკინებისათვის. ფილმის რიტმი დაძაბულია. შეიგრძნობა ბრძოლის გარდუვალობა, მაგრამ ვერც ერთ კადრში ვერ ნახავთ შეშინებულ სახეს. ტკივილი და მღელვარება თითოეულმა ღრმად ჩაიხშო თავის თავში. ხალხი ენერგიულად და მშვიდად გამოიყურება, რაც განსაკუთრებით კარგად ჩანს ტანკსაწინააღმდეგო გადამღობის მშენებლობის ეპიზოდში. მთებში ნოემბრის სუსხია. მძაფრი ქარი. ქალები და კაცები, მოხუცები და მოზარდები ორმოს თხრიან. ლევან არზუმა-ნოვმა ბრწყინვალედ გადაიღო ეს ეპიზოდები.

შეტევამდე რამდენიმე დღე დარჩა. ჯარისკაცებმა ახლომახლო ბორცვები დაიკავეს. სანგრები გათხარეს, კაშირგაბმულობა შეამოწმეს. რეჟისორი აპარატს რთავს. ეკრანზეა ჩრდილო კავკასიის რუკა. ქ. ორჯონიკიძეს შავი ლაქები უახლოვდებიან; ისინი ნთქავენ სოფლებს: მულს, გიზელს. ჩრდილო ოსეთის ცენტრამდე ცოტალა დარჩა. თავდაცვითი სამზადისი სრული დატვირთვით მიმდინარეობს. თერგის ხიდი აფეთქებულია. ქალაქის მისადგომებთან მენალმეებმა ჩააწყვეს უკანასკნელი ნაღმები. ტანკები შემჭიდროვდნენ და პოზიციები დაიკავეს. მშობლიური ქალაქის დასაცავად გამოდის სახალხო ლაშქარი: ყმაწვილები, მოხუცები, ქალები, სხვებთან ერთად იარაღი მიიღეს პირველი მსოფლიო ომის მონაწილეებმა ქადაგიშვილმა და იაკობაშვილმა. ბრძოლის მოლოდინში ყველა გაირინდა. რეჟისორმა და ოპერატორმა დიდი სი-

ზუსტით გადმოგვცეს მეომრებისა და მცხოვრებლების ფსიქოლოგიური განწყობილება. ლაკონიური და მარტივია სადიქტორო ტექსტი. დროდადრო ისმის მუსიკა. იგი კარგადაა შერჩეული ემოციური დაძაბულობის შესანარჩუნებლად, შექმნილი მდგომარეობის უფრო ზუსტი დახასიათებისათვის.

დაიწყო ბრძოლა.

შორს მოჩანს შეტევაზე გადმოსული გერმანელი ჯარისკაცების რკალი. ახმაურდნენ ზარბაზნები. იწყება კონტრშეტევა. მირბიან ჩვენი ჯარისკაცები. დაეცა ერთი... მეორე... კონტრშეტევა გრძელდება, ჩვენი მებრძოლები სოფელ გიზელში შეიჭრნენ. თანდათან წყდება სროლის ხმა. გერმანელთა ჯარი უკუგდებულია. ოთხწუთიან კინოეპიზოდში შეუძლებელი იყო მრავალსაათიანი შეტაკებების ყველა წერილმანის გადაღება. რეჟისორი და ოპერატორი ამ გმირული ბრძოლების აქტიური და თავდაუზოგავი მონაწილენი არიან.

გერმანელებმა 5000 ჯარისკაცი და ოფიცერი დაკარგეს სოფელ გიზელში. მრავალი ათასი ტყვედ ჩაბარდა.

შემოდგომის ნალვლიან ღღეს გზაზე ტყვეების გრძელი კოლონა მიიზღაზნება. მათთვის ომი უკვე დამთავრდა. ბედნიერად დამთავრდა — მათ სიცოცხლე შეინარჩუნეს.

მოხუცი დედისთვისაც დამთავრდა ომი. იგი ღვას თავისი სახლის ჩაფერფლილ ნანგრევებთან. შემდეგ ირგვლივ შემოუვლის... აიღებს ჩვარს... გადაადგდეს. ლევან არზუმანოვის აპარატი თითქოს ამ ქალის თვალებით უყურებს სოფელს. ნახევრად დამწვარი დირეები, სახურავი ჩანგრეულა, აქა-იქ მხოლოდ კედლებია შემორჩენილი, საკვამური... სხვა არაფერი. სოფელს თანდათანობით უბრუნდებიან მცხოვრებლები.

ერთხელ გოეთეს უთქვამს: გვამებით მოფენილი ვეებერთელა ბრძოლის ველი ადამიანზე ისეთ შთაბეჭდილებას ვერ ახდენს, როგორც გლეხის დამწვარი ქოხის ხილვაო.

„გადამწვარია, შერყვნილია მიწა-წყალი, მაგრამ მაინც ისევ ჩვენია“ — გვეუბნება დიქტორი და ეს სიტყვები თითქმის ამ ბრწყინვალე ეპიზოდის მთელ იდეას, მთელ განწყობილებას განსაზღვრავს.

ქალაქში ჩვენმა სარდლობამ ნადავლის გამოფენა მოაწყო: 140 ტანკი, 7 ჯავშნიანი ავტომობილი, 70 ქვემეხი, 95 ნაღმსატყორცნი, 84 ტყვიამფრქვევი, ავტომატქანები. რეჟისორი და ოპერატორი კარგად მიგნებული, ცოცხალი დეტალებით მოგვითხრობენ ამ გამოფენის შესახებ. კადრში მოცემულია სასაცილო ბავ-

შეური ნახატებით აპრელებული ტანკი. გოგონები ინტერესით ათვალიერებენ ზარბაზნის გადმობრუნებულ ლულას, მეორესთან ხანშიშესული მუშა დგას და მეურნის გულმოდგინებით სინჯავს ლითონს.

ჩვენი ჯარები კი კონტრშეტევას განაგრძობენ. ტანკები და ქვეითი ჯარი მოწინააღმდეგის პოზიციებს უტევენ. ირაკლი კანდელაკი და ლევან არზუმანოვი ისევ ბრძოლის შუაგულში არიან.

შეტევა მასშტაბური ხდება.

ჩრდილოეთ კავკასიის განთავისუფლება დაიწყო.

ფილმი სიმბოლური კადრებით მთავრდება. ლევან არზუმანოვმა თვითმფრინავიდან გადაიღო გზის მთელ სიგრძეზე გადაჭიმული გერმანელი ჯარისკაცებით სავსე ავტომანქანების მწყრივი. თვითმფრინავის მიახლოებისას გერმანელები გაიფანტნენ, კოლონა იშლებოდა. წინ სწორი, სუფთა გზაა, რომელიც სწრაფად მიექანება აპარატისაკენ.

უდავოდ საინტერესოა რეჟისორ ირაკლი კანდელაკისა და ოპერატორ ლევან არზუმანოვის ფილმი როგორც მოქალაქეობრივი ისე კინემატოგრაფიული თვალსაზრისით.

ფილმი „ფაშისტი მხეცების კვალდაკვალ“ (რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. სემიონოვი, 1943 წ.) კავკასიიდან გერმანელთა არმიის განდევნის შესახებ მოგვითხრობს.

დანგრეული, დამახინჩებული პიატიგორსკი.

უწესრიგოდ მიყრილი, დამსხვრეული გერმანული მანქანები, გადმოყირავებულკოშკურიანი ტანკები, დაღვლარჩნილი ზარბაზნები...

ზევად მოვარდნილი საბჭოთა ტანკების მძლავრი იერიში სამაგიეროს უხდის მტერს. გერმანელთა პოზიციებზე ყუმბარები ცვივა...

იერიშს ოდნავ ჩამოვრჩეთ და ვნახოთ რა დაუტოვა პიატიგორსკს მემკვიდრეობად გერმანელთა ჯარებმა.

მათ ააფეთქეს კურორტ-ქალაქის საუკეთესო შენობები... აქაიქ შემთხვევით გადარჩენილი კედლები თითქოს დაბრმავებული თვალებით მოგვჩერებია. აფეთქებულია სკოლები, საავადმყოფოები, სანატორიუმები, ბალნეოლოგიური ინსტიტუტი...

ლერმონტოვის სახლ-მუზეუმის თანამშრომლებმა, ყოველ წუთს რომ საფრთხე ემუქრებოდათ, მაინც გადაარჩინეს საუკეთესო ექსპონატები. ორი დაქანცული ქალი ქანდაკებებს ასუფთავებს, დანით დასახიჩრებული სურათები მზეზე გამოაქვთ.

ფილმის რიტმი მძიმეა.

მიმდინარეობს თანაზომიერი, ნელი, საკმაოდ გრძელი პლანე-
ზით დამონტაჟებული თხრობა. ჩვენ, მაყურებლებმა ყველაფერი
უნდა ვნახოთ და დავთვალიეროთ, უნდა დავიჰახსოვროთ. ასე
ფიქრობს რეჟისორი.

იგი მართალია.

ხანშიშესული ქალი რაღაცას ეძებს. დაძაბუნებულია, მავრამ
მაინც ვანაგრძობს ძებნას. მხოლოდ რამდენიმე წამის შემდეგ
ვხვდებით, რომ ეს უფრო მო ბორცვები — რომელითა შორისაც
დაბორილობს ქალი — დახოცილი მშვიდობიანი მოსახლეობაა...
აი, ქალმა მიაგნო იმას, რასაც ეძებდა. საზარელი სანახავია... ამ
ქალის შეძრწუნებას სიტყვა „მწუხარება“ ვერ გამოხატავს. ეს
უფრო მეტია. ვიდრე მწუხარება... დასჯილი განა ერთია. ან ათი,
ან ასი?... ათიათასზე მეტია! მათ წამლავდნენ, ელექტროდენით
კლავდნენ, ტყვიით ცხრილავდნენ... და ახლა ორმოში არიან ჩა-
ყრდნე.

საფლავიდან ამოაქვთ გვამები, ამოაქვთ ფრთხილად, თითქოს
ეშინათ — არ შევაწუხოთო. გარშემო კი გარინდულან საშინელი
მწუხარებით შეპყრობილი ადამიანები. აპარატი დიდხანს ჩერდება
მათ სახეებზე. ეს ისტორიაა — იმ საზარელი დღეების ისტორია.
მხოლოდ ახლა გაისმა დიქტორის ხმა, იგი გვეკითხება: „განა შე-
იძლება ამის დავიწყება?“ — ნამდვილად არა, ამის დავიწყება არ
შეიძლება! რომ ყველა ჩვენგანს სამუდამოდ ემახსოვრება ეს სა-
შინელი დღე — უსასტიკესი ძალადობის სიმბოლო.

კავკასიისათვის ბრძოლა 1943 წლის ოქტომბრამდე გავრძელ-
და.

ნოვოროსიისკის რაიონში გააფთრებული ბრძოლები წარმოებ-
და. ქალაქი ხელიდან ხელში გადადიოდა. ჩრდილოეთ კავკასიის
ფრონტის მე-18 არმიის საომარ მოქმედებებს, რომლის სარდალი
იყო გენერალ-პოლკოვნიკი კონსტანტინე ლესელიძე, მიეძღვნა
ფილმი „პიტლერელთა ავანტიურის დასასრული კავკასიაში“.

ნოვოროსიისკის ალებისათვის გადამწყვეტი ბრძოლების წინა-
დღეა. კინოკამერა, თითქოს შორიდან ზომავსო, საერთო პლანით
ათვალიერებს ნოვოროსიისკს.

ჯარისკაცები მტკიცედ, აუღელვებლად ემზადებიან შეტევისათ-
ვის — იარაღს ამოწმებენ, თავსაფარში სხდებიან.

1943 წლის 10 სექტემბრის ღამეა. სიჩუმეა. უფრო სწორად,
ქარიშხლისწინა სიწყნარეა. არაფერი არ მოძრაობს. ჯარისკაცები.
მეთაურები, დაძაბული სახეები...

ეპიზოდმა საოცარი სიზუსტით გადმოგვცა უაღრესად დაძა-

შალვა დადიანი

სიმონ ესაძე

იოსებ იმედაშვილი

გერმანე გოგიტიძე

ოპერატორი ვასილ ამაშუკელი

ოპერატორი ვლადიმერ კერესელიძე

რეჟისორი მიხეილ კალატოზიშვილი

რეჟისორი სიკო დოლიძე

პერატორი ალექსანდრე დიღმელოვი

ოპერატორი ნ. აღდგომელაშვილი

ოპერატორი ანტონ პოლიყევიჩი

ოპერატორი სერგეი ჯაბოზლაევი

რეესორი ე. სუპატაშვილი

რეესორი გარსევან გომართელი

რეესორი ალექსანდრე შატროვი

რეესორი შალვა ჩაგუნავა

ოპერატორი ვლადისლავ პოზნანი

ოპერატორი ფერდინანდ გეგელე

ექისორ-ოპერატორი გიორგი ასათიანი

ოპერატორი ლევან არზუმანოვი

ოპერატორი შალვა გეგელაშვილი

ოპერატორი მელიტონ ნარიმანიშვილი

ოპერატორი ფელიქს ვისოცკი

ოპერატორი ბორის კრეპსი

რეჟისორი ალექსანდრე შამულაშვილი

რეჟისორი შალვა ხომერიკი

რეჟისორი ირაკლი კანდელაკი

რეჟისორი ვლადიმერ ვალიშვილი

ოპერატორი ოთარ დეკანოზიძე

ოპერატორი ალექსანდრე აჭიბეგაშვილი

ოპერატორი ომანეს შაგაკიანი

ოპერატორი არტურ პოლსოვი

რეცისორი ნატალია ყუყუნაძე

რეცისორი დიმიტრი აბაშიძე

რეცისორი ლუბა გოშაძე

რეცისორი გიორგი გუნია

ოპერატორი ვლადიმერ კილოსანიძე

ოპერატორი არჩილ ფილიპაშვილი

ოპერატორი ნიკოლოზ ნაგორნი

ოპერატორი შალვა შიოშვილი

რეჟისორი ვარლამ ალავეძე

რეჟისორი ვახტანგ გაგუა

რეჟისორი კონსტანტინე გრძელიშვილი

ოპერატორი ვართან კურიანი

რეესორი ოთარ ჭიჟურელი

რეესორი რამაზ ჭიჟურელი

რეესორი ქუჩუხა ლომიძე

რეესორი იზოლდა შველიძე

ოპერატორი თეიმურაზ მეგრელიშვილი

რეჟისორი ოთარ გურგენიძე

ინოვრატორი და რეჟისორი მიხეილ

რეჟისორი გურამ შვანია

ამერიკის კინოდოკუმენტალისტები 1954 წელს
კონტრენტის შემდეგ

საქართველოს კინოდოკუმენტალისტები. მარცხნიდან:
ვასილ შანიძე, ლევან არზუმანოვი, გიორგი ასათიანი,
ვასილ ამაშუკელი, შალვა შიოშვილი და ნიკოლოზ
ნაგორნი.

ბული მოლოდინის რიტმი. ამ მდგომარეობას ხაზგასმით გადმოსცემენ გონივრულად შერჩეული ცოცხალი, ყოფითი დეტალები. და აი. აფეთქდა რაკეტა.

დაიწყო უმძლავრესი და, შეიძლება ითქვას, ბრწყინვალედ გადაღებული საარტილერიო კანონადა. ლამის წყვდიადს სერავენ გერმანელებისავენ გაფრენილი სხვადასხვა კალიბრის ყუმბარების ცეცხლოვანი ზოლები.

თენდება.

გრუხუნით მიექანებიან ტანკები.

გერმანელები გააფთრებით იცავენ თავს. ეკრანზეა ცეცხლის-მფრქვეველი საბჭოთა ტანკი გაწყვეტილი მუხლუხა ჯაჭვით.

კარგად მიგნებული ერთი დეტალი ზოგჯერ უკეთ გადმოსცემს მომხდარ ამბავს. ვიდრე საერთო პრინციპით გადაღებული მრავალ-მეტრაჟიანი ფორი. ქვეითი ჯარის შეტევის წინ კამერა „უთვალ-თვალებს“ პოდპოლკოვნიკ პისარევს, რომელიც ტელეფონით ელოდება ბრძანებას შეტევის შესახებ. მისი ნაწილები პირველად უნდა შეიჭრან ქალაქში. უცებ რატომღაც მხიარულად მიმოაელო თვალი იქაურობას. შუბლზე ოფლი მოიწმინდა და... ქვეითი ჯარი შეტევას იწყებს.

იერიშით შედიან ჯარისკაცები. ისინი ბევრნი არიან. შეტევის ტემპი მატულობს. მათთან ერთად მირბის ოპერატორიც. კამერა ხანდახან შეირყევა, გამოსახულება სიმკვეთრეს კარგავს, მაგრამ იგი მონაწილეობს შეტევაში, როგორც დამოუკიდებელი ერთეული. კინოოპერატორის ახლოს დაეცა დუკრილი ჯარისკაცი, მეორემ ჩაიჩოქა — სასწრაფოდ უხვევენ ჭრილობას. კამერა მცირე ხნით შეჩერდა და ისევ გავარდა წინ.

თუ წინა ფილმებში შეტევითი ბრძოლები მეტწილად შორეული პლანით იყო გადაღებული, ამ ფილმის ოპერატორები შემტევი ნაწილების მოწინავე რიგებში იმყოფებიან და უშუალოდ მოვლენათა შუაგულში აწარმოებდნენ გადაღებას.

მოწინააღმდეგის პირველი ზღვარი გადალახულია. სარდაფებიდან მოძვრებიან შეშინებული ფაშისტი ტყვეები.

თუ შეტაკების პირველ ეპიზოდში ოპერატორი გვიჩვენებს რომელიმე კონკრეტული ეპიზოდის თანმიმდევრულად დანაწევრებულ კადრებს, მომდევნო ეპიზოდებში ცდილობს მთლიანობაში წარმოგვიდგინოს ნოვოროსიისკისათვის ბრძოლის მრავალსახეობა. დამსხვრეული, გვერდზე წამოქცეული გემები. წყალში წელამდე შესული მეზღვაურები, ცეცხლმფრქვევი ქვემეხები, შეტევის საერთო პლანები ძლიერამოსილი ბრძოლის მთლიან სურათს ქმნიან.

ამ ფილმის ორ კადრზე საგანგებოდ შევჩერდებით. ერთში გადაღებულია მეზღვაური, რომელიც ავტომატის სროლით გარბის დანგრეული სახლისაკენ. იგი ოპერატორისაგან 4—5 მეტრის დაშორებითაა და ჩანს, რომ გამონგრეული კედლისაკენ მიიწევს თავის შესაფარებლად. სულ ცოტაც და მიზანს მიაღწევს. უეცრად მეზღვაურს ტყვია ხვდება. ოპერატორი, რომელიც მას კვალდაკვალ მისდევს, ინერციით თავზე წაადგება. მეზღვაური მკვდარია.

მეორე — შავად გარუჯული კედლის გასწვრივ გარბიან ქვეითი ჯარისკაცები. ოპერატორიც მათ მიჰყვება. უცებ კამერა შეჩერდება და ობიექტივი კედელზე გადააქვს. ჩვენს თვალწინ იშლება შემადრწუნებელი, სიმბოლური კადრი. კედელი თანდათან იშლება და ჩვენ გარკვევით ვხედავთ ტყვიების განუწყვეტელი წვიმით მთლიანად დაცხრილულ კედელს, კედლის გასწვრივ კი კვლავ გარბიან ჯარისკაცები... ზოგი ეცემა... თუმცა ვერ ვხედავთ, მაგრამ ვგრძნობთ ჩასაფრებული მტრის ტყვიამფრქვევების სიახლოვეს. ჩვენები კი წინ მიიწევენ, რათა ჩააჩუმონ მტრის ტყვიამფრქვევები და შური იძიონ მოკლული ამხანაგებისათვის. საომარ მდგომარეობაში კინოოპერატორს დრო არა აქვს გადაღების მომზადებისათვის და არც კადრის კომპოზიციაზე ფიქრისათვის სცალია, რადგან უშუალოდ მოძრაობაში უნდა გადაიღოს. მას პროფესიული ჩვევა, რაღაც განსაკუთრებული გუმანი კარნახობს, რომ შეარჩიოს საუკეთესო წერტილი, რაკურსი.

რეჟისორმა ირ. კანდელაკმა, ოპერატორებმა: ლ. არზუმანოვმა, გ. ასათიანმა და ო. დეკანოსიძემ — ნოვოროსიისკისათვის ბრძოლების აქტიურმა მონაწილეებმა — შექმნეს მთლიანი, სისხლსავსე მხატვრული ნაწარმოები.

რად ღირს თუნდაც სურათის ფინალი, როცა ჯერ კიდევ სრულიად ახალგაზრდა მებრძოლი ადგილს არჩევს დიდი, წითელი დროშის დასამაგრებლად. ისინი კინოაპარატს ვერ ამჩნევენ. ერთი მოულოდნელად აძვრება იქვე მდგარ, რაღაც სასწაულით გადარჩენილი ძეგლის პოსტამენტზე და მასზე ამაგრებს დროშას. არ შეიძლება აღამიანი გულგრილი იყოს ამ სასიხარულო და ამაღელვებელი კადრის შეხედვისას.

ამ პერიოდის ფილმები რეჟისორისა და ოპერატორის პროფესიული ოსტატობით გამოირჩევა. ფილმიდან ფილმამდე მალღდება ომის მატთანის შემქმნელთა კინემატოგრაფიული ღონე. კომპოზიციურად უფრო შეკრულია და იგრძნობა მხატვრული ასახვისა და მოვლენის არსში ღრმად წვდომის უნარი.

1943 წლის ოქტომბერში მდინარე მოლოჩნის დაცვის ხაზის გარღვევით უკრაინის მე-4 ფრონტის ზღვისპირეთის არმიის ცალკეული ჯარები სივამში შევიდნენ, ხოლო შემდეგ სევასტოპოლის გამაგრებულ რაიონს მიაღწენ, სადაც გერმანელებმა გამმაგებული წინააღმდეგობა გაუწიეს ძლიერი, თავდაცვითი ნაგებობების გამოყენებით.

1944 წლის 9 მაისს მეოთხე ფრონტის ჯარებმა, რომელთაც არმიის გენერალი ტოლბუხინი მეთაურობდა და რომლის შემადგენლობაში იბრძოდა გენერალ-ლეიტენანტ ჩანჩიბადის 414-ე, ანაპის გვარდიის ქართული დივიზია, იერიშით აიღეს სევასტოპოლი.

რეჟისორ შალვა ჩაგუნავას ფილმი „გენერალ ჩანჩიბადის გვარდიელები“ ეძღვნება ჩანჩიბადის გვარდიელების იერიშში მონაწილეობას სევასტოპოლის განთავისუფლებისათვის.

ჩვენი ნიჟიერი ოპერატორების გიორგი ასათიანისა და ლევან არზუმანოვის მამაცობითა და მაღალი პროფესიონალიზმით შეიქმნა ამ ისტორიული ბრძოლის მრავალი ეპიზოდის გამაერთიანებელი, ფართო და ამომწურავი სურათი.

მიფრინავს ლეგენდარული „კატუშას“ ათასობით ყუმბარა, ნალმსატყორცნები განუწყვეტლივ ისვრიან. ოპერატორები სამეთაურო პუნქტებში იმყოფებიან და მძიმე ბომბდამშენებითაც მიფრინავენ მტრის თავდაცვის ხაზს იქით. ყირიმის ნაპირებთან საყუმბარო საკანში მოთავსებული კამერა იღებს როგორც ჩამოცვნილ ყუმბარებს, ისე მტრის თავდაცვით სიმაგრეებს. რამდენიმე საათის შემდეგ კი გენერალ-ლეიტენანტ ჩანჩიბადის გვარდიელებთან ერთად, აღმოდებული სევასტოპოლის ქუჩებში შევარდებიან. გერმანელები სასტიკად ეწინააღმდეგებიან. ყოველი სახლიდან, ყოველი ეზოდან დევნიან მათ ჩვენი ჯარისკაცები.

ორასორმოცდაათ დღეს იცავდნენ ქალაქს სევასტოპოლის გმირი დამცველები. ამავე პოზიციებზე გერმანელებმა სამი დღეც ვერ გაძლეს.

ქალაქის განთავისუფლების პირველი წუთები. კადრშია დანგრეული სახლები. მტრის გვამებით ამოვსებული ბლინდაჟები და შემუსრული იარაღი.

სევასტოპოლის განთავისუფლების მეორე დღეს გენერალ-ლეიტენანტმა ჩანჩიბადემ დივიზიის დათვალიერება მოაწყო. გადაწყვეტილი ნანგრევების ფონზე დივიზია გამწყრივებულა. სუფთად გაპარსული ჯარისკაცები მხნედ გამოიყურებიან. ყველაფერი თითქოს ჩვეულებრივად. ჯარისკაცებს ჯილდოები ჩამოურიგეს. და ეს ისე ხდება, თითქოს გუშინ, თერთმეტი საათის წინ კი არ და-

მთავრდა სევასტოპოლის აღება, სამარადისოდ რომ ჩაიწერა გვირუკი ბრძოლების ისტორიაში, არამედ ჩატარდა სასწავლო მანევრები, რომლის შედეგებში არავის ეჭვი არ ეპარებოდა. და ჩვენ ვხვდებით, რომ ამ სიმშვიდეში იმალება კოლოსალური სულიერი სიმტკიცე, საბჭოთა ადამიანის უკიდვანო პატრიოტიზმი, მზად ყოფნა, რათა დაძლიოს ყოველგვარი წინააღმდეგობა, რომელიც თავისუფლებისმოყვარე სამშობლოს ბედნიერებას ემუქრება.

ფილმი მთავრდება სიმბოლური კადრით — დანგრეული სახლების, დამსხვრეული გემებისა და ზარბაზნების ჩავლით გვარდიელები დასავლეთისაკენ მიემართებიან...

რეჟისორ შ. ჩაგუნავასა და ოპერატორების — ლ. არზუმანოვისა და გ. ასათიანის ფილმი კომპოზიციურად მწყობრი და ამომწურავი სიზუსტით მოგვითხრობს სევასტოპოლის გმირულ ბრძოლებზე. მაგრამ ეს ფილმი მხოლოდ მოვლენათა ზუსტი ასახვითა და ოპერატორების მამაცობით კი არ არის საინტერესო, არამედ მასში განვითარებულია ადრეულ სამხედრო ფილმებში აღმოცენებული და გააზრებული პუბლიცისტური მომენტები.

სევასტოპოლის განთავისუფლებისათვის ბრძოლებში საბჭოთა არმიისა და სამხედრო-საზღვაო ფლოტის საომარ მოქმედებათა მასალებზეა აგებული აგრეთვე შავი ზღვის კინოგადაღებათა ჯგუფის მიერ შექმნილი ფილმები: „სევასტოპოლის გმირები“, „შავი ზღვის საგუშაგო“, „ომი ზღვაზე“, „სევასტოპოლისათვის ბრძოლაში“ და სხვა.

ფილმი „სევასტოპოლის გმირები“ მოგვითხრობს მამაცი მეზღვაურების — საბჭოთა კავშირის გმირების არკადი გეგეშიძისა და ნოე ადამიას საბრძოლო გმირობის შესახებ.

სევასტოპოლის დაცვის მრისხანე დღეებში, საბჭოთა არმიის უმაღლესი მთავარსარდლობის ბრძანებით ჩვენს სამხედრო-საზღვაო ფლოტს დროებით უნდა დაეტოვებინა ქალაქი სევასტოპოლი.

კაპიტან არკადი გეგეშიძის ბატალიონმა მიიღო ბრძანება: დაუყოვნებლივ დაიკავოს სევასტოპოლის ნავსადგურის მისადგომებთან მდებარე იტალიური სასაფლაო და თავდაცვითი ბრძოლები აწარმოოს მტრის დიდ ძალებთან, იმ ვარაუდით, რომ ჩვენს სამხედრო გემებს საშუალება მიეცეთ უვნებლად დატოვონ სევასტოპოლის ყურე.

სახელოვანმა ქართველმა მეზღვაურებმა პირნათლად შეასრულეს ეს ურთულესი საბრძოლო დავალება. კაპიტან გეგეშიძის ბა-

ტალიონმა შეინარჩუნა დაკავებული პოზიცია და მრავალი ათეული შეტევა მოიგერია. ერთ-ერთი შეტაკების დროს მძიმედ დაიჭრა თვით ბატალიონის მეთაური არკადი გეგეშიძე, მყისვე მოახდინეს მისი ევაკუირება ზურგში.

ბატალიონის მეთაურობა ზემდეგმა ნოე ადამიამ ითავა. ნავსადგურიდან გამავალი გემების დაცვა უფრო და უფრო ძნელდებოდა — ბატალიონი სისხლისაგან იცლებოდა, ტყვია-წამალი ილეოდა. გაბოროტებული ფაშისტები ახალ-ახალი ძალებით ავსებდნენ თავიანთ რიგებს და გააფთრებით მოიწევდნენ ქალაქისაკენ. მრავალრიცხოვან მტერთან ბრძოლაში მკვეთრად შემცირდა მეომართა რიცხვი — ნოე ადამიასთან ერთად მხოლოდ თვრამეტი მეზღვაურიღა იბრძოდა.

მოწინააღმდეგის დიდმა უპირატესობამ ვერ გატეხა ალყაში მოქცეული მეზღვაურების რაინდული ნებისყოფა. ისინი სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე, უკანასკნელ ამოსუნთქვამდე თავგანწირულად იგერიებდნენ გამხეცებული მტრის დარტყმას.

მიხაკისფერმა ნაცისტებმა ყოველგვარ საშუალებას მიმართეს, იერიში იერიშზე მიჰქონდათ, მაგრამ განდევნეს ქალაქიდან. საბჭოთა სამხედრო გემების ესკადრიღა უვნებლად გავიდა სევასტოპოლიდან.

ზემდეგ ნოე ადამიას სიკვდილის შემდეგ მიენიჭა საბჭოთა კავშირის გმირის საპატიო წოდება.

მეზღვაურთა ამ არაჩვეულებრივი გმირობის ეპიზოდია ვლადიმერ კარსანიძის სცენარის ძირითადი თემა, რომლის მიხედვით რეჟისორმა შალვა ხომერიკმა, ოპერატორებთან არჩილ ფილიპაშვილთან და გიორგი უსეინაშვილთან ერთად, შექმნა დოკუმენტური ფილმი „სევასტოპოლის გმირები“.

ფილმში განსაკუთრებული სიცხადითაა ნაჩვენები საზღვაო ქვეითი ჯარის საომარი მოქმედება. იტალიურ სასაფლაოზე მომხდარი ეპიზოდი ნათლად და მეტყველად ასახავს საბჭოთა მეზღვაურების საბრძოლო სულისკვეთებას, დაუცხრომელ ძალასა და შემართებას, მამაცობასა და შეუპოვრობას. ყოველ კადრში იგრძნობა ბატალიონის მეზღვაურთა რიგების მამაცობა და დარაზმულობა, მტერზე გამარჯვების რწმენა. ფილმის ლაკონიური და რიტმული მონტაჟი, საომარ მოქმედებათა დოკუმენტური უშუალობა დიდ ემოციურ დაძაბულობას აღწევს.

ფილმის ყველაზე მგრძნობიარე და ამაღელვებელი ეპიზოდია ფრონტზე მამაცურად დაცემული სახელოვანი გმირის — ნოე ადამიასადმი მიძღვნილი სამგლოვიარო მიტინგი სოფელ მათხოჯ-

ში, სადაც დაიბადა, გაიზარდა და დავეყავი „საბჭოთა მეზღვაურის სინდისი“ (ასე იხსენიებდნენ ნოე ადამიას შავი ზღვის ფლოტის მეზღვაურები). ომმა ღრმა მწუხარება და სევდა მოუტანა გმირის მშობლებსა და თანასოფლელებს. აქ ფრონტის მოწინავე ხაზიდან ჩამოვიდნენ თანამოსანგრეები, რათა პატივი სცენ მის ხსოვნას. მათ შორის არის საბჭოთა კავშირის გმირი, კაპიტანი არკადი გეგეშიძე. იცვლება კადრი: შავი ზღვის ფლოტის მეზღვაურები ფიცს სდებენ დაუვიწყარი თანამოსანგრე-რაინდის წინაშე. ეკრანზეა შავ ჩარჩოში ჩასმული პორტრეტი — ეს ნოე ადამიაა.

რადენ სიმბოლურია როდესაც ომის ექო არც ისე შორიდან ისმის, ხოლო აქ. ზურგში. მეზღვაურები და სოფლის მშვიდობიანი მცხოვრებნი სამგლოვიარო პროცესში, ერთმანეთის მხარდამხარ, ერთი ფიქრით შეპყრობილნი გარინდებულან. გმირის დედისა და მამის მრისხანე მოღუშულ სახეებზე ცრემლი ღვარად მოედინება, მაგრამ შურისძიებით ანთებული ეს უძრავი და მკაცრი სახეები თითქოს ხაზს უსვამენ ჩვენი ხალხის გამარჯვების რწმენას.

...და ისევ გმირის პორტრეტი. სამგლოვიარო მელოდიას სადღესასწაულო მუსიკა ცვლის. ეკრანზე ჩნდება ჩაის პლანტაციების, ხილის ბაღებისა და ვაზის ზვრების ფართო, თვალმიუწვდომელი პანორამა... ადამიანები ტკებებიან მშობლიური მხარის დოვლათითა და სილამაზით.

ასე მთავრდება ეს საინტერესო და მღელვარე ფილმი.

სამხედრო კინოგადაღებათა ჯგუფს კიდევ უფრო დაძაბულ პირობებში მოუხდა მუშაობა მეორე ფილმზე „სევასტოპოლისათვის ბრძოლებში“, რომლის ავტორ-რეჟისორია შალვა ხომერიკი, გადაიღეს ოპერატორებმა: ვლადიმერ კილოსანიძემ. ოთარ დეკანოზიძემ და არჩილ ფილიპაშვილმა.

ამ ფილმში მემატიანე-კინემატოგრაფისტები გვიჩვენებენ ქართველი მეომრების უმაგალითო გმირობას. მოგვითხრობენ მათ შესახებ, ვინც ფაშისტ დამპყრობთაგან გმირი ქალაქის განთავისუფლებისათვის საბჭოთა არმიისა და სამხედრო-საზღვაო ფლოტის რიგებში იბრძოდა და მშობლიურ მიწა-წყალს საკუთარი მკერდით იცავდა. ჩვენ თვალწინ ცოცხლდებიან დიდი სამამულო ომის მძიმე დღეებში მტრის წინააღმდეგ მებრძოლი ჩვენი თანამემამულეების — ქართველი მეომრების სახეები.

ეკრანზეა საბჭოთა კავშირის გმირები — ალექსანდრე გურგენიძე და შუქრი ქათამაძე, რომლებიც მორიგ ოპერაციებზე გაფრინდნენ, რათა გერმანელთა კრეისერებს საშუალება არ მისცენ სევასტოპოლის ნავსადგურიდან გამოიტანონ საომარი მასალა და

საქურველი. აი, მეზღვაური-მეზენიტე ელადიმერ სეხნიაშვილი, ჩვენი რესპუბლიკის საშეფო კრეისერ „წითელი კავკასიიდან“, ზუსტი დამიზნებით ძირს აგდებს ფაშისტურ „მესერშმიდტს“. აქვე მოჩანს სახელგანთქმული წყალქვეშელი, საბჭოთა კავშირის გმირი იაროსლავ იოსელიანი. იგი სასწრაფოდ ხურავს წყალქვეშა ნავის ლიუკს. ზომალდი წყალში იძირება. მტრის ნალმების აფეთქებით ზღვის ზედაპირზე შხეფების შადრეენები ამოხეთქავს ხოლმე. იოსელიანის ეკიპაჟს არაერთხელ გამოუჩენია თავი წყალქვეშა შეტაკებებში.

სწრაფმავალი მონადირე კატარღები ზღვის გაშლილ სივრცეებში მტრის წყალქვეშა „მტაცებლებს“ დაეძებენ.

რეპორტაჟი გრძელდება და ჩვენ ვხედავთ... ყირიმის ნახევარკუნძულისაკენ მიემართება ჩვენი ჯარის ნაწილების უსასრულო მწყრივი.

იგრძნობა საბრძოლო სამზადისის დაძაბული რიტმი.

გზისპირა პიტალო კლდეებზე წარწერილია მოწოდებები: „სიკვდილი გერმანელ ოკუპანტებს“, „არც ერთი ნაბიჯი უკან“, „წინ სეფასტოპოლისაკენ“.

სწრაფად იცვლებიან კადრები.

ფრონტის მოწინავე ხაზისაკენ მიიწევენ სახმელეთო ჯარები. არტილერიის ტები ძლივს გამოვიდნენ დაჭაობებული ადგილებიდან. კონცხზე საზღვაო დესანტი გადაჯდა. მოდიან სატანკო შენაერთები. სააკოვის აეროდრომის ასაფრენ მოედანზე მზადაა გასაფრენად თვითმფრინავთა ესკადრილები. მძიმე ქვემეხების ლულები მტრის საცეცხლე პუნქტებისაკენ არის მიმართული.

და აი, შეტევაზე გადავიდნენ გენერალ-ლეიტენანტ პორფილე ჩანჩიბაძის გვარდიელები.

ანაპის წითელდროშოვანი 414-ე ქართული დივიზიის ნაწილებმა დაიკავეს სოფელი ბეზიმინაია.

აქ, ლეგენდარული ქალაქის მისადგომებთან, ცხარე ბრძოლებში დაიბადნენ ახალი გმირები. ერთ-ერთი მათგანია ანაპის 414-ე ქართული დივიზიის სერჟანტი, საბჭოთა კავშირის გმირი სერგო ჩხაიძე. იგი თავშეხვეული განაგრძობს შეტევას. ჩანჩიბაძის გვარდიელებმა ქალაქის ჩრდილოეთი ნაწილი დაიკავეს. ანაპის დივიზიის ნაწილები ბეტონის მიწისქვეშა სიმაგრეებიდან აძევებენ გერმანელებს...

გაქცეულ ფაშისტებს გრიგალისებური ცეცხლი დაატეხა თავს საბჭოთა „კატიუშებმა“.

ზუსტი გამოთვლით მოქმედებენ მძიმე ქვემეხები.

ჩვენი ნაწილები ქალაქში შეიჭრნენ.

დაბომბვისაგან ქუჩები აყრილია.

იწვის სახელგანთქმული სამეცნიერო ცენტრის — სეჩენოვის ინსტიტუტის კედლები, სურათების გალერეა, მთელი ქალაქი...

ნავსადგურში ხანძარი მძვინვარებს. იწვის მტრის სამხედრო გემი და სვასტიკიანი თვითმფრინავი.

მტრის დაღეწილი საომარი ტექნიკის პანორამა.

ქარი აფრიალებს საშტაბო დოკუმენტების დაფანტულ ფურცლებს.

საბჭოთა მეომრებს ბლინდაეებიდან გამოჰყავთ ვერმანელი ტყვე გენერლები.

ზანტად, აუჩქარებლად მოიზღაზნებიან ტყვეების გრძელი კოლონები. მათ კამერა უახლოვდება — კადრში შეშინებული და დაბეჩავებული სახეებია.

ისმის დიქტორის ხმა — „წყეულიმც იყოს, ვინც მოიგონა მიხაკისფერი გველები“.

ორკესტრის საზეიმო მარშის რიტმზე ფეხაწყობილი მიაბიჯებენ ქალაქის განმათავისუფლებელი მეზღვაურები და სამხედრო ჯარის ნაწილები.

ცენტრალურ ქუჩაზე მხნედ ჩაივლიან 414-ე დივიზიის ქართველი მეომრები. მათ ალტაცებით ხვდებიან ადგილობრივი მცხოვრებლები. როგორც საკუთარ მამებს, ისე ეხვევიან და კოცნიან ბავშვები. გამარჯვებულთა პარადი გრძელდება.

მეზღვაურთა ქალაქის თავზე დროშა აღმართეს.

საბჭოთა სამხედრო გემები საპარადოდ ჩამწყვრივებული შედიან ნავსადგურში.

შავი ზღვის ფლოტის ციტადელის — ჩვენი ხალხის დიდების — სევასტოპოლის თავზე ფრიალებს გამარჯვების დროშა.

ასე მთავრდება ლეგენდარული ქალაქის განთავისუფლებისათვის ძლევაშოსილი ბრძოლების ამსახველი კინორეპორტაჟი.

ქართველმა კინოდოკუმენტალისტებმა მძიმე დანაკლისი განიცადეს. ფრონტის მოწინავე ხაზზე, სევასტოპოლის განთავისუფლებისათვის წარმოებულ გააფთრებულ ბრძოლაში მამაცურად დაეცა კინოოპერატორი ვლადიმერ ვასილის ძე კილოსანიძე, რომლის დიდებით მოსილი ვაჟკაცური სახე არასოდეს ამოიშლება დიდი სამამულო ომის მატრიანედან. მის ნათელ ხსოვნას მოკრძალებით შემოინახავს ქართველ კინემატოგრაფისტთა დიდი ოჯახი. მისი გმირობა, როგორც მტერზე გამარჯვების სიმბოლო, დღემდე

რომ ამშვენებს მალახოვ-ყორღანის ძმათა სასაფლაოს ქალაქ სევასტოპოლში, მარად აღაფრთოვანებს შთამომავლობას.

ომის რთულმა წლებმა, გადასაღები მასალის სიდიადემ და ოპერატიულობამ განაპირობეს ქართველი კინოდოკუმენტალისტების მანამდე არნახული ოსტატობის დონე, ინდივიდუალობა.

ამ თვალსაზრისით საინტერესოა ცნობილი საბჭოთა კინოდოკუმენტალისტის გიორგი ასათიანის პირველი საავტორო ფილმი „გენერალ ჩანჩიბაძის გვარდიული არმია სამამულო ომის უკანასკნელ ბრძოლებში“ (1945 წ.).

გიორგი ასათიანმა მთელი ომი აპარატით ხელში განვლო და მრავალ ბრძოლაში მიიღო მონაწილეობა. გამოცდილმა ოპერატორმა, მაგრამ დამწყებმა რეჟისორმა მანამდე არსებულისაგან სრულიად განსხვავებული ფილმები შექმნა. რომელსაც მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი კინემატოგრაფიული ფორმა შეურჩია და გადაიღო მღელვარე, მართალი და მთლიანი კინონაწარმოები.

1945 წლის მარტი.

ჩვენი არმია კენინსბერგზე შეტევისათვის ემზადება. გზაზე ვეებერთელა კოლონები მოძრაობენ. მოდიან ტანკები, ქვემეხები, თვითმავალი დანადგარები.

იერიში დაიწყო. კენინსბერგი იწვის, სახლები ჩირაღდნებად გადაქცეულან. კადრშია ცეცხლმოკიდებული ტექნიკა, აყირავებული ბარიკადები, დამსხვრეული ტანკები, დაცარიელებული ნავსადგური, აფთიაქი, რომლის წინ მოკლული ჯარისკაცები ყრია. ტყვეთა გრძელი მწკრივები... ყველაფერი ეს სწრაფად გაივლის თქვენ თვალწინ. ფილმის ავტორის ყურადღება ლტოლვილებმა მიიპყრეს. ისინი ძალიან ბევრნი არიან. ამ ადამიანთა თვალები ლაპარაკობენ შიშზე, გულგრილობაზე, დაბნეულობაზე, ზოგჯერ შექმუხნული წარბებიდან დაუფარავი ღვარძლი გამოკრთება. კადრშია კარგად ჩაცმული რესპექტაბელური მამაკაცი. „ბანკირი როზენბერგი“ — წარმოგვიდგენს დიქტორი.

ბანკირი დაბნეულად უყურებს უწყვეტ კოლონებს.

დიქტორი: „დღემდე იგი გერმანელთა ჯარებს მხოლოდ პარადზე ხედავდა“.

ხალხში დგას შუახნის მამაკაცი თეთრი, ჯიშინი ძაღლით.

დიქტორი: „ტრიკოტაჟის ფაბრიკის მფლობელი. ძველი ქონებიდან მხოლოდ ეს ძაღლი შემორჩა, მას პრინცი ჰქვია“ და ა. შ.

შეტევა გრძელდება.

ოპერატორი მეტყვიამფრქვევის თვალებით მისჩერებია სისხლისმღვრელ ბრძოლებს და ცდილობს ყველაფრის გადაღება მო-

ასწროს: ფრონტის სარდლის, მაშრალ ვასილევსკისა და გენერალ ჩანჩიბაძის შეხვედრა, საპაერო და სატანკო შეტევა. ბრძოლის სცენებს თან ახლავს შესაფერისი ხასიათის მუსიკაც. ეპიზოდებში კი ყოველ გარკვეულ მოქმედებას გარკვეული ჟღერადობა შეესაბამება: თუ თვითმფრინავი მიფრინავს, გვესმის თვითმფრინავის გუგუნე. თუ ქვემეხიდან ისვრიან, სროლის ხმა გვესმის და ა. შ. დღეს რეპორტაჟის ასეთი წარმოება ჩვეულებრივი და ბუნებრივია, მაგრამ იმდროს კონკრეტული ბგერის სინქრონულად შერწყმა გამოსახულებასთან და ამით სინამდვილესთან დაახლოება, პირველი ცდა იყო.

ბრძოლა დამთავრდა. ჩვენმა ჯარებმა გაარღვიეს მოწინააღმდეგის ხაზი. კადრში ჩანს ფაშისტური მონობიდან განთავისუფლებული მხიარული და ბედნიერი საბჭოთა ხალხი, ფრანგები, ჩეხები, პოლონელები, იუგოსლავიელები.

გიორგი ასათიანი კარგად გრძნობს მონტაჟისა და დოკუმენტური ფილმის ფორმის ბუნებას. მისი საავტორო ფილმის იდეური პათოსისა და მხატვრული სახის ძალა მოაზროვნე, თვითმყოფადი რეჟისორისა და მამაცი ჯარისკაცის შერწყმაშია.

დიდი სამამულო ომის მონაწილე ქართველმა დოკუმენტალისტებმა: ლ. არზუმანოვმა, გ. ასათიანმა, ა. აჩიბგაშვილმა, ო. დეკანოსიძემ, ვ. ვალიშვილმა, ირ. კანდელაკმა, ვ. კილოსანიძემ, ო. მაგაკანიანმა, მ. ნარიშკინიშვილმა, ა. პოლოსოვმა, ა. სემიონოვმა, გ. უსეინაშვილმა, ა. ფილიპაშვილმა, ვ. შანიძემ, შ. ჩაგუნავამ, შ. ხომერიკმა და სხვებმა მომავალ თაობებს დაუტოვეს ათასობით მეტრი ძვირფასი კინოფირი, რომელიც დღეისათვის წარმოადგენს ომის მრისხანე წლებში საბჭოთა ხალხის უმაგალითო გმირობის ცოცხალ ისტორიას.

„ომი ზღვაზე“, „შავი ზღვის საგუშაგოებზე“, „სევასტოპოლისათვის ბრძოლებში“ (რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ა. აჩიბგაშვილი, გ. უსეინაშვილი, ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოსიძე, ა. ფილიპაშვილი, ვ. კილოსანიძე), გენერალ-პოლკოვნიკ კ. ლესელიძის ხსოვნისადმი მიძღვნილი ფილმი „გენერალ-პოლკოვნიკი ლესელიძე“ (სცენ. ავტ. კ. გოგოძე, რეჟ. კ. გრძელიშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, გ. ასათიანი და სხვა), 1943 წელს ამიერკავკასიისა და ჩრდილოეთ კავკასიის ფრონტზე ლ. ვარლამოვისა და შ. ჩაგუნავას ხელმძღვანელობით არსებული კინოგუგუფების მიერ შექმნილი სრულმეტრაჟიანი დოკუმენტური ფილმი „კავკასია“ (ოპერ. გ. ასათიანი, ო. დეკანოსიძე, ა. სემიონოვი, მ. ტროიანოვსკი და სხვა), საბჭოთა კავშირის გმირ არკადი გეგეშიძისადმი მიძღვნილი რეჟისორ შ. ხო-

მერიკის ფილმი „სევესტოპოლის გმირები“ (1943 წ.) და მრავალი სხვა ფილმი და კინოჟურნალი, როგორც დიდი სამამულო ომის მატთან, სათუთად ინახება საქართველოს სსრ კინოფოტოფონო-დოკუმენტების ცენტრალურ სახელმწიფო არქივში.

ომის წლების ქართული დოკუმენტური კინო ორ გარკვეულ თემატურ ნაწილს მოიცავს — ფრონტზე მომხდარი ამბები და ზურგის მძიმე ცხოვრების ჩვენება.

რეჟისორ ვლადიმერ ვალიშვილის ფილმი „პატრიოტი მეთევზეები“ ზურგის მშრომელ მეთევზეთა ხიფათით სავსე ცხოვრების საინტერესო ეპიზოდებს შეიცავს.

„საფრონტო გაზაფხული საქართველოში“ (რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, ო. დეკანოზიძე), „მტკიცე მეგობრობა“ (რეჟ. კ. გრძელიშვილი, ოპერ. გ. უსეინაშვილი) და სხვა ფილმები, რომლებიც ზურგში დარჩენილთა არნახულ შრომით მიღწევებს მოგვითხრობენ — ფრონტელთა ოჯახებისადმი კოლმეურნეთა მიერ გაწეულ დახმარებაზე, მახარაძის რაიონის სოფ. შრომისა და უკრაინის სოფ. გენიჩესკის კოლმეურნეთა მრავალწლიან მეგობრობაზე.

1941—1945 წლებში ქართული დოკუმენტური კინო სწრაფი აღმავლობით აღინიშნა. მოქალაქეობრიობა, მაღალი პროფესიონალიზმი, ნოვატორული ძიებანი ამ პერიოდის საუკეთესო ფილმების დამახასიათებელი ნიშნებია.

თ ა ვ ი

(1946—1952 წწ.)

დამთავრდა სამამულო ომი. უმაგალითო გმირობის შედეგად საბჭოთა ზალხმა დაამარცხა ფაშისტური გერმანია და დადგა ქვეყნის მშვიდობიან მშენებლობაზე გადასვლის, მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის აღდგენის საკითხი.

ომის მძიმე წლებმა თავისი ღრმა კვალი ჩვენი რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობასაც დაამჩნია. საბჭოთა აღამიანებმა 1946—1952 წლებში დიდი შრომითი გმირობის ფასად აღადგინეს მრეწველობა და სოფლის მეურნეობა. მკვეთრად გაუმჯობესდა მოსახლეობის მატერიალურ-კულტურული კეთილდღეობა.

ომისშემდგომი ათწლეული ქართული დოკუმენტური კინოსათვის ძირითადად შემოქმედებითი კრიზისის წლები იყო. ცხოვრებისეული სიმატლისა და ახალი კინემატოგრაფიული ფორმების ძიებას ემიჯნებოდა თემატურად სუსტი, სქემატური მანერა. თუკი დოკუმენტური კინო, აღმინისტრაციული დებულებისა და ნორმატიული ეთიკისაგან დამოუკიდებლად მაინც ცდილობდა ცხოვრებას ფეხნაფეხ მიჰყოლოდა, ეს მისწრაფება სპორტულ, ლიტერატურულ და ხელოვნებისადმი მიძღვნილ სიუჟეტებში მჟღავნდებოდა. ამ პერიოდის დამახასიათებელ ცნობებს იძლევა გაზ. „ზარია ვოსტოკაში“ დაბეჭდილი სტატია, რომელშიც ვკითხულობთ: „გასულ წელს კინოქრონიკის სექციამ მუშაობა გააუმჯობესა. კინონოველათა უმრავლესობა საკავშირო ეკრანზე გამოვიდა. მაყურებელმა კარგად მიიღო „მწვერვალ ყაზბეგზე ასვლა“, „ლელო“, „სპორტის ნაციონალური სახეები“, „სამგორი“, ამასწინათ ეკრანზე გამოვიდა ნარკვევი შავი ზღვის სანაპიროს შესახებ. იენისის თვეში ეკრანზე გამოვა კინონარკვევი შესანიშნავი ქართველი კომპოზიტორის ზ. ფალიაშვილის შესახებ და „პუშკინი საქართველოში“, შემ-

დგომ კი კინონარკვევი რუსთაზე. როგორც ცნობილია, კინოჟურნალები თვეში სამჯერ გამოდის ეკრანებზე და მათი მიზანია ოპერატიულად გამოეხმაუროს რესპუბლიკის ცხოვრების საინტერესო მოვლენებს¹.

ამგვარად, კინოქრონიკის სექტორის „მუშაობის გაუმჯობესება“ სამი სპორტული, ორი ლიტერატურისა და ხელოვნების, ერთი მეცნიერებისა და ორი სამრეწველო მშენებლობისადმი მიძღვნილ ფილმებში გამოიხატა. დღეს, როდესაც ამ ფილმებს ვუყურებთ, ისეთი შთაბეჭდილება გვექმნება, თითქოს ყველა ისინი ერთი ავტორის ნამუშევარი იყოს. მათში არ იგრძნობა მხატვრის ინდივიდუალობა, იშვიათად გვხვდება განზოგადება, ცდა — ეკრანის საშუალებით გაფართოვდეს წარმოდგენა ნანახზე.

— ფირი ჩვეულებრივ იწყება რამდენიმე, ხშირად კარგად გადაღებული საერთო პლანით. შემდეგ მოსდევს ჩვეული, მშრალი ახსნა-განმარტებითი ტექსტი ამა თუ იმ მოვლენის შესახებ. მიმოხილვითი ფილმის სტანდარტულმა ფორმამ ერთგვარი გულგრილობა, მენტორული თხრობა წარმოშვაო, — სამართლიანად წერდა ი. კოპალინი ამ პერიოდის ფილმების შესახებ.

სამწუხაროდ, დოკუმენტური კინოს მესვეურები ვერ ხედავდნენ, რომ ცხოვრება მხოლოდ მრავალფეროვნებაშია საინტერესო, რომ სამართლიანი კრიტიკა კარგის უარყოფას კი არ ნიშნავს, არამედ პირიქით. რაც მთავარია, ხელოვნებისა და კონკრეტულად კინოხელოვნების განვითარება შეუძლებელია ექსპერიმენტების გარეშე, რომ მხოლოდ ამ გზით შეძლებს მხატვარი მიაგნოს იდეის ამსახველ, თანამედროვეობის შეგრძნების მისთვის დამახასიათებელ მანერას, რომ ყოველი დოგმატური გათანასწორება ახშობს ინდივიდუალობას და ამით ხელოვნებას ამუხრუჭებს.

ამ პერიოდში შეუსაბამო დამოკიდებულება გაჩნდა შემოქმედებითი კადრების მიმართ: მათგან ტრაფარეტულად მოითხოვდნენ ნაწარმოებთა შექმნას. რეჟისორს შემოქმედებითად კი არ უნდა გაეაზრებინა თავისი თემა, არამედ ეკრანზე გადმოეტანა მრავალ ინსტანციაში დამტკიცებული, კინოხელოვნებისათვის უცხო ეპიზოდების კატალოგი. ამ გარემოებამ გამოიწვია ის, რომ რეჟისორებმა, რომელთაც მანამდე და შემდგომაც, საინტერესო მხატვრულ შედეგებს მიაღწიეს, ინდივიდუალური სახე დაკარგეს. ამ პერიოდის დამახასიათებელი დოკუმენტია „საქართველოს სსრ კინემა-

¹ გაზ. „ზარია ვოსტოკა“, 1949, 11 ივნისი.

ტოგრაფიის სისტემაში კადრებთან ჩატარებული მუშაობის ანგარიში 1952 წ.“ (ანგარიში ხელმოუწერელია).

მანქანაზე დაბეჭდილ თორმეტ გვერდზე კინომექანიკოსთა კადრების მომზადებისა და რიცხობრივი ზრდის დაწვრილებითი დახასიათებაა მოცემული. არც ერთი სიტყვა არაა სცენარისტთა, რეჟისორთა და ოპერატორთა შესახებ. ანგარიშის ავტორს, ეტყობა, ფილმების წარმოების მასშტაბების ზრდა მიაჩნდა კინოს განვითარებისათვის აუცილებელ პირობად. ამ თვალსაზრისით მან თავის მოხსენებაში კრიტიკული ტენდენციებიც გაუჩინა. აი, ისიც: „იმ თანამშრომელ პრაქტიკოსებს, რომელთაც ლენინგრადის კინოინჟინრებისა და კინომექანიკოსების დაუსწრებელ განყოფილებაზე სურთ მიიღონ სათანადო განათლება, დიდ დაბრკოლებას უქმნის ის გარემოება, რომ ამ სასწავლებელში მოსწავლე პირები ჩათვლებისა და გამოცდებისათვის ვალდებული არიან ლენინგრადში თავისი ხარჯით გაემგზავრონ“¹.

ერთი სიტყვით, ტექნიკურ მუშაკებს (ინჟინრებს, ლაბორანტებს, კინომექანიკოსებს და ა. შ.) სათანადო მომზადება სჭირდებოდათ, რადგან ტექნიკასთან ჰქონდათ საქმე. ხოლო შემოქმედებითი მუშაკები, თუმცა ისინი გაცილებით რთულ საქმეს ემსახურებიან, არ საჭიროებდნენ დახმარებას. შემოქმედებითი მუშაკები იძულებულნი იყვნენ მითითებული მუშაობის „სტილს“ მიჰყოლოდნენ.

1949 წელს დაგეგმილი ფილმი „რუსთავი“ ეკრანზე 1951 წელს გამოვიდა (რეჟ. ო. კიაურელი, ოპერ. დ. კანდელაკი. ფილმის ტიტრები დაკარგულია, ამიტომ ფილმის სცენარის ავტორის დადგენა ჭერჭერობით ვერ მოხერხდა).

საქართველოს მეტალურგთა ქალაქის — რუსთავის მშენებლობა ომის დამთავრებისთანავე დაიწყო, ხოლო რამდენიმე წლის შემდეგ ახალმა მეტალურგიულმა კომბინატმა პირველი ფოლადი მისცა სამშობლოს. ამ საქმისადმი გაღებული სულიერი, ფიზიკური ძალა და შრომითი გმირობა მხოლოდ „ზაპესის“ მშენებელთა გმირობას შეიძლება გაუტოლდეს. ფილმში სცენარის ავტორის მიერ გამოყენებულმა გარეგნულმა ეფექტებმა კი ცოცხალი და ნათელი ფერების გამოყენების მაგივრად ყველაფერი დაჩრდილა — მშენებელთა გმირობაც და ქარხნის მშენებლობაც. ყალბ ბრწყინვალეობას დაუმორჩილა ნიჭიერი და თვითმყოფადი რეჟი-

¹ საქ. სსრ თეატრის, მუსიკისა და კინოს სახელმწიფო მუზეუმი. ხელნაწერთა განყოფილება, ფონდი 15.

სორი ოთარ ჭიაურელი, რომელმაც შემდგომ დიდი წვლილი შეიტანა ქართული კინოს განვითარებაში.

ფილმები „ბუნების გარდამქმნელნი“ (სცენ. ავტ. ა. ჭალიაშვილი, რეჟ. ა. ჭალიაშვილი, გ. გუნია, ოპერ. ფ. ვისოცკი, ო. დეკანოსიძე, 1948 წ.), „შემთხვევა სამშენებლო უბანზე“ (სცენ. ავტ. ო. კორალიოვი, ი. სკლიუტი, რეჟ. დ. აბაშიძე, 1953 წ.) და „ხრამ-პესის მშენებლობაზე“ (სცენ. ავტ. და რეჟ. ა. ჭალიაშვილი, ოპერ. ი. რიშკოვი, 1946 წ.), სამწუხაროდ, არაფრით არ ამდიდრებენ დოკუმენტური კინოს ისტორიას.

საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 25 წლის-თავს მიეძღვნა ფილმი „საუკუნის მეოთხედი“ (ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ლ. არზუმანოვი, გ. ასათიანი, ო. დეკანოსიძე, ნ. ნაგორნი, მ. ნარიმანიშვილი, ი. რიშკოვი, ა. სემიონოვი, 1946 წ.).

ეს დიდი შემაჯამებელი თარიღი სსრკ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1946 წლის 24 თებერვლის ბრძანებით აღინიშნა: საქართველოს სსრ მრეწველობის, სოფლის მეურნეობის, ტრანსპორტის, კავშირგაბმულობის, მშენებლობის, მეცნიერების, კულტურისა და ხელოვნების 1212 მოწინავე მუშაკი ორდენებითა და მედლებით დაჯილდოვდა.

ფილმში თითქოს ყველაფერია ასახული: მრავალრიცხოვანი სტუმრების ჩამოსვლა და ქალაქის დათვალიერება, საიუბილეო სხდომა ოპერისა და ბალეტის თეატრში, მშრომელთა დემონსტრაცია, ფიზკულტურელთა გამოსვლა და ა. შ., მაგრამ მასში არ არის მთავარი — მხატვრული სახე. მასალის გადაღების მეთოდმა, მანერამ და ფილმის მონტაჟმა დაჩრდილა ადამიანთა საზეიმო განწყობილება.

საქართველოს უძველეს ქალაქ მცხეთაში 1937 წელს მუშაობა დაიწყო არქეოლოგიურმა ექსპედიციამ, რომელიც დღესაც განაგრძობს გათხრებს და არქეოლოგიური მასალის შესწავლას. მნიშვნელოვანი მიღწევებით აღინიშნა ექსპედიციის მუშაობის პირველივე წლები. ნაპოვნი იქნა უძველესი სამარხები, კერამიკა, სამკაულები, იარაღი, ჭურჭელი. იპოვეს წინაქრისტიანული ეპოქის მატერიალური კულტურის ძეგლები. სამამულო ომის წლებში გათხრები დროებით შეწყდა და არქეოლოგებმა მუშაობა მხოლოდ ომის გამარჯვების შემდეგ განაახლეს. 1946 წელს ეკრანზე გამოვიდა დოკუმენტური ფილმი „მცხეთის სიძველენი“ (რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი).

მცხეთის არქეოლოგიურ გათხრებს ცნობილი ქართველი მეცნიერები ივანე ჯავახიშვილი და სიმონ ჯანაშია ხელმძღვანელობ-

დნენ, რამაც ფილმზეც გარკვეული გავლენა მოახდინა. ეპიზოდები, რომლებიც მატერიალური კულტურის სხვადასხვა ძეგლის აღმოჩენის შესახებ მოგვითხრობდა, შემეცნების თვალსაზრისით საინტერესო იყო.

ასახლის ნანგრევები არმაზში, II—III საუკუნით დათარიღებული ასპარუხ ერისთავის საფლავი, მრავალრიცხოვანი სამკაულები, უჩველესი აბანო კერამიკული მილებით, წარწერები — ყველაფერი ეს გადაღებულია დიდი გემოვნებით და მშვიდი თხრობის მანერით არის დამონტაჟებული. დიქტორი საქმიანად და ლაკონურად ხსნის ყოველი დეტალის მეცნიერულ ღირებულებას, მის ისტორიას. მაგრამ როგორც კი საქმე სამუშაოების ჩვენებასა და არქეოლოგების მიერ გათხრების დათვალიერებამდე მიდის, რეჟისორის მიერ ინსცენირების მეთოდის მოშველიების შედეგად ფილმის რიტმი და მთლიანობა ირღვევა. იქმნება შეგრძნება, თითქოს ფილმში ორი ერთმანეთისაგან დამოუკიდებელი სურათია დამონტაჟებული — ერთი სერიოზული, მეცნიერულ-შემეცნებითი, რომელიც უბრალო, მაგრამ ნარკვევისეული თხრობის მთლიან ხერხს ექვემდებარება, მეორე კი მოგონილი — არარსებული სიტუაციების ამსახველი სიმართლას თამაში, ამიტომ ყალბია და არადაშაყრებელი.

ფილმი „მცხეთის სიძველენი“ თავისი ფორმით იმ პერიოდს განეკუთვნება, რომლის დამახასიათებელ ნიშანს ჟანრების აღრევა, ერთიანი იდეისა და მხატვრული პოზიციის უქონლობა წარმოადგენს.

1945 წელს ეკრანზე გამოვიდა ქართული ლიტერატურის კლასიკოსის ნ. ბარათაშვილის გარდაცვალებიდან 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი ფილმი „ნიკოლოზ ბარათაშვილი“ (რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. პოლიკეიჩი, ლ. არზუმანოვი).

ფილმის პირველი კადრები საიუბილეო სხდომას ასახავს. შემდეგ ინსცენირებული ეპიზოდებია — საიუბილეო კომისიის წევრი მწერლები სტამბაში პოეტის კრებულის პირველ ანაბეჭდებს ათვალიერებენ. შემდეგ მოჰყვება პოეტის ბიოგრაფიის თანმიმდევრული თხრობა, ლექსები, პოეტის ნეშტის მთაწმინდის პანთეონში გადასვენების ცერემონიალი, ნ. ბარათაშვილის ხსოვნისადმი მიძღვნილი მითინგი.

პირველი ქართული რეპორტაჟული ფილმის „შოთა რუსთაველი“ (1938 წ.) რეჟისორი შ. ჩაგუნავა, რომელიც თავის აღრინდელ ნამუშევრებში ყოველ ცალკეულ ეპიზოდებს კინემატოგრა-

ფიულ გადაწყვეტას უძებნიდა, ფილმში „ნიკოლოზ ბარათაშვილი“ უარს ამბობს მიგნებულ ხერხებზე.

დიდია ამგვარი ფილმების რიცხვი. ისინი, როგორც წესი, რესპუბლიკის ცხოვრების რომელიმე განსაკუთრებული მოვლენისადმი იყენენ მიძღვნილნი. ამასთან ერთად ფსევდო-აღდგენითი, ფსევდო-ქრონიკალური და სხვა ფილმები, მიუხედავად „მიგნებული ხერხისა“ ერთნაირად ყალბი, პომპეზური და სქემატურია. ხოლო ფილმები, რომელთა შესახებ ქვემოთ გვექნება ლაპარაკი, შეიძლება ბედნიერ გამონაკლისად ჩაითვალოს.

1951 წელს ს. დოლიძე ისევ დაუბრუნდა დოკუმენტურ კინოს და ცნობილ საბჭოთა დოკუმენტალისტ რ. კარმენთან თანამშრომლობით შექმნა ფილმი „საბჭოთა საქართველო“ (რეჟ. ს. დოლიძე, რ. კარმენი, ოპერ. დ. კანდელაკი, დ. ფელდმანი, შ. გეგელაშვილი, რ. კარმენი).

სცენარის ავტორები და რეჟისორები ს. დოლიძე და რ. კარმენი რესპუბლიკის სულიერი და საზოგადოებრივი ცხოვრების, ბუნებრივი პირობების, საქართველოს შრომითი საქმიანობისა და მრავალსაუკუნოვანი ტრადიციების ურთიერთკავშირის გარკვევასა და მათ შეპირისპირებას შეეცადნენ. ამ ურთიერთკავშირის დიალექტიკური გახსნა თხრობითი თანმიმდევრობითაა აწყობილი. დიქტორის ტექსტს ინფორმაციის როლი აქვს დაკისრებული. ტექსტი მხოლოდ იმას მოგვითხრობს, რისი ჩვენებაც ეკრანს არ შეუძლია.

თხრობა იწყება ისტორიისა და მატერიალური კულტურის შესახებ. არქეოლოგიური ძეგლები ადასტურებენ, რომ საქართველოს ტერიტორიაზე ადამიანები ისტორიის გარიჟრაჟის, პალეოლითის ხანიდან ცხოვრობენ. კოლხეთს იხსენიებდნენ არგონავტთა მითებში.

337 წელს ქართლის მეფე მირიანმა სახელმწიფო რელიგიად ქრისტიანობა აღიარა. ქრისტიანული ეკლესია აქტიურ მონაწილეობას იღებდა ქვეყნის საზოგადოებრივ და კულტურულ ცხოვრებაში. საქართველოში დაარსდა იყალთოსა და გელათის უმაღლესი სკოლა-აკადემიები, სადაც ბერები ლათინურს, ფილოსოფიას, ასტრონომიას, მედიცინასა და სხვა მეცნიერებებს ეუფლებოდნენ.

მრავალი საუკუნის მანძილზე საქართველოს სახელმწიფოს მთავარ საზრუნავს უცხოელ დამპყრობთა წინააღმდეგ ბრძოლა წარმოადგენდა. მაღალ მთებზე მიუვალი ციხე-სიმაგრეები შენდებოდა, ქალაქებს კლდეებში კვეთდნენ. კლდეებზე შენდებოდა ეკლე-

სია-მონასტრებიც. ქვეყნისათვის მძიმე დროს, უცხო დამპყრობელთა შემოსევისას, სასულიერო პირები ანაფორას იხდიდნენ და იარაღით ხელში იბრძოდნენ მტრის წინააღმდეგ. ყოველ ეკლესიას, ციხე-სიმაგრეს, მატერიალური კულტურის ძეგლებს თავისი კონკრეტული, საქართველოს წარსულთან მჭიდროდ დაკავშირებული ისტორია აქვს.

ეს ყველაფერი ფილმში ძირითადად სახვითი ხერხითაა გადმოცემული. დიქტორი ზოგჯერ ასახელებს თარიღს, ეკლესიის სახელწოდებას, კითხულობს ძველ წარწერას, კადრში კი უძველესი ფოლიანტები იფურცლება და თითქოს ცოცხლდებაო, აღიმართება აკადემიის შენობა, ეკლესია, ციხესიმაგრე, კლდეში გამოკვეთილი ქალაქი ვარძია. მაყურებელი ვარძიის კლდეში გამოკვეთილ გადასასვლელებში მოგზაურობს. უძველეს მუსიკას ისმენს. იქმნება შთაბეჭდილება, თითქოს იმ დროში მოვხვდით, როცა მშენებელი და მხატვარი იარაღსხმულნი მუშაობდნენ, რადგან ყოველ წუთს მტრის თავდასხმა იყო მოსალოდნელი.

იფურცლება უძველესი წიგნი.

ერეკლე მეორემ, გამოჩენილმა სახელმწიფო მოღვაწემ და მხედართმთავარმა ქართლი და კახეთი აღმოსავლეთ საქართველოს მთლიან სამეფოდ გააერთიანა. მჭიდრო დიპლომატიური და სამხედრო კავშირი დაამყარა რუსეთთან და 1783 წელს გეორგიევსკის ტრაქტატს მოაწერა ხელი.

წინა ეპიზოდებს უპირისპირდება მზით განათებული თანამედროვე თბილისის კადრები. გამზირები, ქუჩები, სანაპიროები, სტადიონები, თეატრები... და ყველგან საქმიან, მხიარულ თბილისელებს ვხედავთ. დიქტორი კი მოგვითხრობს, თუ რამდენჯერ დაინგრა და გადაიწვა ქალაქი მტრების მიერ და ყოველთვის ფერფლიდან იქნა აღდგენილი.

ფილმი მაყურებელს შესაძლებლობას აძლევს მოიაროს რესპუბლიკის თითქმის ყველა მნიშვნელოვანი ქალაქი, სამრეწველო და სოფლის მეურნეობის ცენტრები. გაეცნოს რესპუბლიკის კულტურულ ცხოვრებას (ფილმში საინტერესოდაა გამოყენებული ნაწევრები სპექტაკლებიდან „ოტელო“ აკ. ხორავას და „სინათლე“ ვ. ჭაბუკიანის მონაწილეობით).

ფილმი დასასრულს უახლოვდება.

ბუნებრივია, მას არ შეეძლო საქართველოს ცხოვრების ყველა სფეროზე ამომწურავად მოეთხრო. ამიტომ ზოგიერთი ეპიზოდი სქემატური და არასრულია. მიუხედავად ამისა, ფილმი მთლიანობით, უბრალო, მაგრამ თემის კინემატოგრაფიული გადაწყვეტის

მომგებიანი ხერხის გამოყენებით, დიდად გამოირჩევა ამ თემაზე შექმნილი მრავალრიცხოვანი ფილმებისაგან.

კახურ რთველს მიუძღვნა თავისი ფილმი რეჟისორმა ი. კანდელაკმა „შემოდგომა საქართველოში“ (ოპერ. შ. გეგელაშვილი, 1947 წ.).

„შემოდგომა საქართველოში“ — ფილმი-რეპორტაჟია, მაგრამ რეპორტაჟი არა მოვლენის, არამედ ყოველდღიური შრომითი ცხოვრების შესახებ.

კადრშია უსაზღვრო ფართობზე გაქიმული ვენახი. ვაზი მტევნის სიმძიმისაგან გადალუნვულა. შორს თოვლიანი მწვერვალები მოჩანს. ისმის კახური სიმღერა. უამრავი ხალხი. ქალები, მამაკაცები, მოხუცები, ბავშვები ყურძენს კრეფენ. მოდიან ყურძნით დატვირთული მანქანები, ურმები... იქმნება ამ კონკრეტული პროცესისათვის დამახასიათებელი შრომითი ატმოსფერო. აპარატი გაივლის ვაზის მწკრივთა შორის, ჩერდება ამა თუ იმ საინტერესო დეტალზე. ეკრანზეა ყურძნის ოქროსფერი, მრგვალი თუ მოგრძო მტევნების შესანიშნავი კადრები.

სალამოვდება. ყურძენი მოკრეფილია. ახლა მისი დაწურვა და ქვევრში ჩასხმაა საჭირო. ახალგაზრდა ვაჟები ყურძენს წურავენ.

ლვინო წინასწარ გარეცხილ, გამზადებულ კასრებში, ქვევრებში ისხმება. შრომისაგან დაყოჩილი ხელები თაროდან უჩვეულო ფორმის მტვრიან ბოთლს იღებს. ეს ლვინო ასზე მეტი წლისაა...

გარეთ კი მზე კაშკაშებს. მხიარულება გრძელდება, ისმის სიმღერის ხმები და, რაც მთავარია, გრძელდება — ლვინის მხატვრების (როგორც ზოგჯერ თვითონ უწოდებენ ხოლმე თავის თავს) დაძაბული შრომა.

ფილმი ერთდროულად მხიარულიცაა და სერიოზულიც. მასში ზუსტად არის მოძებნილი კახეთისათვის დამახასიათებელი ეთნოგრაფიული დეტალები და, რაც მთავარია, ზუსტად არის მიგნებული ხალხის ის განწყობა, შინაგანი ძალა, ყველაზე მძიმე შრომასაც კი სიხარულად რომ აქცევს ხოლმე.

ფილმი თითქოს რამდენიმე დამოუკიდებელი ნოველისაგან შედგება: „შემოდგომა კახეთში“, „რთველი“, „ლვინის წარმოების ტექნოლოგია“, და ა. შ. ყოველი ცალკეული ეპიზოდი საკმაოდ გამომხატველი და შემეცნებითია, რიტმი — მაჟორული. მასში კარგად არის გამოყენებული გემოვნებით შერჩეული კახური ხალხური სიმღერები და მелოდიები.

ქართველ დოკუმენტალისტებს არაერთხელ მიუძღრათ სპორტული თემისათვის. ამ პერიოდის ფილმებში შეიძლება დავინახოთ

რეჟისორებისა და ოპერატორების სწრაფვა ახალი კინემატოგრაფიული ფორმებისაკენ, სურვილი შექმნან საინტერესო კინონაწარმოები.

მრავალრიცხოვანი ნამუშევრებიდან შედარებით იღბლიანი აღმოჩნდა რეჟისორ ვ. ვალიშვილის ფილმი „ბაკურიანის თოვლიან ფერდობებზე“ (ოპერ. ო. მაგაკიანი, ა. ფილიპაშვილი, 1946 წ.). „გმირული ტრავერსი“ (რეჟ. შ. მანაგაძე, ოპერ. ო. დეკანოსიძე და ბ. კრეპსი, 1950 წ.), „ლელო“ (რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ფ. ვი-სოცკი, 1948 წ.), რ. ჩხეიძის ფილმი „ბორის პაიჭაძე“ (ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, 1952 წ.).

ფილმი „ბაკურიანის თოვლიან ფერდობებზე“ ჟანრობრივად შეიძლება მხატვრულ-დოკუმენტურ ფილმად ჩაითვალოს. რეჟისორის ამოცანა — ეჩვენებინა მაღალმთიან კურორტ ბაკურიანის შესანიშნავი ბუნება, გამოგონილ და ინსცენირებულ უბრალო ისტორიაზე აიგო.

ადრეული გაზაფხულია. ენძელები გაშლილან. მეთხილამურეთა დიდი ჯგუფი უკანასკნელ ვარჯიშზე გამოსულა კოხტაგორაზე. აქედან გრძლად გადაჭიმული მთაგრეხილებისა და მთელი ბაკურიანის ზღაპრული პანორამა იშლება. მალე ვიწროლიანდაგის სარკინიგზო შემადგენლობა „კუკუშკა“ წავა. აჩქარებაა საჭირო. სპორტსმენები მთის დამრეც კალთაზე ეშვებიან. მწვერვალზე ორი საუკეთესო სპორტსმენი, სათხილამურო სპორტში საქართველოს ჩემპიონები ვ. მესხიშვილი და ვ. ბალავეიჩი რჩებიან.

ულამაზესი ხედის კვრეტით გატაცებულ ფილმის გმირებს მხოლოდ მაშინ ახსენდებათ „კუკუშკა“, როცა მის გასვლას ხუთი წუთი აკლია.

მეთხილამურენი სწრაფად ეშვებიან დამრეც ფერდობზე, აკეთებენ თავბრუდამხვევ ვირაჟებს, ახტებიან ორმოცს და... მატარებელზე აგვიანდებათ. იბადება მატარებლის დაწვევის იდეა შემდეგ სადგურზე და გმირები ისევ მიქრიან — ამჯერად თოვლიან ტყეში, რიტმი მატულობს. რეჟისორი პარალელური მონტაჟის ხერხს იყენებს. ეკრანზე პატარა, სათამაშოს მსგავსი მატარებელი ჩნდება, რომელსაც მეთხილამურეთა ფიგურები ცვლიან. ფილმი, რასაკვირველია, ბედნიერი ფინალით მთავრდება: ამაყი სპორტსმენები, მათი სათხილამურო ოსტატობის მოწმე თაყვანისმცემლებით გარშემორტყმულნი, შემდეგ სადგურზე მატარებელს უცდიან.

ფილმი „ბაკურიანის თოვლიან ფერდობებზე“, მიუხედავად საგანგებო სიუჟეტისა და ინსცენირებისა, საინტერესო გამოვიდა. ინსცენირებამ თავისი ორიგინალურობით ფილმს იუმორისტული

ელემენტიც შესძინა და საშუალებაც მისცა ბუნება და სათხილამურო ტექნიკა ეჩვენებინა.

ქართველ ალპინისტთა მრავალრიცხოვანმა ჯგუფმა 1950 წელს რეკორდი დაამყარა უშბისა და შხელდის მიუვალ მწვერვალებზე ასვლით. ალპინისტებმა გადალახეს ორი პიტალო კლდე. ღამის გათევვა, ქარიშხლის გამო, კლდეში ჩარკობილ კაუჭებზე დაკიდებულებს მოუხდათ. ქართველ სპორტსმენთა უდიდეს მიღწევას ფართოდ გამოეხმაურა როგორც რესპუბლიკის, ისე ცენტრალური პრესა. საყურადღებოა, რომ ყოველ სტატიასა და სულ მცირე ინფორმაციაშიც კი მოხსენიებულნი იყვნენ კინოოპერატორები ბ. კრეპსი და ო. დეკანოსიძე, რომლებიც თან ახლდნენ ალპინისტებს ლაშქრობაში. როცა ალპინისტთა ძირითადი ჯგუფი ვერტიკალურ კლდეზე იწყებდა ასვლას, რათა გადაელახა და საწინააღმდეგო ფერდობზე დაშვებულყო, ერთ-ერთი ოპერატორი ალპინისტთა ჯგუფს იღებდა, სანამ ისინი თვალს მიეფარებოდნენ, შემდეგ კი მაშველ ჯგუფთან ერთად შემოვლით (ეს ნაკლებ დროს საჭიროებდა) დანიშნულ ადგილას უცდიდა მთამსვლელებს. თუ მხედველობაში მივიღებთ იმას, რომ მაშველი ჯგუფი სპორტის გამოცდილი ოსტატებისაგან შედგებოდა, მაშინ გასაგები იქნება, თუ რას ნიშნავს გამოთქმა „მწვერვალის შემოვლა“. მსგავსი გადასვლები ხშირად პირველთანრიგოსან სპორტსმენებსაც უჭირდათ. მრავალ სიძნელეთა დაძლევით ოპერატორებმა შექმნეს ფილმი, რომელსაც მაყურებელი დაძაბული ინტერესით უყურებდა. ალპინიზმი სპორტის ის სახეობაა, რომელსაც მაყურებელი არა ჰყავს. ო. დეკანოსიძემ და ბ. კრეპსმა ეკრანის საშუალებით საინტერესო სანახაობად აქციეს. ის მონაკვეთები, რომლის გადაღებაც ოპერატორებმა ვერ შეძლეს, ფოტოფირებზე აღნიშნული მულტიპლიკაციის პუნქტირებითაა შევსებული. ფილმის მონტაჟი კი ალპინისტთა მიერ მწვერვალებზე ასვლის თანმიმდევრული, შეუწყვეტელი თხრობის პრინციპითაა აგებული.

მაყურებელი ეცნობა კლდეზე კაუჭების გამოყენების, თოკების მოხმარებისა და ყინულზე საფეხურების გაკრის ხერხებს, ხედავს თუ რას ნიშნავს რთულ მწვერვალზე ასვლა 30 კილოგრამიანი ტვირთით, და, რაც მთავარია, ალპინისტთა მამაცობის, ნებისყოფისა და სპორტული გმირობის მოწმე ხდება.

ფილმის ძალა მის შეუღლამაზებელ ცხოვრებისეულ სიმართლესაა.

რეჟისორ შ. ხომერიკის ფილმში „ლელო“ მამაკაცთა ორი ჯგუ-

ფია (ძველად ერთმანეთს ძირითადად ცოლიანნი და უცოლონი ეჭიბრებოდნენ). სათამაშო მოედანი რამდენადმე პირობითია — ის შეიძლება იყოს სიგრძით ექვსი კილომეტრი და სიგანით 1,5 კილომეტრი. ქვეშით გატენილ დიდ ბურთს ჰაერში ისვრიან და ამის შემდეგ თითოეული მოთამაშის ამოცანაა ნებისმიერი საშუალებით (ფეხით, ცურვით, ცხენით) ბურთი დანიშნულ ადგილამდე მიიტანოს. შეიძლება მოწინააღმდეგის წაქცევა, გაკავება, ბურთის გულში ჩახუტება და სხვა.

ფილმი აზარტულია და ფიზიკური ძალის დაძაბვას მოითხოვს. ალბათ ამიტომ მოთამაშეებმა დაივიწყეს კინემატოგრაფისტები, რომლებმაც ძალიან საინტერესო რეპორტაჟი გადაიღეს. კინოკამერა მეტოქეთა ბრძოლის მრავალნაირ მომენტს ალბეკდავს ფირზე.

მრავალრიცხოვან თაყვანისმცემლებით გარშემორტყმულ გემარჯვებულ მხედარს „ძვირფასი“ ნადავლი — ქვეშით გავსებული ბურთი უჭირავს, რომელიც მომავალ შეჯიბრებამდე მასთან იქნება შენახული.

ფილმი რეპორტაჟული ხასიათისაა. იგი საკმაოდ დამაჯერებელი და დინამიკურია.

1952 წელს, საკავშირო კინემატოგრაფიის სახელმწიფო ინსტიტუტის სტუდენტმა რეზო ჩხეიძემ გადაიღო ფილმი „ბორის პაიჭაძე“ (ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი).

ცნობილ ქართველ ფეხბურთელ ბორის პაიჭაძეს, წლების მანძილზე თბილისის „დინამოს“ გუნდის კაპიტანს, თავდასხმის ოსტატს, განთქმულს ფილიგრანული ტექნიკით, მამაც და კეთილშობილ ადამიანს არა მარტო თბილისის დინამოს გულშემატკივრები, არამედ საბჭოთა კავშირის მრავალი ქალაქის ფეხბურთის მოყვარულები სცემენ პატივს. თემა რეჟისორს პლაკატური, პათეტიური ფორმისაკენ უბიძგებდა, თუმცა მსგავსი ფილმის გამოჩენა გამონაკლისი არ იქნებოდა. რ. ჩხეიძემ სხვა გზა აირჩია: გადაიღო მართალი, რეპორტაჟული ფილმი, რომელშიც ნათლად ჩანს ბ. პაიჭაძის სპორტული ცხოვრების ამსახველი გარკვეული პერიოდი — წარსულის ბედნიერი დღეები. წაგებით გამოწვეული სევდა და გამარჯვების სიხარული.

რ. ჩხეიძემ ფილმი კონტრასტებზე ააგო. ერთი ეპიზოდი მეორეზე მოულოდნელად, მაგრამ ლოგიკურად გადადის.

საინტერესოდ და გონებამახვილურადაა გადაწყვეტილი ფილმის ფინალი. „დინამოს“ სტადიონის დიდ სპორტულ მოედანზე,

ოსტატ ფეხბურთელთა შეხვედრის შესვენებისას, ერთმანეთს ეჯიბრებიან მოზარდ ფეხბურთელთა სკოლის გუნდები. ჰაბუკები თავდავიწყებით თამაშობენ, ყოველნაირად ბაძავენ თავიანთ კერპებს. მათ თამაშს თვალყურს ადევნებენ ფეხბურთის ვეტერანები, რომელთა შორის არის ბ. პაიჭაძეც. იგი ჩაფიქრებულია, ზოგჯერ იღიმება, დროდადრო რაღაცას უხსნის თავის ვაჟს...

1949 წელს ქართველმა დოკუმენტალისტებმა შექმნეს ფილმი, მიძღვნილი საბჭოთა კინოს ცნობილი მსახიობის, საქართველოს სსრ სახალხო არტისტის ნატო ვაჩნაძის შემოქმედებითი მოღვაწეობის 25 წლისთავისადმი (რეჟ. შ. მარტაშვილი, ირ. კანდელაკი, ვ. დოლენკო; ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ა. სემიონოვი). ეს არის თავისებური ფილმი-ანგარიში. იგი რამდენიმე ნაწილისაგან შედგება, რომელშიც თავმოყრილია ნატო ვაჩნაძის მიერ შესრულებული როლების ამსახველი ეპიზოდები, როგორც ხმოვან, ისე მუნჯ კინოში. მესამე ნაწილში ნაჩვენებია საიუბილეო საღამოს რეპორტაჟი თბილისის ოპერის თეატრიდან.

ნატო ვაჩნაძე ჰეშმარიტად სახალხო მსახიობი იყო. მისი მოღვაწეობის 25 წლის იუბილე ნამდვილ სახალხო ზეიმად იქცა. ოპერისა და ბალეტის თეატრის ხალხით გაჰყვანილი დარბაზი. ყვავილები... მილოცვები... ამ რეპორტაჟმა მრავალი ცნობილი მსახიობის სახე შემოგვინახა. ნ. ვაჩნაძეს ულოცავენ კოლეგები, მეცნიერები, მუშები, გლეხები — ყველა, ვისაც კი წილად ჰვდა ეს პატივი. ისინი ღელავენ. ამ საღამოზე ყოველი ადამიანი იუბილარის დიდ სიხარულს ინაწილებდა, ამაყობდა მისით. ნ. ვაჩნაძე მაღლობას უხდის თავის მაყურებელს.

მსახიობის შემოქმედების, ეპოქის დამახასიათებელ დოკუმენტებად იქცნენ ნაწყვეტები მხატვრული ფილმებიდან. შეიქმნა ფაქტებით მოყოლილი ისტორია. ფილმი რეჟისორულ-მონტაჟური ფილმის ერთ-ერთ ნაირსახეობად შეიძლება ჩაითვალოს.

ქართული დოკუმენტური კინო აღნიშნულ პერიოდში უფრო ქრონიკის როლის გაძლიერებით ხასიათდება, რომელიც რესპუბლიკის ცხოვრებას, მის შრომით საქმიანობას, მრეწველობის, სოფლის მეურნეობის, მეცნიერებისა და კულტურის განვითარებას ასახავს. დოკუმენტური კინოსაგან მოითხოვდნენ მოვლენის საზეიმო — ზღაპრულ აღწერას, ამიტომ პოეტურ-ამაღლებელი და მხატვრულ-სახიერო ფილმები იშვიათად იქმნებოდა. ეკრანზე ძირითადად ფაქტის მოწოდების დეკლარაციული მანერა ბატონობდა. ტიპური და სქემატური ფილმები არასაფრთხოდ არ ასახავდნენ

ომის შემდგომი წლების მძიმე ცხოვრებას. ეკრანი დატოვა ადამიანმა. რესპუბლიკის მშრომელთა გმირობა მხოლოდ მშენებლობის საბოლოო შედეგებით თუ შეიძლება წარმოგვედგინა. და თუ რამდენიმე ფილმმა საერთო ხვედრს თავი დააღწია, ამის მიზეზი უნდა ვეძებოთ რეჟისორთა და ოპერატორთა მუდმივ მისწრაფებაში აესახათ ცხოვრებისეული სიმართლე, რომლის გარეშეც წარმოუდგენელია კემმარტი ხელოვნება.

(1958—1970 წწ.)

ხელოვნების განვითარება რთული პროცესია. სინამდვილის შესაცნობად მას დიდი გზის გავლა უხდება. ყოველი ახალი პერიოდი მხოლოდ მისთვის ნიშანდობლივს ბაღებს, კარგავს წინა პერიოდისათვის დამახასიათებელ თავისებურებებს. განვითარების, ან დაკნინების პერიოდი ხელოვნების ნაწარმოებში გამოიხატება განსაკუთრებული, მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი სტილით, მანერით, ცხოვრების ხედვის თავისებურებით. შემოქმედებისა და აზროვნების ინდივიდუალური მანერის მხატვარს დრო წარმოშობს. ისინი ცდილობენ სწორად გაერკვნენ წარსულსა და აწმყოში, განკვირტონ მომავალი.

ჯერ კიდევ შეცნობილი არ არის ხოლმე ცხოვრებაში ახლის მოვლენა, მაგრამ მისი რიტმი ყოველთვის იგრძნობა. ასეა ხელოვნებაშიც.

ხშირია შემთხვევა, როდესაც ახალ წამოწყებას საზეიმო განწყობილებით არ ხვდებიან.

ახალი მხატვრული მსოფლმხედველობის პროცესის ფორმირება თვით ცხოვრებასთან, მასში მომხდარ მოვლენებთანაა დაკავშირებული. მოვლენების ნელი და ერთფეროვანი დინება აჩლუნგებს მხატვრის აღქმას; მაშინ როდესაც მშფოთვარე, ცხოვრებაში მომხდარი ცვლილებები, გამომხაურებას პოულობენ ხელოვნების ნიმუშებში.

ომის შემდგომი პერიოდი დიდი გარდატეხის ხანაა ჩვენი ქვეყნის ცხოვრებაში. ისახება ცხოვრების კარდინალური პრობლემები და თავისი განვითარების რომელიმე ეტაპზე იწყებს მოძვლებულისა და დაწესებულის აღგვას და ახალი იდეების დამკვიდრებას. ამაში მდგომარეობს მისი დიალექტიკა.

1953—1970 წლები შეიძლება ორ პერიოდად დაიყოს:

პირველი (1953—1958 წწ.) ხასიათდება დრომოქმულის განდევნით და ახლის განმტკიცებით, მრეწველობის ყოველმხრივი განვითარებით და სოფლის მეურნეობის სწრაფი აღმავლობით.

მეორე (1959—1970 წწ.) პერიოდში დაიწყო ეკონომიკის ყველა დარგის მკვეთრი აღმავლობა, კაპიტალდამანდების მკვეთრი გაზრდა, მოწესრიგდა საერთაშორისო ურთიერთობანი, დაპყრობილ იქნა კოსმოსი.

1956 წელს საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურმა რესპუბლიკამ თავისი არსებობის 35 წლისთავი მრეწველობის, სოფლის მეურნეობის, მეცნიერებისა და ტექნიკის დარგებში დიდი გამარჯვებებით იზიარა. რესპუბლიკა აქტიურად მონაწილეობდა დიდ საკავშირო მშენებლობებში. აწვდიდა მათ ლითონს, ფეროშენადნობს, ჩარხებს, ავტომანქანებს, მიწისმთხრელ მანქანებს, პლასტმასსა და მშენებლობისათვის სხვა საჭირო იარაღებს.

გაფართოვდა და განმტკიცდა შემოქმედებითი კავშირი მეცნიერებისა და წარმოების მუშაკთა შორის, გაუმჯობესდა ჯანმრთელობის დაცვა, გარდაიქმნა საშუალო და უმაღლესი სასწავლებლის მუშაობა, მოწესრიგდა რესპუბლიკის ყოველმხრივი განვითარების პროცესი.

რა გავლენა იქონია დროის ახალმა ქროლვამ ქართულ დოკუმენტურ კინოზე?

1953—1958 წლები ქანრობრივი მრავალფეროვნებით ხასიათდება. ეკრანზე რეგულარულად გამოდიოდა ისტორიულ-რევოლუციური თემატიკის, სამრეწველო მშენებლობის, სოფლის მეურნეობის, მეცნიერების, სპორტული და სხვა შინაარსის ფილმები.

ჯერ კიდევ ომამდე მშვიდობიან დროს დამეგობრდნენ უკრაინისა (გენიჩესკის) და საქართველოს (მახარაძის) კოლმეურნეობები. დიდი სამამულო ომის წლებში გენიჩესკელი კოლმეურნეები ფაშისტ დამპყრობელთაგან უკრაინის განთავისუფლებამდე ნატანების საკოლმეურნეო მინდვრებზე მუშაობდნენ ქართველ მეგობრებთან ერთად. ომის დამთავრების შემდეგ გენიჩესკელები მშობლიურ მხარეს დაუბრუნდნენ. ნატანების მშრომელებმა აქტიური მონაწილეობა მიიღეს გენიჩესკის დანგრეული მეურნეობის აღდგენაში. უგზავნიდნენ მათ მარცვლეულს, თესლს, ნერგებს, საქონელს. 1956 წელს უკრაინელი კოლმეურნეები ნატანებს ეწვივნენ. ეს მართლაც რომ დიდი მოვლენა იყო — ერთმანეთს სტუმარ-მასპინძელი კი არა, ძმები და მახლობლები შეხვდნენ. დოკუმენტალისტებმა საინტერესო და ამაღელვებელი ფილმი „გენიჩესკელები მახარაძეში“ (1956 წ.) უძღვნეს ამ შეხვედრას.

ნატანებისა და სომხეთის კოლმეურნეთა მეგობრობას მიეძღვნა ფილმი „ურღვევი მეგობრობა“ (1956 წ.). და თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ ფაქტს, რომ 1954 წელს გადაიღეს სრულმეტრაჟიანი ფილმი „ამბავი სოფელ ნატანებისა“, შეიძლება დავასკვნათ — ქართველ კოლმეურნეთა მეგობრობა სხვა რესპუბლიკის სოფლის მშრომელებთან მხოლოდ და მხოლოდ მახარაძის რაიონის სოფელ ნატანების მოწინავე კოლმეურნეობით შემოიფარგლებოდა.

1957 წელს ეკრანზე გამოვიდა „აფხაზეთი აყვავებული მხარეა“. რომელსაც მოჰყვა სრულმეტრაჟიანი ფილმი „მზიურ მხარეში“ (1957 წ.), შეიდნაწილიანი ფერადი ფილმი „აყვავებული საქართველო“ (1957 წ.), „მზიური აპარა (1958 წ.).

1953—1958 წლებში ერთმანეთს შეეჯახა ურთიერთსაწინააღმდეგო მხატვრული მსოფლმხედველობის მქონე კინემატოგრაფისტთა ორი ჯგუფი: ერთნი ძველ, ნაჩვევ გზას მიჰყვებოდნენ, ხოლო მეორენი, რომელთაც შეიგნეს ცხოვრების მიერ მოტანილი ახალი მსოფლმხედველობა, მის ეკრანზე ასახვას შეეცადნენ. კონკრეტული და ურთიერთსაწინააღმდეგოა ამ პერიოდის დოკუმენტური კინო.

მიუხედავად ზემოაღნიშნული ფილმების მხატვრული დონის სხვადასხვაობისა, 1953—1958 წლების პერიოდისათვის დამახასიათებელია ნოვატორული გადაწყვეტა. სწორედ ამ მიზეზმა განაპირობა მრავალი სრულყოფილი და საინტერესო სურათის შექმნა. ყველაზე სასიხარულო კი — ამ პერიოდში კინორეპორტაჟის ეკრანზე დაბრუნებაა. ჟანრის თემატური სიძუნწე, თვით ჟანრის განვითარებით შეივსო (ერთი და იგივე ტიპის 5—6 სურათიდან 2—3 მაყურებლის მოწონებას იმსახურებდა). ამ პერიოდშივე შეინიშნება ტენდენცია, რომელიც შემდგომში დამოუკიდებელ ჟანრად, მანერად და ტრადიციად ჩამოყალიბდა (საავტორო ფილმები, მიმოხილვითი, ინფორმაციული, პოეტური და სხვა). პირველ ხანებში ინერციით ეკრანზე კიდევ ჩნდებოდა ოქმისებური სტილის ფილმები, მაგრამ ისინი თავისი მცირე რაოდენობის გამო არ შეიძლება ჩაითვალოს ქართული დოკუმენტური კინოს ამ შემობრუნებითი პერიოდისათვის დამახასიათებელ მოვლენად. და თვით ურთიერთსაწინააღმდეგო მსოფლმხედველობათა შეჯახებაც უმთავრესად გამომსახველობითი ფორმების ძიებაში გამოიხატა და არა სინამდვილის შინაარსობრივ გაგებაში.

ყველაზე მნიშვნელოვანი მოვლენა კი ამ პერიოდისათვის იყო — მხატვართა სწრაფვა მაყურებლისათვის მოეთხროთ სიმართლე რესპუბლიკის ცხოვრების ყოველმხრივ განვითარებაზე.

ასეთი ფილმებია: „კიდევ ერთი იერიში პამირზე“ (რეჟ. შ. ზომერიკი), „გაგრის მეფრინველეობის ფაბრიკა“ (რეჟ. შ. მარტაშვილი), „შვიდი მწვერვალის დაპყრობა“ (რეჟ. და ოპერ. ბ. კრეპსი), „ლადო გუდიაშვილი“ (რეჟ. გ. წულაია, ნ. ნენოვა), „ილია ჭავჭავაძე“ (რეჟ. ა. მამულაშვილი), „აყვავებული საქართველო“ (რეჟ. ს. დოლიძე), „მეგობრობის ზეიმი მოსკოვში“ (რეჟ. შ. ჩაგუნავა, შ. ზომერიკი), „მსოფლიო ფესტივალის დღეებში“ (რეჟ.

და ოპერ. გ. ასათიანი), „ბრიუსელის მსოფლიო გამოფენა“ (რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი), „თბილისი 1500 წლისაა“ (რეჟ. ლ. ლოლობერიძე), „მზიური აკარა“ (რეჟ. შ. ჩაგუნავა).

რეპორტაჟმა და ნარკვევის დაკარგული ტრადიციების აღდგენამ დიდი როლი ითამაშა ქართული დოკუმენტური კინოს განვითარების საქმეში.

ცხოვრებაში მომხდარ დიდ მოვლენებთან უშუალო ურთიერთობამ, ფაქტების ფიქსაციამ, შემდგომ კი მომხდარ ამბებში უშუალო მონაწილეობამ საინტერესო გახადა ფილმები.

თხუთმეტი წლის თავზე ოპერატორი გ. ასათიანი ისევ საავტორო ფილმების შექმნას შეუდგა, რაც სარეჟისორო დებიუტში წარმატებამ განაპირობა.

კინოოპერატორმა ბ. კრეკსმა რამდენიმე ამაღლებელი რეპორტაჟი გადაიღო პამირის მთების მწვერვალების დაპყრობაზე, ხოლო რეჟისორმა ს. დოლიძემ სრულმეტრაჟიანი ინფორმაციულ-მიმოხილვითი ხასიათის დოკუმენტური ფილმი-ანგარიში, მიძღვნილი საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 35 წლისთავისადმი „აყვავებული საქართველო“ (1957). მიუხედავად ერთგვარი მოცულობითი გადატვირთვისა, ამომწურავი ინფორმაციის წყალობით, ფილმი საინტერესო გამოვიდა. ფილმის შემქმნელებს მხედველობიდან არ გამორჩათ რესპუბლიკის ცხოვრების ღირსშესანიშნავი მოვლენები: დიდი მშენებლობებიცა და ეთნოგრაფიული დეტალებიც, რესპუბლიკის მშრომელთა წარმატებები, მეცნიერებისა და კულტურის მიღწევები. მასში თავმოყრილი მრავალრიცხოვანი ფაქტი საინტერესო თხრობით გაერთიანდა.

ფილმში „თბილისი 1500 წლისაა“ (რეჟ. ლ. ლოლობერიძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, 1958 წ.) ქალაქის 15 საუკუნოვანი ისტორიის თხრობაა მიზნად დასახული. მსგავსი ხასიათის ფილმებში ისტორიული ნაწილი სიძველის ძეგლთა ჩვენებითაა ხოლმე გადაწყვეტილი. ამ ფილმის შემქმნელებმა კი სხვა გზა აირჩიეს.

ისმის ლირიკული სიმღერა თბილისზე. მანქანა ქალაქის განიერ პროსპექტზე მიქრის. კადრში ერთმანეთს სცვლიან მტკვრის ხედები, ახალი სახლები, მთლიანი ქალაქი, ძველი თბილისის უბნები: მტკვარზე გადმოკიდებული აივნები, ნარიყალას ციხის გალავნის ნანგრევები. შემდეგ კადრში ძველი ქართული ფრესკის სტილში ნახატი ქალაქის შექმნის ლეგენდის ამსახველი სურათი ჩნდება. სურათი მულტიფიკაციური ხერხით ცოცხლდება. მეფის მიერ დაკრილმა ირემმა მიწიდან ამოხეთქილ ცხელ წყალში ჩაყვინთა და განიკურნა.

მაგრამ აი, ცაზე ტყვიასავით მძიმე ღრუბლები ჩამოწვა, რეკავენ ზარები.

ეკრანზე მსხვილი წარწერა ჩნდება: „853 წელი“.

ხელჩართული ბრძოლაა. იწვის ნარიყალა. კლდეებზე შავოსანი ქალები დგანან. ისინი ელიან...

ეკრანზე ძველი საქართველოს რუქა ჩნდება.

შორს აქლემთა ქარავანი მოჩანს...

ყოველი ეპიზოდი არსებული ძეგლის კომბინირებითა და ინსცენირებული მოქმედებითაა გამოსახული. ამასთან ერთად მოქმედება სილუეტის, ან ფონის მეშვეობით ისახება, თითქოს ძეგლს აღვიძებსო. ეს კი, დინამიკის სრულ შეგარძნებას ქმნის.

ეპიზოდურ როლებში მსახიობთა მონაწილეობის მიუხედავად, ისტორიული მომენტი წარსულში მომხდარის უტყუარი დოკუმენტური სიმართლის შეგარძნებას ქმნის.

ორიგინალურად მიგნებულმა ხერხმა რეჟისორს შესაძლებლობა მისცა საინტერესოდ და ქმედითად გადმოეცა ქალაქის ისტორია.

და აი, ჩვენ ისევ თანამედროვე თბილისში ვართ, რომელიც თავისი ჩვეული რიტმით ცხოვრობს: გაშლილია მშენებლობანი, მუშაობენ ფაბრიკები და ქარხნები, სწავლას ეუფლებიან მოსწავლე ახალგაზრდები. ქალაქის ქუჩები მზის სხივებითა და სიხარულითაა სავსე.

მიუხედავად ეპიზოდთა გახსნის მოჩვენებითი ურთიერთსაწინააღმდეგო რეჟისორული ხერხებისა — ფილმში მუდმივად იგრძნობა თხრობის ერთიანი აზრობრივი ტონი.

ფილმის ოპერატორი ა. სემიონოვი კინოში მსახიობად მოვიდა და ჯერ კიდევ სრულიად ახალგაზრდა კ. მარჯანიშვილის ფილმებში იღებდა მონაწილეობას. შემდგომ კინოაპარატმა გაიტაცა. დიდხანს მუშაობდა ასისტენტად და დადგა დღე, როდესაც ა. სემიონოვს რომელიღაც მეორეხარისხოვანი სიუჟეტის გადაღება დაევაღეს. მასალა საინტერესო გამოვიდა და იმ დღიდან, საქართველოს ერთ-ერთი საუკეთესო ოპერატორი ა. სემიონოვი, კინოკამერას აღარ განშორებია. მას კომპოზიციისა და კადრის დინამიკის ფერადოვანი ნიუანსების შეგარძნება ახასიათებს. ყოველთვის მისწრაფვის ორიგინალური გადაწყვეტა მოუძებნოს თითოეულ გადასაღებ ობიექტს... ა. სემიონოვი შესანიშნავად იღებს ხედვით და გათამაშებულ კადრებს, მაგრამ ყველაზე ღირებულია მის მიერ თანამედროვეობის ზუსტი შეგარძნება. იგი ზუსტად რეაგირებს ყოველ ახალზე, გაიაზრებს მას და თავისად აქცევს. როდენ-

საც მან მუშაობა დაიწყო ლ. ლოლობერიძესთან, შეიგრძნო რეჟისორის მიერ შეთავაზებული ხერხი, ირწმუნა მისი და გამომსახველად შეასხა ხორცი, რამაც დიდად განაპირობა ფილმის წარმატება.

1955 წელს ბ. კრეპსი ქართველ ალბინისტებთან ერთად ისევ გაემგზავრა პამირის შვიდიათასი მეტრის სიმაღლის სარეკორდო მწვერვალის დასაპყრობად.

ფილმში „პამირის მწვერვალთა დამპყრობნი“ (რეჟ. ზ. გულდაძე, ოპერ. ბ. კრეპსი, ი. ამასიისკი, 1955 წ.) ბ. კრეპსმა ამჯერადაც ურთულესი კლდოვანი უბნები გადალახა და მწვერვალთა სარეკორდო დაპყრობის საინტერესო რეპორტაჟი გადაიღო. მრავალრიცხოვანი კადრების გარდა, რომლებზედაც პამირის ულამაზესი ხედები და ქართველ ალბინისტთა შერკინებაა აღბეჭდილი (ბ. კრეპსმა 6000 მეტრ სიმაღლეზეც შეძლო გადაღება), ფილმში ცხოვრებისეული მომენტებიცაა ჩართული, რომლებიც შემდგომ აქცენტირებულნი, მონტაჟურ-აზრობრივ ფრაზებად გადაიზრდებიან.

დიდ საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ თემას — საქართველოში ლენინური კომკავშირის ისტორიის მიეძღვნა სრულმეტრაჟიანი სურათი „დიადი გზით“ (სცენ. ავტ. დ. სტურუა, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, 1958 წ.), ფართო თემატური მასშტაბის ფილმმა დიდი ცხოვრებისეული მასალის გააზრება დაისახა მიზნად. მიუხედავად სიძნელეებისა, ფილმი სრულყოფილი გამოვიდა. თუმცა ნაკლოვანებებიც გააჩნდა (დადგმული ეპიზოდებით გატაცება, ფაქტების სიჭარბე დასკვნით ნაწილებში).

საკავშირო კინემატოგრაფიის ინსტიტუტის ახლად კურსდამთავრებულმა რეჟისორებმა გ. წულაიამ და ნ. ნენოვამ პროფესიული და საქმიანი კინომოთხრობა გადაიღეს ცნობილი მხატვრის ლადო გუდიაშვილის შესახებ (1957 წ.). ავტორებმა თხრობა მხატვრის შესახებ ზოგიერთი ფილმისათვის დამახასიათებელი „კინოხედით“ კი არ გადატვირთეს, არამედ შეეცადნენ გამოსახულება თხრობის მკაცრი პრინციპისათვის დაექვემდებარებინათ.

რესპუბლიკაში არ მომხდარა არც ერთი მნიშვნელოვანი მოვლენა, რომელსაც გამოხმაურება არ ეპოვოს კინოქრონიკის ეკრანზე. 1958 წლისათვის კინოოპერატორთა ნამუშევრებში ტენდენციად იქცა მოვლენათა სინქრონული გადაღება, რაც უეჭველად სასიხარულო მოვლენა იყო.

1928 წელს ს. დოლიძისა და ს. ტრეტიაკოვის ინიციატივით სახკინმრეწვთან დაარსებული კინოქრონიკის სექტორი 1958 წლის.

1 ივლისს დოკუმენტურ და სამეცნიერო-პოპულარული ფილმების სტუდიად გადაკეთდა.

ამ მოვლენას ქართული დოკუმენტური კინო თითქმის ჩამოყალიბებული ტრადიციებით და ნახევარი საუკუნის გამოცდილებით შეხვდა. სტუდიის ჩამოყალიბებამდე დოკუმენტური კინო დანამატის მსგავს, მეორუხარისხოვან საქმედ ითვლებოდა კინომრეწველობაში და თუ რესპუბლიკაში დახმარების სახით რაიმე კეთდებოდა, ეს ძირითადად მხატვრულ კინემატოგრაფს ეხებოდა. ტექნიკის ან მუშაობისათვის საჭირო სხვა პირობების უქონლობას ქრონიკის სექტორის მუშაკთა ინიციატივა ავსებდა. ამიტომ სტუდიის დაარსება კინოდოკუმენტალისტებისათვის დიდი ხნის ოცნების აღსრულება იყო.

სტუდიის დაარსებას თან ახლდა საორგანიზაციო სამუშაოების სასიხარულო და ხმაურიანი დღეები — მსჯელობა და გააზრება ისეთი ცნებებისა, როგორიცაა დოკუმენტური სცენარის თავისებურება, სიტყვის პრობლემა და სხვა მრავალი. შეიქმნა პირობები¹ მხატვრის შემოქმედებით თავისებურებათა გამოსაშვარავებლად, რამაც 9—10 თვის შემდეგ ნაყოფიც გამოიღო. ეკრანზე ერთმანეთის მიყოლებით გამოვიდა „მოგზაურობა ნეპალში“ (სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, ო. დეკანოსიძე), რეპორტაჟი „ნადირობა ჯუნგლებში“ (სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, ო. დეკანოსიძე), ისტორიულ-მომხილველ ფილმი „მტკვრის კვალდაკვალ“ (სცენ. ავტ. ი. ნონეშვილი, რეჟ. ირ. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი), სპორტული ფილმი „ტიან-შანის მწვერვალებისკენ“ (ფილმის ავტორი ბ. კრეპსი), მეცნიერულ-პოპულარული ფილმი „ამბავი ერთი ცდისა“ (სცენ. ავტ. ა. გელოვანი, გ. ჩერკოვიჩი, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. ჟუჟუნაძე, ოპერ. ო. დეკანოსიძე), „საზამთრო იალალებზე“ (სცენ. ავტ. ო. ჭიაურელი, მ. სალუქვაძე, რეჟ. ო. ჭიაურელი, ოპერ. ზ. მაჩაიძე, ა. პოლოსოვი). ერთი წლის მანძილზე ეკრანზე უჩვენეს 33 ფილმი, მაგრამ ფილმთა რაოდენობის ზრდა სტუდიაში იდეალური შემოქმედებითი და ტექნიკური პირობების შექმნას როდი ნიშნავდა. გადასაღები მასალის გეგმები არათანაბრად და ცალმხრივად იყო შედგენილი. გამოვიდა რამდენიმე ერთფეროვანი („ყვავილების გამოფენა“, „ყვავილთა დღესასწაული“) და და-

¹ ეს პირობები არ შეიძლება გავიგოთ როგორც სტუდიის იდეალური მდგომარეობა (მათ კიდევ ბევრი რამ აკლდათ — სცენარები, ტექნიკა, ტრანსპორტი), მაგრამ შეიქმნა მთავარი საფუძველი ნაყოფიერი მუშაობისათვის.

ზალი ხარისხის ფილმები („მეკამეჩობა“, „რაც მოგივა დავითაო“).

გარკვეული ხარვეზების მიუხედავად, დოკუმენტურმა სტუდიამ მიზნად დაისახა შეექმნა სამეცნიერო-პოპულარული, პუბლიცისტური, სპორტული ნარკვევის ხასიათის ფილმები. ყველა ეს ჟანრი წინა წლებში ჩაისახა, მაგრამ მაშინ ამა თუ იმ ფილმის გამოშვება ხშირად შემთხვევითობაზე იყო დამოკიდებული. სტუდიის დაარსებით კი დაიწყო პერსპექტიული ჟანრების გააზრებული, თანმიმდევრობითი გადაღების პროცესი. ამიტომ აღმოჩნდა ეს პერიოდული ილბლიანი და ბედნიერი ქართული დოკუმენტური კინოს განვითარების ისტორიაში.

სტუდიის დაარსებიდან 10 წლის თავზე ქართული დოკუმენტური კინოს შემოქმედებითი ბიოგრაფია ახალი, თვალსაჩინო შედეგებით გამოიღრდა. მრავალ საინტერესო ცხოვრებისეული ფაქტიდან თუ მოვლენიდან დოკუმენტალისტები ცდილობენ შეარჩიონ უფრო ტიპური და დამახასიათებელი. ცხოვრებისეულ იდეას დაუმორჩილონ ფილმის კომპოზიციური წყობა, შემოსონ იგი შესაფერისი კინემატოგრაფიული ფორმით. ერთი სიტყვით, მიმდინარეობდა ხელოვნების განვითარების კანონზომიერი პროცესი, რომლის თანმხლები წინააღმდეგობებიცა და ძიებანიც გამარჯვების სიზარულთა და მარცხის სიმწარითაც აღინიშნებიან.

ქართულ დოკუმენტურ კინოში შედარებით განვითარებულ ჟანრად ნარკვევი გვევლინება. აღნიშნულ ათწლეულში მაყურებელმა იხილა სურათები, რომლებიც გამოირჩევიან ღრმა გააზრებით და მხატვრულად განზოგადებული თემის სახიერი გახსნით. ეს გულისხმობს ფაქტებში იმ ძირითადის და ტიპურის შერჩევასა და სიმაღლის გამოვლენას, რომელიც ხსნის მომხდარი ფაქტის შინაგან ბუნებას, ეხმარება მაყურებელს, არა მარტო შეიცნოს, არამედ ემოციურად განიცადოს ცხოვრებაში მომხდარი ახალი ფაქტი. იმ წლების ნარკვევებში, როგორც მხატვრული კინოუბლიკაციის ჟანრში, აშკარად იგრძნობა ავტორის პიროვნება, მისი შემოქმედებითი ინდივიდუალობა. ინფორმაციულ და ქრონიკალური ხასიათის მრავალრიცხოვან სურათებს შორის გამოირჩევა კინონარკვევები, რომელნიც მრეწველობის სხვადასხვა დარგის შესახებ მოგვითხრობენ: „ფოლადი და ადამიანი“ (სცენ. ავტ. ს. ჟღენტი, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, 1960 წ.), „სეინერები ზღვაში გადიან“ (სცენ. ავტ. ს. ჟღენტი, გ. ნიშნიანიძე, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ო. დეკანოსიძე, 1961 წ.), „სიონის კაშხა-

ლი“ (სცენ. ავტ. ნ. დოლიძე, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ნ. ჭუმბურიძე, ტ. ელიაშვილი, 1962 წ.) და სხვა.

ფილმი „თუჯი“ (სცენ. ავტ. და რეჟ. ო. იოსელიანი, ოპერ. შ. შიოშვილი, 1964 წ.) რუსთავის მეტალურგიული ქარხნის მეფო-ლადეებს მიეძღვნა. ფილმში არ არის არც განსაკუთრებული შემთხვევა, არც სიტყვიერი ინფორმაცია, არც ზერელე რეჟისორული ეფექტები. პირიქით, რეჟისორი მაყურებლის ყურადღების კონცენტრირებას ყოველდღიურ შრომაზე ახდენს. მიუხედავად ამისა, ფილმი განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს.

ფილმი „თუჯი“ საოცრად მთლიანია, სისხლსავსე და მხატვრული სახეებით მდიდარი, ამაში გამოიხატება რეჟისორის დიდი გამარჯვება.

საქმის ღრმა ცოდნითა და სიყვარულით გამოირჩევა ფილმი „კოლხიდა“ (რეჟ. ს. ჩხაიძე, ოპერ. რ. წურჭუძია, 1967 წ.), რომელიც კოლხეთის ჰაბებთან მძიმე ბრძოლას ეხება.

ამ თემას მრავალი ლიტერატურული ნაწარმოები და ფილმი მიეძღვნა. შეუძლებელი განხორციელდა და დღეს ჩვენ ვიცით, თუ როგორ გამოიყვალა და აყვავდა დასავლეთ საქართველოს ეს კუთხე.

წლების მანძილზე ქართველი დოკუმენტალისტების ინტერესის სფეროს წარმოადგენდა ჰაბების ამოშრობის, ციტრუსთა გაშენების, ციებასთან ბრძოლის საკითხი. ამიტომ ახალგაზრდა კინემატოგრაფისტების ინტერესი ამ თემისადმი კანონზომიერი იყო.

მრავალი კინონარკვევი შეიქმნა სოფლის მეურნეობის თემაზე. სამწუხაროდ, უმრავლესობა დიდ ინტერესს არ იწვევს. გამონაკლისს წარმოადგენს ფილმი „ჩემი სოფელი“ (რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ბ. კრეპსი, 1960 წ.), „მწვანე ოქროს ოსტატები“ (რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ი. ბარამიძე, 1963 წ.). „ალვანელი მეცხვარეები“ (რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, 1964 წ.) და სხვა რამდენიმე ფილმი, რომლებშიც შეიძლება მოიძებნოს ეფექტური, კოლორიტული და რამდენიმე ქმედითი კადრის მონტაჟიც, მაგრამ მათ აკლიათ მთავარი, ცხოვრებისეული სიმართლე.

ბედნიერ გამონაკლისად იქცა „თეთრი თორღვაი“, რომელიც თუშ მეცხვარეთა გმირულ შრომით საქმიანობას ეძღვნება (სცენ. ავტ. ვ. სულაკაური, რეჟ. და ოპერ. გ. ჭუბაბრია, 1969 წ.) ფილმი საკავშირო კინემატოგრაფიის სახელმწიფო ინსტიტუტის კურსდამთავრებული ოპერატორის გ. ჭუბაბრიას პირველი ცდაა რეჟისურაში... მან ზამთრის საძოვრებიდან საზაფხულო სადგომამდე მთელი გზა გაიარა. თუმცა ეს ფილმი კონკრეტულ ამბავს მოგვი-

თხრობს, მაგრამ არ შეიძლება იგი რეპორტაჟად ჩაითვალოს. მასში არ არის დიქტორის ტექსტი, ყველაფერი კინოკადრს ევალება. ეკრანზე არ არის არც ერთი საშუალო, მეორეხარისხოვანი ხელი. ყოველ კადრს თავისი დატვირთვა და გარკვეული ადგილი აქვს ფილმის თხრობაში.

გ. კუბაბრია შესანიშნავად ფლობს კადრის კომპოზიციას და გრძნობს ნათელი და მუქი ტონების ურთიერთობას. მთელი ფილმი ერთ გამაშვია შესრულებული. გამოსახვითა და მონტაჟით გადაწყვეტილი აზრობრივი და ემოციური ერთიანობა შრომაზე შეყვარებულ ადამიანთა განზოგადებას იძლევა.

ფილმი „უთოფო მონადირე“ (სცენ. ავტ. ა. მანწყავა, რეჟ. კ. კერესელიძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, 1968 წ.) მოგვითხრობს ჩვენს დროში სრულიად მივიწყებულ შევარდენით ნადირობაზე. ადამიანი იჭერს შევარდენს, წვრთნის მას, ნადირობს მწყერზე. ასეთია ფილმის შინაარსი. რეჟისორმა კ. კერესელიძემ შეძლო ეს კოლორიტული თემა ლირიკულ პრიზმაში დაენახა.

ამ ათწლეულში ეკრანზე ნაჩვენები იყო მრავალ თემაზე გადაღებული კინონარკვევები. რეჟისორთა ინდივიდუალური ხელწერით, კინოხერხების გამომსახველი საშუალებებით, გადასაღები მასალის შერჩევითა და თემის საინტერესო გააზრებით გამოირჩევა 1959—1960 წლებში გადაღებული კინონარკვევები. მაღალნიჭიერი კინოანალიზია თვითნასწავლი მხატვრის შემოქმედებაზე გადაღებული ფილმი „ფიროსმანი“ (სცენ. ავტრ. და რეჟ. გ. შენგელაია, ოპერ. ვ. კრეპსი, 1960 წ.), „ვიოლინოს რაფსოდია“ (სცენ. ავტ. თ. თიკანაძე, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, 1960 წ.) და სხვა.

1958 წლის შემდგომ პერიოდში დოკუმენტური ფილმების რიცხოვნობა ზრდამ განაპირობა აღრე ჩასახული ტენდენციების განვითარება. კერძოდ, განმტკიცდა და განვითარდა პოეტური და სპორტულ-დოკუმენტური ფილმები.

ქანრის განსაზღვრა თავისთავად რამდენადმე პირობითი ცნებაა. ძნელია მკვეთრი საზღვრის გავლება (როგორც ყოველგვარ დიალექტიკურად განსაზღვრული კატეგორიისა) განვითარებადი ფილმების ფორმებს შორის.

ქვეყნის კულტურული წარსული ყოველთვის ისახება ავტორის მხატვრულ მსოფლმხედველობაში, რომელიც სხვა ესთეტიკურ მონაპოვართან ერთად თავის დაღს ასვამს მასალის გამოსახვის ხერხებს, გავლენას ახდენს მხატვრის დამოკიდებულებაზე შერჩეული თემისადმი.

შემოქმედებითი ინდივიდუალობის მქონე ქართველი დოკუმენტალისტების მისწრაფებებმა, შერწყმულმა გარკვეულ ესთეტიურ მისწრაფებებთან, რომანტიკულ-პოეტური მსოფლმხედველობის ყოფით დეტალებთან შეთვისების ცდამ განსაზღვრა თვითმყოფადი და მაღალნიჭიერი პოეტური სურათების შექმნა.

რეჟისორ ო. იოსელიანის ფილმი „საპოვნელა“ (სცენ. ავტ. ი. ხუციშვილი, ოპერ. ვ. შანიძე) 1959 წლის დეკემბერში გამოვიდა ეკრანზე; თ. ნოზაძის „თბილისის ღამე“ (სცენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი) 1962 წელს, ხოლო საკავშირო კინემატოგრაფიის სახელმწიფო ინსტიტუტის კურსდამთავრებულის გ. კანდელაკის „დღეს“ (ოპერ. ლ. ნამგალაშვილი) 1965 წელს. როგორც თემატურად, ისე რეჟისორული ხერხებით და თხრობის მანერით ეს სრულიად განსხვავებული ფილმები ერთმანეთს სინამდვილის პოეტური აღქმით ენათესავებიან.

ო. იოსელიანის ფილმი „საპოვნელა“ (ყვავილის სიმბოლური სახელი სიხარულსა და იმედს რომ ნიშნავს) თხრობაა სილამაზესა და ყვავილთა ზღაპრული სამყაროს შესახებ. ცალკეული აზრობრივი ეპიზოდისათვის ფილმში საოცარი სიზუსტითაა ნაპოვნი გამომსახველობა, ხოლო ეპიზოდის გამაერთიანებელი ფაქტორია მეტაფორული სიმღერა, ან მუსიკალური პიესა (რეჟისორმა თვით შეარჩია მუსიკა ფილმისათვის). ფილმი მოგვითხრობს მხატვარ-მეყვავილე მიხეილ მამულაშვილზე, რომელმაც თავისი საუკუნოვანი ცხოვრება იშვიათ ყვავილთა მოვლასა და გამოყვანას მონადომა. შეუძლებელია ფილმის ყურება ალტაცების გარეშე — ეკრანზე ულამაზესი პოეტური კადრები სცვლიან ერთმანეთს.

თ. ნოზაძის ფილმი „თბილისის ღამე“ პოეტური მოთხრობაა. მასში არ არის ეფექტური მონტაჟური გადაწყვეტები და არც მუსიკა განსაზღვრავს ეპიზოდთა სიუჟეტური წყობის პრინციპს. „თბილისის ღამე“, პირველ რიგში, კინოდაკვირებაა.

დღის დაძაბული რიტმის გამოძახილი კიდევ იგრძნობა თბილისის თეატრების დარბაზებში, კაფეებში, კულტურისა და დასვენების პარკებში. ფანჯრებში თანდათან ქრება სინათლე...

მაყურებელი გათენებამდე ცხოვრობს თბილისის ცხოვრებით: დადის ქალაქის ქუჩებში, ყურს უგდებს ღამის სიჩუმეს. ფილმი ლირიკულია და კეთილგანწყობილი. იგი ისევე აღელვებს მაყურებელს, როგორც ყოველი სრულყოფილი პოეტური მხატვრული სახე.

გ. კანდელაკის ფილმი „დღეს“ კონკრეტული სიუჟეტით განსხვავებულია ო. იოსელიანისა და თ. ნოზაძის ფილმებისაგან, მაგ-

რამ მსგავსია ფილმის ავტორების სინამდვილის პოეტური აღქმის მხრივ.

ფილმი „შრომა და შემოქმედება“ (სცენ. ავტ. ბ. ჩორნი, ოპერ. შ. შიოშვილი, 1963 წ.) რეჟისორმა ზ. კაკაბაძემ ხელოვნების დამსახურებულ მოღვაწეს, რესპუბლიკის დამსახურებულ ინჟინერს, გეოგრაფსა და ენერგეტიკოსს გიორგი სალუქვაძეს უძღვნა.

1966 წელს შეიქმნა ფილმი „ჩვენი მეგობარი კორნელია“ პოლანდიელ პატრიოტ ქალზე კორნელია ბონ-ფერბერგზე, რომელიც კუნძულ ტექსელზე აჯანყებულ ქართულ ბატალიონის მებრძოლებს იფარავდა გამხეცებული ფაშისტებისაგან (სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, შ. შიოშვილი), ხოლო 1967 წელს — რეჟისორ რ. ჭიაურელის ფილმი „ვერიკო ანჯაფარიძე“ (ოპერ. თ. მეგრელიშვილი) საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტზე ვ. ანჯაფარიძეზე.

1953—1958 წლებში იგრძნობა სახიერ-ინფორმაციული ფილმებით ზედმეტად გატაცება და შემდგომ ათწლეულშიც გრძელდება. ასე მაგალითად, 1963 წელს გამოვიდა ეკრანზე „40 წელი შემისრულდა“ (სცენ. ავტ. მ. ქარჩავა, რ. ჭიაურელი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. ვ. შანიძე) და „რუსთაველი და მისი ეპოქა“ (სცენ. ავტ. ა. ბაქრაძე, რ. თვარაძე, თ. ჩხენკელი, მ. სალუქვაძე, რეჟ. გ. ასათიანი, თ. ნოზაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ა. სემიონოვი, გ. ჭუბაბრია), ხოლო 1967 წელს — „ასეთი არის დღეს საქართველო“ (სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, მ. სალუქვაძე; რეჟ. გ. ასათიანი, ზ. კაკაბაძე; ოპერ. შ. შიოშვილი, ა. სემიონოვი, ე. გერმესაშვილი, ა. ვოდოლაჟსკი) და სხვ.

1970 წელს გამოშვებულ 60-მდე დოკუმენტურ, სამეცნიერო-პოპულარულ და სარეკლამო ფილმებში იგრძნობა სიახლენი, როგორც თემატიკის შერჩევის, ასევე გადაღების ტექნიკისა და რეჟისორული გადაწყვეტის მხრივ. საინტერესოა რეჟისორ რამაზ ჭიაურელის ფილმები. მისივე სცენარითაა შექმნილი სამეცნიერო-პოპულარული ფილმი „დემონი“ (ოპერ. თ. მეგრელიშვილი), რომელიც მოგვითხრობს მ. ი. ლერმონტოვის შესანიშნავი პოემა „დემონის“ შექმნის ისტორიაზე, მხატვარ მ. ვრუბელის მიერ მისთვის შესრულებულ ილუსტრაციებსა და ა. რუბინშტეინის ამავე სახელწოდების ოპერის შესახებ. მისივე ფილმში „ყინვა იცავს უჯრედს“ (სცენ. ავტ. ს. ალექსანდრეული, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი) ნაჩვენებია მედიკოსთა და კიბერნეტიკოსთა მუშაობა, რომლებმაც შექმნეს აპარატი ძვლის ტვინის გასაყინად თავისი

ბუნებრივი ფუნქციების შენარჩუნებით. 1970 წელსვე რ. ჭიაურელი იღებს დოკუმენტურ ფილმს „იყალბოს ნათუქვარზე“ (სცენ. ავტ. კ. გოგოძე, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი), რომელშიც ნაჩვენებია XI საუკუნის საქართველოს კულტურის უძველესი კერის — იყალბოს აკადემიის ნანგრევებზე მომუშავე, ჩვენი ქვეყნის ერთ-ერთ საუკეთესო სახალხო უნივერსიტეტის კეთილშობილ საქმიანობისა და იყალბოელთა ახალი ცხოვრების შესახებ. ფილმში „პირველი ხუთწლედის პირმო“ (სცენ. ავტ. და რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი) ვეცნობით ბათუმის ნავთობგადამამუშავებელი ქარხნის მუშაობას.

საინტერესოა რეჟ. ოთარ გურგენიძის ფილმებიც. მათ შორის „ხევსურეთი“ (სცენ. ავტ. გ. ქვანია და ა. სიგუა, ოპერ. ე. გერმესაშვილი), რომელშიც ახლებურადაა დანახული საქართველოს ერთ-ერთი შორეული მაღალმთიანი კუთხე — ხევსურეთი. უძველეს ციხე-სიმაგრის ათასწლოვანი ქვეყნის მცხოვრებლებმა იციან ნამდვილი სიყვარული, შრომა და სტუმრის პატივისცემა. ფილმში ტრადიცია და ჩვეულება, ძველი და ახალი შერწყმულია შრომით რიტმში, უძველესი და ამავე დროს მუდამ ახალგაზრდა ხევსურეთის დღევანდელი ცხოვრების შრომით რიტმში. მოწონებას იმსახურებს ამავე რეჟისორის დოკუმენტური ფილმი „შორეული რეისები“ (სცენ. ავტ. თ. თვალავაძე, ოპერ. ე. გერმესაშვილი), რომელშიც ნაჩვენებია ბათუმისა და ფოთის საზღვაო ნავსადგურებიდან სხვადასხვა ტვირთის დატვირთვა და გადმოტვირთვა ტანკერების — „ნიკოლოზ ბარათაშვილი“, „აბაღციხე“, „გორი“ და სხვა. ქართული სცენის დიდოსტატის — სანდრო ახმეტელის ცხოვრებასა და შემოქმედებას მიეძღვნა ო. გურგენიძის ფილმი „სანდრო ახმეტელი“ (სცენ. ავტ. მ. ყვარელაშვილი და ო. გურგენიძე, ოპერ. ე. გერმესაშვილი).

რეჟ. ზალვა ჩაგუნავამ 1970 წელს შექმნა ორნაწილიანი დოკუმენტური ფილმი „საგანგებო კომისარი“ (სცენ. ავტ. ვ. გიუნაშვილი და ა. სიგუა, ოპერ. ვ. კუჩიანი). ფილმი მიეძღვნა ვ. ი. ლენინის თანამებრძოლის, გამოჩენილი ბოლშევიკის, მძიმე ინდუსტრიის პირველი სახალხო კომისარის, საბჭოთა სახელმწიფოსა და კომუნისტური პარტიის ცნობილი მოღვაწის სერგო ორჯონიკიძის ცხოვრებასა და მოღვაწეობას. ამავე წელსვე შ. ჩაგუნავა ჰქმნის ფილმს „ისინი ყირიმისათვის იბრძოდნენ“ (სცენ. ავტ. ნ. თავართქილაძე და ვ. სიხარულიძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი და ბ. კრეპსი), რომელშიც კარგად აისახა ქართული დივიზიების საგმირო საქმეები, მათი თავგანწირული ბრძოლები ფაშისტების წინააღმდეგ.

ნაჩვენებია ყირიმის ბრძოლის კადრები, ქერჩ-ფეოდოსიის სადესანტო ოპერაცია და თანამემამულეთა გმირობა.

რეჟისორების დიმიტრი აბაშიძისა და ნატალია ჟუჟუნაძის ფერადი სამეცნიერო-პოპულარული ფილმი „კიბერნეტიკა მედიცინაში“ (სცენ. ავტ. ე. ჭაფარიძე, ოპერ. ბ. კრეპსი და ო. მაგაკიანი) კინომოთხრობაა მედიცინაში კიბერნეტიკული მეთოდების გამოყენებაზე.

ბ. ასათიანის შემოქმედება

საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტის გ. ასათიანის შემოქმედება მაღალი პროფესიონალიზმისა და მოქალაქეობრივი პათოსის თავისებურებით ხასიათდება. მის მიერ 1953—1970 წლებში შექმნილი ფილმები ქანრობრივი მრავალფეროვნებით გამოირჩევიან. თავის დროზე ი. ნ. კრამსკოი წერდა: ჟანრი ჩვენთვის, უპირველეს ყოვლისა (იდეალურ შემთხვევაში) — ხასიათია, პიროვნება, რომელიც აუცილებლობის გამო იმ პირობებში იმყოფება, როცა ყველა შინაგანი მხარე ზედაპირზე ამოტივტივდება ხოლმეო. ხოლო გამოსახულების ცხოვრებისეული ჭეშმარიტების შეგრძნება, რომლისკენაც შემოქმედი მიისწრაფვის, მხატვრული ნაწარმოების აღქმის პროცესში ესთეტიკურ ხარისხში გადადის, რომელსაც უდიდესი აღმზრდელობითი გავლენა შეუძლია იქონიოს გულსა და გონებაზე.

გ. ასათიანი საავტორო ქანრში მომუშავე ერთდერთი რეჟისორი როდია. წინა თავებშიც აღინიშნა, რომ ეს ჟანრი საკმაოდ პოპულარულია ქართველ დოკუმენტალისტთა შორის, მაგრამ მოცემული ჟანრის პრობლემები დიდი სისრულითა და სრულყოფით მხოლოდ გ. ასათიანის შემოქმედებაში გამოისახა, რაც უფლებას გვაქლევს ყურადღება შევაჩეროთ მის ფილმებზე.

მხატვრის თვალთ დანახული გარკვეული მოვლენა ან ცხოვრებისეული მხარეები — ჭეშმარიტ სახეებს ბადებენ. ცხოვრება კი მრავალფეროვანია. მრავალფეროვანია სურათებიც, რომელნიც საავტორო ფილმის გაგებას განსაზღვრავენ.

ალეირელ პატრიოტთა ბრძოლა, მოგზაურობა ავსტრალიასა და ნეპალში, საქართველოს ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლის გასტროლები საზღვარგარეთის სხვადასხვა ქვეყნებში, ნადირობა ჭუნგლებში, თანამედროვე ამერიკის კონტრასტები, უძველესი ქვეყნის კულტურა — აი, იმ თემების არასრული სია, რომელთაც

გ. ასათიანმა მიმართა ამ წლებში. იგი როგორც სცენარის ავტორი, რეჟისორი, ოპერატორი თავის ფილმებს იღებდა ალჟირში, ამერიკაში, ინგლისში, ბელგიაში, ბულგარეთში, გერმანიაში, იტალიაში; კანადაში, კუბაში, მაროკოში, მექსიკაში, პოლონეთში, ჩეხოსლოვაკიაში, საფრანგეთსა და სხვა ქვეყნებში.

რაში მდგომარეობს მხოლოდ გ. ასათიანისათვის დამახასიათებელი ინდივიდუალური ნიშნები?

იგი პირველ რიგში მაინც აქტიური კინოჟურნალისტია. რამდენიმე ქვეყანაში ორი-სამი კვირის მანძილზე ყოფნისას იგი ახერხებს შეისწავლოს, გაიაზროს და დაინახოს ამ ქვეყნისათვის ყველაზე მეტად დამახასიათებელი, მთავარი და რთულ სიტუაციაშიც შესანიშნავად გადაიღოს. სამონტაჟო სამუშაოების დაწყებისას გ. ასათიანს ყოველთვის ჰქონდა ის კინომასალა, რომელთა გარკვეული თანმიმდევრობით დაწყობისას, განზოგადებულ იდეას ბაღებს და ზუსტი, კონტრასტული, ამომწურავი ფაქტებითაა დამტკიცებული. მისი ძირითადი შემოქმედებითი მეთოდი იყო ცხოვრებისეული წინააღმდეგობებისა და კანონზომიერებების კვლევა.

„ალჟირის დღიურის“ (სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, ო. დეკანოსიძე, ტექსტი მ. სტურუასი, 1961 წ.) შექმნის შესახებ ორი ამბავი გვინდა გავიხსენოთ. გ. პროჟიკო თავის სადისერტაციო ნაშრომში „გადაღების დოკუმენტური მეთოდი“ წერს: „საინტერესოა ამ ფილმის ისტორია. ალჟირში გამგზავრება წინასწარ არ იყო გათვალისწინებული. ოპერატორები ფილმს მაროკოს შესახებ იღებდნენ, მაგრამ განა ეკრანის ჰეშმარიტ ჟურნალისტებს შეეძლოთ გულგრილნი დარჩენილიყვნენ იმ მოვლენების მიმართ, რომელიც იქვე, გმირულ ალჟირში ხდებოდა? და აი, შემთხვევამ ოპერატორები ალჟირში მიიყვანა“¹.

ეხლა თვით ფილმის ავტორს მოვუსმინოთ: „ბუნებრივია, ვფიქრობდი რა ალჟირში ჩასვლაზე, არ შემძლო წინასწარ არ მევარაუდა მომავალი ფილმის სცენარის ჩანაფიქრი, რომელშიც მთავარი უნდა ყოფილიყო არა თვით ომი... არამედ ხალხის დამოკიდებულება ამ ომისადმი.

ჩანაფიქრის საფუძველზე აიგო სცენარი. მრავალი ეპიზოდის განხორციელება ვერ მოვახერხეთ დროის უქონლობის გამო, ზოგი ეპიზოდი გადაღების პროცესში დაიბადა, მაგრამ სცენარის ძირითადი იდეა და სიუჟეტის წყობა არ შეცვლილა“².

¹ გ. ასათიანის პირადი არქივიდან.

² გ. ასათიანის პირადი არქივიდან.

გ. ასათიანს შეეძლო მცირე დროში შეეგრძნო ცხოვრების მახასიათებელი; ყოფილიყო გმირის გვერდით და დამეგობრებოდა მას... ეცხოვრა მისი ცხოვრებით, დაჟინებით ესწავლა და ამავე დროს გადღეოლო ყოველდღიურად... აღებეჭდა შტრიხები, ნიშნები, ბრძოლა, ყოფა, საზოგადოებრივი მოღვაწეობა.

კინოოპერატორებმა გ. ასათიანმა და ო. დეკანოზიძემ პირდაპირი გადაღების მაღალი კულტურა გვაჩვენეს. ისინი ცდილობდნენ არა მხოლოდ მოვლენების შთამბეჭდავი რეპორტაჟის, არამედ ე. წ. „გრძნობების რეპორტაჟის“ შექმნას, რომელიც უპირველეს ყოვლისა ადამიანთა მდგომარეობასა და გრძნობათა უშუალო გამოხატვას გვიჩვენებს გარკვეულ გარემოში და რომელიც ქვეტში, მიმიკაში და მოძრაობაში ვლინდება.

ფილმი „ალეირის დღიური“ რეპორტაჟულია თავისი სპეციფიკითა და საშუალებებით. რეჟისორი გ. ასათიანი სივრცეს და მოქმედების დროს ცვლის. მაყურებელი თითქოს თვალყურს ადევნებს დიდ ტილოს, რომელზედაც სამხედრო მოქმედებებიცაა, კარავთა ქალაქიც, ლტოლვილთა სვლაც, მიტინგებიცა და დემონსტრაციებიც. ყოველ ეპიზოდს თავისი დასაწყისი, განვითარება, კულმინაცია და დასასრული გააჩნია. იგი ერთიანია და ლოგიკური. სქემატურობა არსად არ შეინიშნება.

„ალეირის დღიური“ თითქმის ორმავე შინაარსს ატარებს. უპირველეს ყოვლისა, ეს სხვადასხვა ხასიათის ინფორმაციაა, რომელიც ალეირელ ადამიანთა კულტურასა და სახალხო-განმათავისუფლებელ ომზე თხრობაში იყრის თავს, და კინოქრონიკის მიუხედავად, ფილმში კადრიდან კადრში იზრდება მღელვარე პუბლიცისტიკა.

არიან მხატვრები, რომელნიც თავის თვითმყოფადობასა და ნიჭს პირველსავე ნაწარმოებში იჩენენ. ამ კატეგორიის დოკუმენტალისტებს მიეკუთვნება გ. ასათიანი. მის შემოქმედებით ბიოგრაფიაში დიდი როლი ითამაშა ოპერატორად მუშაობის წლებმა. სწორედ მაშინ დაგროვდა გამოცდილება, ჩამოყალიბდა სამყაროს ხედვა, გამოიკვეთა ინდივიდუალურობა — მაშინ დაიბადა რეჟისორი გ. ასათიანი — მოაზროვნე და მამიებელი.

გ. ასათიანის რეპორტაჟული ფილმების ყურადღების ობიექტს ქვეშარიტი, მუდმივად ცვალებადი სინამდვილე წარმოადგენს. იგი ცდილობს დაიჭიროს ცხოვრების ტიპური მოვლენები, შეაპირისპიროს, განაზოგადოს, გადამწყვეტ განსაზღვრამდე მიიყვანოს ისინი.

ფილმი „ნაირსართულიანი ამერიკა“ (სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, ი. სუხიშვილი, რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, ტექსტი მ. სტურუასი, 1961 წ.), თითქოს თანამედროვე ამერიკის ცხოვრებიდან გლეჯსო

მნიშვნელოვან, მისთვის დამახასიათებელ ნიშნებს. ისინი უტყუარხი და ზუსტნი არიან. ავტორის პოზიცია და დამოკიდებულება ნაპოვნის მიმართ ამ ეპიზოდთა დაპირისპირებაში გამოიხატა.

ფილმი დინამიკურად და სწრაფად ვითარდება.

კინოკამერა ნიუ-იორკის ვიწრო და ბნელ ქუჩებში მოგზაურობს.

კადრშია ათასობით რეკლამა, აფიშა, მაღაზია, ბარები... და პოლიციისა და სახანძრო მანქანების სირენებით დაყრუებული ასიათასობით ნიუ-იორკელი.

გ. ასათიანი არსად, არც ერთ სიტუაციაში არ იშორებს კინოაპარატს. მისი პრინციპი მხოლოდ მოვლენის უბრალო ფიქსაციაში, დოკუმენტურ თვალყურისდევნებასა და განხორციელებაში კი არა, არამედ მთელი ცხოვრებისეული მოვლენების დაკვირვება-შესწავლაში მდგომარეობს. ფილმის თითოეული ეპიზოდი — პატარა ნოველაა. იგი ახერხებს გადაღების დროს არ დაარღვიოს ადამიანთა ჩვეული განწყობა. თავად მომხდარი ამბების მონაწილე ხდება.

თუ მხატვარი დანახულს ხაზებითა და ფერებით გადმოსცემს. თეატრის რეჟისორი მსახიობის საშუალებით, დოკუმენტალისტი თავის მიზანს სინამდვილის ასახვით აღწევს, არა ფაქტის მშრალი, გულგრილი ფიქსაციით, არამედ ამ ფაქტის წარმოშობის კანონზომიერებათა მიზეზის პოვნით.

დოკუმენტური ფილმის ფასი უაღრესად გამომსახველ, ცხოვრებისეული სახეების ზუსტ შერჩევაში მდგომარეობს. გარკვეული მონტაჟური ფორმით განლაგებული სახეები აბსოლუტურ ცხოვრებისეულ კეშმარიტებას ინარჩუნებენ.

დიდმა როდენმა თავის დღიურში ჩაწერა: — იყავით მართალნი... ეს ბანალურ სიზუსტეს როდი ნიშნავს. ზედმიწევნითი სიზუსტე-მულიაყის სისუსტეა. დაე, ყველა თქვენი საღებავი, ყველა თქვენი ფორმა გრძნობის გამოსახვას ემსახუროს... მხატვარი, რომელიც სინამდვილის ზუსტი გამოსახვით კმაყოფილდება და მონურად აღადგენს თვით უმნიშვნელო დეტალებსაც კი, ნამდვილი ოსტატი ვერასოდეს ვერ გახდება.

ფილმი „მეხუთე კონტინენტის გზები“ (სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, ტექსტი მ. სტურუასი, 1963 წ.) სისხლსავსე და ცოცხალი რეპორტაჟია თანამედროვე ავსტრალიის შესახებ.

ამ ქვეყანაში მცირე დროით ყოფნისას, ისე როგორც ხშირად, ერთმა, თანაშემწეების გარეშე, გ. ასათიანმა შეძლო გადაეღო ოცამდე რეპორტაჟი: „რასულის ფერმა“, „იტალიელი ვიკის ფერმაში“, „ფორდის ქარხანა“, „ბირჟაზე“, „დოლზე“, „თავისუფალი მხატვრების რაიონი სიდნეიში“, „წყლისქვეშა ობსერვატორია“.

„დარვინის პორტში“, „ნადირობა ნიანგებსა და კამეჩებსზე“, „აბორიგენების დღესასწაული“, „ლამის კაბარე სიდნეიში“, „მუშათა დემონსტრაცია მელბურნში“ და ა. შ. თითოეული ისეთ თემებს ეხება, როგორცაა: მესაქონლეობა, სოფლის მეურნეობა, მრეწველობა, პოლიტიკა, ისტორია.

მაგრამ რა ჟანრისაა ეს ნაწარმოები?

ფილმში ცდაა, მოთხრობილ იქნეს ავსტრალიის ყველა ძირითად თავისებურებაზე, ამიტომ სურათი სახიერ-ხედვითი ხასიათისაა. ნაწარმოების აგების ძირითადი ხერხი რეპორტაჟია.

სურათი საინტერესოა თავისი შემეცნებით, ფორმით, რომელშიც არის დიდი ინფორმაციის შემცველი კინოოპერატორის ოსტატობა.

გ. ასათიანის მხატვრული მსოფლმხედველობა და პროფესიული ოსტატობა განსაკუთრებული ბრწყინვალეობით გამოჩნდა ფილმში „მიუნხენი 25 წლის შემდეგ“ (სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, ვ. ილინსკი, რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, 1969 წ.).

ფილმის შექმნის ისტორია ასეთია: 55 წლის მოცეკვავე — საქართველოს სახელმწიფო ხალხური ცეკვის ანსამბლის „ინსპექტორი“ გასტროლებზე გაემგზავრა მიუნხენში. გაემგზავრა კინოაპარატით, ფირითა და შტატივებით შეიარაღებული. „მოცეკვავე ინსპექტორი“ გადაღებით მეტისმეტად გაერთო, ამიტომ მიწვეულ იქნა პოლიციის სამმართველოში. იგი არ უარყოფს იმ ფაქტს, რომ ოდესღაც პროფესიონალი კინემატოგრაფისტი იყო, მაგრამ ამჟამად — უხსნის იგი პოლიციელებს — იღებს მხოლოდ როგორც მოყვარული. ოპერატორს თარჯიმანს მიამაგრებენ და „კონცერტებისაგან“ თავისუფალ დროს გ. ასათიანი გადაღებას იწყებს. მართალია, იგი აპირებდა გადაეღო ფილმი ფედერაციულ გერმანიაზე, მაგრამ მიუნხენში მასალამ თემის ახალი გადაწყვეტა უკარნახა და ანსამბლის სხვა ქალაქებში მოგზაურობის დროს მიუნხენში დარჩა.

გ. ასათიანმა თავისი მოღვაწეობის მანძილზე რამდენიმე ათეული სრულმეტრაჟიანი და მოკლემეტრაჟიანი ფილმი გადაიღო (მხედველობაში რომ არ მივიღოთ მრავალრიცხოვანი ჟურნალები და სიუჟეტები), მაგრამ არასოდეს ასეთ მძიმე პირობებში არ უმუშავია. უცნობი ადამიანები მისი არყოფნის დროს სასტუმროს ნომერში ფირს უფუჭებდნენ, ხელს უშლიდნენ და, ყველაფრის მიუხედავად, ფილმი მაინც დაასრულა.

ფილმში არ არის სიუჟეტი — ამ სიტყვის საერთო გაგებით,

არც კულმინაციური ეპიზოდი, რომლის განლაგების თვალსაზრისით არათანმიმდევრულია.

ფილმი „მიუნხენი 25 წლის შემდეგ“ ფიქრებია ფაშიზმის სისასტიკეზე, წარმოშობის მიზეზებზე და მის განვითარების პროცესებზე.

აქ ასახული ყოველი მტკიცება კინემატოგრაფიულია. სწორედ ამაში მდგომარეობს მისი პუბლიცისტური ჟღერადობა. ფილმში წარმოუდგენელი სიზუსტითა და ეფექტურობითაა ხორცშესხმული დოკუმენტური კინოსათვის დამახასიათებელი ხერხი. მხატვრული სახის ყოველი შემადგენელი ნაწილი პარმონიულია და სისხლსავსე.

თითქოსდა ერთმანეთისაგან დამოუკიდებელი გამოსახულება და დიქტორის ტექსტი ერთმანეთს ავსებენ. ტექსტი არსად არ იძლევა ასახული ფაქტის ილუსტრირებას. ეს არის სპეციფიკური, აქტიურად მოქმედი კინოლიტერატურა.

ფილმი გამომსახველად და ძარღვიანადაა გადაღებული. მსგავსი მასალის გადაღება ბევრს ჩვეულებრივ პირობებშიც კი გაუჭირდებოდა. მონტაჟი სწრაფია, ასოციაციური, ხშირად კი ქარაგმულიც.

აქ რეჟისორი მოვლენების თანმიმდევრობას კი არ იცავს, არამედ სურათში თანდათან განვითარებული აზრის არგუმენტირებას ახდენს.

ფილმი „მიუნხენი 25 წლის შემდეგ“ მოწოდებაა ძალადობის, სისასტიკის, უაზრო ნგრევისა და მკვლელობის წინააღმდეგ ბრძოლისაკენ.

გ. ასათიანის ყველა ფილმი იქნა დემონსტრირებული საბჭოთა მაყურებლის წინაშე, მრავალი მათგანი საზღვარგარეთაც. მისი შემოქმედება დიდ როლს თამაშოვს თანამედროვე ქართული დოკუმენტური კინოს განვითარების საქმეში.

ფილმში „საქართველო: ლეგენდები და სინამდვილე“ (სცენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, რეჟ. გ. ასათიანი, ვ. მიქელაძე, 1970 წ.) ავტორებმა კინემატოგრაფის ენით ნათლად გამოხატეს თავიანთი იდეა. შეძლეს განესაზღვრათ ქართული ხასიათი და ჩამოეყალიბებინათ თავიანთი დამოკიდებულება ასახული თემისადმი. ეს ფილმი, უპირველეს ყოვლისა, პუბლიცისტური ხასიათისაა, და ეს არის მისი ჭეშმარიტი ღირსება.

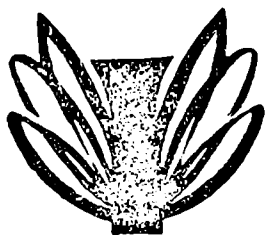
აკადემიკოსმა შალვა ამირანაშვილმა თქვა: „ამ სურათში ნიჰიერად და სიყვარულით არის ნათქვამი მრავალი, ამასთან, ნათქვამია დაუძალებლად, ამომწურავად. მე დიდად მადლობელი ვარ

მისი ავტორებისა. განსაკუთრებით დიდ შეფასებას იმსახურებს ოპერატორთა ნამუშევარი. ყოველი კადრი — ხედური, რეპორტაჟული, პორტრეტები — გამომსახველობითად საინტერესო და ჰარმონიულია.

ყველაზე საინტერესოდ მიმაჩნია ფილმის ხერხი — ხასიათის კვლევა. ეს იძლევა ისტორიის წიაღსა და თანამედროვეობის საქმიანობაში წედომის საშუალებას“.

გ. ასათიანმა კინოაპარატით ხელში 2 მილიონი კილომეტრი გაიარა, მსოფლიოს ხუთივე კონტინენტის შემოვლით 70-ზე მეტ ქვეყანაში გადაიღო რამდენიმე ათეული ათასი მეტრი ფირი, რითაც კინოს ენით მოგვითხრო ნანახი და განცდილი, გვიამბო ჩვენი პლანეტის ადამიანთა საოცარ ცხოვრებაზე, მათ წინააღმდეგობებით აღსავსე ყოფაზე.

გ. ასათიანის წემოქმედება ნათელი მაგალითია ჭეშმარიტი ხელოვანისა, მოქალაქისა, მამულიშვილისა. მისი საუკეთესო ფილმები მუდამ დაამშვენებს ქართულ კინემატოგრაფს.

פירוש

ל
ה
פ
ס
פ
ה

**ქართული დოკუმენტური, სამეცნიერო-
კოვულარული, სარეკლამო ფილმებისა და
კინოკერიოდიკის მიერ მოკოვებული ჯილ-
დოები 1970 წლის ჩათვლით**

კინოსტუდია „ქართული ფილმის“ ქრონიკის სჰტორი

დოკუმენტური ფილმები

უშბა

1946 წ., რეჟისორი ვლადიმერ ვალიშვილი.
დილომი ვენეციის (იტალია) მე-8 საერთაშორისო კინოფესტივალზე, 1947 წ.

ალაზნის ველი

1954 წ., რეჟისორი შალვა ჩაგუნავა.
საპატიო დილომი ვენეციის (იტალია) მე-17 საერთაშორისო კინოფეს-
ტივალზე, 1956 წ.

პამირის მწვერვალზე

1954 წ., რეჟისორები: ოთარ დეკანოზიძე და ბორის კრემსი.
საპატიო დილომი ვენეციის (იტალია) მე-17 საერთაშორისო კინოფესტი-
ვალზე, 1956 წ.

პამირის მწვერვალთა დამაპროზნი

1955 წ., რეჟისორი ჯაქარია გუდავამე.

დიპლომი მონტევიდეოს (ურუგვაი) დოკუმენტური და ექსპერიმენტული ფილმების II საერთაშორისო კინოფესტივალზე, 1956 წ.

სამეცნიერო-პოპულარული ფილმი

საზოგადოებრივი მნიშვნელობის

1970 წ., რეჟისორი შოთა გვაზაძე.

I პრემია ხანძარსაწინააღმდეგო ფილმების I საკავშირო კინოფესტივალზე, 1971 წ.

საქართველოს სამეცნიერო-პოპულარული და დოკუმენტური ფილმების სტუდია

დაუმთავრებელი დღეები

1962 წ., რეჟისორები: ოთარ გურგენიძე და ბორის კრეპსი.

პრემია ამიერკავკასიის რესპუბლიკების, დონის როსტოვისა და ჩრდილო-ეთ ოსეთის კინოდოკუმენტალისტთა თათბირზე, 1963 წ., I პრიზი თბილისში სპორტული ფილმების I რესპუბლიკურ კონკურსზე, 1966 წ.

თბილისის ღამე (თბილისის ჩირაღდნები)

1962 წ., რეჟისორი თენგიზ ნოზაძე.

I პრემია ამიერკავკასიის რესპუბლიკების, დონის როსტოვისა და ჩრდილო-ეთ ოსეთის კინოდოკუმენტალისტთა თათბირზე, 1963 წ.

გზის მშენებლები

1962 წ., რეჟისორი ვახტანგ მიქელაძე.

დიდი პრიზი — „მთერთი თოლია“ მოსკოვის III საერთაშორისო კინოფესტივალზე, 1963 წ.

მეხუთე კონტინენტის გზები

1963 წ., რეჟისორი გიორგი ასათიანი.

მშვიდობის დაცვის საბჭოთა კომიტეტის პრიზი და დიპლომი ლენინგრადის I საკავშირო კინოფესტივალზე, 1964 წ., საპატიო სიგელი ერევანში ამიერკავკასიის რესპუბლიკების დოკუმენტური ფილმების დათვალიერებაზე, 1965 წ.

უკველესი კულტურის ჰუმანა

1963 წ., რეჟისორი გიორგი ასათიანი.

მ. ლომონოსოვის სახელობის პრემია და სამახსოვრო მედალი, 1964 წ.

სიზაბუჟე სიგარამდე

1964 წ., რეჟისორი შალვა ხომერიკი.

დიპლომი ორიგინალურ ქანაში სარეჟისორო ძიებისათვის ერევანში ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების დოკუმენტური ფილმების დათვალიერებაზე, 1965 წ.

უშაბაჟე ძლიერნი

1965 წ., რეჟისორი ბორის კრეპსი.

დიპლომი ერევანში ამიერკავკასიის რესპუბლიკების დოკუმენტური ფილმების დათვალიერებაზე, ამავე ფესტივალზე სიგელი ბორის კრეპსს — საუკეთესო ოპერატორული ნამუშევრისათვის, 1965 წ., ბრინჯაოს მედალი და დიპლომი მოსკოვში სპორტული ფილმების I საკავშირო კინოფესტივალზე, 1966 წ., I პრიზი თბილისში სპორტული ფილმების I რესპუბლიკურ კონკურსზე, 1966 წ.

გამოჯანოლი

1966 წ., რეჟისორი ზაალ კაკაბაძე.

II ხარისხის დიპლომი თბილისში ამიერკავკასიის რესპუბლიკებისა და უკრაინის I კინოფესტივალზე, ამავე ფესტივალზე სპეციალური დიპლომი შალვა შიოშვილს — საუკეთესო ოპერატორული ნამუშევრისათვის, 1967 წ.

ინკაბის ჰუმანაში

1966 წ., რეჟისორი გიორგი ასათიანი.

მთავარი პრიზი — „პრომეთე“ და I ხარისხის დიპლომი — საუკეთესო სრულმეტრაჟიანი დოკუმენტური ფილმისათვის ამიერკავკასიის რესპუბლიკებისა და უკრაინის I კინოფესტივალზე, 1967 წ.

საორბსმენები

1966 წ., რეჟისორი შერგილ შონია.

I პრემია და საქართველოს ფიზიკური კულტურისა და სპორტკომიტეტის პრიზი სპორტული ფილმების რესპუბლიკურ კინოფესტივალზე, 1970 წ.

ეს რეპრია

1967 წ., რეჟისორი ირაკლი ასათიანი.

დიპლომი ირაკლი ასათიანს — საუკეთესო დებიუტისათვის ერევანში ამიერკავკასიის რესპუბლიკებისა და უკრაინის II კინოფესტივალზე, 1968 წ., დიპლომი სპორტული ფილმების II საკავშირო კინოფესტივალზე, 1968 წ., II პრემია და საქართველოს ფიზიკური კულტურისა და სპორტკომიტეტის პრიზი სპორტული ფილმების რესპუბლიკურ კინოფესტივალზე, 1970 წ.

საპარტველოს მელოდიაზი

1967 წ., რეჟისორი ზაალ კაკაბაძე.

მონრეალის პრიზი „ექსპო-67“ მონრეალის მსოფლიო გამოფენაზე, 1967 წ.,

ინგლისური ჩანახატები

1967 წ., რეჟისორი გიორგი ასათიანი.

I პრემია და საქართველოს ფიზიკური კულტურისა და სპორტკომიტეტის პრიზი სპორტული ფილმების რესპუბლიკურ კინოფესტივალზე, 1970 წ.

მეოთხე საიუბილეო

1967 წ., რეჟისორი თენგიზ ნოზაძე.

II პრემია და საქართველოს ფიზიკური კულტურისა და სპორტკომიტეტის პრიზი სპორტული ფილმების რესპუბლიკურ კინოფესტივალზე, 1970 წ.,

ეკვატორს იქით, ოპანანტა ზორის

1968 წ., რეჟისორი გიორგი ასათიანი.

სპეციალური პრიზი და დიპლომი საუკეთესო სრულმეტრაჟიანი დოკუმენტური ფილმისათვის ერევანში ამიერკავკასიის რესპუბლიკებისა და უკრაინის დოკუმენტური, სამეცნიერო-პოპულარული და სატელევიზიო ფილმების ზონალურ კინოფესტივალზე; ამავე ფესტივალზე სომხეთის ეურნალისტთა კავშირის პრიზი საუკეთესო საავტორო ფილმისათვის, 1969 წ.

კლდის ვეფხვი

1968 წ., რეჟისორი ოთარ გურგენიძე.

III პრემია — ბრინჯაოს მედალი და დიპლომი თბილისში სპორტული ფილმების II საკავშირო კინოფესტივალზე, 1968 წ., სამხატვრო კომბინატ „უკრაინის“ პრიზი ერევანში ამიერკავკასიის რესპუბლიკებისა და უკრაინის დოკუმენტური, სამეცნიერო-პოპულარული და სატელევიზიო ფილმების ზონალურ კინოფესტივალზე, 1969 წ., II პრემია და საქართველოს ფიზიკური კულტურისა და სპორტკომიტეტის პრიზი სპორტული ფილმების რესპუბლიკურ კინოფესტივალზე, 1970 წ.

სპორტსმენები

1968 წ., რეჟისორი ოთარ გურგენიძე.

დიპლომი თბილისში სპორტული ფილმების II საკავშირო კინოფესტივალზე, 1968 წ.

უთოფო მონაღირა

1968 წ., რეჟისორი კოტე კერესელიძე.

სპეციალური დიპლომი ერევანში ამიერკავკასიის რესპუბლიკებისა და უკრაინის დოკუმენტური, სამეცნიერო-პოპულარული და სატელევიზიო ფილმების ზონალურ კინოფესტივალზე, 1969 წ., II პრემია და საქართველოს ფიზიკური კულტურისა და სპორტკომიტეტის პრიზი სპორტული ფილმების რესპუბლიკურ კინოფესტივალზე, 1970 წ.

თეთრი თორღვაი

1969 წ., რეჟისორი გია ჭუბაბრია.

სპეციალური დიპლომი საუკეთესო რეჟისურისათვის ერევანში ამიერკავკასიის რესპუბლიკებისა და უკრაინის დოკუმენტური, სამეცნიერო-პოპულარული და სატელევიზიო ფილმების ზონალურ კინოფესტივალზე, 1969 წ.

პრიზი და II პრემია მინსკის IV საკავშირო კინოფესტივალზე, 1970 წ., საპატიო დიპლომი ობერპაუზენის (გფრ) მოკლემეტრაჟიანი ფილმების მე-16 საერთაშორისო კინოფესტივალზე, 1970 წ.

უზგული

1969 წ., რეჟისორი გია ჭუბაბრია.

ალპინიზმის ფედერაციის სპეციალური პრიზი და დიპლომი ფოტოკინო კონკურსში მონაწილეობისათვის, 1970 წ.

პარკეთილის საგაოთა მუხრანოვა

1969 წ., რეჟისორი ირაკლი კანდელაკი.

დიპლომი დონის როსტოვში სასოფლო-სამეურნეო ფილმების II საკავშირო კინოფესტივალზე, 1970 წ.

გადი სოფლისა

1970 წ., რეჟისორი ვარლამ ალავეძე.

დიპლომი დონის როსტოვში სასოფლო-სამეურნეო ფილმების II საკავშირო დათვალიერებაზე, 1970 წ.

მართლაც საჩვენებელი („ბიჭნიკუმის ერთი დღე“)

1970 წ., რეჟისორი ჟანი შიჭაძე.

დიპლომი დონის როსტოვში სასოფლო-სამეურნეო ფილმების II საკავშირო კინოფესტივალზე, 1970 წ.

სამეცნიერო-პოპულარული ფილმები

ამჟამი პირთი ცდისა

1959 წ., რეჟისორები: დიმიტრი აბაშიძე და ნატალია ვუჟუნაძე.

III ხარისხის დიპლომი მინსკის საკავშირო კინოფესტივალზე, 1960 წ., საპატიო დიპლომი ვარშავაში (პოლონეთი) სამეცნიერო კინოს საერთაშორისო ასოციაციის მე-14 კონკურსზე, სამეცნიერო-პოპულარული ფილმების V საერთაშორისო კინოფესტივალზე, 1962 წ.

ქართული ფუტკარი

1962 წ., რეჟისორი ირაკლი კანდელაკი.

ფესტივალის დიდი პრიზი — „ბრძოლის ფუტკარი“ და I ხარისხის დიპლომი მაღალი მხატვრულობისა და სამეცნიერო ღირსებებისათვის პრალაში (ჩეხოსლოვაკია) მეფუტკრეობის თემისადმი მიძღვნილი ფილმების საერთაშორისო კინოფესტივალზე, 1963 წ.

გარეჯის მღვინეები

1965 წ., რეჟისორი ოთარ ჭიაურელი.

დიპლომი მოსკოვში არქიტექტურული ფილმების I საკავშირო დათვალიერებაზე, 1969 წ.

დაბრუნება გვირგვინის სამშაროში

1965 წ., რეჟისორები: დიმიტრი აბაშიძე და ნატალია ვუჟუნაძე.

II პრემია საუკეთესო სამეცნიერო-პოპულარული ფილმისათვის კიევის II საკავშირო კინოფესტივალზე, ამავე ფესტივალზე პრემია შალვა შიოშვილის — ურთულეს გადაღებათა შესრულებისათვის, 1966 წ.

352 საათი ანაჟოფიის უფსკრულში

1965 წ., რეჟისორი ვახტანგ მიქელაძე.

ბრინჯაოს მედალი და დიპლომი მოსკოვში სპორტული ფილმების I საკავშირო კინოფესტივალზე, 1965 წ.

კოლხიდა

1967 წ., რეჟისორი სოსო ჩხაიძე.

დიპლომი საუკეთესო სამეცნიერო-პოპულარული ფილმისათვის ერევანში ამიერკავკასიის რესპუბლიკებისა და უკრაინის II კინოფესტივალზე, ამავე ფესტივალზე დიპლომი ოპერატორ რომან წურჭუმიას, 1968 წ.

აკადემიკოსი ნიკოლოზ მუსხელიშვილი

1968 წ., რეჟისორი შერგილ შონია.

I პრემია და I ხარისხის დიპლომი ერევანში ამიერკავკასიის რესპუბლიკებისა და უკრაინის დოკუმენტური, სამეცნიერო-პოპულარული და სატელევიზიო ფილმების ზონალურ კინოფესტივალზე, ამავე ფესტივალზე დიპლომი ნელი დოლიძეს — საუკეთესო სცენარისათვის, 1969 წ.

ქართული კოსტიუმი

1968 წ., რეჟისორი ვახტანგ გაგუა.

სპატიო დიპლომი ტოკიოში (იაპონია) ეთნოგრაფთა მსოფლიო კონგრესზე, 1968 წ.

ქართული ცეკვები

1968 წ., რეჟისორი ვახტანგ მიქელაძე.

დიპლომი საუკეთესო რეჟისურისათვის ერევანში ამიერკავკასიის რესპუბლიკებისა და უკრაინის დოკუმენტური, სამეცნიერო-პოპულარული და სატელევიზიო ფილმების ზონალურ კინოფესტივალზე, 1969 წ.

გულიდან გულამდე

1970 წ., რეჟისორი ჭემალ ჰიკინაძე.

ოქროს მედალი ვარნის (ბულგარეთი) IV საერთაშორისო კინოფესტივალზე, 1971 წ.

სარეკლამო ფილმები

აკაკასიური ხალიჩა

1968 წ., რეჟისორი დავით ადამია.

დიპლომი ლონდონში ხალიჩების საერთაშორისო გამოფენაზე „კარპეს — 69“ („ხალიჩები — 69“), 1969 წ.

უველელური ჩაისთვის

1969 წ., რეჟისორი დავით ადამია.

დიპლომი მოსკოვში სარეკლამო ფილმების II საკავშირო კინოფესტივალზე, 1970 წ.

საოჯახო კინოთეატრი

1970 წ., რეჟისორი დავით ადამია.

დიპლომი კიშინიოვში სარეკლამო ფილმების III საკავშირო კინოფესტივალზე, 1971 წ.

კლასიკისი ვერხელი სამზარეულოსთვის

1970 წ., რეჟისორი დავით აღაშია.

დილოში კიშინიოვში სარეკლამო ფილმების III საკავშირო კინოფესტივალზე, 1971 წ.

კინოპერიოდება

საბოთა სპარტელო

1958 წ., № 11, რეჟისორი ოთარ კიაურელი.

II პრემია და დილოში კიევის II საკავშირო კინოფესტივალზე, 1959 წ.

საბოთა სპარტელო

1969 წ., № 6, მონტაჟი შალვა შიოშვილის.

პრიზი და II პრემია მინსკის IV საკავშირო კინოფესტივალზე, 1970 წ.

შემოკლებათა სია

სცენ. ავტ. — სცენარის ავტორი
რეჟ. — რეჟისორი
ოპერ. — ოპერატორი
მხატვ. — მხატვარი
კომპ. — კომპოზიტორი
მთ. ოპერ. — მთავარი ოპერატორი
დამდგ. რეჟ. — დამდგმელი რეჟისორი
ხმის ოპერ. — ხმის ოპერატორი
რეჟ. ასისტ. — რეჟისორის ასისტენტი
რეჟ. თან. — რეჟისორის თანაშემწე
რეღ. — რედაქტორი
სურ. დირ. — სურათის დირექტორი
მუსიკ. გამფ. — მუსიკალური გამფორმებელი
ხმის გამფ. — ხმის გამფორმებელი
ნ. — ნაწილი
მ. — მეტრი
ფერ. — ფერადი
შ/თ — შავ-თეთრი
ფ/ე — ფართო ეკრანი
კონსულტ. — კონსულტანტი
ხამცნ.-პოპულ. — სამეცნიერო-პოპულარული
დოკ. — დოკუმენტური
მემონტ. — მემონტაჟი

**ქართული დოკუმენტური და სამეცნიერო-პოპულარული
ფილმების ფილმოგრაფია**

საქართველოს „სახინგმრეწვის“ ქრონიკის სექტორი

1928 წ.

მათი სამეფო

დოკ., 5 ნ., 1250 მ., მუნჯი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. მ. კალატოზიშვილი, ნ. ლოღობერიძე, ოპერ. მ. კალატოზიშვილი, მხატვ. დ. კაკაბაძე.

1929 წ.

საქართველოს ხედეგი

დოკ., 2 ნ., 560 მ., მუნჯი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. დოლენკო, ოპერ. ვ. პოზნანო.

მელორეობა

დოკ., კულტურფილმი, 2 ნ., 570 მ., მუნჯი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. შველიძე, ოპერ. შ. აფაქიძე.

მიწისხალის გარღვევა (გუდანის ველი)

დოკ., 1 ნ., 260 მ., მუნჯი, შ/თ.

რეჟ. ს. დოლიძე, ოპერ. ა. დიდშელოვი.

გაამლინარე საბავთები

დოკ., 1 ნ., 230 მ., მუნჯი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ს. დოლიძე.

საქართველოს წყალთა მეურნეობა

დოკ., 7 ნ., 1820 მ., მუნჯი, შ/თ.
„სახკინმრეწვის“ ოპერ. ჯგუფის გადაღება.

ნატახტარის წყალსადენი

დოკ., 1 ნ., 309 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეჟ. ვ. მიტროფანოვი, ოპერ. ო. მაგაკიანი.

ოჭტომგარის მე-18 წელი

დოკ., 5. ნ., 1052 მ., მუნჯი, შ/თ.
მონტაჟის რეჟ. ს. დოლიძე.

ღღე უარაჩაიში

დოკ., 2 ნ., 500 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეჟ. ს. დოლიძე, ოპერ. ა. პოლიკევიჩი.

მიწის ქახილი

დოკ., 4 ნ., 884 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. ს. დოლიძე, ოპერ. შ. გეგელაშვილი, ლიბრეტოს ავტ.
შ. ჩაგუნავა, მონტაჟი ნ. იულინის.

სიღოსი

დოკ., საინსტრუქციო, 3 ნ., 800 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ს. სულაკაური, რეჟ. დ. აბაშიძე, ოპერ. დ. ბარათაშვილი.

მალარიბა

მხატ.-დოკ., კულტურფილმი, 5 ნ., 1760 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. გ. მღივანი, რეჟ. ლ. პუში, ოპერ. ს. ზაბოზლაძე, კონსულტ.
ს. კანდელაკი, მულტიპლიკაცია ს. ფედორჩენკოსი, რეჟ. თან. დ. აბაშიძე, ად-
მინისტრატორი დ. ჯაფარიძე.

1930 წ.

მეცხოველეობა

დოკ., კულტურფილმი, 2 ნ., 650 წ., მუნჯი, შ/თ.
რეჟ. გ. გომართილი, ოპერ. ფ. გეგელე.

**სასოფლო-სამეურნეო გამოფენა მოსავლიანობისა და
კოლექტივიზაციის დღეს ჯუბილუში**

დოკ., 1 ნ., 147 მ., მუნჯი, შ/თ.
„სახკინმრეწვის“ ოპერ. ჭკუფის გადაღება.

გორჯოში (სერიიდან „საქართველოს კურორტები“, I გამოშვება)

დოკ., 2 ნ., 400 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეჟ. ე. სუპატაშვილი, ოპერ. ფ. გეგელე.

აბასთუმანი (სერიიდან „საქართველოს კურორტები“, II გამოშვება)

დოკ. შ/თ., 2 ნ., 500 მ., მუსიკა შ/თ.
რეჟ. ე. სუპატაშვილი, ოპერ. ფ. გეგელე.

საქართველოს მთიან-კლიმატური კურორტები (სერიიდან „საქართველოს
კურორტები“, III გამოშვება)

დოკ., 2 ნ., 400 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეჟ. ე. სუპატაშვილი, ოპერ. ფ. გეგელე.

წაღბავო-ახტალა (სერიიდან „საქართველოს კურორტები“, IV გამო-
შვება)

დოკ., 2 ნ., 350 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეჟ. ე. სუპატაშვილი, ოპერ. ფ. გეგელე.

საქართველოს კურორტები

დოკ., 6 ნ., 1850 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეჟ. ე. სუპატაშვილი, ოპერ. ფ. გეგელე, კონსულტ. დ. ჭავჭავაძე.

საგომთა ცვილონი

დოკ., 3 ნ., 940 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. ს. დოლიძე.

აპარისტანი

დოკ., 3 ნ., 692 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ი. შიოშვილი, ოპერ. ი. გრიგორიანი, რეჟ. ასისტ. გ. გუ-
ნია, ოპერ. თან. ა. თუშურაშვილი, აღმინისტრატორი ვ. კარსანიძე.

საქართველოს ხელები

დოკ., 2 ნ., 570 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. ე. სუპატაშვილი, ოპერ. ვ. პოზნანი.

ოსეთის სამხედრო გზა

დოკ., 2 ნ., 470 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. ნ. ლოლობერიძე, ოპერ. შ. აფაქიძე.

საერთოელთაო სწავლება

დოკ., კინოპლაკატი, 1 ნ., 213 მ., მუნჯი, შ/თ.
ავტ.-ოპერ. დ. ბარათაშვილი.

საკოლმეურნეო მშენებლობა საქართველოში

დოკ., 4 ნ., 1305 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. ვ. შველიძე, ოპერ. შ. აფაქიძე, მონტაჟი ე. დოლენკოსი, რეე. თან.
ა. ჭალიაშვილი, აღმინისტრატორი ლ. ჭიჭინაძე.

აფხაზეთის ტყეები

დოკ., 3 ნ., 720 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. ვ. შველიძე, ოპერ. პ. დუმბაძე.

საქართველოს მემკვიდრეობა

დოკ., 2 ნ., 400 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. ვ. შველიძე, ოპერ. შ. აფაქიძე.

საშემოდგომო ლაშქრობა

დოკ., 1 ნ., 350 მ., მუნჯი, შ/თ.
„სახკინმრეწვის“ კომპაეშირულ ოპერ. ჭგუფის გადაღება.

აფხაზეთი

დოკ., 1 ნ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. გ. შლივანი, დ. რონდელი, რეე. დ. რონდელი, ოპერ. ვ. კირეხ-ლიძე.

მეფრინველეობა

დოკ., 1 ნ., 350 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. ვ. შველიძე, ოპერ. პ. დუმბაძე.

აფსნაგის ჰვეპანა (აფხაზეთი)

დოკ., 3 ნ., 813 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. გ. მაქაროვი, ოპერ. ა. რუდოი.

თბილისის მუდის ფაბრიკა

დოკ., 2 ნ., 600 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. გაჩავა, ოპერ. შ. აფაქიძე.

ტუპარჩელი

დოკ., 1 ნ., 270 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. ლ. ვარლამოვი, ოპერ. ნ. ნაგორნი.

მუხრანის გარღვევა

აგიტპროფილში, 2 ნ., 600 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. გ. მდივანი, რეე. ხ. ფალავანდიშვილი, ოპერ. ს. ზაბოზლაძე.

მასვილიდან სეპარატორამდე

დოკ., 6 ნ., 1277 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ლ. პუში, შ. ხუციაძე, რეე. ლ. პუში, ოპერ. ფ. გეგელე.

ჯანმრთელი და ცოცხალი გამწვავი ქალისათვის

დოკ., 1 ნ., 280 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. ნოდია, ოპერ. ვ. კილოსანიძე.

1917 წელი

დოკ., 6 ნ., 1500 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ., ავტ. და რეე. ნ. იუდინი, რეე. ასისტ. გ. ბაკლანოვი.

ვისი გრალია?

აგიტფილში, 4 ნ., 1200 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. პ. შორსკოი, რეე. ხ. ფედორჩენკო, ოპერ. დ. ბარათაშვილი, რეე. თან. გ. კერესელიძე, ადმინისტრატორი ვ. მაჭარაძე.

ბუბა

მხატ.-დოკ., კულტურფილში, 5 ნ., 1450 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. ნ. ლოლობერიძე, ოპერ. ს. ზაბოზლაძე, მხატვ. დ. კაკაბაძე.

გარეულ ღორებზე ნადირობა

დოკ., 1 ნ., 350 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. ე. სუპატაშვილი, ოპერ. ა. პოლიკეიჩი.

რასაც დასთეს, იმას მოიგები

საინსტრუქციო, 2 ნ., 700 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. კ. მიქაბერიძე, ოპერ. ნ. აღდგომელაშვილი.

წავთობი

დოკ., 3 ნ., 762 მ., მუნჯი, შ/თ.
მონტაჟის რეე. ა. ტაროსიანი.

რამი (ხელოვნური აბრეშუმი)

სამეცნ.-პოპულ., 3 ნ., 795 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. გ. გომართელი, ოპერ. ფ. გეგელე.

სივინდი

საინსტრუქციო, 1 ნ., 200 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. კ. მიქაბერიძე, ოპერ. ა. დალეცო.

ჯიმ შვანთა (მარილი სვანეთს)

მხატ.-დოკ., 5 ნ., 1500 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ს. ტრეტიაკოვი, რეე. მ. კალატოზიშვილი, ოპერ. მ. კალატოზი-
შვილი, შ. გეგელაშვილი, რეე. ასისტ. ს. ფალავანდიშვილი, მხატვ. დ. კაკაბაძე.

1981 წ.

აომაზა შირაპზე (ახალი სოფელი)

დოკ., 6 ნ., 1700 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეე. შ. ზუსკივაძე, ოპერ. ნ. აღდგომელაშვილი.

როგორ შევინარჩუნოთ ქალა და ენერგია ლაშქრობის დროს

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 916 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. ვ. შიტროფანოვი, ოპერ. პ. დუმბაძე.

ღიაღი შეპარება

დოკ., 1 ნ., 180 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეე. რ. შირვისი, ოპერ. ი. გრიგორიანი, ფ. გეგელიძე.

სამთო ლაშქრობა

დოკ., 4 ნ., 916 მ., მუნიცი, შ/თ.

ავტ.-ოპერ. ფ. გეგელე, კონსულტ. პ. ვასილიევი.

სოსიალიზტური შრომისათვის

დოკ., 3 ნ., 1173 მ., მუნიცი, შ/თ.

სცენ. ავტ. პ. ვარონოვი, ვ. გოლოვაჩიევი, ი. ლედეცოვი, ლ. ლიზკოვა, რეჟ. დ. ბარათაშვილი, ოპერ. ნ. აღდგომელაშვილი.

ჯომოვინოვანი

კულტურფილმი, 2 ნ., 502 მ., მუნიცი, შ/თ.

რეჟ. ვ. შველიძე, ოპერ. პ. დუმბაძე.

წითელდროშოვანი არმიის მანევრები

დოკ., 4 ნ., 1119 მ., მუნიცი, შ/თ.

„სახკინმრეწვის“ ოპერ. ჭგუფის გადაღება, ხელმძღვანელი ოპერ. ა. დილმელოვი, სამხედრო კონსულტ. პ. ბარბარინსკი.

პირველი დახმარების აღმოჩენა დაპირღებვისათვის შინაურ პირობებში

სანიტარულ-განმანათლებლური, 2 ნ., 577 მ., მუნიცი, შ/თ.

რეჟ. გ. გომართელი, ოპერ. ა. დილმელოვი, კონსულტ. ა. გერტმანი.

კოოპაპეზირი

აგიტფილმი, 2 ნ., მუნიცი, შ/თ.

რეჟ. ს. დოლიძე, ოპერ. რ. ლაპინსკი.

ივერია (საბჭოთა საქართველოს 10 წელი)

დოკ., 5 ნ., 1500 მ., მუნიცი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ნ. ლოლობერიძე, ოპერ. ა. პოლიკევიჩი, მ. აფაქიძე.

ფიჭულტყრა სოლასი (დილის 10 წუთი)

აგიტფილმი, 3 ნ., 1050 მ., მუნიცი, შ/თ.

რეჟ. ა. ჭალიაშვილი ოპერ. ვ. პოზნანი.

გადარბენა „ღერბი“

დოკ. 6 ნ., 1900 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. ცაგარელი.

გუმბარაზაბის მკვებაპი

აგიტპროფილში, 3 ნ., 1071, მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ს. სულაკაური, ა. ივანოვი, რეჟ. შ. ბერიშვილი, ოპერ. ა. დილმე-ლოვი.

ფოლადის გზა

აგიტფილში, 2 ნ., 000 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ა. პერელმანი, რეჟ. გ. ლომიძე, ოპერ. შ. გეგელაშვილი.

მანდარინი

აგიტფილში, 2 ნ., 600 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ა. პერელმანი, რეჟ. ვ. შიტროფანოვი, ოპერ. დ. ბარათაშვილი.

მარგანეცი (შავი ქვა)

სამეცნ.-პოპულ., 4 ნ., 900 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეჟ. დ. კიკაბიძე, ოპერ. ი. ავდიშვილი.

საჰაერო ნავსადგური

დოკ., 1 ნ., მუნჯი, შ/თ.
რეჟ. ვ. შიტროფანოვი, ოპერ. ვ. პოლიკარპოვი.

გარეუბნის მუშრნეობა

დოკ., 1 ნ., 300 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეჟ. ნოდია.

1932 წ.

ქიმიური ომი

დოკ. 6 ნ., 1935 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. დ. აბაშიძე, ოპერ. ა. რუდოი, კონსულტ. ა. გერტმანი.

ფშავეთი

სამეცნ.-პოპულ., 5 ნ., 1432 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. ს. დოლიძე, ოპერ. ი. ავდიშვი.

ფრუნაველთა განაპი

დოკ., 1 ნ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. დ. აბაშიძე, ოპერ. ა. რუდოი.

მეორე შესაქრები

მხატ.-დოკ., 5 ნ., 1472 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ა. პერელმანი, დ. რონდელი, რეჟ. დ. რონდელი, ოპერ. ვ. გო-
რესელიძე, ტექნ. რეჟ. კ. გოგოძე.

ამხანაგი ტალმანი

დოკ., 1 ნ., 220 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. ს. დოლიძე, ოპერ. რ. ლაპინსკი:

ჯანმრთელობის სადარაჯოჯი

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 250 მ., მუნჯი, შ/თ.
რეჟ. ა. დანელიანი.

საქართველოს მატარიალური კულტურის ძეგლები

სამეცნ.-პოპულ., 3 ნ., მუნჯი, შ/თ.
რეჟ. დ. კიკაბიძე, ოპერ. ა. დიღმელოვი, მხატვ. დ. კაკაბაძე, კონსულტ.
შ. ამირანაშვილი.

საუბრეგომოთ თეზაოზი

საინტერუქციო, 2 ნ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. პ. დუმბაძე, ოპერ. ნ. ნაგორნი.

მცხუნვარე სამხრეთი (საქართველოს ფლორა)

დოკ., 6 ნ., 1736 მ., მუნჯი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ზუსკივაძე, ოპერ. ვ. პოლიკარპოვი.

აბრეშუმი

სამეცნ.-პოპულ., 5 ნ., 1535 მ., მუნჯი, შ/თ.

სენ. ავტ. გ. შლივანი, რეჟ. გ. გომართელი, ოპერ. მ. ორლოვი, ფ. გიგო-
ლი.

პართველი ებრაელები

დოკ., 1 ნ., მუნჯი, შ/თ.

რეჟ. გ. გომართელი, ოპერ. ნ. აღდგომელაშვილი.

შატოშვილის ნაბიჯები

დოკ., 1 ნ., 207 მ., მუნჯი, შ/თ.

რეჟ. ვ. შიტროფანოვი, ოპერ. დ. ბარათაშვილი.

1933 წ.

ანდუხიტი

დოკ., 2 ნ., 475 მ., მუნჯი, შ/თ.

რეჟ. დ. კიკაბიძე, ოპერ. შ. გაგელაშვილი.

მელვინეოზა

სამეცნ.-პოპულ., 6 ნ., 1035 მ., მუნჯი, შ/თ.

რეჟ. ერისთავი, ოპერ. ნ. აღდგომელაშვილი.

მესამონღეოზა

დოკ., 2 ნ., 515 მ., მუნჯი, შ/თ.

რეჟ. გ. გომართელი, ოპერ. ფ. გაგელე.

ხის მჭრელი იარაღების ატლასი (საქრისი ხელსაწყოები)

საინსტრუქციო, 5 ნ., 1610 მ., მუნჯი, შ/თ.

სენ. ავტ. და რეჟ. ს. ფალავანდიშვილი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, რეჟ.-
პრაქტიკოსი ვ. მარგიანი, აღმინისტრატორი ვ. კუჭუნი, კონსულტ. ვ. ავალი-
ანი.

კინიგზის ელექტროფიკაცია

სამეცნ.-პოპულ., 10 ნ., მუწი, შ/თ.

რეჟ. ვ. შველიძე, ოპერ. ფ. გეგელე.

მოვსოთ ციება

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., მუწი, შ/თ.

სტენ. ავტ. და რეჟ. დ. აბაშიძე, ოპერ. ო. მაგაკიანო.

ღიფტარია

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 310 მ., მუწი, შ/თ.

სტენ. ავტ. და რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. გ. პუმპიანსკი, კონსულტ. ე. გო-
ბრიჩიძე, აღმინისტრატორი ვ. შალამბერიძე.

ტაიგული

დოკ., 1 ნ., 230 მ., მუწი, შ/თ.

რეჟ. ვ. მიტროფანოვი, ოპერ. ი. გრიგორიანი.

მოზარდ მავაუბაელთა ჯარტული თეატრის 5 წლისთავი

მხატ.-დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“.

1 ნ., 347, მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟის რეჟ. ვ. დოლენკო, რეჟ. ა. თაყაიშვილი. ოპერ. ა. პოლიკევიძე,
ხმის ოპერ. დ. ლომიძე.

1984 წ.

გზიფმწენი

დოკ., 1 ნ., 218 მ., მუწი, შ/თ.

რეჟ. ვ. მიტროფანოვი, ოპერ. ვ. კილოსანიძე.

პირველი შესვენება

დოკ., 2 ნ., მუწი, შ/თ.

რეჟ. ნ. ხანიშვილი, ოპერ. ვ. პოზნანი.

კოლმეურნის ჰიგინა

დოკ., 2 ნ., მუწი, შ/თ.

სტენ. ავტ. და რეჟ. ვ. შველიძე, ოპერ. გ. პუმპიანსკი, მხატვ. შ. მამალაძე.

ჩიონი

დოკ., 1 ნ., 200 მ., ხმოვანი, შ/თ.

ავტ.-ოპერ. ო. მაგაკიანი, კომპ. შ. აშაიფარაშვილი.

ქანთალოს სახელმწიფო

დოკ., 1 ნ., მუნჯი, შ/თ.

რეჟ. მ. რიფი, ოპერ. მ. ნარიშკინი.

ოლიმპიკი

დოკ., 3 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ხოშტარი, ოპერ. ა. პოლიკევიჩი, ო. მაგაკიანი, ნ. ნაგორნი, ხმის ოპერ.

მ. გრიგორიანი.

1985 წ.

მუხრანის ტიფი

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 560 მ., მუნჯი, შ/თ.

რეჟ. ე. გაბრიელი, ოპერ. ბ. ბურაველიშვილი, რეჟ. ასისტ. კ. გრძელიშვილი, კონსულტ. ვ. უდუნტი, ე. გაბრიელი.

წითელი

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 310 მ., მუნჯი, შ/თ.

რეჟ. ა. გაბუნია, კ. გრძელიშვილი, ოპერ. ო. მაგაკიანი.

დიდი კოშკის ხსოვნა (აკაკი წერეთელი)

დოკ., 1 ნ., 243 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. მიტროფანოვი, ოპერ. ნ. ლისიცი.

სტახანოველთა და კრივონოსელთა შეპყრობა

დოკ., 1 ნ., 210 მ., მუნჯი, შ/თ.

ავტ.-ოპერ. ნ. ნაგორნი.

თოვლისა და კოშკების ძეგლები (სენი)

დოკ. 1 ნ., 263 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეკ. ე. გაბრიელი, ოპერ. ვ. დოლენკო, დ. კაკაბაძე, კომპ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ი. გრიგორიანი, დ. ლომიძე.

კავკასიონის ქაღალდი (იერიში ყაზბეგზე)

დოკ. 1 ნ., 338 მ., მუნჯი, შ/თ.

რეკ. ვ. შიტროფანოვი, ოპერ. ა. აჩიბეგაშვილი.

თბილისი

დოკ. 1 ნ., 300 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეკ. ვ. როკი, ვ. შიტროფანოვი, ოპერ. შ. აფაქიძე, ო. მაგაციანი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, ხმის გამტ. ვ. დოლენკო, კომპ. შ. აზმაიფარაშვილი.

განახლებული მიწა

სამეცნ.-პოეტ., 3 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. პ. კანდელაკი, დ. აბაშიძე, რეკ. დ. აბაშიძე, ოპერ. ო. მაგაციანი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, მუსიკ. გამტ. ე. გაბრიელი, მონტაჟი ვ. დოლენკო.

აირვინალი

სასწავლო-საინსტრუქციო, 3 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ე. სუპატაშვილი, შ. მარტაშვილი, რეკ. შ. მარტაშვილი.

რეზინის მრეწველობა

დოკ. 2 ნ., მუნჯი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეკ. გ. გომართელი, ოპერ. ფ. გეგელიძე.

წალკის გზა

დოკ. 1 ნ., 189 მ., მუნჯი, შ/თ.

ავტ.-ოპერ. ვ. კილოსანიძე.

1938 წ.

წითელ არმიადი გაწვევა (წვევამდელები)

დოკ. 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეკ. გ. გომართელი, ოპერ. ნ. ლისიციანი.

ცივილის პარაზიტის განვითარება

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 3 ნ., მუწი. შ/თ.

სცენ. ავტ. პ. კანდელაკი, რეჟ. დ. აბაშიძე, ოპერ. ო. მაგაკიანი.

ძუძუმწოვარა ბავშვის მოვლა

სამეცნ.-პოპულ., 3 ნ., 700 მ., მუწი, შ/თ.,

რეჟ. გ. გომართელი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, მხატვ. შ. მამალაძე, რეჟ. თან.

ვ. ჯანკვეტაძე.

ჩაი

დოკ., 2 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. ცაგარელი, კ. შიქაბერიძე, რეჟ. კ. შიქაბერიძე, ოპერ. ვ. კერესელიძე, ვ. პოლიკარპოვი.

სალამოს თბილისი

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. შიტროფანოვი, ოპერ. ნ. ნაგორნი.

საზღვრულ სამოვრებაზე (იალალებზე)

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი.

მეგრძოლთა ოლიმპიადა თბილისში

დოკ., 3 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. დანელიანი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ი. რიშკოვი.

ბავშვების დასვენება კობულეთში

დოკ., 1 ნ., 200 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. რეჟ. და ოპერ. ი. რიშკოვი.

ხუნაბი

დაკვეთილი, კულტურფილმი, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., ი. გაბრიჩიძე, რეჟ. შ. მარტაშვილი.

ბედნიერი ცხოვრება

მხატვ.-დოკ., 6 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. შიტროფანოვი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ო. მაგაკიანი, ა. ხეშიონოვი.

მოსწავლის ჰიგენა

კულტურფილმი, 3 ნ., მუნი, შ/თ.

რეჟ. ე. გაბრიელი, ოპერ. ა. რულოი, ო. მაგაიანი.

ვოროშილოვი საპარტველოში

დოკ. 1 ნ., 250 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. აფაქიძე, ოპერ. შ. აფაქიძე, ო. მაგაიანი, ბ. კრეპსი, ნ. ნაგორნი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, მუსიკ. გამფ. შ. აშმაიფარაშვილი, ხმის გამფ. ვ. დოლენკო.

ერთი დღე ბათუმში

დოკ., 2 ნ., 360 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. როყი, ოპერ. შ. აფაქიძე, კომპ. შ. აშმაიფარაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, მუსიკ. გამფ. ვ. დოლენკო.

დოქტორია

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 341 მ., მუნი, შ/თ.

რეჟ. ე. გაბრიელი, ოპერ. ბ. ბურაველიოვი, რეჟ. ასისტ. კ. გრძელიშვილი, კონსულტ. ვ. ულენტი, ე. გაბრიელიძე.

საპარტველოს მინერალური წყლები

დოკ., 3 ნ., 520 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. შატროვი, ოპერ. ო. მაგაიანი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, მუსიკ. გამფ. ვ. დოლენკო, კონსულტ. მ. ტყეშელაძე, ს. ჩიხელიძე.

ცაცხლოვანი კოლხეთი

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. აჩიბეგაშვილი, კომპ. შ. აშმაიფარაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. კოტოვი, ხმის გამფ. ვ. დოლენკო.

გამარჯვებათა 16 წელი (სამხრეთ ოსეთის 15 წლისთავი)

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერაძე, ოპერ. ო. მაგაიანი, ა. აჩიბეგაშვილი, კომპ. შ. აშმაიფარაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. კოტოვი, ხმის გამფ. ვ. დოლენკო.

გამარჯვებათა ზეიმი (აპარის 15 წლისთავი)

დოკ., 1 ნ., 280 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ო. მაგაიანი, ა. ხეშიონოვი, ბ. კრეპსი, მუსიკ. გამტ. შ. ახმაიფარაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. კოტოვი, ხმის გამტ. ვ. დოლენკო.

დაპოტა აუხაზეთის 15 წელი (სახელგამი 15 წელი)

დოკ., 1 ნ., მუნჯი, შ/თ.

რეჟ. და ოპერ. ნ. ნაგორნი.

საპოტა სპარტელო 15 წელი

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სასცენარო გეგმა გ. მდიუნის, დამდგ. რეჟ. და ბრიგადის ხელმძღვანელი მ. კალატოზიშვილი, რეჟ. ს. დოლიძე, ა. დანელიანი, ა. ქალიაშვილი, ვ. შიტროფანოვი, მთ. ოპერ. შ. აფაქიძე, ოპერ. ა. პოლიკევიჩი, ბ. ბურაელიოვი, ო. მაგაიანი, ბ. კრეპსი, მუსიკ. გამტ. ვ. გოკიელი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, ჭეუფის დირ. აბესაძე.

1 მაისი თბილისში

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ხმის გამტ. ა. არუთინოვი.

პარტახტიანი ტიფი

დაკეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 460, მ., მუნჯი, შ/თ.

რეჟ. დ. აბაშიძე, ოპერ. ო. მაგაიანი.

საპარო თავდაცვის სწავლება

საინსტრუქციო, 1 ნ., 192 მ., მუნჯი, შ/თ

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ო. მაგაიანი.

1937 წ.

პასაჟი თბილისში

დოკ., 1 ნ., 170 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. დანელიანი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ა. ხეშიონოვი, ბ. კრეპსი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე.

დიდი თბოვარის 20 წელი

დოკ., 2 ნ., 355 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ვ. მიქაბერიძე.

ილია ჰავთავაძე

დოკ., 2 ნ., 380 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. დ. კანდელაკი, კომპ. შ. აზმაიფარაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი.

ორდენოსანი საპარტეზელოს 1 მაისი

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ფ. ვისოცკი, ი. რიშკოვი, ა. აჭიბეგაშვილი, ნ. ნაგორნი, შ. აფაქიძე, ნ. ლისიციანი, ო. მაგაკიანი, გ. პუმპიანსკი, მუსიკ. გამფ. შ. აზმაიფარაშვილი, ხმის ოპერ. ე. მასი.

ნორჩი მუსიკოსები

დოკ., მუსიკალური ნარკვევი, 1 ნ., 344 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. დანელიანი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი.

ხერხეულიან ცხოველთა ინდივიდუალური ქცევა

საშეცნ.-პოპულ., 5 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სასცენარო გეგმა აკად. ი. ბერიტაშვილისა, რეჟ. დ. აბაშიძე, ოპერ. ო. მაგაკიანი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი.

ქაღალდის გამოფენა

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

ავტ.-ოპერ. ი. რიშკოვი.

შალვა დადიანი

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. მ. ნარიშკინი.

თეთნულდი (სეანები თეთნულდზე)

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

ავტ.-ოპერ. ნ. ლისიციანი.

150000-სატვის (თბილისის აეროკლუბი)

დოკ., 1 ნ., 269 მ., ხმოვანი, შ/თ.

ავტ.-ოპერ. ო. მაგაკიანი, მუსიკ. გამფ. შ. აზმაიფარაშვილი, ხმის ოპერ.
ვ. დოლიძე, ხმის გამფ. ვ. დოლენკო.

ალკაზარი

დოკ., 1 ნ., 184 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. დანელიანი, ოპერ. ნ. ლისიციანი.

თბილისის კინოსტუდიის პროდიუკის სექტორი

1938 წ.

გზა ურომისაქან

დოკ., 2 ნ., 590 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. რეჟ. და ოპერ. მ. ნარიშკინიშვილი, კომპ. შ. აზმაიფარაშვილი,
ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, მუსიკ. გამფ. ვ. დოლენკო.

უმაღლესი საბავოს არჩევნები

დოკ., 2 ნ., 580 მ., ხმოვანი, შ/თ.

თბილისის კინოსტუდიის ოპერ. ჯგუფი.

ახალგაზრდა სტალინელი

დოკ., 2 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ა. აჭიბეგაშვილი, ო. მაგაკიანი.

სტალინური კონსტიტუციის დროებით

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. გ. უსეინაშვილი, ნ. ნაგორნი, ა. სემონოვი,
ნ. ლისიციანი.

ბედნიერი საქართველოს სიძღვრები და ცეკვები

დოკ., 4 ნ., 1210 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ა. დანელიანი.

საქართველოს 1938 წლის ოლიმპიადა

დოკ., 7 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

ავტ.-რეჟ. გ. უსეინაშვილი.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს I სესია

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ალაფიძე, რეჟ. გ. უსეინაშვილი.

შახმატება ამომრჩეველებთან

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. შამულაშვილი, რეჟ. ნ. ნაგორნი.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს არჩევნები თბილისის

ლენინის რაიონის საარჩევნო ოლქში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. შამულაშვილი, რეჟ. ვ. შიკაბერიძე, ნ. ნაგორნი.

აპარის ასსრ უმაღლესი საბჭოს I სესია

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ალაფიძე, რეჟ. გ. უსეინაშვილი, კომპ. შ. თაქთაქიშვილი, მუხიკ. ვამე. შ. აწმეიფარაშვილი, ხმის რეჟ. დ. ლომიძე.

აფხაზეთის ასსრ უმაღლესი საბჭოს I სესია

დოკ., 1 ნ., 200 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, რეჟ. ა. სემიონოვი, ხმის რეჟ. დ. ლომიძე.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს არჩევნები

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. შამულაშვილი, ა. დანელიანი, რეჟ. ა. აჭიბეგაშვილი, გ. უსეინაშვილი, ფ. ვისოცკი, ა. სემიონოვი, შ. ნარიშკინიშვილი.

შახვედრა დეპუტატ ა. ხორავასთან

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ..

რეჟ. ა. დანელიანი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, ვ. მიქაბერიძე, მ. ნა-
რიშანიშვილი.

დეპუტატი ნ. მუსხელიშვილი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოპლაკატი, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ნ. ნაგორნი.

დეპუტატი ი. ჯავახიშვილი

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., 294 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ნ. ნაგორნი.

აუხაჯეთში

დოკ., 2 ნ., 627 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. რ. ლა-
პინსკი, მუსიკ. გამფ. ვ. ვაჟრა.

გორჯოში

დოკ., 1 ნ., 310 მ., ხმოვანი, შ/თ.

ავტ.-ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი.

დიადი თარიღი

დოკ., 1 ნ., 170 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ნ. ლიხიციანი, ა. სემიონოვი, მუ-
სიკ. გამფ. შ. აწმადარაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე.

ოქტომბრის XXI წლისთავის ჯიში თბილისში

დოკ., 1 ნ., 250 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი.

ჯიშარაი-ჰოხ

დოკ., 1 ნ., 258 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ლ. არწუშანოვი, კომპ. რ. გაბიჩვაძე, ხმის ოპერ.
რ. ლაპინსკი.

ჩვენი ახალგაზრდობა

დოკ., 1 ნ., 261 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არჯუმანოვი, რეჟ. ასისტ. რ. ამირეჯიბი, ოპერ. ასისტ. შ. შიოშვილი, ხმის გამფ. ვ. დოღენჯო, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე.

საბავშვო ღამეები (ბაკურიანი)

დოკ., 1 ნ., 280 მ., ხმოვანი, შ/თ.

ავტ. ოპერ. ნ. ლისიციანი, ოპერ. ასისტ. ა. პოდხოვოვი, ხმის ოპერ. ე. მახა. ხმის გამფ. ა. არუთინოვი.

თელავის რაიონული ოლიმპიადა

დოკ., 1 ნ., 220 მ., ხმოვანი, შ/თ.

ავტ.-ოპერ. ლ. არჯუმანოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერჯაშვილი, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე.

საბავშვო ინტელიგენციის წინასწარჩვენო საუბიგო სსფომა თბილისში

დოკ., 1 ნ., 243 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ნ. ლისიციანი, ნ. ნაგორნი, ხმის ოპერ. ე. მახა.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბავშვო არჩევნები და I სენია

დოკ., სპეცგამოშვება, 4 ნ., 885 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. შ. აფაქიძე, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, ვ. მიქაბერიძე, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბავშვო არჩევნები

დოკ., სპეცგამოშვება, 8 ნ., 1710 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ა. დანელიანი, ოპერ. ა. აქიბეგაშვილი, ვ. მიქაბერიძე, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, ლ. არჯუმანოვი, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე.

შოთა რუსთაველი

დოკ., 5 ნ., 1314 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ბ. ბურაველიოვი, ფ. ვისოცკი, ბ. კრეპსი, ნ. ლისიციანი, ო. მაგაკიანი, ვ. მიქაბერიძე, ნ. ნაგორნი, კომპ. შ. აზ-მაიფარაშვილი, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, ე. მახი, რეჟ. ასისტ. რ. ამირეჯიბი, ხმის ოპერ. ასისტ. ვ. ვაჟრა.

წითელარმიალთა გე-4 საოლქო ოლიმპიადა

დოქ., 3 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

ოპერ. გ. უსეინაშვილი.

სიმხნევის პარადი

დოქ., 1 ნ., მუნჯი, შ/თ.

რეჟ. ვ. შიტროფანოვი, ოპერ. ლ. არწუშანოვი, ნ. ნაგორნი.

1 მაისი თბილისში

დოქ., 1 ნ., 261 მ., ხმოვანი, შ/თ.

ოპერ. ნ. ლიხიჩინი, ფ. ვისოცკი.

1989 წ.

ალექსი სტახანოვი საპარტველოში

დოქ., 1 ნ., 261 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. ლ. არწუშანოვი, მუსიკ. გამფ. ლ. სოლნტევა, ხმის ოპერ. ო. გეგეჭკორი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა.

გაპურიანი

დოქ., 1 ნ., 275 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ა. ხემიონოვი, ხმის ოპერ. ო. გეგეჭკორი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი, კონსულტ. ვ. მესხიშვილი.

დიდი მატომბარის XIXI წლისთავი

დოქ., 1 ნ., 292 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ლ. არწუშანოვი, ფ. ვისოცკი, ბ. კრეპსი, მ. ნარიშკინიშვილი, ნ. ნაგორნი, ი. რიშკოვი, ა. ხემიონოვი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი.

დიადი აღრიცხვა

დოქ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., 250 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სტენ. ავტ. ა. საშოსნა, რეჟ. ი. კანდელაკი, შ. მარტაშვილი, ოპერ. ბ. კრეპსი, ხმის ოპერ. ე. შახო.

მევენახეობა და მეღვინეობა

დოკ., 1 ნ., მუნჭი, შ/თ.

რეე. შ. მარტაშვილი, ა. შატროვი.

საპარტველოს კურორტები

დოკ., 1 ნ., 320 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. შ. მარტაშვილი, ა. შატროვი, ოპერ. ბ. კრეპსი, ფ. გეგელი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა.

სამშობლოს დასაცავად

დოკ., 1 ნ., 255 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. ო. გეგეჰკორი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა.

ახალი სპანეთი

დოკ., 1 ნ., 320 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ვ. ალაფიძე, ოპერ. ა. პოლიკევიჩი, დ. კანდელაკი, კომპ. შ. აზმაიფარაშვილი, ა. ბალანჩივაძე, გ. კილაძე, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, ე. მასი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი.

მართული ჩაი

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 560 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. დ. აბაშიძე, ოპერ. ო. მაგაკიანი, ა. რუდოი, კომპ. შ. აზმაიფარაშვილი, მუსიკ. გამფ. ვ. დოლენკო, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, კონსულტ. შ. გოგეშვილი, მ. ნაშჩენკო.

ცემცხლის ხაზზე

დოკ., 1 ნ., 120 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, შ. აფაქიძე, ლ. არზუმანოვი, ა. ხეშიონოვი, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი.

სტალინური კონსტიტუციის მზის ძეგლი

დოკ., 1 ნ., 240 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ვ. ვალიშვილი, გ. გუნია, ვ. შიტროფანოვი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე.

წითელარმიალთა მმ-ს საოლქო ოლიგარქია (წითელარმიალთა ესტრადა)

დოკ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, რეჟ. ასისტ. ვ. ვაჟრა.

გელადის სამშობლო

დოკ., 1 ნ., 340 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. ნ. ნაგორნი, მუსიკ. გამფ. შ. აჭიბეგაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, ხმის გამფ. ვ. დოლიძე.

სახლი გორში

დოკ., 1 ნ., 219 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. კ. გრძელიშვილი, ოპერ. ნ. ნაგორნი.

ისტორიულ ადგილები

დოკ., 1 ნ., 310 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ვ. შიტროფანოვი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ლ. არზუმანოვი, ბ. კრეზი, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. მ. გიგეჭკორი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა.

1 მაისი თბილისში

დოკ., 1 ნ., 170 მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟის რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, ვ. შიქაბერიძე, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი.

გადნიერთა პარადი (საქართველოს ფიჭულტურელთა პარადი)

დოკ., 1 ნ., 300 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. გუნია, ვ. შიტროფანოვი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ფ. ვისოცკი, ვ. შიქაბერიძე, ნ. ნაგორნი, მ. ნარბიანიშვილი, ა. პოლიკევიჩი, ი. რიშკოვი, ა. სემიონოვი, გ. უსენინაშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი.

საგომთა ჩაი

სამეცნ.-პოპულ., 13 ნ., 2350 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. დ. აბაშიძე, ოპერ. ა. რუდოი, მ. შაგაიანი, ხმის ოპერ.

რ. ლაბინსკი, ხმის გამფ. ვ. დოლენკო, რეჟ. ასისტ. ვ. ჭანკვეტაძე, კ. გრძელი-
შვილი, კონსულტ. შ. გოგეშვილი, შ. გიგიბერია, მ. ნამჩენკო, ადმინისტრატო-
რები: ვ. კიკინაძე, ი. იგნატიევი, სურ. დირ. გ. ბოგატელოვი.

გელნიერი პავშვობა

დოკ., 1 ნ., 320 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ნ. ნაგორნი.

თბილისი

დოკ., 2 ნ., 610 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. გ. სვანელი, ი. კანდელაკი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონო-
ვი, ლ. არზუმანოვი, მუსიკ. გამფ. ლ. სოლნცევი, ხმის ოპერ. ე. მასი, ხმის გამფ.
ა. არუთინოვი, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე, ოპერ. ასისტ. ა. პოლოსოვი.

ლენინის ორდენოსანი რუსთაველის სახელობის თეატრი

დოკ., 1 ნ., 332 მ., ხმოვანი, შ/თ.

წააღბავო

დოკ., 2 ნ., 480 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ა. დანელიანი, ოპერ. ო. მაგაკიანი.

ზრომის ორგანიზაცია ჩაის კრების დროს

სამეც.-პოპულ. 4 ნ., 1125 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. კ. გრძელიშვილი, ოპერ. ა. რუდოი, რეჟ. ასისტ. ვ. ჭანკვეტაძე, კონ-
სულტ. შ. გოგეშვილი, მ. ნამჩენკო.

ხრამკასხენი

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., 150 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ვ. მიქაბერიძე, ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. ე. მა-
სი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი.

ზოოპარკი

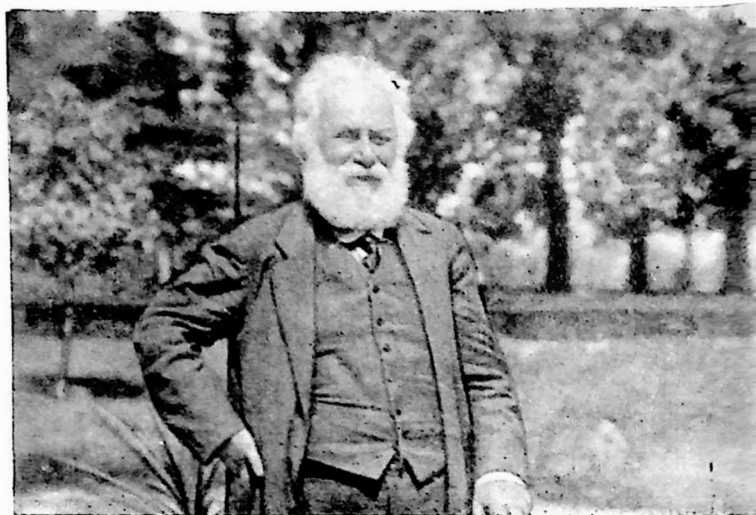
დოკ., 2 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ვ. ჭანკვეტაძე, ოპერ. ვ. კერესელიძე.

დოკუმენტური ფილმის „უშბას“ დიპლომი მიღებული 1947 წელს ვენეციის მე-8 საერთაშორისო კინოფესტივალზე.

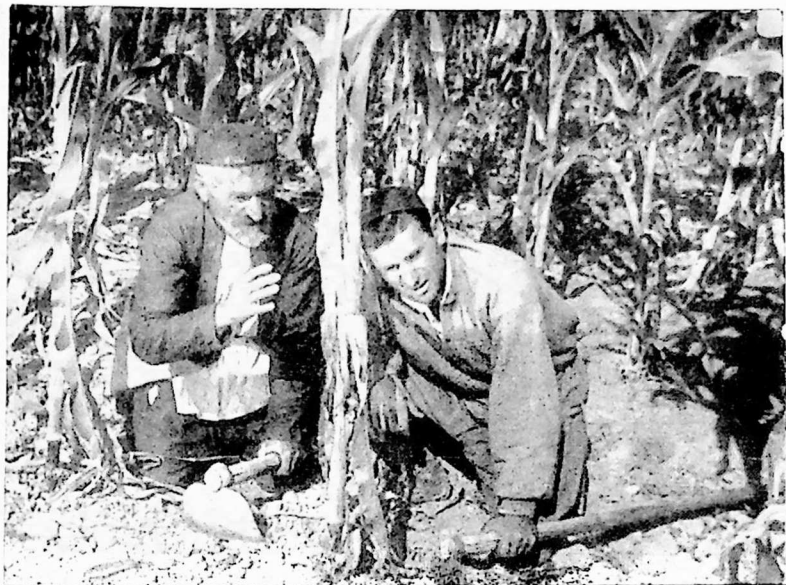
დოკუმენტური ფილმის „ალაზნის ველის“ საპატიო დიპლომი მიღებული 1956 წელს ვენეციის მე-17 საერთაშორისო კინოფესტივალზე.

კარლო ფილმთან „საქართველოს მოგზაურობა“ გადაღებისას 1912 წელს (1912)

კარლო ფილმიდან „ოქტომბრის მე-12 წელი“ (1929)

კადრი ფილმიდან „მიწის ძახილი“ (1929)

კადრი ფილმიდან „ჯიმ შვანთე“ (1930)

კადრი ფილმიდან „ბუბა“ (1930)

კადრი ფილმიდან „მანვილიდან სეპარატო-
რამდე“ (1930)

კადრი ფილმიდან „პოემა შირაქზე“ (1931)

კადრი ფილმიდან „ოლიმპიადა“ (1934)

კადრი ფილმიდან „ბასკები თბილისში“ (1937)

კადრი ფილმიდან „შოთა რუსთაველი“ (1938)

კადრი ფილმიდან „ამიერკავკასიის ხალხთა
ფიცი“ (1942) — კონსტანტინე გამსახურ-
დია

კადრი ფილმიდან „ბრძოლა კავკასიისათვის“
(1944)

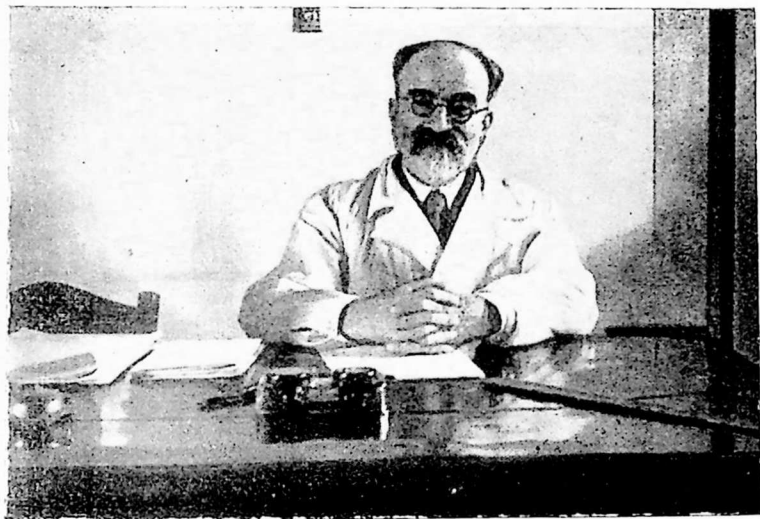
კადრი ფილმიდან „მტკიცე მეგობრობა“
(1944) — მარჯვნივ ზის მისი აკო ორაგველიძე

კადრი ფილმიდან „გამარჯვებით დაბრუნება“ (1945)

კადრი ფილმიდან „უ შ ბ ა“ (1946)

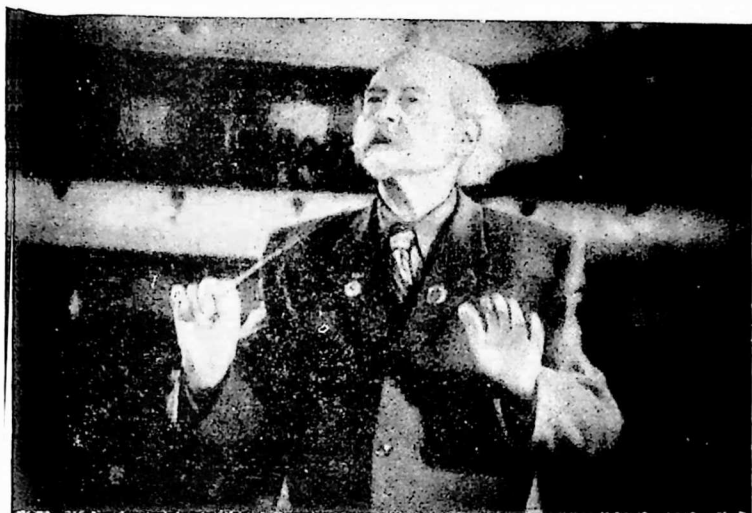
კადრი ფილმიდან „ინსტიტუტის მნიშვნელობა ცხოველთა ინდივიდუალურ ქცევაში“ (1947) — ივანე ბერიტაშვილი.

კადრი ფილმიდან „60 წელი ქართულ სცენაზე“ (1947). მარცხნიდან სხედან: ეთერ შორდანი, ელისაბედ ჩერქეზიშვილი, ედიშერ მალალაშვილი, ნიკო გოცირიძე; დგანან: ავუღი დადიანი, ვახტანგ ფიცხალავა, სალომე ყანჩელი, ეთერ გელოვანი, ირინე მალალაშვილი და ლეილა აბაშიძე.

კადრი ფილმიდან „ნატო ვაჩნაძე“ (1949). მარცხნიდან: გიორგი ლეონიძე, ნატო ვაჩნაძე და ლეო ქიაჩელი.

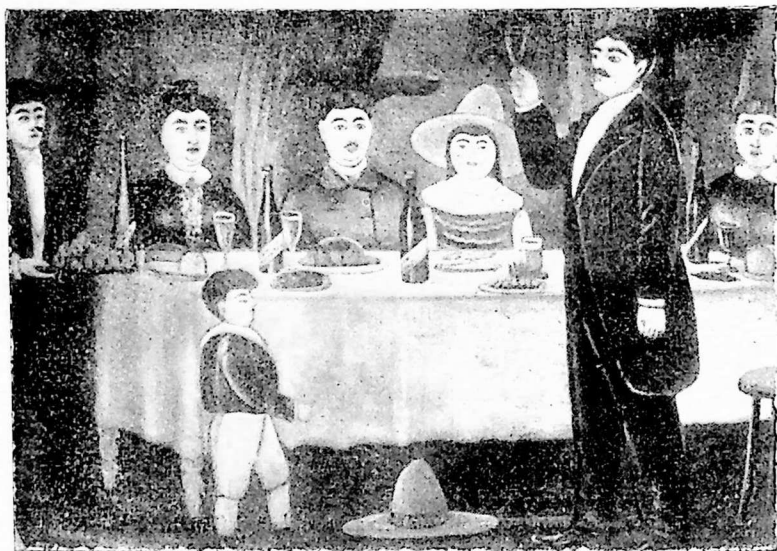
კადრი ფილმიდან „დimitრი არაყიშვილი“
(1952)

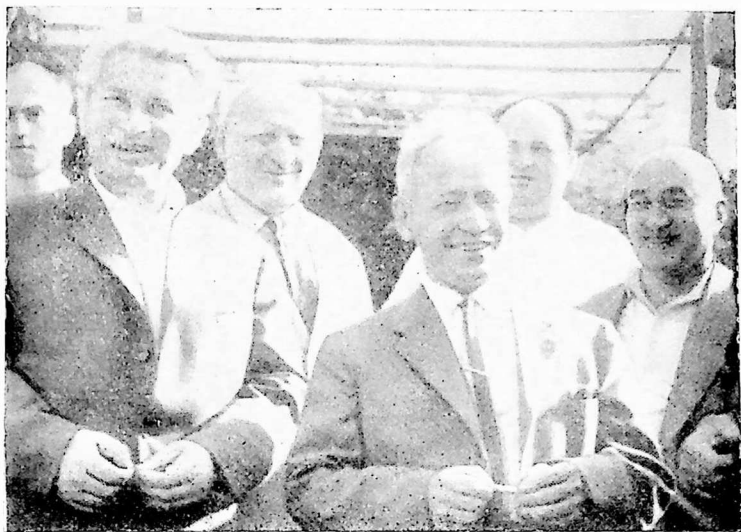
კადრი ფილმიდან „ილია ჭავჭავაძე“ (1957).
ილია ჭავჭავაძე ვერის ბაღში 1898 წელს, ქართველ
ინტელიგენტთა შორის.

კლარი ფილმიდან „ამბავი ერთი ცდისა“ (1959)

კლარი ფილმიდან „ფირფშანი“ (1960)

კადრი ფილმიდან „შოლოხოვი საქართველოში“ (1961) მარცხნიდან: გიორგი ჯიბლაძე, ბესო ულენტი, მიხეილ შოლოხოვი, შოთა ძიძიგური და სერგი ქილაია.

კადრი ფილმიდან „უძველესი კულტურის ქვეყანა“ (1963)

კალრი ფილმიდან „თ უ ჯ ი“ (1964)

კალრი ფილმიდან „მხატვარი და სივრცე“ (1967). მარცხნიდან: ელენე ახვლედიანი, ტატანა კაკაბაძე, ლადო გუდიაშვილი და დავით კაკაბაძე.

კადრი ფილმიდან „კლდის ვეფხე“ (1968)

კადრი ფილმიდან „აკადემიკოსი მუსხელიშვილი“ (1968)

კადრი ფილმიდან „თეთრი თორღვაი“ (1969)

კადრი ფილმიდან „ქსენია ბასტაძის ჩაი“ (1969)

პაპარის სანაპიროებზე

დოქ. 1 ნ., 300 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სტენ. პეტ. და რეკ. შ. მარტაშვილი. ოპერ. ვ. კერესელიძე, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი.

დაუპიწაარი ღღე

დოქ. 1 ნ., 275 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სტენ. პეტ. და რეკ. შ. მარტაშვილი. თბილისის კინოსტუდიის ქრონიკის სექტორი. ოპერ. ჯგუფის გადაღება, ხმის ოპერ. ე. მასი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი.

ოპერამარის XXIII

დოქ. 1 ნ., 273 მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟის რეკ. შ. მარტაშვილი, ა. შატროვი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ფ. ვი-სოცკი. ნ. ნაგორნი, მ. ნარიშკინიშვილი, ვ. მიქაბერიძე, მუსიკ. გამფ. ა. არუთინოვი.

სარბო ორჯონიძის ხსოვნას

დოქ. 1 ნ., 260 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სტენ. პეტ. და რეკ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუშანოვი, ბ. კრესი, ო. მა-გაიანი, მუსიკ. გამფ. შ. აშმაიფარაშვილი. ხმის ოპერ. ო. გეგეჭკორი, რეკ. ასისტ. ვ. ვაჟრა.

1 მაისი თბილისში

დოქ. 1 ნ., 250 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეკ. ვ. ვალიშვილი, თბილისის კინოსტუდიის ოპერ. ჯგუფის გადაღება, მუ-სიკ. გამფ. ა. არუთინოვი.

ახალი ცირკის თაღმევზ

დოქ. სპეცგამოშვება, 1 ნ., 250 მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟი ნ. ნაგორნის, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ნ. ნაგორნი, ხმის ოპერ. ე. მასი, მუსიკ. გამფ. ა. არუთინოვი, ლ. სოლნცევა, ოპერ. ასისტ. ო. დეკანო-სიძე, ა. ფილიპაშვილი.

გაღნიშნული თაობა

დოკ., 1 ნ., 250 მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟის რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ფ. ვისოცკი, ბ. კრეზი, ნ. ნაგორნი, მ. ნარიშკინი, ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. ბ. იაკობაშვილი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი.

კავკასიონის ქაღის გაღაღმა

დოკ., 1 ნ., 300 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. ვალიშვილი, ვ. შიტროფანოვი, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ვ. შიჭაბერიძე, ხმის ოპერ. ო. გეგეჭკორი, მუსიკ. გამფ. ლ. სოლნცევი.

მილიონური კოლმეურნეობა

დოკ., 1 ნ., 230 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. სვანელი, რეჟ. ვ. შიტროფანოვი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. ო. გეგეჭკორი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი, ლ. სოლნცევი.

საქართველოს პაპილიონი სახალხო მეურნეობის მიღწევათა საპაპირო გამოშენება

დოკ., 1 ნ., 295 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ვ. შიტროფანოვი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი.

მიათურა

დოკ., 1 ნ., 280 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. არზუმანოვი.

საქართველოს პაპილიონი

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ღა რეჟ. შ. შარტაშვილი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი.

აპაპი წარმართი

დოკ., 1 ნ. 260 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. კარსანიძე, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. ვ. მასი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი, ოპერ. ასისტ. ვ. შანიძე.

მიხეილ კალინინის ჩამოსვლა საქართველოში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 25.
1 ნ., 200 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. შარტაშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ნ. ნაგორნი.

ბავშვთა ზემოქმედების პირველი რესპუბლიკური ოლიმპიადა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 33.
1 ნ., 235 მ., ხმოვანი შ/თ.

რეჟ. შ. შარტაშვილი, ოპერ. ნ. ნაგორნი.

1941 წ.

სალზე

დოკ., 1 ნ., 380 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. ვაისმანი, რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, მუსიკ. გამფ. ა. გრანი, ხმის ოპერ. ა. კამენსკი, სურ. ღირ. მ. კავთელაძე.

მცხუნვარა მზის ყვეუ

დოკ., 8 ნ., 1672 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სასცენარო გეგმა გ. ლეონიძის და ნ. შენგელაიასი, სამხატვრო ხელმძღვანელი ნ. შენგელაია, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ვ. მიტროფანოვი, ოპერ. ბ. კრეპსი, ლ. არზუმანოვი, ა. ხეშიონოვი, ნ. ნაგორნი, ა. აჭიბგაშვილი, მუსიკ. გამფ. ვ. გოყიელი, თილშში გამოყენებულია ზ. ფალიაშვილის, ა. ანდრიაშვილის, ა. ბალანჩოვაძის, რ. გაბიჩვაძის, ვ. გოყიელის, გ. კილაძის, კ. მეღვინეთუხუცესის, შ. მშველიძის, ი. ტუსკიას მუსიკა, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, რეჟ. ასისტ. მონტაჟზე ვ. დოლენკო, რეჟ. ასისტ. ვ. აღაფიძე, ი. ედიგარაშვილი, რუსული ტექსტის ავტ. ი. ბაჩელი, კითხულობს ი. ლევიტანი, სურ. ღირ. ნ. მახარაშვილი.

აშვაპეზული აფხაზეთი

დოკ., 3 ნ., 750 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. ვაისმანი, ი. კანდელაკი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. ო. გუგუქორი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი, რეჟ. ასისტ. ვ. ვაჭრა.

ღიღი ოპერების 24-ე წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 41.
1 ნ., 187 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არწუშანოვი, ვ. კილოსანიძე, რ. ლაპინსკი, ო. შაგაკიანი, ნ. ნაგორნი.

შემოდგომა კახეთში

დოკ., 1 ნ., 326 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. კარსანიძე, ი. კანდელაკი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ტექსტი შ. გოლდონის, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, მუსიკ. გამფ. ა. არუთინოვი.

ძალისა და ახალგაზრდობის პარადი

დოკ., 1 ნ., 298 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. მარტაშვილი, ა. შატროვი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ბ. კრეპსი, მ. ნარიშკინი, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი.

საქართველოს სამხედრო გზაზე

დოკ., 1 ნ., 305 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. ვალიშვილი, ვ. შატროვანოვი, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ვ. შიქაბერიძე, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი.

გაზაფხულის წივი

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. მარტაშვილი, ა. შატროვი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ბ. კრეპსი, ვ. შიქაბერიძე, ო. შაგაკიანი, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, მ. ნარიშკინი, მუსიკ. გამფ. ა. არუთინოვი.

ქართველი ხალხის წივი

დოკ., 1 ნ., 300 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ი. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არწუშანოვი, დ. კანდელაკი, ბ. კრეპსი, ო. შაგაკიანი, ვ. შიქაბერიძე, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, მუსიკ. გამფ. ა. არუთინოვი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი.

ხიზბი ხელჩართულ ბრძოლაში

დოკ., 3 ნ., 750 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ბ. ბოგოლიუბოვი, ოპერ. შ. გეგელაშვილი, კონსულტ. ლ. გოლოვნიკი.

საქართველოს ქაგლები

დოკ., 3 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. გაბუნია, ოპერ. ბ. ბურაველიოვი.

1042 წ.

ამერიკაპასიკის ხალხთა ფიცი

დოკ., 1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ლ. არზუმანოვი, ნ. ნაგორნი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა.

ფიცი სამშობლოს (ახალგაზრდობის ანტიფაშისტური მიტინგი)

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 28.

1 ნ., 300 მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟის რეჟ. ა. შატროვი, შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ო. შაგაკიანი, ა. პოლიკევიჩი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა.

კაპასიკის დასაბამად

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 32.

1 ნ., 352 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, ოპერ. ასისტ. ვ. კილოხანიძე, ო. დეკანოზიძე.

ფილიპე მახარაძე

დოკ., 1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ნ. ნაგორნი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა.

საზღვრის გარეშე საქართველოში

დოკ., 1 ნ., 317 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. რუსანოვი, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ა. ხემიონოვი, ო. დეკანოზიძე, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა.

ზღონების ხაზზე

დოკ., 1 ნ., 200 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ი. კანდელაკი, შ. ჩაგუნავა, ოპერ. შ. ნარიშკინიშვილი, ლ. არზუმანოვი.

სახუარეპი ფრონტს (დიადი საქმე)

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ო. მაგაკიანი, ნ. ნაგორნი.

ხოსე დიასის ღაპრძალვა

დოკ. სპეცგამოშეება, კინოჟურნალი „საბჟოთა საქართელო“, № 10.

1 ნ., 263 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. დ. რონდელი, შ. ხომერეიკი, ოპერ. ო. მაგაკიანი, ნ. ნაგორნი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუია, ხმის ოპერ. რ. კეჟელი, ხმის გამფ. ვ. ვაერა.

ინჟინერი სარგაევი

დოკ., სპეცგამოშეება, კინოჟურნალი „საბჟოთა საქართელო“, № 22.

1 ნ., 159 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერეიკი, ოპერ. კ. კუზნეცოვი, ხმის გამფ. ვ. ვაერა.

1943 წ.

კავკასია

დოკუმენტური ფილმების ცენტრალური სტუდიისა და თბილისის კინოსტუდიის ქრონიკის სექტორის ერთობლივი ნაშეუერარი.

დოკ., 6 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ლ. ვარლამოვი, რეჟ. ლ. ვარლამოვი, შ. ჩაგუნავა, ამიერკავკასიისა და ჩრდილოეთ კავკასიის ოპერატორები: ლ. არზუმანოვი, გ. ასათიანი, ო. დეკანოიძე, ა. კაზნაჩევი, ა. კაიროვი, დ. კასპიი, ს. კოვანი, ლ. კოტლიარენკო, ა. ლევიტანი, ლ. მაზრუხო, მ. პოიჩენკო, ვ. პეტროვი, ნ. პეტროსოვი, ა. სემიონოვი, ა. სოლოგუბოვი, ვ. შანიძე, დ. შოლომოვიჩი, გადაღების ხელმძღვანელი შ. ტროიანოვსკი, სურ. დირ. ვ. კარსანიძე.

ფაშისტი მხეცეპის კვალდაკვალ (მტრის კელდაკვალ)

დოკ., 1 ნ., 245 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. სემიონოვი.

ხუბანის განთავისუფლება

დოკ., სპეცგამოშეება, კინოჟურნალი „საბჟოთა საქართელო“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ა. სემიონოვი.

**წითელ არმიას ქართული ხალხისაგან (სამხედრო თვითმფრინავების
გადაცემა)**

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 11.

1 ნ., 206 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, მუსიკ.
გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა.

ფრონტის ჯარაგის მანევრები

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 16.

1 ნ., 225 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოზიძე, მუსიკ. გამფ.
ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, ტექსტი ვ. ჟურულის, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე.

პიატიგორსკის ბანთავისუფლება

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 8.

1 ნ., 168 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. სემიონოვი.

დახმარება ფრონტულთა ოჯახებს

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 26.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. კ. გრძელიშვილი, ოპერ. ვ. კილოსანიძე, ნ. ნაგორნი, მ. ნარიშკინიშვილი,
ვ. შანიძე.

შავი ზღვის სამხედრო-საზღვაო ფლოტი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 35/36.

2 ნ., 390 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ზომერიძე, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, გ. უსეინაშვილი, ოპერ. ასისტ.
ა. ფილიპაშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, ხმის გამფ.
ვ. ვაჟრა, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე.

ამიერკავკასიის რკინიგზებზე საზღირო უპირება

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 32/33.

2 ნ., 484 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. რუსანოვი, ოპერ. ვ. კილოსანიძე, ა. სემიონოვი, ა. აჭიბეგაშვილი, ხმის
გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, ოპერ. ასისტ.
ა. პოლოსოვი, ი. ედიგარაშვილი.

შავი ზღვის საგუშაგოებზე

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 28/29.

2 ნ., 378 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, გ. უსეინაშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, ოპერ. ასისტ. ა. ფილიაშვილი.

სამხატვროების გვირი არაპადი გეგეშიძე

დოკ., 1 ნ., 310 მ., ხმოვანი შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. კარსანიძე, რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. გ. უსეინაშვილი, ა. ფილიაშვილი, სადიტორო ტექსტი ი. რუსანოვის, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე.

ჰიტლარული ავანტიურის დასასრული კავკასიაში

დოკ., 1 ნ., 310 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, გ. ასათიანი, ო. დეკანოზიძე, სადიტორო ტექსტი ი. რუსანოვის, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. ლაინსკი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა.

პატრიოტი მეთევზეები

დოკ., 1 ნ., 340 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. კანდელაკი, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ვ. კილოსანიძე, ვ. შანიძე, სადიტორო ტექსტი ი. რუსანოვის, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა.

სამხატვროების გვირები

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. კარსანიძე, რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. გ. უსეინაშვილი, ა. ფილიაშვილი.

ჩვენნი დიდების ფურცლები (საქართველოს კომკავშირი)

დოკ., 2 ნ., 404 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. აბაშიძე, ი. რუსანოვი, რეჟ. შ. ჩაგუნაძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოზიძე, ვ. კილოსანიძე, ნ. ნაგორნი, შ. ნარიშკინიშვილი, ა. სემიონოვი, ვ. შანიძე, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე.

ჩვენნი ჯარების დარბაზი ორჯონიძის მისაღმომებთან

დოკ., 2 ნ., 587 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის

ოპერ. რ. კეჭელი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, რეჟ. ასისტ ლ. გოშაძე, ოპერ. ასისტ-ო. დეკანოზიძე.

ამიერკავკასიის რკინიგზის მუშაკთა სოციალისტური შრომის გმირის წოდებით დაჯილდოება

დოკ., სტეგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 6.
1 ნ., 150 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ი. რუსანოვი.

20 წელი საბრძოლო კოსტუმი

დოკ., 1 ნ., 225 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ა. შამულაშვილი.

1944 წ.

სეპასტოპოლისათვის გროლადში

დოკ., 2 ნ., 474, მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ი. რუსანოვი, რეჟ. შ. ზომერიკი, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ვ. კილო-სანიძე, ა. ფილიპაშვილი, ლ. არჯუმანოვი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, სადიტორო-ტექსტი ვ. შურულის, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, ხმის გამფ. შ. ჩურსინა, რეჟ. ასისტ. ს. კეველიშვილი, ოპერ. ასისტ. ა. პოდოსოვი, ტექსტს კითხულობს დ. ძი-გუა.

გენერალ ჩანჩიბაძის გვარდიელები (სეპასტოპოლში)

დოკ. 1 ნ., 240 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არჯუმანოვი, სადიტ-ორო ტექსტი ვ. შურულის, კითხულობს პ. კობახიძე, მუსიკ. გამფ. ა. ბალანჩი-ვაძე, ხმის ოპერ. დ. დოლიძე, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე.

გენერალ პოლკოვნიკი ლესელიძე

დოკ., 1 ნ., 356 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. კ. გოგოძე, რეჟ. კ. გრძელიშვილი, ოპერ. ლ. არჯუმანოვი, გ. ასა-თიანი, ვ. შანიძე, ა. სემიონოვი, ო. დეკანოზიძე, ვ. კილოსანიძე, ნ. ნაგორნი, შ. ნარიშკინიშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. ბალანჩივაძე, სადიტორო ტექსტი ნ. ჩაჩავასი, კითხულობს პ. კობახიძე, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა.

გორის პეტი

დოკ., 2 ნ., 480 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სასცენარო გეგმა და ტექსტი ი. რუსანოვის, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ნ. ნა-

გორნი, მ. ნარიშანიშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. თ. ჭვარჭიშვილი, ხმის გამფ. ვ. ვავრა, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს პ. კობახიძე.

ქართულენოვანი ირანული (ფერეიდანი)

დოკ., 2 ნ., 527 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. კარსანიძე, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, მუსიკ. გამფ. ა. ბალანჩივაძე, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი.

მაბრეი თეატრული

დოკ., 1 ნ., 299 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმაწოვი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. თ. ჭვარჭიშვილი, ხმის გამფ. ვ. ვავრა, სადიქტორო ტექსტი ი. რუსა-ნოვის.

კავალერისებრი

დოკ., 1 ნ., 288 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, რ. ლაპინსკი, სადიქტორო ტექსტი ვ. კარსანიძის, კითხულობს პ. კობახიძე, მუსიკ. გამფ. ვ. დოლენკო, ხმის გამფ. ვ. ვავრა, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი.

მაბრეი მემორიალი

დოკ., 1 ნ., 346 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სასცენარო გეგმა ვ. ჟურულის და კ. გრძელიშვილის, რეჟ. კ. გრძელიშვილი, ოპერ. გ. უსეინაშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. თ. ჭვარჭიშვილი, ხმის გამფ. ვ. ვავრა, სადიქტორო ტექსტი ვ. ჟურულის, კითხულობს ა. ხორავა.

რა ბაბაქათე დღეს უნა წარმოებისთვის

დოკ., 1 ნ., 324 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. ჟურული, რეჟ. ა. მამულაშვილი, შ. ხომერიკი, ოპერ. ლ. არზუ-მაწოვი, ნ. ნაგორნი, მ. ნარიშანიშვილი, ო. მაგაკიანი, კომპ. შ. მშველიძე, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, ხმის გამფ. ვ. ვავრა, სიმღერების ტექსტი ა. მირცხულავასი, სა-დიქტორო ტექსტი ვ. ჟურულის, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე.

სიმოსილის უპატივები

დოკ., 1 ნ., 330 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. მ. ნარიშანიშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, ხმის გამფ. ვ. ვავრა, სადიქტორო ტექსტი ვ. ჟურულის, კითხულობს ვ. ანჭაფარიძე, ოპერ. თან. რ. მანოიანი.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პირველი მოწვევის XI სესია

დოკ. სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 9.

1 ნ., 182 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ა. ფილიპაშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა.

ახალგაზრდობის აღლუმი (პიონერთა საპირველმაისო დემონსტრაცია თბილისში)

დოკ. სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 15.

1 ნ., 190 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ნ. ნაგორნი, გ. უსეინაშვილი, ვ. შანიძე, ხმის ოპერ. ვ. შანიძე, მუსიკ. გამფ. ვ. ვაჟრა.

გრძოლა აპაჰასიისათვის

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 27/28.

2 ნ., 384 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, გ. ასათიანი, ა. სემიონოვი, ო. დეკანოზიძე, ვ. შანიძე, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. თ. ჭვარჭიშვილი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე.

დიდი მატომბრის 27-ე წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 30.

1 ნ., 249 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ო. დეკანოზიძე, მ. ნარიშკინი, ა. სემიონოვი, ი. ედიგარაშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. თ. ჭვარჭიშვილი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, სადიტორო ტექსტი შ. ჩაგუნავასი.

პარხლის დამუშავება

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 33.

1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. თ. ჭვარჭიშვილი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, სადიტორო ტექსტი ვ. ჟურულის, რეჟ. ასისტ. თ. რუხაძე, ოპერ. ასისტ. ა. პოლოხოვი.

**თბილისის ლენინის ორდენოსანი პინოსტუდიის
დოკუმენტური ფილმების სექტორი
1945 წ.**

**გენერალ ჩანჩიბაძის გვარდიული არმია სამავსულო ომის
უპანახანელ ბრძოლაში (კენიგსბერგში)**

დოკ., 2 ნ., 440 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ.
რ. ლაპინსკი, ხმის გამფ. ვ. ვაერა, სადიქტორო ტექსტი ი. რუსანოვის, კოხუ-
ლობს დ. შიგუა, რეჟ. ასისტ. თ. რუხაძე.

გამგადაღება, სიმარჯვე და სისწრაფე

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

ავტ.-ოპერ. ნ. ნაგორნი.

თავდაცვის ჯგუფი

კულტურფილმი, 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, შ/თ.

ავტ.-ოპერ. ნ. ნაგორნი.

გრიგოლდოვი საპარტველოში

დოკ., 1 ნ., 295 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. გ. ასათიანი, ვ. შანიძე.

გახმარო

დოკ., 1 ნ., 200 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე.

საპარტველოს სსრ კომპაზურიის მე-10 პრილოზა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 8.

1 ნ., 240 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ალავეძე, ოპერ. ა. პოლიევეჩი, ნ. ნაგორნი, რეჟ. ასისტ. თ. რუხაძე.

გამარჯვების პირველი მაისის დღესასწაული

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 14/15,
ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ა. აჩიბგაშვილი, ნ. ნაგორნი, ა. პოლიევეჩი,
ა. სემიონოვი, ა. პოლსოვი, ი. ედიგარაშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის
გამფ. ვ. ვაერა, სადიქტორო ტექსტი ვ. ჟურულიძე, რეჟ. ასისტ. თ. რუხაძე, ხ. კე-
ლიშვილი.

კატრიობული მოვალეობა

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, ა. აჩიბეგაშვილი.

საქართველოს განძეულეობა

დოკ., სპეცგამოშეება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 25.

ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნაძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი.

დიდი ოქტომბრის 28-ე წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშეება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 30,
1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. აჩიბეგაშვილი, ლ. არზუმანოვი,
გ. ასათიანი, ო. დეკანოსიძე, ა. პოლიევეჩი, ო. მაგაყიანი, ნ. ნაგორნი, მ. ნარი-
შანიშვილი, ა. სემიონოვი, მუსიკ. გამფ. ვ. ვაჟრა.

ამიერკავკასიის რესპუბლიკების მესამე ფიჭაულბურული სპარტაკიადა

დოკ., სპეცგამოშეება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ო. მაგაყიანი.

გაზაფხული ქალსორში

დოკ., 1 ნ., 378 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. ალაფიძე, ოპერ. მ. ნარიშანიშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუ-
კია, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, სადიქტორო ტექსტი ვ. ჟურ-
ლის, კითხულობს დ. ძიგუა, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე.

გამარჯვებით დაბრუნება

დოკ., 1 ნ., 315 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ნ. ნაგორნი, ა. სე-
მიონოვი, მ. ნარიშანიშვილი, ო. დეკანოსიძე, ა. პოლსოვი, მუსიკ. გამფ. გ. თო-
რაძე, ხმის ოპერ. მ. ათანელაძე, ხმის გამფ. ე. ჩურსინა, სადიქტორო ტექსტი
ვ. ჟურულის, კითხულობს დ. ძიგუა, რეჟ. ასისტ. ს. კველიშვილი.

ქართული მიწის დოვლათი

დოკ., 2 ნ., 580 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. რუსანოვი, ი. კანდელაკი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ნ. ნაგორ-
ნი, ა. სემიონოვი, მუსიკ. გამფ. გ. კილაძე, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, ხმის გამფ.

ვ. ვაჟრა, ტექსტს კითხულობს დ. ძიგუა, კონსულტ. აზარაშვილი, რეჟ. ასისტ-თ. რუხაძე.

ჯანმრთელობის კერა

დოკ., 1 ნ., 342 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. რუხანოვი, ა. მამულაშვილი, რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ვ. შანიძე, მუსიკ. გამფ. ვ. ვაჟრა, ხმის ოპერ. თ. ჭვარჭიშვილი, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს დ. ძიგუა, რეჟ. ასისტ. ს. კველიშვილი.

კუთაისი

დოკ., 2 ნ., 500 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. თ. ჭვარჭიშვილი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, სადიქტორო ტექსტი ვ. შურულაძის, რეჟ. ასისტ. ს. კველიშვილი.

მოტოგადარბენა ამიერკავკასიაში

დოკ., 1 ნ., 360 მ.,

სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. თ. ჭვარჭიშვილი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, სადიქტორო ტექსტი ი. რუხანოვის, რეჟ. ასისტ. ს. კველიშვილი, ოპერ. ასისტ. ი. ილიგარაშვილი.

ნიკოლოზ გარათაშვილი

დოკ., 2 ნ., 599 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენარის ავტ. გ. ლეონიძე, რეჟ. და ტექსტის ავტ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. პოლიკეიჩი, ლ. არზუმანოვი, კომპ. შ. შველიძე, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს ა. ზორაძე, რეჟ. ასისტ. ნ. კლომენცოვა.

საქართველოს ახალი სამხედრო გზა

დოკ., 2 ნ., 537 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, სადიქტორო ტექსტი ი. რუხანოვის, რეჟ. ასისტ. თ. რუხაძე, ოპერ. ასისტ. ა. პოლხოვნი.

გამარჯვების დღესასწაული

დოკ., 1 ნ., 365 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ნ. ნაგორნი, ა. სე-
მიონოვი, ო. დეკანოზიძე, ი. რიშკოვი, ა. პოდოსოვი, ი. ედიგარაშვილი, მუსიკ.
გამტ. ა. ბუკია, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, ხმის გამტ. ვ. ვაჟრა, სადიქტორო ტექს-
ტი ვ. ჟურულის, კითხულობს დ. ძიგუა, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე, თ. რუხაძე.

საინფილმო

დოკ., 2 ნ., 463 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. კარსანიძე, ი. კანდელაკი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემი-
ონოვი, მუსიკ. გამტ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, ხმის გამტ. ვ. ვაჟრა,
სადიქტორო ტექსტს კითხულობს ა. ზორავა, კონსულტ. გ. ჩიტაია, რეჟ. ასისტ.
თ. რუხაძე, ოპერ. ასისტ. ა. პოდოსოვი.

1946 წ.

აბასთუმანი

დოკ., 1 ნ., 350 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ა. მამულაშვილი, მთ. ოპერ. ო. მაგაკიანი, ოპერ. ვ. კური-
ანი, მუსიკ. გამტ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. ე. მასი, ხმის გამტ. ა. არუთიანოვი, სა-
დიქტორო ტექსტს კითხულობს დ. ძიგუა, რეჟ. ასისტ. ა. სურგულაძე.

ხანძრისაგან დავიცვამთ მოსავალს

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 413 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. რუსანოვი, რეჟ. შ. ზომერტი, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, მუსიკ.
გამტ. ვ. ვაჟრა, ხმის ოპერ. მ. ათანელოვი, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს პ. კო-
ბახიძე, რეჟ. ასისტ. თ. რუხაძე.

ღიაღი ღღა

დოკ., 2 ნ., 530 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. კარსანიძე, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, გ. ასათი-
ანი, ო. დეკანოზიძე, ლ. არზუმანოვი, ა. პოლიკევიჩი, ნ. ნაგორნი, მ. ნარიშკინი-
შვილი, ი. რიშკოვი, ა. სემიონოვი, დ. ფელდმანი, ა. პოდოსოვი, მუსიკ. გამტ.
გ. კილაძე, ხმის ოპერ. ე. მასი, ხმის გამტ. ვ. ვაჟრა, სადიქტორო ტექსტს კითხუ-
ლობს ა. ზორავა, რეჟ. ასისტ. თ. რუხაძე.

თბილისის „ღინამო“ რუმინეთში

დოკ., 2 ნ., 440 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. რეჟ. და ოპერ. გ. ახათიანი, ლ. არზუმანოვი, მუსიკ. გამტ. დ. თო-
რაძე, ხმის ოპერ. მ. ათანელოვი, ხმის გამტ. ვ. ვაჟრა, სადიქტორო ტექსტი ი. რუ-
სანოვის.

მცხეთის სიძველენი

დოკ. 2 ნ., 435 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. გიგლაშვილი, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, კონსულტ. ს. ჭანაშია, მუსიკ. გამფ. ა. ბალანჩივაძე, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, ხმის გამფ. ვ. დოლენკო, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს ა. ხორავა, რეჟ. ასისტ. ლ. უნანიანი, ოპერ. ასისტ. შ. შიოშვილი.

ხრამკანის მშენებლობაზე

დოკ. 1 ნ., 344 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ა. ჭალიაშვილი, ოპერ. ი. რიშკოვი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, კონსულტ. ა. გინდინი, ბ. ერისთავი, სურ. დირ. ა. ჭინკარაძე.

ბაპურიანის თოვლიან ზედაღობაზე

დოკ. 2 ნ., 450 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. ვალიშვილი, მთ. ოპერ. ო. მაგაკიანი, ოპერ. ა. ფილიპაშვილი, მუსიკ. გამფ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. ე. მასი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, სადიქტორო ტექსტი ი. რუსანოვის, კონსულტ. ა. ბალავეიჩი, რეჟ. ასისტ. ე. ჩურხინა.

უშაბა

დოკ. 2 ნ., 581 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ბ. კრეპსი, მუსიკ. გამფ. ა. ბალანჩივაძე, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, სადიქტორო ტექსტი ი. რუსანოვის, რეჟ. ასისტ. ე. ჩურხინა, ოპერ. ასისტ. შ. შიოშვილი.

საუაუნის მემოტხელი

დოკ. 2 ნ., 565 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ლ. არზუმანოვი, გ. ასათიანი, ო. დეკანოზიძე, ნ. ნაგორნი, მ. ნარიშკინიშვილი, ი. რიშკოვი, ა. სემიონოვი, მუსიკ. გამფ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. ე. მასი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი, სადიქტორო ტექსტი ვ. კარსანიძის.

საქართველოს შავი ზღვის სანაპიროები

დოკ. 2 ნ., 540 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. შ. გეგელაშვილი, მუსიკ. გამფ. დ. თორაძე, სადიქტორო ტექსტი ი. რუსანოვის.

სახელმწიფო გზა

დოკ., 7 ნ., 1575 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ს. დოლიძე, რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ლ. არწუ-
მანოვი, გ. ასათიანი, ო. დეკანოზიძე, ვ. კილოსანიძე, ნ. ნაგორნი, მ. ნარიშკინი-
შვილი, ი. რიშკოვი, ა. სემიონოვი, გ. უსეინაშვილი, ვ. შანიძე, ა. ფილიპაშვილი,
კომბ. გადღებათა ოპერ. ბ. ბურაველიძე, მხატვ. რ. მირზაშვილი, მუსიკ. გამფ.
გ. კილაძე, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, რეჟ.-მემონტ ე. აბდერკინა, ასისტ. მემონტ.
ე. აზატკიანი, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე, ვ. პანკევტაძე, ფ. კამენსკაია, სურ. ღირ.
ა. გუგუშვილი.

სსრკ უმაღლესი საბჭოს არჩევნებისათვის მიმდინარეობს დამოუკიდებლობა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 3.

1 ნ., 150 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ი. რიშკოვი, ა. სემიონოვი, ა. პოლ-
სოვი.

შენახება უმაღლესი საბჭოს დეპუტატებთან

დოკ., სპეცგამოშვება, 2 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ა. პოლიკევიჩი, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, მ. ნა-
რიშკინიშვილი, ლ. არწუშმანოვი, გ. ასათიანი.

შენახება ამომრჩეველებთან

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. კ. გრძელიშვილი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ი. რიშკოვი, ა. სემიონოვი.

საბჭოთა საპარტეზო 25 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. შ. გეგელაშვილი.

საპირველბაისო ზეიმი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 14/15.

2 ნ., 360 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ლ. არწუშმანოვი, გ. ასათიანი, ო. დე-
კანოზიძე, ნ. ნაგორნი, მ. ნარიშკინიშვილი, ო. მაგაკიანი, ა. სემიონოვი, ვ. კურტიანი.

ფეხბურთის მატჩი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“. № 17.

1 ნ., 170 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. გ. ასათიანი, ა. აჭიბეგაშვილი, ა. სემიონოვი,
ა. პოდოსოვი, ა. ფილიპაშვილი.

მინიმილ კალინინის ხსოვნას

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 18.

1 ნ., 219 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. მ. მარტაშვილი, შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ნ. ნაგორნი, მ. ნარმანიშვილი, ო. მაგაკიანი, ა. სემიონოვი, მუსიკ. გამფ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. ე. მახი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი, სადიქტორო ტექსტი ვ. ყურულუის, რეე. ასისტ. ლ. გოშაძე.

მრი მატჩი პირველთა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 19.

1 ნ., 280 მ., ხმოვანი, შ/თ.

ავტ.-ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, მუსიკ. გამფ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. ე. მახი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი, სადიქტორო ტექსტი ი. რუსანოვის, ვ. ყურულულის, რეე. ასისტ. ს. კეკელიშვილი.

ფიჭულტურალთა პარადი მოსკოვში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 23.

1 ნ., 352 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ი. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, გ. ასათიანი, ა. სემიონოვი.

ბავშვთა თვითშემოქმედების 11 რესპუბლიკური ოლიმპიადა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 24.

1 ნ., 337 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. შ. მარტაშვილი, ოპერ. ო. მაგაკიანი, ხმის ოპერ. გ. ერმოლაევი, ხმის გამფ. ა. არუთინოვი.

ღიღი მჭრელობის 20-ე წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 31.

1 ნ., 305 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ი. კანდელაკი, შ. მარტაშვილი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ნ. ნაგორნი, მ. ნარმანიშვილი, ო. დეკანოზიძე, ა. სემიონოვი, ბ. კრეპსი, ო. მაგაკიანი, ვ. შანიძე, ა. ფილიპაშვილი.

ნორვეგია-საბჭოთა კავშირის მემოგროფის საზოგადოების წევრები თბილისში

დოკ. 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი.

ინსტინქტების მნიშვნელობა ცხოველთა ინდივიდუალურ ქცევაში

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სასცენო გეგმა აკადემიკოს ი. ბერიტაშვილის, რეჟ. დ. აბაშიძე, ოპერ.
ო. მაგაყიანი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი.

სოციალისტური შრომის გმირები

დოკ., 1 ნ., 265 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. ჭალაიშვილი, ოპერ. ი. რიშკოვი, რეჟ. ასისტ. ს. კველიშვილი, ოპერ.
ასისტ. ა. ალექსეივი.

მთამსვლელობა (მთის მწვერვალებზე ასვლა)

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 240 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. შ. მანაგაძე, რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. ა. სემიონოვი, კომპ. ა. კე-
რესელიძე, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს ლ. ხმარა,
რეჟ. ასისტ. კ. ანდრონიკაშვილი, ოპერ. ასისტ. ა. პოლოსოვი, სურ. დირ. ი. ლა-
ფერაშვილი.

მთებში

დაკვეთილი, დოკ., 1 ნ., 175 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. შ. მანაგაძე, რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. ა. სემიონოვი, კომპ. ა. კე-
რესელიძე, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს ლ. ხმარა,
რეჟ. ასისტ. კ. ანდრონიკაშვილი, ოპერ. ასისტ. ა. პოლოსოვი, სურ. დირ. ი. ლა-
ფერაშვილი.

საქართველოს პიონერთა III რესპუბლიკური შეიკება გორსა და თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. ნ. ნაგორნი, ვ. შანიძე.

საპირველმაისო წვიმი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 15.

1. ნ., 301 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ი. კანდელაკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოსიძე, ნ. ნაგორნი, მ. ნარიშკინი, ო. მაგაიანი, ა. სემიონოვი, ა. ფილიპოვილი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, რეე. ასისტ. ს. კეველიშვილი, ა. სურგულაძე.

დიდი ოპერების 30-ე წლისთავი

დოკ. სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 34.

1 ნ., 219 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ი. კანდელაკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ა. აჩიბეგაშვილი, ო. დეკანოსიძე, გ. კრესი, ვ. კურიანი, ო. მაგაიანი, ნ. ნაგორნი, მ. ნარიშკინი, ი. რიშკოვი, ა. სემიონოვი, ვ. შანიძე, შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, რეე. ასისტ. ს. კეველიშვილი.

თბილისის 1 მაისის საარჩევნო ოლქში

დოკ. სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 6.

1 ნ., 250 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ნ. ნაგორნი, ო. მაგაიანი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, სადიტორო ტექსტი ვ. ჟურული, რეე. ასისტ. ა. სურგულაძე.

დიდი ღვასანაული

დოკ. 2 ნ., 470 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეე. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, გ. ასათიანი, ა. აჩიბეგაშვილი, ბ. ბურავლიოვი, ო. დეკანოსიძე, მ. ნარიშკინი, ა. პოდოსოვი, ა. სემიონოვი, ნ. ნაგორნი, დ. ფელდმანი, გ. ქორელი, ვ. შანიძე, ბ. კრესი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, რეე. ასისტ. ლ. გოშაძე.

აილაშა

დოკ., 1 ნ., 243 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. შ. შიოშვილი, კომპ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, სადიტორო ტექსტი ვ. ჟურული, რეე. ასისტ. ს. კეველიშვილი.

თბილისის ბალნეოლოგიური კურორტი

დოკ., 1 ნ., 305 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეე. გ. გუნია, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, კომპ. ვ. გოციელი, სადიტორო ტექსტი ვ. ჟურული, კითხულობს ე. მანჯგალაძე, კონსულტ. ი. ბაზუტაშვილი, რეე. ასისტ. ს. კეველიშვილი, ოპერ. ასისტ. შ. შიოშვილი.

თეთრი მალია

დოკ., 1 ნ., 223 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ა. ქალიაშვილი, ოპერ. ი. რიშკოვი, კომპ. ვ. გოყელი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რეე. ასისტ. ლ. გოშაძე, ოპერ. ასისტ. ა. ალექსიევი, სურ. დირ. ა. კინჭარაძე.

სახლი მწვერვალზე

დოკ., 1 ნ., 306 მ., მხოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეე. შ. შარტაშვილი, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, მუსიკ. გამფ. ა. ბაღაჩიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სადიტორო ტექსტი ვ. ჟურულის, კითხულობს ე. მანჭალაძე, რეე. ასისტ. ა. სურგულაძე, ოპერ. ასისტ. ს. უჭმაჭურიძე, სურ. დირ. ვ. მაჭავარიანი.

შამოდგომა საპარტეზოში

დოკ., 1 ნ., 298 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეე. ი. კანდელაკი, ოპერ. შ. გეგელაშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუცია, ხმის ოპერ. რ. ლაბინსკი, სადიტორო ტექსტი ვ. ჟურულის, კითხულობს ა. ხორავა.

აპადემიკოს სიმონ ჯანაშიას ხსოვნას

დოკ., 1 ნ., 298 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ი. კანდელაკი, შ. ჩაგუნავა, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, შ. შიშელი, კომპ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, სადიტორო ტექსტი ვ. მაჭავარიანის, კითხულობს ა. ხორავა.

გილიონარი კოლმეურანოვა

დოკ., 2 ნ., 542 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. ჩიქოვანი, რეე. გ. გუნია, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. მაჭავარიანი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ხმის გამფ. ვ. დოღენყო.

საპარტეზო სსრ

დაკვეთილი, სასწავლო, სამეცნ-პოპულ., 4 ნ., 990 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ო. კორალიოვი, რეე. შ. შარტაშვილი, ოპერ. ვ. კერესელიძე, ა. სეშიონოვი, ო. დეკანოზიძე, კომპ. ა. კერესელიძე, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, კონსულტ. ა. ქავახიშვილი, ფ. ჩემბულოვი, სადიტორო ტექსტს კითხულობს ლ. ხმარა, რეე. ასისტ. კ. ანდრონიკაშვილი, სურ. დირ. ი. ლაფერაშვილი.

60 წელი სტანაზე (ელინაბად ჩარკაზიშვილი)

დოკ., 1 ნ., 325 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. შ. მანაგაძე, პ. წერეთელი, რეჟ. შ. მანაგაძე, ოპერ. ნ. ნაგორნი, მუსიკ. გამფ. ა. კერესელიძე, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს ა. ზორავა, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე.

1948 წ.

ალექსანდრი ჰაზგაპი

დოკ., 1 ნ., 320 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ლ. ასათიანი, ა. გოშიაშვილი, შ. მარტაშვილი, რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. ა. სემიონოვი, კომპ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე.

ზამთარი ბაპურიანში (მეთხილამურეთა სსრკ პირველობა)

დოკ., 1 ნ., 293 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ზომერიკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ო. მაგაქიანი, კომპ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ხმის გამფ. ვ. დოღენკო, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კონსულტ. ს. გვალია, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე, სურ. დირ. ნ. ნეფარიძე.

ჰაზგაპი (მასობრივი ალპინადა მყინვარწვერზე)

დოკ., 1 ნ., 343 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ო. დეკანოსიძე, ბ. კრეპსი, შ. შიოშვილი, კომპ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, სურ. დირ. ი. თუხარელი.

ლელო

დოკ., 1 ნ., 206 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ზომერიკი, ოპერ. ფ. ვისოცკი, კომპ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, ოპერ. ასისტ. ვ. კურიანი.

უხვი მოსავლის მსხატამი (სოციალისტური შრომის გმირები)

დოკ., 1 ნ., 318 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოსიძე, ო. მაგაქიანი, ნ. ნაგორნი, მ. ნარიშკინიშვილი, ა. სემიონოვი, კომპ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოღიძე, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ა. ზორავა, რეჟ. ასისტ. ე. აბესაძე.

საორბის ნაციონალური სახეები

დოკ., 1 ნ., 248 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. ნონეშვილი, შ. ზომერიკი, რეჟ. შ. ზომერიკი, ოპერ. ფ. ვისოცკი.

კი, ო. დეკანოსიძე, შ. შიოშვილი, კომპ. ა. შავერჯაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, კონსულტ. ი. კიჭორია.

კულტურის კერა (თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი)

დოკ. 1 ნ., 325 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. მაჭავარიანი, რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, კომპ. ა. შავერჯაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, ხმის გამფ. ვ. დოლენკო, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე.

ბუნების გარდამქმნელები (მიჩურინელები)

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 306 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. ქალიაშვილი, რეჟ. ა. ქალიაშვილი, გ. გუნია, ოპერ. ფ. ვისოცკი, ო. დეკანოსიძე, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე.

სოფლის ელემენტარსაგებურები

დოკ., 1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. კ. გოგოძე, რეჟ. ა. შატროვი, ოპერ. ო. დეკანოსიძე, ლ. არჯუშაშვილი, ბ. კრეპსი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერჯაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, კონსულტ. თ. თევოსიანი.

საგოთა საქართველო

დოკ., 6 ნ., 1650 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ლ. ასათიანი, ა. ქალიაშვილი, დამდგ. რეჟ. ა. ქალიაშვილი, რეჟ. ა. ხინთიბიძე, ზ. ხარშილაძე, გ. გუნია, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, გ. ასათიანი, ლ. არჯუშაშვილი, ო. დეკანოსიძე, ი. რიშკოვი, ა. სემიონოვი, ნ. ნაგორნი, დ. კანდელაკი, კომპ. გადამღებთა ოპერ. ბ. ბურავლიოვი, მხატვ. ს. ფედორჩენკო, მუსიკ. გამფ. ა. ბალანჩივაძე, ვ. გოციელი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, დ. ლომიძე, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ა. ხორავა, მონტაჟის რეჟ. ვ. დოლენკო, რეჟ. ასისტ. ა. ხურგულაძე, ლ. გოშაძე.

ზრომითი რეჟარვაგი

დოკ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. კარსანიძე, შ. ჩაგუნავა, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ი. რიშკოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერჯაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს ე. მაღალაშვილი, ოპერ. ასისტ. თ. მეგრელიშვილი, სურ. დირ. შ. ნარიშკინიშვილი.

ნატო ვაჩნაძის იუბილე

დოკ., 2 ნ., 580 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. შარტაშვილი, თბილისის კინოსტუდიის დოკუმენტური ფილმების სექტორის ოპერ. ჯგუფის გადაღება.

ცხოვრება მთაში

სასწავლო, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ო. კორაღიოვი, რეჟ. შ. შარტაშვილი, ოპერ. ა. სემიონოვი, კომპ. ა. კერეხელიძე, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი.

არჩევნების დღე

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 2.

1 ნ., 173 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. შატროვი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ა. აჭიბეგაშვილი, ნ. ნაგორნი, მ. ნარიშკინი, ა. სემიონოვი, ვ. კურიანი, ა. პოლოხოვი, შ. შიოშვილი, მუსკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, სადიქტორო ტექსტი ვ. ჟურაულის, რედ. ა. დარსაველიძე, რეჟ. ასისტ. ს. კეველიშვილი.

თბილისის ისტორიულ-მთნობრავიული მუზეუმი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 7.

1 ნ., 204 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ნ. ნაგორნი, მუსკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, მემონტ. ე. აბესაძე, რედ. ვ. გახოყიძე.

საპირველმანისო წიგნი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 13.

1 ნ., 200 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ლ. არზუმანოვი, გ. აბათიანი, ვ. შანიძე, შ. შიოშვილი, ვ. კურიანი, ო. დეკანოსიძე, ნ. ნაგორნი, მუსკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, მემონტ. ს. კეველიშვილი, რედ. ვ. გახოყიძე.

სამგორის მუნიციპალიტეტი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 20/21.

2 ნ., 460 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ო. დეკანოსიძე, ნ. ნაგორნი.

კურსუ-ლეგარდო

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 22.
1 ნ., 200 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერ-
ზაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხუ-
ლობს, ე. მანჭგალაძე, მემონტ. ა. სურგულაძე.

ლენინური კომპაზიციის 35 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 25.
1 ნ., 200 მ., ხმოვანი შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ო. დეკანოსიძე, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი,
ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, რედ. ვ. გახოცძე,
რეჟ. ასისტ. ს. კეველიშვილი.

დიდი ოპერების 31-ე წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 27.
1 ნ., 204 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ა. აჭიბეგაშვილი, ო. დეკანოსიძე,
ბ. კრეზი, ა. სემიონოვი, ვ. შანიძე, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ.
ა. ძაგანია, მემონტ. ლ. ვარტიკიანი, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კი-
თხელობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გახოცძე.

მთათუშეთის გზა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 29.
1 ნ., 180 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შა-
ვერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის,
რედ. ვ. გახოცძე.

მეორე საბავშვორო შეჯიბრება ტანვარჯიშში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 30.
1 ნ., 178 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. დოლენკო, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, შ. შიოშვილი, მუსიკ-
გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, სადიტორო ტექსტი ი. ნონე-
შვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გახოცძე.

ნიგნალიზაცია რკინიგზის ტრანსპორტზე

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 6 ნ., 1545 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ო. კორალიოვი, რეჟ. დ. აბაშიძე, ოპერ. ბ. ბურაველიოვი, ო. მაგა-
კიანი.

ისტორიულ ადგილებში

დოკ., 1 ნ., 338 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. ბ. კრეხსი.

ჩიუპი სპარტველში და მასთან გრძელად

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 300 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და კონსულტ. ი. ასლანიშვილი, რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ.
ბ. კრეხსი.

სამგორი

დოკ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ი. ნონეშვილი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ო. დეკანო-
სიძე.

სპარტველს სამხედრო გზა

დოკ., 1 ნ., 264 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ი. ნონეშვილი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, მუსიკ.
გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს
მ. ლაპატინი, რედ. ვ. გახიძე.

სპარტველს კომპარტიის მე-14 ურილობა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 4.
1 ნ., 284 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოსიძე,
მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაშინსკი, სადიქტორო ტექსტი
ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გახიძე.

საპირველმანისო ზეიში თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 11.
1 ნ., 246 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ა. აჭიბეგაშვილი,

ნ. ნაგორნი, ი. რიშკოვი, ა. სემიონოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გახოყიძე.

ტანის მეგობარი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 18.

1 ნ., 216 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ი. რიშკოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. გ. უხეინაშვილი.

დავით გურამიშვილის დღეები

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 20.

1 ნ., 209 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. ქალიაშვილი, ოპერ. ა. სემიონოვი.

მშვიდობის საერთაშორისო დღე

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 24.

1 ნ., 184 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ა. მამულაშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ო. მაგაიანი, ნ. ნაგორნი, შ. შიოშვილი.

დიდი ოპტომგარის ფ-ე წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 28.

1 ნ., 203 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ა. აჭიბეგაშვილი, ფ. ვიხოცკი, ო. მაგაიანი, ნ. ნაგორნი, ი. რიშკოვი, ბ. კრეხსი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, სადიტორო ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. კ. გოგოძე.

თბილისი და მისი ახალმშენებლობები

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 30.

1 ნ., 221 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ნ. ნაგორნი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გახოყიძე.

გორის ისტორიულ ადგილები

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 31.

1 ნ., 205 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ო. მაგაყიანი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერ-
ზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს
ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გახლიძე.

ახალი ვალდებულებები სტალინის დაბადების 70 წლისთავისათვის

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 32.

1 ნ., 200 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ო. მაგაყიანი, ნ. ნაგორნი, მუსიკ.
გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვი-
ლის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გახლიძე.

სპანეთის მთებში

დოკ., 2 ნ., 460 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. კარსანიძე, ვ. ვალიშვილი, რეე. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. გ. ასა-
თიანი, ლ. არზუმანოვი, შ. შიოშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ.
ა. ძაგანია.

საქართველოს მხედრები

დოკ., 1 ნ., 258 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეე. ს. დოლიძე, შ. ჩაგუნავა, ოპერ. დ. ფელდმანი, ნ. ნაგორნი, ვ. კურიანი,
შ. შიოშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სადიქტორო
ტექსტი ნ. ნოვიცკის.

ზაპარიბა ფალიაშვილი

დოკ., 2 ნ., 479 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. გიგოლაშვილი, ო. ჭიაურელი, რეე. ო. ჭიაურელი, შ. მარტა-
შვილი, ოპერ. ი. რიშკოვი.

ნატო მანანაძე

დოკ., 7 ნ., 1740 მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟის რეე. შ. მარტაშვილი, ი. კანდელაკი, ვ. დოლენჯო, ოპერ. გ. ასათი-
ანი, ლ. არზუმანოვი, ა. სემიონოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ.
ა. ძაგანია, სადიქტორო ტექსტი გ. გოგოძის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე.

რიჩის ტბა

დოკ., 1 ნ., 254 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ნ. ზედგენიძე, რეე. ა. ჭალიაშვილი, ოპერ. ა. ფილიპაშვილი, კომპ.
ა. ბალანჩივაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია.

გამარჯვებულთა ოლიმპიადა

დოკ. 7 ნ., 1644 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ს. ზაქარიაძე, შ. ხომერიკი, მთ. ოპერ. დ. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ო. მაგაკიანი, ა. აჭიბეგაშვილი, ლ. სუხოვი, შ. შიოშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, მონტაჟის რეჟ. ვ. დოღენკო, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ა. ხორავე, დირ. შ. ქურდიანი.

ოსეთის სამხედრო გზა

დოკ., 1 ნ., 221 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. ნონეშვილი, ი. კანდელაკი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ბ. კრეპსი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია.

საპარტველოს გზიური სანაპიროები

დოკ., 2 ნ., 507 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. კ. გოგოძე, ვ. ვალიშვილი, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, კ. კუზნეცოვი, დ. ფელდმანი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე.

კუშინი საპარტველოში

დოკ., 1 ნ., 304 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ა. ჭალიაშვილი, ოპერ. ა. სემიონოვი, კომპ. ა. ბალანჩიშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, სადიტორო ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე.

1950 წ.

ასმატ ჩიჯაპაძე

დოკ., 1 ნ., 260 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. კარსანიძე, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოღიძე, სადიტორო ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, ოპერ. ასისტ. ვ. შანიძე.

გმირული ბრძანებები

დოკ., 2 ნ., 680 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. მანაგაძე, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ბ. კრეპსი, კომპ. რ. ლაღიძე, ხმის ოპერ. ვ. დოღიძე, სადიტორო ტექსტი რ. მარგვიანის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, ოპერ. ასისტ. ი. ამასიისკი.

გორი 21 დეკემბარს

დოკ., 2 ნ., 417 მ., ხმოვანი, ფერ.

სენ. ავტ. ი. ნონეშვილი, რეჟ. ა. ქალიშვილი, ი. კანდელაკი, ოპერ. შ. გეგე-
ლაშვილი, ლ. არზუშანოვი, ა. სემიონოვი, ა. ფილიპაშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. მაჭუ-
ვარიანი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია.

ცხენოსანთა შეჯიბრი

დოკ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ნ. ნაგორნი, ო. მაგაკიანი, შ. შიოშვილი,
მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სადიქტორო ტექსტი
ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, სურ. დირ. ვ. კურიანი.

კოლხათის მიწაზე

დოკ., 1 ნ., 299 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სენ. ავტ. პ. აბრამია, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ო. მაგაკიანი, გ. უსეინაშვი-
ლი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სადიქტორო ტექსტი
ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, სურ. დირ. შ. ქურდიანი.

საქართველოს ბუნების ძეგლები და ნაპრძალები

დოკ., 2 ნ., 579 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სენ. ავტ. შ. შარტაშვილი, რეჟ. შ. შარტაშვილი, ვ. ვალიშვილი, ოპერ.
ბ. კრეპსი, გ. უსეინაშვილი, ა. ფილიპაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, სადიქტო-
რო ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, სურ. დირ. ი. ლაფერაშვილი.

სივამუხის და სილაპაჟის დღესასწაული

დოკ., 1 ნ., 303 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. ნ. ნაგორნი, შ. შიოშვილი, ლ. სუხოვი, კომპ. ა. კერე-
სელიძე, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხუ-
ლობს დ. ძიგუა.

საგომთა შამპანური

დაკეთილი, დოკ., 4 ნ., 1002 მ., ხმოვანი, ფერ.

სენ. ავტ. კ. გველესიანი, ა. ფროლოვ-ბაგრაევი, რეჟ. ი. კანდელაკი, კ. გრძე-
ლიშვილი, მხატვ. ს. ვაწაძე, მუსიკ. გამფ. ა. ბუკია, კონსულტ. პ. აზარაშვილი,
სადიქტორო ტექსტს კითხულობს ლ. ხმარა, სურ. დირ. ვ. ოზიაშვილი.

21 დეკემბერი გორსა და თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 1.

1 ნ., 261 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ი. კანდელაკი, ა. ჭალიაშვილი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ნ. ნაგორნი, ფ. ვისოცკი, ბ. კრეპსი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გახოყიძე.

ისტორიული დოკუმენტი სტალინის შესახებ

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 2.
1 ნ., 355 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. შ. მარტაშვილი, ოპერ. ო. დეკანოსიძე, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სადიტორო ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გახოყიძე.

ძალაქის მხროველთა წინასაარჩევნო მიზინვი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 9.
1 ნ., 306 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოსიძე, ა. სემიონოვი, ნ. ნაგორნი, ო. მაგაკიანი, ფ. ვისოცკი.

შეხვედრა სსრკ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატთან

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 11.
1 ნ., 280 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ი. კანდელაკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ნ. ნაგორნი, ო. დეკანოსიძე, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გახოყიძე.

სსრკ უმაღლესი საბჭოს არჩევნები თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 13.
1 ნ., 220 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ი. კანდელაკი, შ. მარტაშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ო. მაგაკიანი, ა. სემიონოვი, ფ. ვისოცკი, ბ. კრეპსი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სადიტორო ტექსტი ვ. ჟურული, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გახოყიძე.

მიხა ცხაპაიას ღაპრძალვა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 14.
1 ნ., 252 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ო. ჭიაურელი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ა. აჭიბეგაშვილი, ბ. კრეპსი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გახოყიძე.

შახვაძე უმაღლესი საბჭოს დეპუტატად

დოკ., სტეცგამოშვება, I ნ., ხმოვანი, შ/თ.
რეკ. შ. ჩაგუნაძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი.

საპირველმანისო ზეიში თბილისში

დოკ., სტეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 17.
I ნ., 272 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეკ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. გ. ასათიანი, ა. აჭიბეგაშვილი, ა. სემიონოვი,
ო. შაგაიანი, ბ. კრეპსი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია,
სადიქტორო ტექსტი ვ. ჟურულის, კითხულობს დ. ძიგუა, რედ. ვ. გახლიძე.

არსთაველის სახელობის თეატრი აღდგენის შემდეგ

დოკ., სტეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 27.
I ნ., 143 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეკ. შ. ხოშერაძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ნ. ნავარნი, მუსიკ. გამფ. ა. შა-
ვერზაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს დ. ძიგუა,
რედ. ნ. ნიკოლაძე.

იანგუზის დაპყრობა

დოკ., სტეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 28.
I ნ., 197 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეკ. გ. გუნია, ოპერ. შ. შიოშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის
ოპერ. ვ. დოლიძე, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს დ. ძიგუა, რედ. ნ. ნიკო-
ლაძე.

ქალხორი

დოკ., სტეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 29.
I ნ., 271 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეკ. ა. ქალიაშვილი, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი,
ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭ-
გალაძე, რედ. ნ. ნიკოლაძე.

ამიერკავკასიის მე 5 საპრეზიუმად

დოკ., სტეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 31.
I ნ., 251 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეკ. გ. გუნია, ოპერ. შ. შიოშვილი, ლ. სუხოვი, ვ. კურიანი, მუსიკ. გამფ.
ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის.
კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ნ. ნიკოლაძე.

დიდი ოპტიმების 89-ე წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 33.

1 ნ., 198 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ა. აჭიბეგაშვილი, ო. მაგაკიანი, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჯგალაძე, რედ. ნ. ნიკოლაძე.

წინასაარჩევნო კრებები

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 34.

1 ნ., 200 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მაშულაშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ბ. კრეპსი, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, გ. უსეინაშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჯგალაძე, რედ. ნ. ნიკოლაძე.

შეხვედრა დეპუტატების კანდიდატებთან

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 37.

1 ნ., 155 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ო. ჭიაურელი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჯგალაძე.

საარჩევნო უბნებში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 38.

1 ნ., 184 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, შ. გეგელაშვილი, ო. მაგაკიანი, გ. უსეინაშვილი, შ. შიოშვილი, ა. ფილიპაშვილი, გ. ქორელი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, სადიტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჯგალაძე, რედ. ნ. ნიკოლაძე.

ბათუმის პიონერთა პარკი

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მაშულაშვილი, ოპერ. ბ. კრეპსი.

საქართველოს მოსწავლეთა III რესპუბლიკური სპარტაპიადა

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მაშულაშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ბ. კრეპსი, გ. უსეინაშვილი, ა. ფილიპაშვილი.

პიონერთა განაკი ჰვიზხათში

დოკ., სპეცგამოშეება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
რეე. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ვ. შანიძე.

სასწავლო წლის დაწყება და ზიმი ს. ორჯონიძის სახელობის პარკში

დოკ., სპეცგამოშეება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
რეე. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, გ. უსეინაშვილი, შ. შიოშვილი,
ა. ფარეზიშვილი.

საგოთა საპარტველო

დოკ., 6 ნ., 1745 მ., ხმოვანი, ფერ. და შ/თ.
სცენ. ავტ. ი. ბაჩელი, ს. დოლიძე, დ. რონდელი, რეე. ს. დოლიძე, დ. რონ-
დელი, ოპერ. შ. გეგელაშვილი, დ. ფელდმანი, კომპ. ა. ბალანჩივაძე, მხატვ. ს. ვა-
წაძე, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე.

1051 წ.

სამხრეთ ოსეთი

დოკ., 3 ნ., 827 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ი. კავკაზაძე, გ. მდივანი, რეე. ი. კანდელაკი, შ. მარტაშვილი,
ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ა. ფილიპაშვილი, ბ. კრეპსი, კომპ. ა. გალიევი, ლ. კული-
ევი, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, სადიქტორო ტექსტი ნ. შაიკოვსკის, სურ. დირ.
ი. ლაფერაშვილი.

საპარტველოს სოფლის ჰიდროელექტროსადგურები

სამეცნ.-პოპულ., 4ნ., 890 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. გ. გიგოლაშვილი, რეე. დ. აბაშიძე, ნ. ყუყუნაძე, ოპერ. გ. ქორე-
ლი, ბ. ბურაველიოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერჯაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე,
კონსულტ. თ. თევოსიანი, სადიქტორო ტექსტს კითხულობს ლ. ხმარა, სურ. დირ.
ვ. მიქაბერიძე.

ჩაის კულტურა

ლენინგრადის სამეცნიერო-პოპულარული ფილმების სტუდიისა და თბილისის
კინოსტუდიის დოკუმენტური ფილმების სექტორის ერთობლივი გადაღება.
სამეცნ.-პოპულ., 5 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ და რეე. ი. დრაპკინი, დ. აბაშიძე.

თბილისის მუროველთა წინასაარჩევნო კრებები

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 2.

1 ნ., 202 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. გ. უსეინაშვილი, ა. სემიონოვი, ა. აჭიბეგაშვილი, შ. შიოშვილი, ლ. არზუმანოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, სადიტორო ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე.

თბილისის რაიონების წინასაარჩევნო კრებები

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 7.

1 ნ., 214 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოზიძე, შ. შიოშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, სადიტორო ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე.

წინასაარჩევნო კრებები

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ბ. კრესი, ო. მაგაყიანი, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი.

მეცხოველეობის ნოვატორი

დოკ., 1 ნ., 286 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ს. ფაშალიშვილი, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. სემიონოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, სადიტორო ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, სურ. დირ. ი. ლაფერაშვილი.

1951 წლის საპავეზირო პირველობა ფრანგურთში

დოკ., 1 ნ., 262 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სასცენარო გეგმა და რეჟ. ა. ჭალიაშვილის, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ვ. შიკოშა, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, სადიტორო ტექსტი ლ. ბრასლავსკისა.

ფილმურა

დოკ., 1 ნ., 305 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. ნუცუბიძე, რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. ნ. ნაგორნი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, სადიტორო ტექსტს კითხულობს დ. ძიგუა.

რუსთავი

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ო. ჭიაურელი, ოპერ. დ. კანდელაკი.

ჩინეთის დელეგაცია თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 5.

1 ნ., 197 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. ქალიაშვილი, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ბ. კრეპსი, ა. აჭიბეგაშვილი, ნ. ნაგორნი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ნ. ნიკოლაძე.

თბილისის ახალშენებლობანი

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. ქალიაშვილი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ო. დეკანოზიძე.

ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი საგურამოში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 19.

1 ნ., 193 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. ქალიაშვილი, ოპერ. ბ. კრეპსი, შ. შიოშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გაგუა.

ოპროს მტკვანაბი

დოკ., 2 ნ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. ა. ფილიაშვილი.

ჩინელი კინემატოგრაფისტები საქართველოში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 29.

1 ნ., 176 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. ლ. არჯუმანოვი, ვ. შანიძე, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გაგუა.

კოლმეურნე ცხენოსანთა შაჯიგარი სოხუმში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 31.

1 ნ., 147 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. და ოპერ. გ. ახათიანი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გაგუა.

საბჭოთა საქართველო

დოკ., 8 ნ., 2215 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ს. დოლიძე, რ. კარმენი, II რეჟ. ო. ჭიაურელი ოპერ.

დ. კანდელაკი, დ. ფელდშანი, შ. გეგელაშვილი, რ. კარმენი, კომპ. ა. კერესელიძე, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, დ. ოვსიანიკოვი, სადიქტორო ტექსტი დ. ღუმბაძის, კითხულობს ლ. ხმარა, სურ. დირ. ა. ლორთქიფანიძე.

სამგორის არხის გახსნა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 32.

1 ნ., 252 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ა. მამულაშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოსიძე, შ. შიოშვილი, ა. პოდოსოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, სადიქტორო ტექსტი ნ. ნიკოლაძის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გაგუა.

ღიღი ოპერების 31-ე წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 33.

1 ნ., 183 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ნ. ნაგორნი, ო. დეკანოსიძე, შ. შიოშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, სადიქტორო ტექსტი ნ. ნიკოლაძის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გაგუა.

საქართველოს ალკა XV III შრილობა

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ო. დეკანოსიძე, ბ. კრეპსი.

საქართველოს მოსწავლეთა IV სპარტაქიადა

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოსიძე, ა. სემიონოვი, ა. ფილიპაშვილი, ვ. შანიძე.

სამგორი

დოკ., 1 ნ., 295 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. კარსანიძე, რეჟ. ი. კანდელაკი, შ. ხომერაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, ნ. ნაგორნი, ვ. შანიძე, გ. უსეინაშვილი, კომპ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, სადიქტორო ტექსტი ნ. შპიკოვსკის.

1952 წ.

ალბანეთის დელეგაცია საქართველოში

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. კ. შიკაპერიძე, ოპერ. ო. დეკანოსიძე, შ. შიოშვილი, რედ. ვ. გაგუა.

სახელოვან გამარჯვებათა წელი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 1.
1 ნ., 311 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, თბილისის კინოსტუდიის დოკუმენტური ფილმების სექტორის ოპერატორთა ჯგუფი. მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, სადიქტორო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გაგუა.

მხატვრული ტანვარჯიში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 3.
1 ნ., 249 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. ჭალიაშვილი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, შ. შიოშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, სადიქტორო ტექსტი ნ. ნიკოლაძის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გახოყიძე.

ქალთა საერთაშორისო დღე

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 9.
1 ნ., 194 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. ნ. ნაგორნი, შ. შიოშვილი, ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, რედ. ვ. გაგუა.

საპირველგანსო ზეიმი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 15.
1 ნ., 195 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, შ. შიოშვილი, ო. დეკანოსიძე, ბ. კრეხი, ნ. ნაგორნი, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, რედ. ვ. გაგუა.

მომთილამურეები გაპარიანში

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. კ. გოგოძე, რეჟ. ვ. ვალიაშვილი, შ. ხომერიკი, ოპერ. ა. ფილიაშვილი, ბ. კრეხი, ო. დეკანოსიძე, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე.

სახალხო დღესასწაული რუსთავეში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 20.
1 ნ., 260 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოსიძე, ლ. სუხოვი, შ. შიოშვილი.

დავით გურამიშვილისა და ლენია უპრინციპს ხსოვნას

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 24.
1 ნ., 310 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ვ. ალაიძე, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, შ. შიოშვილი,
ლ. სუხოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერჯაშვილი, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, სადიტორო
ტექსტი ნ. ნიკოლაძის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გაგუა.

საქართველოს კომპარტიის 20-15 წლისათვის

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 29/30.
2 ნ., 445 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოზიძე, ო. მაგაკიანი,
გ. უსეინაშვილი, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, სადიტორო ტექსტი პ. კოკილაშვილის,
კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ა. დარსაველიძე.

დიდი ოპოზიციის 25-ე წლისთავის ზეიმი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 32.
1 ნ., 250 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ა. აჭიბეგაშვილი,
ბ. ბურავლიოვი, ო. დეკანოზიძე, ფ. ვისოცკი, ბ. კრეპსი, ო. მაგაკიანი, ნ. ნაგორ-
ნი, ი. რიშკოვი, ა. სემიონოვი, ლ. სუხოვი, ა. ფილიპაშვილი, შ. შიოშვილი,
მუსიკ. გამფ. ა. შავერჯაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეჯელი, ვ. დოლიძე, სადიტო-
რო ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გაგუა.

მხატვრული თვითმოქმედების საქალაქო დათვალიერება

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 34.
1 ნ., 251 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ნ. სანიშვილი, ოპერ. ფ. ვისოცკი, ა. სემიონოვი, ბ. კრეპსი, ლ. სუხოვი,
ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, რედ. ვ. გაგუა.

საქართველოს მოსწავლეთა რესპუბლიკური სპარტაკიადი

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. შ. შიოშვილი.

თბილისის ვაჟთა I საშუალო სკოლა 150 წლისათ

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ნ. ნაგორნი, ლ. სუხოვი.

გორის პაიჭაძე

დოკ., 1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. რ. ჩხეიძე, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, სადიქტორო ტექსტი ვ. ზამბახიძის, ხმის ოპერ. რ. კეჯელი.

მართლის ბალეზუი

დოკ., 1 ნ., 282 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. დ. დუმბაძე, რეჟ. ო. კიაურელი, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, მუსიკ. გამფ. ა. კერესელიძე, ხმის ოპერ. რ. კეჯელი, რედ. ვ. გაგუა.

საქართველოს სუბტროპიკები

დოკ., 2 ნ., 580 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ.ა. ჭალიაშვილი, ოპერ. ა. სემიონოვი, მონტაჟი ვ. დოლენკოსი, მუსიკ. გამფ. ა. ბალანჩივაძე.

დინიბრი არაჟიშვილი

დოკ., 1 ნ., 281 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. თ. აბულაძე, შ. კაშმაძე, რეჟ. თ. აბულაძე, ოპერ. ნ. ნაგორნი, კომპ. დ. არაჟიშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეჯელი.

საქართველოს სპორტსმენები

დოკ., 2 ნ., 540 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. ნონეშვილი, ვ. გაგუა, შ. მანაგაძე, რეჟ. შ. მანაგაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, კომპ. ა. კერესელიძე, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, სურ. დირ. ი. ლაფერაშვილი.

ლენინის ორდენისანი კინოსტუდია „ქართული ფილმი“

1953 წ.

ბათუმის გოტანიკური ბაღი

დოკ., 1 ნ., 280 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. დ. დუმბაძე, რეჟ. ა. ჭალიაშვილი, ოპერ. ა. სემიონოვი.

შემთხვევა სამშენებლო უბანზე

დაკეთილი, სამცენ.-პოპულ., 3 ნ., 761 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ო. კორაღიოვი, ი. სკლიუტი, დამდგ. რეჟ. დ. აბაშიძე, რეჟ. ნ. ურუზნაძე, ოპერ. გ. ქორელი, კომპ. ა. ბალანჩივაძე, მხატვ. რ. შირაზაშვილი, ხმის

ოპერ. რ. ლაპინსკი, კონსულტ. ნ. ტერენტიევი, კ. მასლიაევი, ოპერ. ასისტ. ა. ფარეზიშვილი, სურ. დირ. ა. ცვერიკი.

პალატაბურთელთა საპავშირო შეჯიგრება

დოკ., 1 ნ., 294 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. ა. ჭალიაშვილი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ო. მაგაკიანი, ტექსტი ნ. გუგუშვილის, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, კონსულტ. ს. სინიაკოვი, გ. აკოფოვი, სურ. დირ. ვ. შიქაბერიძე.

გორჯომის ხეობა

დოკ., 1 ნ., 282 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. კარსანიძე, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ბ. კრეპსი, ა. სემიონოვი, კომპ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი.

ვლადიმერ მაიაკოვსკის სახელმწიფო მუზეუმი საპარტეზელში

დოკ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. კ. გოგოძე, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი.

სახლი გორჩევი

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 476 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. კარსანიძე, რეჟ. კ. გრძელიშვილი, ოპერ. ფ. ვისოცკი, კომპ. ო. თაქთაქიშვილი, მონტაჟი ვ. დოლენკოვი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, კონსულტ. შ. ჩიჭავაძე, ოპერ. ასისტ. ა. ფარეზიშვილი, მთ. ადმინისტრატორი დ. დარჩიევი.

ერთი წარიღის ისტორია

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 565 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. კორალიოვი, ი. სკლიუტი, დამდგ. რეჟ. დ. აბაშიძე, რეჟ. ნ. ყუყუნაძე, ოპერ. გ. ქორელი, კომპ. ა. ბალანჩივაძე, მხატვ. რ. მირზაშვილი, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, სურ. დირ. ა. ცვერიკი.

ჩვენი სასახლე

დოკ., 2 ნ., 507 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. კიაურელი, რეჟ. თ. აბულაძე, რ. ჩხეიძე, ოპერ. ბ. კრეპსი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი.

მეგაღმობა

დაკვეთილი, სასწავლო-ტექნიკური, 7 ნ., 1810 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. პ. კაჭარავა, ვ. კუპარავა, რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. ბ. ბურაველიოვი,

მ. რიშკოვი, კომპ. რ. ლაღიძე, მხატვ. რ. ვაშაძე, ქ. ლებანიძე, ხმის ოპერ. რ. ლაპინსკი, კონსულტ. ნ. ხომიჭურაშვილი, მ. მაღალაშვილი, ა. ბურჯუკური. სურ. დირ. ვ. შიქაბერიძე.

ჩაის მცენარის კულტურა

დაკვეთილი, სამეცნ-პოეზ., 7 ნ., 1906 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ქ. ბახტაძე, ა. წულუკიძე, ს. დოლაბერიძე, დ. დუმბაძე, რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ო. მაგაყიანი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, მხატვ. გ. მგელაძე, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, სცენ. კონსულტ. მ. დოლაბერიძე, შ. ჯალდასტანაშვილი, ფ-ლმის კონსულტ. ი. ჩხაიძე, ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რეჟ. ასისტ. თ. გოშაძე, სურ. დირ. შ. ქურდიანი, ა. ლორთქიფანიძე.

მევენახეობა

დაკვეთილი, სასწავლო-საინსტრუქციო, 7 ნ., 1780 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. მ. რაშიშვილი, ნ. ჩახნაშვილი, დამდგ. რეჟ. შ. მარტაშვილი, რეჟ. ზ. გულაშვილი, ოპერ. გ. უსტინაშვილი, ო. მაგაყიანი, მხატვ. რ. ვაშაძე, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, მუსიკ. გამფ. ვ. დოლენკო, ოპერ. ასისტ. ა. აღუქსიევი, კონსულტ. ვ. ქანთარია, ე. ფოფხაძე, ი. მელაძე, სურ. დირ. ი. ლაფერაშვილი.

ქართლის ბაღეზი

დოკ., 2 ნ., 496 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. ქაჩიბაია, რეჟ. გ. გუნიო, ოპერ. ო. დეკანოზიძე.

მეათე რამსუგალიკური ჩემპიონატი ცხენოსნობაში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 2.

1 ნ., 286 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. დ. ვარლამოვი. ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ბ. კრეპსი, ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გაგუა.

სოხუმის ახალი თეატრის გახსნა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 3.

1 ნ., 297 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. სუხოვი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ვ. გაგუა.

საგვლოვინარო დღეები საქართველოში ი. ბ. სტალინის

გარდაცვალების გამო

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 7/8.

2 ნ., 550 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ა. ფარეზიშვილი, შ. შიოშვილი, ლ. სუხოვი.

ნათო ვანნაძის დაბრძოლა

დოკ., 1 ნ. 192 მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟი ლ. გოშაძის, გადაღებულია კინოსტუდიის ოპერატორთა ჯგუფის მიერ.

საპირველმართო ზეიმი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 13.

1 ნ., 198 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, შ. ჩაგუნავა, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არწუშანოვი, ო. დე-კანოსიძე, ბ. კრესი, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. რ. კე-ზელი, რედ. ვ. გაგუა.

დიდი ოპრომარის 16-ე წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 32.

1 ნ., 199 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ზომერიკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ა. აჭიბეგაშვილი. ო. დეკანოსიძე, ბ. კრესი, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, რედ. ნ. კალანდარიშვილი.

სოხუმის სახელმწიფო-ბიოლოგიური სადგური (მაიმუნებს საშენი)

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 280 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. დ. დუმბაძე, რეჟ. ა. ჭალიაშვილი, ოპერ. ა. სემიონოვი, კომპ. ა. ბალანჩივაძე, მონტაჟი ვ. დოლენკოსი.

რიონის ხეობა

დოკ., 2 ნ., 523 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. კოპაძე, რეჟ. ვ. ალავეძე, ოპერ. ა. ფილიაშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. კერესელიძე, ხმის ოპერ. რ. კეზელი.

სოხუმი

დოკ., 1 ნ., 299 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. ჭალიაშვილი, ოპერ. გ. ასათიანი, კომპ. ა. კერესელიძე, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, სიმღერების ტექსტი მ. ქვლივიძის, რედ. ვ. გაგუა.

მოსავლის აღება

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 245 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და კონსულტ. ა. ბუჩუკური, რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. ი. რიშკოვი, სურ. დირ. ვ. შიკაბერიძე.

ამბავი სოფელ ნატანებისა

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოეტ., 5 ნ., 1431 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. კარსანიძე, დამდგ. რეჟ. ი. კანდელაკი, რეჟ. ზ. ხარშილაძე, ოპერ. ა. ფილიპაშვილი, ბ. კრეპსი, მხატვ. ს. ვაწაძე, კომპ. ო. თაქთაქიშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, სადრეკტორო ტექსტი ი. ვასილკოვის, კონსულტ. ი. ქაჩიბაია, სურ. დირ. ვ. ოზიაშვილი.

ნორჩი ბეჰნიკოსები (სკოლის დასახმარებლად)

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 486 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ნ. ბენაშვილი, რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ა. სემიონოვი, მხატვ. ბ. ლავრელაშვილი, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. ვ. კვიმსაძე, სურ. დირ. ვ. კურიანი.

ალანის ველი

დოკ., 2 ნ., 569 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. კოკილაშვილი, კ. გოგოძე, შ. ჩაგუნავა, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. სემიონოვი, კომპ. ა. კერესელიძე, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, რედ. ს. ულენტი, დირ. ტ. ბარამიძე.

საქართველოს მხატვრული თვითმომქმედების მე-8 რესპუბლიკური ოლიმპიადა

დოკ., 2 ნ., 497 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ბ. კრეპსი, შ. შიშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, მონტაჟი ვ. დოლენკოსი, რედ. ს. ულენტი, სურ. დირ. ტ. ბარამიძე.

ქართული ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლი

დოკ., 2 ნ., 580 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. დ. გაჩეჩილაძე, რეჟ. თ. აბულაძე, რ. ჩხეიძე, ოპერ. ფ. ვისოცკი, კომპ. ა. კერესელიძე, მხატვ. შ. გოცირიძე, ხმის ოპერ. რ. ლაბინსკი, ფილმის კონსულტანტები და მხატვრული ხელმძღვანელები ნ. რამიშვილი, ი. სუხიშვილი, სურ. დირ. ვ. კურიანი.

პაპირის მწვერვალაგზე

დოკ., 2 ნ., 524 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ო. გიგინეიშვილი, ო. დეკანოზიძე, ბ. კრეპსი, რეჟ. და ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ბ. კრეპსი, კომპ. ა. კერესელიძე, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, კონსულტ. კ. ივანიშვილი, სურ. დირ. ა. გუგუშვილი.

მონაწილე გავრცელების სკოლა

დოკ., 2 ნ., 530 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ტექსტ. დ. გაჩეჩილაძის, კომპ. ა. შავერვაშვილი.

აპლაზის არალაბალური სტამბა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 2.

1 ნ., 184 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, რედ. ნ. კალანდარაშვილი.

საპირველმანისო ზეიმი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 15.

1 ნ., 243 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. გ. ასათიანი, ო. დეკანოსიძე, ბ. კრეხი, ნ. ნაგორნი, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, რედ. ნ. კალანდარაშვილი.

კოლხეთის ამოწრობა და სამგორის მორწყვა

დოკ., 2 ნ., 353 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. გ. უსეინაშვილი.

რუსეთთან უპრადიკის შეერთების 800 წლისთავი (მეგობრობის ზეიმი)

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 21/22.

2 ნ., 465 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. გუნია, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოსიძე, ბ. კრეხი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, რედ. ნ. კალანდარაშვილი.

ერთ დეკორი

დაკვეთილი, დოკ., 3 ნ., 600 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ო. კორაღოვი, ო. სელიუტი, რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. ო. მაგაიანი, მხატვ. ქ. ლეხანიძე, ხმის ოპერ. ო. ჩუფრანოვი, კონსულტ. ი. ბასაკაი, ვ. ვულფი, ლ. კუზმინი, სურ. დირ. ი. ლაფერაშვილი.

ქართულური ჟამირი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 27.

1 ნ., 248 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. და ოპერ. შ. შიოშვილი.

მინ არის დამნაშავე?

დაკვეთილი, სასწავლო-სააგიტაციო, 3 ნ., 580 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ო. კორალიოვი, ი. სკლიუტი, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, კ. გრძელიშვილი, ოპერ. ო. მაგაჩიანი, მხატვ. ს. ვაწაძე, კონსულტ. ნ. ტერენტოვი, ნ. ლოგინოვი. სურ. დირ. რ. ლორთქიფანიძე.

ინფორმაციის კულტურისა და ხელოვნების მოღვაწეთა დელეგაცია საქართველოში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 31.

1 ნ., 300 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ო. კიკაბერიძე, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, რედ. ვ. გაგუა.

ინფორმაციის კინემატოგრაფისტთა დელეგაცია საქართველოში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 33.

ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, რედ. ვ. გაგუა.

დიდი ოპოზიციის 87-ე წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 35.

1 ნ., 245 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ა. აჭიბეგაშვილი, ო. დეკანოზიძე, ბ. კრეპსი, ნ. ნაგორნი, ა. ხეივანოვი.

მეორე სამსახური

დაკვეთილი, დოკ., 1 ნ., 260 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. ზელერანსკი, რეჟ. კ. გრძელიშვილი, ოპერ. გ. ქორელი, კონსულტ. ი. შეტაძე, სურ. დირ. გ. დარჩიევი.

საქართველოს მთავრობისათვის სპარტაკიადი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“.

1 ნ., 210 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ა. აჭიბეგაშვილი, ო. დეკანოზიძე, ბ. კრეპსი, ზ. შაჩიძე.

გერმანული წიგნების გამოცემა

დოკ., 1 ნ., 210 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი.

კიონერთა შპარაბა

დოკ. სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „პიონერი“.

1 ნ., 210 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ზომერიკი, ოპერ. ლ. არჯუმანოვი, ზ. მაჩაიძე, ა. პოდოსოვი.

1056 წ.

დამოს უფროსი

დაკეთილი, სასწავლო-სამეცნ., 4 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. გურიანი, რეჟ. გ. გომართელი, ოპერ. ბ. ბურაველიოვი, გ. ქორელი, მხატვ. რ. თარხან-შოთრაძე, მუსიკ. გამფ. ვ. დოლენკო, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე.

ლენინის დაბადების 86 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 17.

1 ნ., 259 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არჯუმანოვი, ო. დეკანოსიძე, ბ. კრეპსი, ნ. ნაგორნი, ა. პოდოსოვი, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი.

გენიჩისკალი კოლმეურნეები მასხარაძეში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 18.

1 ნ., 241 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ზომერიკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არჯუმანოვი.

ჯავახარლალ ნერუ საპარტეზოში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 20.

1 ნ., 224 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არჯუმანოვი, ა. აჭიბეგაშვილი, ბ. კრეპსი, ვ. კურიანი, ნ. ნაგორნი, ა. პოდოსოვი, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ნ. ნიკოლაძე.

ნამდვილი მამოგარი

საავტაციო-პროპაგანდისტული, 1 ნ., 295 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. მარტაშვილი, მონაწილეობენ: მ. თბილელი, ს. თაყაიშვილი, ა. ვასაძე.

ხვანთის უფა. ცხოვრება

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 29.

1 ნ., 249 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ა. პოლსოვი, ტექსტი რ. მარგია-
ანის, რედ. ნ. ნიკოლაძე.

დავით გურამიშვილის დაბადების 250 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 38.
1 ნ., 303 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ვ. აღაიძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, ა. აჭიბეგაშვილი, კომპ. ა. ბალანჩივა-
ძე, ტექსტი ვ. კარსანიძის, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია.

საქართველოს ტანმშრომელთა შაჯრიანობა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“,
1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, შ. შიოშვილი.

ნორჩი ნაბურღისტაძე

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „ბიონერი“,
1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

ოპერ., შ. შიოშვილი, ა. სემიონოვი.

საქართველოს მოწინავე მევენახეები

დაკვეთილი, დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ე. ფოფხაძე, რეე. შ. მარტაშვილი, ოპერ. ო. მაგაჩიანი, კონსულტ.
შ. სიმონიშვილი, სურ. დირ. ი. ლაფერაშვილი.

ბაშირის მწვერვალთა დამაპროექტი

დოკ., 2 ნ., 520 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეე. ზ. გულაშვილი, ოპერ. ბ. კრეხისი, ი. აშასიისკი, კომპ. რ. ლა-
ლიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ი. ნონეშვილის, კონსულტ. ო. გიგინეიშვი-
ლი, ა. ივანიშვილი, სურ. დირ. ა. გუგუშვილი.

სიზნაღიანობა რაინიგზის ბრანსკორტზე

დაკვეთილი, ტექნიკურ-პროპაგანდისტული, 6 ნ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. კორალიოვი, რეე. დ. აბაშიძე, ნ. ყუფუნაძე, ოპერ. ი. რიშკოვი,
კონსულტ. კ. დობროსელსკი, ბ. რიაზანცევი, სურ. დირ. ა. ცვერიკი.

გვირგვინი წარსულის ფურცლებიდან

დოკ., 1 ნ., 252 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. დ. სტურუა, დ. ჭინჭარაძე, რ. ჭიაურელი, რეე. რ. ჭიაურელი,

ოპერ. ა. სეშიონოვი, მხატვ. გ. მგელაძე, მუსიკ. გამფ. ი. ბეგიაშვილი, კომბინირებულ გადაღებათა ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, სურ. ღირ. გ. ლეკვეიშვილი.

1956 წ.

უჩაქვენი მემორარობა

დოკ., 2 ნ., 406 მ., ხმოვანი. ფერ.

სცენ. ავტ. ს. მანუელიანი, რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, კომპ. ა. კერესელიძე, სიმღერების ტექსტი ო. კუპრაძის, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე რეჟ. ასისტ. თ. გოშაძე, სურ. ღირ. ლ. წერეთელი.

სასკოლო საცდელ ნაკვეთზე

სასწავლო, 3 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. თ. თვალავაძე, რეჟ. ა. მამულაშვილი.

მემორარობის შესვენება

დოკ., 2 ნ., 495 მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟი ვ. გახიძის, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, მუსიკ. გამფ. ი. ბეგიაშვილი, ვ. ვაჟრა, ტექსტი ა. ნოვიცკის, კითხულობს ა. სლავინი.

გენიჩასპალები მახარაძეში

დოკ., 1 ნ., 160 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. ბ. კრესი, მუსიკ. გამფ. ი. ბეგიაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია.

სამართველოს სპარტაკიადა

დოკ., 2 ნ., 526 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ლ. არზუმანოვი, ა. სეშიონოვი, ა. აჩიბეგაშვილი, ო. დეკანოზიძე, ა. პოლოსოვი, ზ. მაჩაიძე, მუსიკ. გამფ. ი. ბეგიაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სურ. ღირ. გ. ციხისელი.

სიმინდის ნათესები

დაკეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 523 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. თ. გვარიშვილი, რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ზ. მაჩაიძე, მხატვ. გ. მგელაძე, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, კონსულტ. შ. სიმონიშვილი, სურ. ღირ. გ. ბურდული.

საქართველოს მუზეუმები

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 3 ნ., 708 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. ქაჩიბაია, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სეშიონოვი, კომპ. რ. ლა-ლიძე, მხატვ. გ. ლავრელაშვილი, ხმის ოპერ. რ. კეჭელი, კონსულტ. მ. დოლაბერიძე, სურ. დირ. ი. პოდოსოვი.

ოლიმპიადა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“.

2 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ა. სეშიონოვი, ა. პოდოსოვი, სურ. დირ. შ. ქურდიანი.

გამოცდილება სიმინდის უხვი მოსავლისათვის

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 5 ნ., 1314 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. ქაჩიბაია, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, კომპ. რ. ლალიძე.

პირველი მაისი თბილისში

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, გადაღებულია კინოსტუდია „ქართული ფილმის“ ოპერატორთა ჯგუფის მიერ.

მესაზღვრე ჯარების ანსამბლი

დოკ., 2 ნ., 580 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ოპერ. ასისტ. ზ. მაჩაიძე, მ. ჭეიშვილი, მუსიკ. გამფ. ი. ბეგიაშვილი, ხმის გამფ. ვ. ვაჟრა, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ი. კოლოხოვისა და მ. დრუჩინინის, კითხულობს მ. ლაპატკინი, სურ. დირ. გ. ციხიშვილი.

დასვენების დროს

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 590 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ვ. კურიანი, ტექსტი ა. ნოვიცკის, კითხულობს მ. ლაპატკინი.

მე წელი სსრკ-ის სადარბაზოზე

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ლ. არზუმანოვი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ზ. მაჩაიძე.

კართველ და უკარინელ კოლმეურანეთა მეგობრობა

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
რეე. ვ. გახუიძე, ოპერ. შ. შიოშვილი.

ამიერკავკასიის ჰიდროტექნიკისა და მელიორაციის ინსტიტუტი

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 470 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეე. ნ. ნაგორნი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ა. პოლოხოვი, კონსულტ.
ნ. დანელია.

საბავთა კავშირის 1946 წლის პირველობა მელმონობაში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“.
1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
რეე. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. სემიონოვი, ა. პოლოხოვი, ვ. კურიანი.

კუთანის სტადანტთა ფიზკულტურული ლავრობა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“.
1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
რეე. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოზიძე.

საქართველოს ციხრუსაბი

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 3 ნ., 706 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. დ. ციხიშვილი, რეე. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, მხატვ.
ქ. ლუბანაძე, კომპ. რ. ლაღიძე, ხმის ოპერ. რ. კეზელი, მთ. კონსულტ. მ. დო-
ლაბერიძე, კონსულტ. ი. ლეკვეიშვილი, სურ. დირ. ი. პოლოხოვი.

1957 წ.

ცვლა მოდის

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 5 ნ., 1948 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. კ. ტოშკი, დამდგ. რეე. დ. აბაშიძე, რეე. ნ. ჟუჟუნაძე, ოპერ.
გ. ქორელი, მხატვ. პ. გიგოლაშვილი, კომპ. ა. კერესელიძე, ვ. მურადელი, სურ.
დირ. ა. ცვერიკი.

ავარის ხელოვნების დეკადა თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბავთა საქარტველო“, № 3/4.
2 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
რეე. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ბ. კრესი, რედ. გ. მონავარდიშვილი.

პრეტაჲ ვიაროთ

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, ფერ.

სტენ. ავტ. ნ. ჩხეიძე, ბ. კობახიძე, რეჟ. რ. ჩხეიძე, ოპერ. ფ. ვისოცკი.

სამხრეთ ოსეთის ხელოვნების დეკადა თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 12.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერაძე, ოპერ. გ. ასათიანი, ბ. კრეპსი, ა. სემიონოვი.

პირველი მაისი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 15.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. აღაიძე, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ი. ამასიისკი, ო. დეკანოზიძე, ბ. კრეპსი, ზ. მაჩაიძე, ნ. ნაგორნი, ვ. კურიანი, ა. პოლოსოვი, ა. სემიონოვი.

მზიურ მხარეში

დაკეტილი. ფილმი-კონცერტი, 4 ნ., 1048 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სტენ. ავტ. ა. კოჭაი, დამდგ. რეჟ. ი. კანდელაკი, რეჟ. ზ. გუდავაძე, ოპერ. ო. მაგაიანი, მხატვ. ქ. ლებანიძე, კომპ. რ. ლალიძე, ხმის ოპერ. მ. ათანელაშვილი, სიმღერების ტექსტის ავტ. პ. გრუზინსკი, სურ. დირ. ი. პოლოსოვი.

ხალხური შემოქმედების ფესტივალი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 21.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. შარტაშვილი, ოპერ. ზ. მაჩაიძე, ვ. კურიანი.

საპავზირო ფესტივალის მონაწილეთა დასავსეთით კონცერტები მოსკოვში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 27.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, ა. სემიონოვი.

სამხრეთ ოსეთი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 31.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერაძე, ოპერ. ნ. ნაგორნი.

ფილმი თატომგარის 40 წელი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 33.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, გადაღებულია კინოსტუდია „ქართული ფილმის“ ოპერატორთა ჯგუფის მიერ.

გაბრის მეფრინველეობის ფაბრიკა

დაკეტილი, დოკ., 3 ნ., 725 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. თ. თვალავაძე, რეჟ. შ. მარტაშვილი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. მ. ათანელოვი, კონსულტ. ნ. ფანცულაია, სურ. დირ. ვ. გაგუა.

ილია ჯავახიშვილის იუბილე

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 34.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ლ. არზუმანოვი.

აზხაზეთის ხელოვნების დეკადა თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 36/37.

2 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა. გადაღებულია კინოსტუდია „ქართული ფილმის“ ოპერატორთა ჯგუფის მიერ.

ამირანაშვილის III სპარტაკიადა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“

2 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ო. კიაურელი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ა. პოდოსოვი, ზ. მაჩაიძე, ვ. კურიანი.

საქართველოს მოსწავლეთა IX სპარტაკიადა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „პიონერი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ლ. გოშაძე, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ა. პოდოსოვი, ზ. მაჩაიძე, ვ. კურიანი.

იციტ თჳჳენი

დაკეტილი, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 230 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. მარტაშვილი, სურ. დირ. ვ. გაგუა.

პიონერული რაზმის მუშაობა სოლასში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. ამირეჯიბი, ოპერ. ა. პოდოსოვი.

განგაშის ხმა

დაკეტილი, სამეცნ.-პოპულ. 4 ნ., 915 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. კ. ტომსკი, რეჟ. გ. გომართელი, ოპერ. გ. უხეინაშვილი, გ. ქორელი, მხატვ. პ. გიგოლაშვილი, კომპ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, სურ. დირ. ი. ლაფერაშვილი.

აფხაზეთი ავტონომიური მხარეა

დოკ., 2 ნ., 588 მ., ხმოვანი, ფერ.

სენ. ავტ. მ. ლაქიბაი, ა. ლასურია, შ. ჩაგუნაძე, რეჟ. შ. ჩაგუნაძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოზიძე, კომპ. ა. ბალანჩიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი გ. გულიასი, კითხულობს ი. რუსინოვი.

ილია ჭავჭავაძე

დაქვითილი, სსწავლო, 5 ნ., 1415 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სენ. ავტ. ლ. ასათიანი, რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ა. ფარეზიშვილი, მხატვ. გ. ლაქიშვილი, კომპ. მ. დავითაშვილი, ხმის ოპერ. მ. ათანელიძე, კონსულტ. მ. ბურკულაძე, ქ. ხაფაძე, ა. შვედლიძე, სურ. დირ. ი. თუხარელი.

ლადო გულიაშვილი

დოკ., 2 ნ., 584 მ., ხმოვანი, ფერ.

სენ. ავტ. მ. თოფურია, გ. წულაია, რეჟ. გ. წულაია, ნ. ნენოვა, ოპერ. ფ. ვიხოცოვი, კომპ. ო. გორდელი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ა. მახარაძე, სურ. დირ. გ. ლუკიშვილი.

პროფესორ ნ. ანთელავას ოპერაცია

დოკ., 2 ნ., 462 მ., ხმოვანი, შ/თ.

ავტ.-ოპერ. ო. დეკანოზიძე

სიზაბუკის ზივი

დოკ., 2 ნ., 551 მ., ხმოვანი, ფერ.

სენ. ავტ. ი. ბეგიაშვილი, შ. ზომერიკი, რეჟ. შ. ზომერიკი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, შ. შიოშვილი, ა. სემიონოვი, ო. მაგაკიანი, ო. დეკანოზიძე, ბ. კრეპსი, ა. პოლსოვი, ი. ამასიისკი, ა. ფარეზიშვილი, კომპ. ს. ნასიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი გ. გურულის, სურ. დირ. ლ. მარამიძე.

კიდე პირი იმერეთი პამირზე (მწვერვალ „მოსკოვის“ დაპყრობა)

დოკ., 2 ნ., 556 მ., ხმოვანი, ფერ.

სენ. ავტ. ო. გიგინეიშვილი, ბ. კრეპსი, მონტაჟის რეჟ. შ. ზომერიკი, ოპერ. ბ. კრეპსი, ი. ამასიისკი, კომპ. რ. ლალიძე, ხმის ოპერ. დ. ლომიძე, ტექსტი რ. ქორქიასი, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, კონსულტ. ა. ივანიშვილი, რეჟ. ასისტ. ლ. უნანიანი, ოპერ. ასისტ. თ. მერკვილაძე, სურ. დირ. ა. გუგუშვილი.

შვიდი მწვერვალის დაპყრობა

დოკ., 2 ნ., 561 მ., ხმოვანი, ფერ.

სენ. ავტ. რეჟ. და ოპერ. ბ. კრეპსი, კომპ. ო. გორდელი, ხმის ოპერ. ვ. დო-

ლიძე, ტექსტი ბ. იამპოლსკის, კონსულტ. ა. ივანიშვილი, რედ. გ. მონაწილეობით, ოპერ. ასისტ. თ. შერკვილაძე.

აუთენტური საპარტეზო

დოკ., 7 ნ., 2046 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ს. დოლიძე, რეჟ. ს. დოლიძე, გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არწუშანოვი, ა. ფილიპოვი, ო. დეკანოზიძე, ბ. კრეპსი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, დ. ლომიძე, ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭალაძე, სურ. დირ. შ. ციტიშვილი, თ. ლორთქიფანიძე.

წაღებული

დოკ., 2 ნ., 487 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ნ. ბენაშვილი, რეჟ. ვ. ალავეძე, ოპერ. ნ. ნაგორნი, კომპ. ა. ბალანჩივაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტს კითხულობს ე. მანჭალაძე, რედ. გ. მონაწილეობით, სურ. დირ. გ. ციხისელი.

საპარტეზოს სამეცნიერო-კოპულარული და დოკუმენტური ფილმების სტუდია

1958 წ.

გრიუსელის მსოფლიო გამოფენა

დოკ., 4 ნ., 1117 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, კომპ. ს. ნასიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი გ. შვანიასი, კითხულობს ე. მანჭალაძე.

დიალი გზით (საქართველოს ახალგაზრდობა)

დოკ., 5 ნ., 1214 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. დ. სტურუა, რ. ჭიაურელი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. შერკვილაძე, მხატვ. ვ. გოგუა, მუსიკ. გამფ. ო. გორდელი, ხმის ოპერ. ა. პეტრუ-სენკო, ტექსტს კითხულობს ე. მანჭალაძე, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, სურ. დირ. გ. ლეკვეიშვილი.

უძველესი ქალაქის გადმოხსნა

დაკეთილი, დოკ., 3 ნ., 829 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, მხატვ. ქ. ლებანიძე, კომპ. რ. ლალიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სურ. დირ. ი. პოლსოვი.

მწვერვალთა სამხაროვი

დოკ., 1 ნ., 292 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ო. ჭიაურელი, ოპერ. ო. შავაკიანი, ბ. კრეპსი, ჯ. მაჩაიძე,

თ. შეგვრელიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ლ. გოთუასი, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. გ. შონავარდიშვილი.

ბელატი

დოკ. 2 ნ., 555 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ლ. ლოდობერიძე, ოპერ. ა. სეშიონოვი, მხატვ. გ. ნადირაძე, კომპ. ო. გორდელი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. თ. ვირსალაძე, რ. შეფისაშვილი, რედ. ა. მახარაძე.

მეტალურგიის ჰიგანტი

დაკვეთილი, დოკ., 4 ნ., 962 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ს. მანველიანი.

ქალაქი ზიზმოვს

დოკ., 2 ნ., 527 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. რ. ებრაღიძე, ი. კანდელაკი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ა. აჭიბეგაშვილი, ბ. კრეპსი, ო. შაგაკიანი, ვ. შანიძე, კომპ. ს. ნასიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტს კითხულობს გ. საღარაძე.

მსოფლიო ფასტივალის დღეებში

დოკ., 2 ნ., 576 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, კომპ. ს. ნასიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ვ. შურულის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. გ. შონავარდიშვილი.

მეცხოველეობა საქართველოში

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 554 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. ალაფიძე, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ვ. შურულის, კითხულობს ე. მანჭგალაძე, კონსულტ. კ. ჯაფარიძე.

რუსთავი 10 წლისაა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 5.

ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ლ. არზუმანოვი, ა. სეშიონოვი, შ. შიოშვილი.

სასიამოვნოა და სასარგებლო

დაკვეთილი, დოკ., 1 ნ., 300 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. კ. გრძელიშვილი, ოპერ. ბ. ბურაველიოვი, მხატვ. ქ. ლებანიძე, კომპ. ა. კერესელიძე, სურ. დირ. გ. ლეკვეიშვილი.

უირომსა ღა კაპკასიანი

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 589 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. შ. ვიტუხნოვსკი, რეჟ. და ოპერ. ნ. ნაგორნი, სურ. დირ. შ. თა-
მარაშვილი.

**მეგობრობის ზეიმი მოსკოვში (საქართველოს ლიტერატურისა და
ხელოვნების დეკადა მოსკოვში)**

დოკ., 6 ნ., 1739 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ჩაგუნავა, შ. ხომერიკი, მთ. ოპერ. გ. ასათიანი, ოპერ.
ლ. არზუმანოვი, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, ბ. კრეპსი, მუსიკ. გამფ. ი. ბეგი-
შვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ი. ნონეშვილის, კითხულობს ე. მანჭგალა-
ძე, რეჟ. ასისტ. ლ. გოშაძე, სურ. დირ. გ. გვენეტაძე, შ. სემიონოვი.

მზიური აპარა

დოკ., 2 ნ., 581 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. შერვაშიძე, შ. ჩაგუნავა, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმა-
ნოვი, კომპ. ა. კერესელიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, ოპერ.
ასისტ. ქ. ზაქარაია, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

თბილისი 1500 წლისა

დოკ., 4 ნ., 951 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ლ. ლოღობერიძე, რ. თარხან-მოურავი, რეჟ. ლ. ლოღობერიძე, ოპერ.
ა. სემიონოვი, მხატვ. რ. თარხან-მოურავი, კომპ. რ. ლაღიძე, ხმის ოპერ. ვ. დო-
ლიძე, კომბინირებულ გადღებათა ოპერ. ა. ფარეზიშვილი, კომბინირებულ გა-
დღებათა მხატვ. გ. მგელაძე, რეჟ. ასისტ. შ. ერისთავი, ტექსტს კითხულობს
ე. მანჭგალაძე, კონსულტ შ. მესხია, ვ. ბერიძე, სურ. დირ. გ. გვენეტაძე.

პირველი მაისის ზეიმი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 16.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ო. ჭიაურელი, ვ. გახოცაძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ნ. ნაგორნი, ა. სემი-
ონოვი, შ. შიოშვილი, ა. აჭიბეგაშვილი, ზ. მაჩაიძე, ბ. კრეპსი, ა. პოლოხოვი,
ვ. კურიანი.

ამიერკავკასიის მუსიკალური გაზაფხული

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 18.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ო. ჭიაურელი, გადაღებულია სტუდიის ოპერატორთა ჯგუფის მიერ.

ფრთხილად იყავ

დაკვეთილი, ტექნიკურ-პროპაგანდისტული, 3 ნ., 740 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ე. დვინსკი, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. ჟუჟუნაძე, ოპერ. გ. ქორელი, ა. აღე-
ქხევი, მხატვ. გ. მგელაძე, მუსიკ. გამფ. ა. შავერზაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგა-
ნია, სურ. დირ. ა. სიგუა.

„აპაპი ზორაშა“

დოკ., კინოპორტრეტი, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ო. დეკანოსიძე, ა. სემიონოვი.

„ვერიპო ანჯაფარიძე“

დოკ., კინოპორტრეტი, 1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ლ. არჯუშანოვი.

„ანტონინ ნოვოტნი თბილისში“

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 21.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ბ. კრესი, ო. დეკანოსიძე, ზ. მაჩა-
ოძე, ვ. კურიანი.

„მოსკოვის დიდი თეატრის გასტროლები თბილისში“

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 28.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. გახლიძე, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ლ. არჯუშანოვი.

„თბილისი 1500 წლისა“

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 31.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. გახლიძე, გადაღებულია სტუდიის ოპერატორთა ჯგუფის შერ.

„დიდი მჭამობის 41-ე წლისთავი“

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 32.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი.

„პოლონეთის მთავრობის დელეგაცია თბილისში“

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 33.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, ა. პო-
ლოსოვი, ვ. კურიანი.

„მოსწავლეთა V სპარტაკიადა“

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ვ. გახუცაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ვ. კურიანი, ზ. მაჩაიძე, ო. პოლოსო-
ვი, ბ. კრეპსი.

საერთაშორისო მოტოპროსი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ო. კიაურელი, ოპერ. ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, ბ. კრეპსი, ვ. კურიანი,
ა. პოლოსოვი, ი. ბარამიძე.

ნორჩი პიონერები საქართველოს ლიტერატურისა და ხელოვნების დაპადაზა მოსაოვო

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „პიონერი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ვ. ჰანკვეტაძე, ო. კიაურელი, ოპერ. გ. ასათიანი, ბ. კრეპსი, ლ. არზუ-
შანოვი, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი.

საქართველოს მოსწავლეთა X რესპუბლიკური სპარტაპიადა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ო. კიაურელი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ო. დეკანოზიძე, ვ. კურიანი, ა. პო-
ლოსოვი.

რიგა — თბილისი

საქართველოს და ლატვიის სამეცნიერო-პოპულარული და დოკუმენტური
ფილმების სტუდიების ერთობლივი გამოშვება.

დოკ., 2 ნ., 558 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. ალაიძე, რ. ბლიუმი, ი. ბეგიაშვილი, რეე. ვ. ალაიძე, ოპერ.
ზ. კრეპსი, ვ. გაილიხი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ხ. ზანიჩის, რედ. შ. სალუქ-
ვაძე, სურ. დირ. ა. ჯადაჩიძე.

1959 წ.

ვახტანგ ბაგუჩიანი

დოკ., კინოპორტრეტი, 1 ნ., 236 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. შ. ხომერაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი.

სადაც გენებოთ... (საქართველოს კურორტებზე)

დოკ., 2 ნ., 590 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. მესხი, რეე. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუშანოვი, მუსიკ. გამფ.
ვ. დოლენკო, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი გ. ფვანიასი, რეე. ასისტ. დ. აღამია,
რედ. შ. სალუქვაძე, სურ. დირ. ი. პოლოსოვი.

კომპინირებული საკვების გაშლილრება ანტიბიოტიკებით

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 240 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. ბ. კრეპსი, კონსულტ. ღ. გელოვანი.

16 მარტი — არჩევნების დღეა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 9.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, შ. შიოშვილი, ნ. ნაგორნი, ლ. არ-
ზუმანოვი, ა. პოლსოვი, ვ. კურიანი, ა. სემიონოვი, ზ. მაჩაიძე.

კ. ვოროზილოვი საქართველოში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 23.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ო. კიაურელი, ოპერ. ბ. კრეპსი, ა. პოლსოვი, ვ. კურიანი, ო. დეკანო-
ზიძე, ზ. მაჩაიძე.

აოლონეთის კულტურის კვირეული საქართველოში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 31/32.

2 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანო-
ზიძე, ვ. კურიანი.

დიდი მატობგარის ზეიმი საქართველოში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 88.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, გადაღებულია სტუდიის ოპერატორთა ჯგუფის მიერ.

საქართველოს II რესპუბლიკური სპარტაპიადა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“.

2 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. რ. კიაურელი, ოპერ. ბ. კრეპსი, ო. დეკანოზიძე, ზ. მაჩაიძე, თ. მეგრე-
ლიშვილი, ა. პოლსოვი, ვ. შანიძე.

ხალხთა II სპარტაპიადა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი.

საზღვრულ ბანაჰის — „მზიანეთის“ გახსნა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოურნალი „პიონერი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ლ. გოშაძე, ოპერ. ზ. შაჩაძე, ა. პოლოსოვი, ტექსტი ნ. ამირეჯიბის.

აპატი წერეთელი

დაკეტილი, სასწავლო, 5 ნ., 1420 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. შამულაშვილი, ა. შვედლიძე, რეჟ. ა. შამულაშვილი, ოპერ. ვ. შაჩაძე, მხატვ. დ. ბერძენიშვილი, კომპ. ა. ჩიშაკაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტს კითხულობს ე. მანჯგალაძე, კონსულტ. მ. ბურჭულაძე, ქ. ზაფაძე, რეჟ. ასისტ. გ. მონაწარმეშვილი, ქ. დამბაშიძე, სურ. დირ. ვ. მარგიანი.

მტკვრის კვალდაკვალ

დოკ., 2 ნ., 596 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. ნონეშვილი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, კომპ. მ. დავითაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

წლის ღრონი საქართველოში

დოკ., 2 ნ., 450 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. რ. ებრაღიძე, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, კომპ. გორდელი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

მშავილბაის გამოფენა

დოკ., 1 ნ., 235 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. ბ. კრესი, ტექსტი შ. შონიასი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სურ. დირ. რ. ხუნწარია.

ამბავი ერთი ცდისა

სამეცნ.-პოპულ. 2 ნ., 597 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. გელოვანი, გ. ჩერკოვიჩი, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. ყუყუნაძე, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, მხატვ. გ. შველაძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, ტექსტს კითხულობს რ. ვიგოდსკი, კონსულტ. ნ. ლაგუტინი, ი. კონდაკოვი, რედ. შ. შონია, სურ. დირ. მ. გაგუა.

ბიან-შანის მწვერვალბაიხაენ

დოკ., 1 ნ., 275 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. ივანიშვილი, რეჟ. და ოპერ. ბ. კრესი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი შ. შონიასი, რედ. მ. სალუქვაძე.

საქართველოს მინერალური წყლები

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 582 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სურ. დირ. ი. პოლოხოვი.

ჩვენი მემკობარი

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 416 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. გ. ნუცუბიძე, ი. ღუბინსკი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, მხატვ. ვ. გოგუა, რეჟ. ასისტ. დ. აღაშია, სურ. დირ. რ. ხუნწარია.

ჯამთრის სამოვრებაჲ

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 575 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. შ. ხალუქვაძე, ო. ჭიაურელი, რეჟ. ო. ჭიაურელი, ოპერ. ზ. შაჩაიძე, ა. პოლოხოვი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. ვ. კობახიძე, ა. ჭაფარიძე-რედ. ვ. გოგუა, სურ. დირ. ნ. გუბელაძე.

ნადირობა ჯუნგლებში

დოკ., 2 ნ., 411 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. ახათიანი, ოპერ. გ. ახათიანი, ო. დეკანოზიძე, კომპ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, ტექსტი რ. ებრაღიძის, სურ. დირ. ა. ცვერიკი.

რას მოგვივა დავითათ

დაკვეთილი, სააგიტაციო, 2 ნ., 464 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ხ. სულაჟური, რეჟ. გ. გომართელი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, მხატვ. დ. ბერძენიშვილი, მუსიკ. გამფ. ვ. დოლენკო, ხმის ოპერ. გ. დოლიძე, კონსულტ. გ. პაიაშვილი, რედ. შ. შონია, სურ. დირ. ნ. გუბელაძე. მონაწილეობენ: ა. ომიძე, გ. თოხაძე, ა. კუბრაშვილი, გ. თალაყვაძე, ი. ქოქრაშვილი, ფ. სონღულაშვილი.

უვაპილები და მსახურები

დოკ., 2 ნ., 477 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. ო. ჭიაურელი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოზიძე, ბ. კრესი, ნ. ნაგორნი, ა. პოლოხოვი, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ვ. ჟურულია და მ. ხალუქვაძის, რედ. მ. ხალუქვაძე, სურ. დირ. შ. გოგია.

საქართველოს მრეწველობა უზიდულადში

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 414 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ნ. ნაკაშიძე, ნ. ჩერქეზიშვილი, რეჟ. რ. კიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, მხატვ. ვ. გოგუა, სურ. ღირ. პ. დადიანიძე.

მოგზაურობა ნეაალში

დოკ., 5 ნ., 1307 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, ი. კარაჯინი, რეჟ. გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, ო. დეკანოზიძე, კომპ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. ვ. დოლიძე, ტექსტი ი. კარაჯინის, სურ. ღირ. ა. ცვერიყი.

ელექტროტექნიკური და ხელსაწყოთმშენებლობის მრეწველობის განვითარება საქართველოში

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 520 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ბ. ნიუარაძე, რეჟ. შ. ზომერაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ბ. კრეხიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. ვ. ვადაკორია.

საოკნელა

დოკ., 2 ნ., 484 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ი. ზუციშვილი, რეჟ. ო. იოსელიანი, ოპერ. ვ. შანიძე, მუსიკ. გამფ. ო. იოსელიანი, სურ. ღირ. პ. დადიანიძე.

სსრკ ქაპშირბაზმულობა

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 275 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. დ. სტურუა, რეჟ. რ. კიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, მხატვ. ვ. გოგუა, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, ოპერ. ასისტ. გ. მელქაძე, რედ. შ. შონია, სურ. ღირ. რ. კიკინაძე.

საქართველოს სოფლის მეურნეობა უზიდულადში

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 460 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ნ. ნაკაშიძე, ნ. ჩერქეზიშვილი, რეჟ. რ. კიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, მხატვ. ვ. გოგუა, სურ. ღირ. პ. დადიანიძე.

თბილისის სამრეწველო გამოფენა

დოკ., 2 ნ., 575 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ვ. გაბოძიძე, ოპერ. ა. სემიონოვი. ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ა. მახარაძის, რედ. შ. სალუქვაძე.

სსრა ბრანსპორტი

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 417 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. დ. სტურუა, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, მხატვ. ვ. გოგუა ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ოპერ. ასისტ. გ. მელქაძე, სურ. ღირ. რ. ჭიჭინაძე.

სამხრეთ ოსეთი

დოკ., 2 ნ., 590 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. გელაშვილი, რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. შ. შიოშვილი, კომპ. ს. ნახიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. შ. სალუქვაძე, სურ. ღირ. გ. ციხისელი.

სადგურის მორიგე ვარ

დაკეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 4 ნ., 1147 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. კ. ტომსკი, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. ჟუჟუნაძე, ოპერ. გ. ქორელი, მხატვ. ქ. ლეგანიძე, კომპ. მ. დავითაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, მონტაჟი. ვ. დოლენკოსი, კონსულტ. ა. სამსონოვი, კ. სიმონოვი, სურ. ღირ. გ. ზოგატელაძე.

1980 წ.

ალექსანდრე სიგაპურიძე

დოკ., 1 ნ., 286 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. მ. თოფურიძე, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. მ. კობახიძე, სურ. ღირ. ნ. გუბელაძე.

მეპაგეჟობა

დაკეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 520 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ს. სულაყაური, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ა. აჩიბეგაშვილი, ა. პოდსუნოვი, მუსიკ. გამფ. ი. ზოზოხიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. ა. ავაბიძე, სურ. ღირ. შ. თამარაშვილი.

მეგობრობის შეხვედრა

დოკ., 1 ნ., 297 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. შამალაძე, რეჟ. ს. ჭელიძე, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სურ. ღირ. შ. გოგია.

მშობლიური საპარტეზელო

დოკ., 6 ნ., 1780 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. ნონეშვილი, რეჟ. გ. ახათიანი, ო. ჭიაურელი, ოპერ. ა. ხემიონო-

ვი, ლ. აზრუმანოვი, ო. დეკანოზიძე, შ. შიოშვილი, მონტაჟი გ. ასათიანის, მხატვ. ქ. ლეზანიძე, კომპ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. მ. სალუქვაძე, კონსულტ. დ. სტურუა, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, ოპერ. ასისტ. ტ. ელიაშვილი, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

მ. ი. ლენინის დაბადების 50 წლისთავი (ლენინი და საქართველო)

დოკ., 1 ნ., 300 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ლ. მუმლაძე, რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ვ. შანიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. თ. ცხვედიანი, რედ. მ. კობახიძე.

სოფელი ურომა

დოკ., 2 ნ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. შ. შონია, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ნ. ნაგორნი, კომპ. რ. გაბიჩვაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სურ. დირ. გ. ციხისელი.

ღირსეული ცვლა

დოკ., 2 ნ., 515 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ს. წვერაძე, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი მ. სალუქვაძის, სურ. დირ. გ. ციხისელი.

ერთი გამარჯვების ისტორია

სამეცნ.-პოულ., 2 ნ., 444 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. პ. ვაინშტეინი, დ. ჯასუსინი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, მხატვ. ვ. გოგუა, კომპ. ტ. ბაქრაძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. გ. მარუაშვილი, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, ოპერ. ასისტ. გ. შელქაძე, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

კაპიტანი გოგინიძე

დოკ., 1 ნ., 300 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. ჩხაიძე, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სურ. დირ. გ. გაბილაია.

გსოფლიო ბაზს უკრავს

დოკ., 6 ნ., 1759 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. სუხიშვილი, გ. ასათიანი, რეჟ. გ. ასათიანი, ო. ჭიაურელი, ოპერ. გ. ასათიანი, მხატვ. ო. ლითანიშვილი, კომპ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი გ. შვანიასი, რედ. მ. სალუქვაძე, სურ. დირ. ა. ცვერიკი.

კავკასიის ნაპრძალი

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 581 მ., ხმოვანი, ფერ.

სეცნ. ავტ. შ. ვიტუხნოვსკი, რეე. დ. აბაშიძე, ნ. ყუყუენაძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, თ. ხატისოვი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. დ. შჩერბაკოვი, ვ. ფედოროვი, ტექსტს კითხულობს ლ. ხმარა, რედ. შ. შონია, სურ. ღირ. გ. ლეკვეიშვილი.

საქვარძლი სამშოგლოს საღარაჯოზე

დოკ., 1 ნ., 253 მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟის რეე. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ჯ. მაჩაიძე, ა. პოლოსოვი, ტექსტი შ. დრუჩინინის.

ჩენი ბიოლოგიური მტარი

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 565 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სეცნ. ავტ. გ. გორდელაძე, ა. გელოვანი, რეე. ო. გურგენიძე, ოპერ. ო. მაგაკიანი, კომპ. ტ. ბაქრაძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. გ. მარუაშვილი, მონაწილეობენ: შ. ურუშაძე, გ. თოხაძე, ნ. კანდელაკი, რ. კაიკაციშვილი და სხვა.

ჩენი სოფელი

დოკ., 2 ნ., 572 მ., ხმოვანი, ფერ.

სეცნ. ავტ. ა. მათიაშვილი, ი. კანდელაკი, რეე. ი. კანდელაკი, ოპერ. ბ. კრეხი, კომპ. შ. დავითაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. შ. კობახიძე, სურ. ღირ. ი. პოლოსოვი.

სოხუმიდან გათუგამდე

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 524 მ., ხმოვანი, ფერ., ფ/ე.

სეცნ. ავტ. შ. ვიტუხნოვსკი, რეე. შ. ჩაგუნაძე, ოპერ. ნ. ნაგორნი, კომპ. რ. გაბიჩაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. დ. შჩერბაკოვი, ოპერ. ასისტ. ი. ნაგორნი, სურ. ღირ. გ. ციხიხელი.

ფიროსმანი

დოკ., 2 ნ., 553 მ., ხმოვანი, ფერ.

სეცნ. ავტ. და რეე. გ. შენგელაია, ოპერ. ბ. კრეხი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. შ. კობახიძე, სურ. ღირ. ვ. გაგუა.

საქართველოს სამხედრო გზა

სამეცნ. პოპულ., 2 ნ., 561 მ., ხმოვანი, ფერ., ფ/ე.

სეცნ. ავტ. ნ. ვიტუხნოვსკი, რეე. ი. კანდელაკი, ოპერ. ბ. კრეხი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. დ. შჩერბაკოვი, სურ. ღირ. ი. პოლოსოვი.

საქართველოს კურორტები

დოკ., 2 ნ., 564 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. მესხი, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, მუსიკ. გამფ. ვ. დოლენკო, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია.

სათაფლია

დოკ., 1 ნ., 260 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, კომპ. ნ. დულაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

სპეტიცხოველი

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 568 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ლ. გოთუა, რეჟ. ო. ჭიაურელი, ოპერ. ა. სეშიონოვი, მხატვ. ქ. ლეზანიძე, კომპ. ბ. კვერნაძე, კონსულტ. ვ. ბერიძე, რედ. შ. შონია, სურ. დირ. გ. ლეკვეიშვილი.

სამტანბაგი

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 503 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. გელოვანი, ზ. ფორაქიშვილი, რეჟ. ვ. ალავეძე, ოპერ. ვ. კურიანი, კომპ. ნ. დულაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. ლ. ჭარხელი, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. დირ. გ. გაბილაია.

ერთი სოფლის საორტსმენები

დოკ., 2 ნ., 505 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. კ. გოგოძე, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სურ. დირ. ვ. მარგარიანი.

საქართველოს სუბტროპიკები

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 558 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. ლეკვეიშვილი, რეჟ. ვ. ალავეძე, ოპერ. ნ. ნაგორნი, კონსულტ. მ. დოლაბერიძე, ო. ციტიშვილი, რეჟ. ასისტ დ. ადამია, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

ნიკო მასნავლაშვილი

დოკ., 2 ნ., 457 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. შვედლიძე, ე. ყიფიანი, რეჟ. ვ. ალავეძე, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, სურ. დირ. გ. გაბილაია.

საპარტველოს პედაური ხელოვნება

სამეცნ.-პოეტ., 2 ნ., 570 მ., ხმოვანი, ფერ.

სტენ. ავტ. შ. ქვლივიძე, რეჟ. ო. ჭიაურელი, ოპერ. შ. შიოშვილი, მხატვ. ქ. ლეხანიძე, კომპ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. შ. ამირანაშვილი, რეჟ. ასისტ. ქ. ღამბაშიძე, რედ. შ. შონია, სურ. დირ. გ. ლეკვეიშვილი.

ფოლადი და ადამიანი

დოკ., 1 ნ., 293 მ., ხმოვანი, ფერ.

სტენ. ავტ. ს. ულენტი, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. მ. კობახიძე, სურ. დირ. ნ. გუბელაძე.

იაკობ გოგებაშვილი

დაკვეთილი, სასწავლო, 2 ნ., 574 მ., ხმოვანი, შ./თ.

სტენ. ავტ. ნ. გოცირიძე, ქ. ზაფაძე, რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ვ. შანიძე, მხატვ. დ. ბერძენიშვილი, კომპ. მ. დავითაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. გ. თავაშვილი, სურ. დირ. ვ. მარგალიანი.

საპირველმაისო ზეიმი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 15.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ზომერაძე, გადაღებულია კინოსტუდიის ოპერატორთა ჯგუფის მიერ.

მშავილენის ღმესასწაული

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 18.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. პატარაია, გადაღებულია კინოსტუდიის ოპერატორთა ჯგუფის მიერ.

საშვიდნოეზგრო ზეიმი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 31.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ალაფიძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ო. დეკანოზიძე, ა. პოლოხოვი, ზ. მაჩაიძე, ა. აჭიბეგაშვილი, ლ. არაშვანაშვილი.

ფინალური შეხვედრა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ბ. კრეხისი.

მუსიკალური ოჯახი (ვიოლინოს რაფსოდია)

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. თ. თიქანაძე, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი.

3. ი. ლენინის დაბადების 80 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ლ. გოშაძე, ოპერ. ზ. შაჩაიძე, შ. შიოშვილი, ვ. შანიძე, ბ. კრეხსი, ვ. კუ-რიანი.

საპარტველოს სოფლის მეურნეობის მიღწევები

დაკვეთილი, დოკ., 3 ნ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ტ. ელიაშვილი.

მთა და გარი

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 540 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. ლალიძე, ოპერ. ა. პოლოხოვი.

ქართული არქიტექტურა (უძველესი დროიდან XII საუკუნის ნახევრამდე)

სამეცნ. პოპულ., 2 ნ., 579 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ლ. ლოლობერიძე, ლ. მესხიშვილი, რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ო. შა-გაიანი, მხატვ. გ. შველაძე, კომპ. ა. ბალანჩივაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, მთ. კონსულტ. ვ. ბერიძე, კონსულტ. ლ. რჩეულიშვილი, ვ. დოლიძე, ლ. სუმბაძე, ვ. ცინცაძე, ტექსტი ი. მესხის, რედ. შ. შონია, სურ. დირ. ვ. გაგუა.

ქართული არქიტექტურა (XII საუკუნიდან დღემდე)

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 540 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ლ. ლოლობერიძე, ლ. მესხიშვილი, რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. შ. შა-გაიანი, მხატვ. გ. შველაძე, კომპ. ა. ბალანჩივაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, მთ. კონსულტ. ვ. ბერიძე, კონსულტ. ლ. რჩეულიშვილი, ვ. დოლიძე, ლ. სუმბაძე, ვ. ცინცაძე, ტექსტი ი. მესხის, რედ. შ. შონია, სურ. დირ. ვ. გაგუა.

სიგნალიზაცია რკინიგზაზე

დაკვეთილი, სასწავლო, 4 ნ., 1079 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. ბუტომი, რეჟ. და ოპერ. გ. ქორელი, მხატვ. ქ. ლეხანიძე, კონსულტ. რ. რიაზანცევი, ა. ლეონოვი, სურ. დირ. გ. ბოგატელოვი.

ალჰირის დღიური

დოკ., 5 ნ., 1403 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, ო. დეკანოსიძე, კომპ. დ. თორაძე, ტექსტი მ. სტურუასი.

გრძოლა ვაჟის ქლოროზით დაავადების წინააღმდეგ

დაკვეთილი, სამეც.-პოპულ., 1 ნ., 220 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ტ. ელიაშვილი.

ღარკვეთის მანგანუმის გამამდიდრებელი ფაბრიკის მუშანახლობა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 6.

1 ნ., 268 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ა. პოდოსოვი, ბ. კრეპსი.

მოსამოვში მსოვრები ქართველი მოღვაწეები

დოკ. სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 4.

1 ნ., 283 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, რედ. ლ. ცინცაძე.

ქალთა საერთაშორისო დღე 8 მარტი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 7.

1 ნ., 287 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ალავეძე, ოპერ. ბ. კრეპსი, ა. სემიონოვი, ვ. კურიანი, ვ. შანიძე, ლ. არზუმანოვი, რედ. ლ. ცინცაძე.

26 სახელმწიფოს უსივრცეო დიპლომატიურ წარმომადგენელთა ჩამოსვლა საქართველოში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 9.

1 ნ., 284 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ო. დეკანოსიძე, ვ. კურიანი, შ. შიოშვილი, რედ. ლ. ცინცაძე.

1 მაისის ჯიში თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 12.

1 ნ., 283 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოსიძე, ვ. კურიანი,

თ. მეგრელიშვილი, ა. პოლსოვი, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, გ. ბალახაძე, რედ.
ლ. ცინცაძე.

საბავშვო საპარტველო № 10 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბავშვო საპარტველო“, № 16.

1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არჯუმანოვი, ო. დეკანოზიძე,
ბ. კრეპსი, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი.

მ. შოლსოვი საპარტველოში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბავშვო საპარტველო“, № 19.

1 ნ., 255 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არჯუმანოვი, ა. პოლსოვი.

ვაჟა-ფშაველას დაბადების 100 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბავშვო საპარტველო“, № 21.

1 ნ., 264 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. შველიძე, ე. ლომიძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ვ. კურიანი, ა. სემიონო-
ვი, გ. ბალახაძე, რედ. ა. ხუჭუა.

გეორგი გეორგიუ დეჟი საპარტველოში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბავშვო საპარტველო“, № 23.

1 ნ., 250 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, ვ. კურიანი, რედ.
ა. ხუჭუა.

დიდი ომებების 44-ე წლისთავის ზეიმი საპარტველოში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბავშვო საპარტველო“, № 28.

1 ნ., 248 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ა. შამულაშვილი, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ვ. კურიანი, ა. სემიონოვი, ბ. კრეპ-
სი, თ. მეგრელიშვილი, შ. შიოშვილი.

პარტველი ფეხბურთელები კიშინიოვში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. გ. კრეპსი, ა. პოლსოვი, ვ. კურიანი, ე. გერმესაშვილი.

გათუმის გობანიური ბაღი

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 576 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. შერვაშიძე, რეჟ. ნ. უუუნაძე, ოპერ. ნ. ნაგორნი, მხატვ. გ. მგელაძე, კომპ. მ. დავითაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ი. მესხის, კითხულობს მ. ლაპატკინი, კონსულტ. დ. მანჭავიძე, რედ. შ. შონია, სურ. დირ. ვ. გაგუა.

ამირანის გორა

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 250 მ., ხმოვანი, ფერ.

მონტაჟი ა. ხეშიონოვის, ოპერ. ლ. არწუშანოვი, ა. ხეშიონოვი, ი. პანიევი, გათხრების ხელმძღვანელი და ტექსტის ავტ. ტ. ჩუბინაშვილი.

მართვალე მავანახევი

დოკ., 2 ნ., 541 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. სალუქაძე, ი. კანდელაკი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. შ. შიოშვილი, კომპ. მ. დავითაშვილი, ტექსტს კითხულობს დ. სოკოლოვი, რედ. მ. კობახიძე, სურ. დირ. ა. კუპრაძე.

მართული ფოლადი

დაკვეთილი, დოკ., 4 ნ., 945 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. თ. სვანი, კ. გოგოძე, დამდგ. რეჟ. ვ. ვალიშვილი. რეჟ. ვ. მოდებაძე, ოპერ. ლ. არწუშანოვი, ო. დეკანოსიძე, მხატვ. ვ. მესხი, კომპ. ს. ნასიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კომპინირებულ გადაღებათა ოპერ. ა. მარგიაი, კონსულტ. ნ. გომელაური, სურ. დირ. რ. ხუნწარია, გ. ბოგატელოვი.

მართული ელვაპალი

დოკ., 2 ნ., 553 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. ნიშნიანიძე, რეჟ. ვ. ალავეძე, ოპერ. ლ. არწუშანოვი, ბ. კრეპსი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, სურ. დირ. შ. თამარაშვილი.

მართული ჩაი

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 465 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. კ. კალაძე, რეჟ. ს. ჭელიძე, ოპერ. გ. ბალახაძე, კომპ. ო. გორდელი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. თ. ბარამიძე, რედ. შ. შონია, სურ. დირ. ი. პოლოსოვი.

ორსანბიელი მესიფინდე

დოკ., 1 ნ., 260 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. მამალაძე, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ვ. შანიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, სურ. დირ. გ. ციხისელი.

მანქანა სწორად არეგულირებს

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 260 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. გელოვანი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, მხატვ. ვ. გოგუა, კომპ. ტ. ბაქრაძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, ოპერ. ასისტ. გ. საჩიშვილი, სურ. დირ. გ. ციხისელი.

შუქურები ალაზნის ველიდან

დოკ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. კოკილაშვილი, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სურ. დირ. გ. ლეკვეიშვილი.

მუსიკალური მოგზაურობა

დაკვეთილი, ფილმი-კონცერტი, 3 ნ., 855 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ო. იოსელიანი, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. გ. ქორელი, მხატვ. ქ. ლებანიძე, მუსიკ. გამფ. ნ. დულაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. შ. შონია, ვ. ჩერნიხი, სურ. დირ. გ. გაბილაია.

ყრილობის შესახებ დრამა

დოკ., 2 ნ., 460 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. დ. სტურუა, ოპერ. ო. ჭიაურელი, გ. მონაწილეშვილი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოსიძე, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, ვ. შანიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, სურ. დირ. შ. კოკილაშვილი.

ქართულ მიწაზე

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ. 6 ნ., 1754 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. ქაჩიბაია, ნ. ჩერქეზიშვილი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ბ. კრეპსი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, გ. ლომიძე, სურ. დირ. ა. კუპრაძე.

ნაირა გოგაბიძე

დოკ., 1 ნ., 269 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, მემონტ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ა. პოლოსოვი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სურ. დირ. გ. ლეკვეიშვილი.

ეროვნული დღესასწაული

დოკ., 2 ნ., 588 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, რეჟ. შ. ზომერეიკი, ოპერ. გ. ასათიანი, ლ. არზუმანოვი, ო. დეკანოსიძე, ბ. კრეპსი, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, კომპ. ს. ნასიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სურ. დირ. გ. ლეკვეიშვილი.

რუსთავის ჩირაღდნები

დოკ., 2 ნ., 552 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. ამირეჯიბი, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტს კითხულობს ღ. სოკოლოვი, სურ. ღირ. გ. ლეკვეიშვილი.

მატარებლის მიღება და გამგზავრება

დაკვეთილი, სასწავლო-ტექნიკური, 4 ნ., 1151 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. კობიაშვილი, რეჟ. და ოპერ. ბ. ბურავლიოვი, ხმის ოპერ. გ. ლო-შიძე, კონსულტ. ბ. ბუჯანოვი, სურ. ღირ. ს. თორაძე.

საწარმოო სწავლება სკოლაში

დაკვეთილი, სასწავლო, 2 ნ., 580 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ს. ტონია, შ. ცაგარეიშვილი, რეჟ. ა. მამულაშვილი, ოპერ. ვ. შა-ნიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. მ. ბურკულაძე, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. შ. თამარაშვილი.

ნაირსართულიანი ამერიკა

დოკ., 5 ნ., 1257 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, ი. სუხიშვილი, რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, მუსიკ. გამფ. ღ. თორაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი მ. სტურუასი, კითხულობს ღ. ხმარა, სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

მთის მდინარის დაბადება

სამეცნ. პოპულ., 1 ნ., 286 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. შ. შონია, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. გ. ბალახაძე, მუსიკ. გამფ. ნ. მამისაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტს კითხულობს მ. ლაპატკინი, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. გ. გაბილაია.

სინერგები ზღვაში გაღიან

დოკ., 2 ნ., 507 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ს. ფლენტო, გ. ნიშნაიანიძე, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ო. დეკა-ნოსიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. მ. სალუქვაძე, სურ. ღირ. რ. ხუნწარია.

ამიერკავკასიის სოფლის მეურნეობის მოწინავეთა თათბირი

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 520 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. გ. ასათიანი, ღ. გოშაძე, ოპერ. გ. ასათიანი, ღ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი მ. სალუქვაძის, სურ. ღირ. გ. ლეკვეიშვილი.

დარტმა ღრუგლეგზე

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 583 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. მესხი, რეჟ. დ. აბაშიძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, მხატვ. ქ. ლებანიძე, კომპ. რ. ლალიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კომბინირებულ გადაღებათა ოპერ. ო. მაგაყიანი, კონსულტ. ა. ბალაბუევი, ა. ბუხნიკაშვილი, ა. ქარცივაძე, რედ. შ. შონია, სურ. ღირ. გ. ბოგატელაძე.

საპარტველოს სსრ სოფლის მეურნეობის ელექტროფიკაცია

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 583 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. ბეგიაშვილი, ი. კანდელაკი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ტ. ელიაშვილი, კომპ. ო. გორდელი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. ვ. მეტრეველი, სურ. ღირ. ა. კუპრაძე.

იაპოზ ნიკოლაძე

დოკ., 2 ნ., 483 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. პატარია, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. შ. შიოშვილი, მხატვ. ქ. ლებანიძე, კომპ. ა. ბალანჩივაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, კონსულტ. ი. ურუშაძე, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. ვ. მარგიანი.

კობა მარჯანიშვილი

დოკ., 2 ნ., 582 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. რ. ებრაღიძე, რეჟ. ს. ჭელიძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, მხატვ. ქ. ლებანიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. ი. პოლოსოვი.

1962 წ.

დაუმთავრებელი დღიური

დოკ., 1 ნ., 293 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ო. გურგენიძე, ბ. კრეხისი, ოპერ. ბ. კრეხისი, მუსიკ. გამფ. ი. ბოზოხიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, ტექსტი შ. შონიასი, კითხულობს დ. სოკოლოვი, ოპერ. ასისტ. ე. გერმესაშვილი, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. ღირ. გ. გაბილაძე.

თეთრი სპარტაკიადა

დოკ., 2 ნ., 461 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. ო. ჭიაურელი, თ. ნოზაძე, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ო. დეკანოზიძე, ი. ბარამიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ლ. ცინცაძის, სურ. ღირ. ი. პოლოსოვი.

მევენახეთა და მებღვინეთა მსოფლიო კონგრესი (X საერთაშორისო კონგრესი)

დოკ., 2 ნ., 590 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. ნონეშვილი, რეჟ. შ. ზომერიკი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ვ. კურიანი, ა. სემიონოვი, კომპ. რ. ლალიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. მ. რაშიშვილი, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. გ. ციხისელი.

რუსთაველის გმირების ილუსტრაციები

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 510 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. დევიძე, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, მხატვ. გ. ნადირაძე, კომპ. ა. ჩიშაკაძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, რედ. თ. თევზაძე, სურ. ღირ. ვ. მარგიანი.

მიგო გაბაშვილი

დოკ., 2 ნ., 446 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. ურუშაძე, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, მუსიკ. გამტ. მ. დავითაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, კონსულტ. მ. თოფურია, სურ. ღირ. ვ. მარგიანი.

ქართული ფუტკარი

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. კ. ჭავჭავაძე, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ტ. ელიაშვილი, მხატვ. გ. მგელაძე, მუსიკ. გამტ. ი. ბობოხიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ბ. თევზაძე, კონსულტ. ი. გაბუნია, სურ. ღირ. გ. ლეკვეიშვილი.

დავით კლდიაშვილი

დოკ., 1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. ფარულავა, ლ. ცინცაძე, რეჟ. ვ. ალავეძე, ოპერ. ა. პოლოსოვი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, სურ. ღირ. გ. ლეკვეიშვილი.

გზა მოგაველისა (ისინი იცხოვრებენ კომუნისში)

დოკ., 2 ნ., 579 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. ნუცუბიძე, ი. დუბინსკი, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმაზოვი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. ღირ. შ. თამარაშვილი.

სამგორის მიწაზე

დოკ., 2 ნ., 524 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ს. ჭეიშვილი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ტ. ელიაშვილი, ხმის

ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუპუა, ტექსტს კითხულობს ე. მანჯგალაძე, სურ. ღირ. ა. კუპრაძე.

ჩვენი წონა

დოკ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ო. ჭიაურელი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი მ. სალუქვაძის, კონსულტ. თ. გიორგაძე, სურ. ღირ. დ. მძინარიშვილი.

ახალი სვანეთი

დოკ., 2 ნ., 580 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. გელოვანი, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ბ. კრეპსი, მუსიკ. გამფ. ვ. დოღენკო, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტს კითხულობს ე. მანჯგალაძე, სურ. ღირ. ვ. შარგვანი.

თბილისის ღამე (თბილისის ჩირაღდნები)

დოკ., 2 ნ., 518 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. შ. გვანცელაძე, სურ. ღირ. გ. ციხიხელი.

ორინატაბია სივრცეში

სამეცნ-პოპულ., 2 ნ., 595 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. მ. შარკოვი, რეჟ. დ. აბაშიძე, ოპერ. გ. ქორელი, მხატვ. ნ. ყაზბეგი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ი. აივაზაშვილი, რედ. შ. შონია, სურ. ღირ. შ. თამარაშვილი.

პირველი ნახტომი

დოკ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ნ. ბენაშვილი, რეჟ. შ. ზომერიკი, ოპერ. შ. შიოშვილი, კონსულტ. გ. გაბრიჩიძე, ტექსტს კითხულობს ე. მანჯგალაძე, სურ. ღირ. გ. ციხიხელი.

მუშური პატიოსნება

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 571 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. გლაზოვი, ა. იზბუცკი, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. თ. შეგერელოშვილი, მუსიკ. გამფ. ნ. დუღაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. გ. ბუღკო, ბ. ტეტერევი, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, რედ. შ. შონია.

საპარა

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 561 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, რ. ებრაღიძე, რეჟ. გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, ო. დეკანოზიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. შ. შონია, სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

სიმონის კახხალი

დოკ., 1 ნ., 262 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ნ. დოლიძე, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ტ. ელიაშვილი, ნ. ჭუმბურიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. ღირ. ა. კუპრაძე.

ფოლადის ნაპადი

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 245 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ბ. შატბერაშვილი, რეჟ. ო. ჭიაურელი, შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. რ. ხუნწარია.

გოგის მშენებლები

დოკ., 1 ნ., 291 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. მიქელაძე, ოპერ. ა. პოდოსოვი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. ლ. ცინცაძე, სურ. ღირ. შ. გოგია.

რიონის ხეობა

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 562 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. კარბელაშვილი, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ბ. კრეპსი, კომპ. ნ. დუღაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. ლ. კარბელაშვილი, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. გ. გაბილაია.

გაროკო

დოკ., 5 ნ., 1441 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, ო. დეკანოზიძე, კომპ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ი. კარაჯინის, სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

საგომთა კავშირის სმორტული ტანვარჯიში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „სპორტი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ა. პოდოსოვი, ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი.

ლენინური პიონერული ორგანიზაციის 40 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „პიონერი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ლ. გოშაძე, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ლ. არზუმანოვი, შ. შიოშვილი,
ი. ბარამიძე, ა. პოლოსოვი, ო. დეკანოსიძე

ნოქი ტურისტების მოგზაურობა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი, „პიონერი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. შველიძე, ე. ლომიძე, ოპერ. თ. ხატისოვი.

საპირველმადისო ზეიმი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 12.

1 ნ., 242 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ალავეძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, თ. მეგრელიშვილი, ო. დეკანოსიძე,
ი. ბარამიძე, ვ. კურიანი, ლ. არზუმანოვი.

დიდი ოპტომბრის ზეიმი მოსკოვსა და თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 28.

1 ნ., 236 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ა. აჭიბეგაშვილი, ვ. კურიანი, ლ. არზუმანოვი, ი. ბარამიძე, მ. ნარიშკინი.

მასალაზე საშლმბრო სამუშაოებისათვის (ელემენტარული ფერმცოდნეობა) დაკვეთილი, სასწავლო-ტექნიკური, 2 ნ., 545 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ეიზენგო, ა. სურჟანენკო, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. ვ. შანიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ბ. თევზაძე, ტექსტის კითხულობს ა. ჯაღარი, მთ. კონსულტ. ვ. კობიშჩანოვი, კონსულტ. ი. ბელიავე, ი. ვოსმანი, სურ. დირ. შ. თა-მარაშვილი.

მასალაზე საშლმბრო სამუშაოებისათვის (დამაკავშირებელი ნივთიერე-ბანი, პიგმენტები და საღებავები)

დაკვეთილი, სასწავლო-ტექნიკური. 2 ნ., 578 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. სურჟანენკო, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ბ. კრეხი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, მთ. კონსულტ. ვ. კობიშჩანოვი, კონსულტ. ი. ბელიავე, ი. ვოსმანი, სურ. დირ. რ. ხუნწარია.

უსაფრთხოების ტანკა

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 4 ნ., 1190 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ბ. ვაინშტეინი, ი. კობიაშვილი, რეჟ. გ. გომართელი, ოპერ. გ. ქო-

ჩელი, მუსიკ. გამფ. ვ. დოლენკო, ხმის ოპერ. გ. ლოშიძე, კონსულტ. ი. ბელი-
ავეი, ი. ვოისმანი, რედ. შ. შონია, სურ. ღირ. რ. ჭიჭინაძე.

სიმფიონის ატესტატი

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 472 მ., ხმოვანი შ/თ.

სცენ. ავტ. ო. ჭინკლაძე, რეჟ. ფ. შიქაძე, ოპერ. ვ. შანიძე, ხმის ოპერ. ა. ძა-
განია, სურ. ღირ. რ. ჭიჭინაძე.

თვითმფრინავით სსრ კავშირში (ტურისტული ავიომარშრუტები)

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 518 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. მ. ვატუხნოვსკი, რეჟ. ვ. გაგუა, ოპერ. ი. ბარამიძე, კომპ. ს. ნა-
ზიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. შ. შონია, ღირ. ნ. გუბელაძე.

ოგსარებატორია მთავში

სამეცნ.-პოპულ. 1 ნ., 291 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. რ. თაბუკაშვილი, დამდგ. რეჟ. რ. ჭიაურელი, რეჟ. ქ. ხოტივარი,
ოპერ. ი. ბარამიძე, მხატვ. ვ. გოგუა, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. ბ. თევზა-
ძე, სურ. ღირ. ი. პოლოსოვი.

ალშირის რესპუბლიკის დაბადება

დოკ., 5 ნ., 1407 მ., ხმოვანი. ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, ო. გურგენიძე, კომპ.
დ. თორაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი მ. სტურუასი, კითხულობს ლ. ხმარა,
სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

რძე მცხუნვარე მზის ქვეშ

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. თ. გვარიშვილი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი,
ი. ბარამიძე, მუსიკ. გამფ. ვ. დოლენკო, ხმის ოპერ. გ. ლოშიძე, რედ. შ. შონია,
სურ. ღირ. ი. პოლოსოვი.

1968 წ.

საპირველგადასახილველი და დამონსტრაციის თეატრის

დოკ., სპეცგამოწევა, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 12.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ი. ბარამიძე, ო. დეკანოზიძე,
ვ. კურიანი, ბ. კრეზი, შ. შიოშვილი.

მარუხის გმირული ღაცვის 20 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 23.

1 ნ., 229 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. მონავარდიშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ოპერ. ასისტ. გ. იკაშვილი, რედ. ა. ხუჭუა.

ოპტომგარის ზეიმი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 28.

1 ნ., 227 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ვ. კურიანი.

საერთაშორისო შეხვედრები ვიდეოგაზეთში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი.

საპარტველოს III სპარტაკიადა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. და ოპერ. შ. შიოშვილი, ოპერ. ვ. კურიანი, ი. ბარამიძე.

ნორჩი პიონერების ტურისტული ლაშქრობა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „პიონერი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ლ. გოშაძე, ოპერ. ტ. ელიაშვილი.

დაუდევრობის შედეგად

დაკეითილი, დოკ., 2 ნ., 451 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ნ. ოსიძე, კ. ცეცხლაძე, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელი-შვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. პ. ავაქიანი, სურ. დირ. ი. პოდოსოვი.

გულშემატკივრები

დოკ., 1 ნ., 272 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, ა. ხუჭუა, რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, მუსიკ. გამფ. რ. ვახვახიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლოშიძე, რედ. ლ. ცინცაძე, სურ. დირ. გ. გაბილაია.

ბროშა ნიდაბის ეროვნებასთან

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 531 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. ქაჩიბაია, ვ. ამბოკაძე, რეჟ. ვ. ალავეძე, ოპერ. ვ. შანიძე, მუსიკ. გამფ. რ. ვახვახიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, სურ. დირ. რ. ხუნწარია.

გაიზარების ჰვამანაში

დოკ., 2 ნ., 524 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, ტექსტი გ. ჟვანიაში, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე.

სოფლის თავკაცი

დოკ., 1 ნ., 298 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ვ. შანიძე, თ. მეგრელიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ა. ხუკუა.

მთავი და წლები

დოკ., 2 ნ., 583 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. ჭავჭავაძე, ე. სიმონოვი, რეჟ. და ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ბ. კრეპსი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტს კითხულობს ე. მანჭგალაძე, რედ. ა. ხუკუა.

ქართული მონუმენტური ზეგანა

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. ბაქრაძე, რეჟ. ო. ჭიაურელი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. თ. ვირსალაძე, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. დირ. ვ. მარგარიანი.

გზები და მანქანები

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 500 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. ფარულავა, ლ. ცინცაძე, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, მუსიკ. გამფ. ნ. დულაშვილი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, კონსულტ. ი. ჩოფიკაშვილი, ტექსტს კითხულობენ: გ. გეგეჭკორი, კ. მახარაძე და ნ. ჭულელი, სურ. დირ. შ. თამარაშვილი. მონაწილეობენ: მ. გეგეჭკორი, ნ. ფირანიშვილი.

ალბანური აზრი

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 272 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. ხაყვეთიანი, რეჟ. ო. ჭიაურელი, ოპერ. შ. შიოშვილი, მხატვ. ქ. ლეზანიძე, მუსიკ. გამფ. რ. ვახვახიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ.

ო. აბულაძე, ვ. ბარანოვი, ტექსტს კითხულობს მ. ლაპატჩინი, რეჟ. ასისტ. დ. ალა-
შია, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. შ. თამარაშვილი.

მწვანე ოქროს ოსტაბები

დოკ., 1 ნ., 278 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. მ. მიქაძე, რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ი. ბარამიძე, ხმის ოპერ. გ. ლო-
შიძე, რედ. ა. ხუჭუა.

ორმოცი წელი შემისრულდა (ეურნალ „ნიანგის“ 40 წელი)

დოკ., 1 ნ., 280 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. მ. ქარჩავა, რ. ჭიაურელი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. ვ. შანიძე,
მხატვ. ვ. გოგუა, ხმის ოპერ. გ. ლოშიძე.

ჩვენ ვიცავდით კავკასიას

დოკ., 2 ნ., 577 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ა. კოყილაშვილი, შ. ჩაგუნავა, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუ-
მანოვი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი მ. სტურუასი, კითხულობს ე. მანჯგალაძე.

ჩვენი მოღვაძე

დაკვეთილი, დოკ., 1 ნ., 292 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. მ. ქავთარაძე, რეჟ. გ. მონავარდიშვილი, ოპერ. გ. მოღვაძე, მხატვ.
დ. ბერძენიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. ლ. ხვედელიძე, რედ. ბ. თევ-
ზაძე, სურ. ღირ. რ. ჭიჭინაძე.

გზის ღასანუხისი (მ. გორკი საქართველოში)

დოკ., 1 ნ., 257 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ბ. პირადოვი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, ხმის
ოპერ. გ. ლოშიძე, კონსულტ. ბ. ბილიაყი, სურ. ღირ. ი. პოდოსოვი.

სიასლე ჩაის წარმოებაში

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 276 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. შ. შონია, შ. ხომერიკი, რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ბ. კრეხი,
მუსიკ. გამფ. შ. მილორაძე, ხმის ოპერ. გ. ლოშიძე, კონსულტ. ი. ბარამიძე, სურ.
ღირ. ვ. გაგუა.

ბრძოლვითი უმეტეობა გარანდით

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 583 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ი. ხოხლოვი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, მხატვ.

გ. მგელაძე, მუსიკ. გამფ. ნ. დულაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, სურ. ღირ. რ. ჭიჭინაძე.

პართული მარკით

დოკ., 2 ნ., 418 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. მაშალაძე რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, რედ. ლ. ცინცაძე.

სინჰვა მაურნალოზს

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 588 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. მ. შარკოვი (ზ. კაკაბაძის მონაწილეობით), რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, გ. ქორელი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, მთ. კონსულტ. ი. ველვოვსკი, კონსულტ. ი. პერეკრესტოვი, რედ. შ. შონია, ტექსტს კითხულობს ვ. კოლოკოლცევი, სურ. ღირ. რ. ხუნწარია.

ჩამირული ძალაძის საუნჯენი (დიოსკურია)

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 543 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. მ. ლაქერბაი, რეჟ. ი. კანდელაკი, მთ. ოპერ. ა. პოპოვი, ოპერ. ტ. ელიაშვილი, მხატვ. ქ. ლებანიძე, კომპ. ო. გორდელი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, კონსულტ. ა. აფაქიძე, მ. ტრაპში, ლ. შერვაშიძე, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, სურ. ღირ. რ. ჭიჭინაძე.

უმველესი კულტურის ძეგლები

სამეცნ.-პოპულ., 5 ნ., 1420 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, ო. დეკანოზიძე, მონტაჟის რეჟ. უ. ლომიძე, ი. შველიძე, მხატვ. ი. ნიჟიცი, კომპ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, მ. გვანცელაძე, ტექსტი მ. სტურუასი, კითხულობს ლ. ხმარა, კონსულტ. ვ. ავდიევი, ა. წერეთელი, რედ. შ. შონია, სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

შიში

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 672 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. აივაზაშვილი, ლ. ნუცუბიძე, შ. შონია, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. ყუყუნაძე, ოპერ. გ. ქორელი, მხატვ. გ. მგელაძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ნ. ძიძიშვილი, რ. ნათაძე.

შრომა და უმეტესობა

დოკ., 2 ნ., 578 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ბ. ჩორნი, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, სურ. ღირ. ვ. მარგარიანი.

ეს არ მოხდებოდა...

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 507 მ., ხმოვანი, ფერ.
რეე. უ. შიქაძე, ოპერ. თ. ჭოხონელიძე.

„შოთა რუსთაველი“ ატლანტიკაში

დოკ., 2 ნ., 584 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ., რეე. და ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, რეე. ო. გურგენიძე, ხმის ოპერ.
ა. ძაგანია, ტექსტი ლ. მაჩაიძის, კითხულობს დ. სოლოღოვი, რედ. ლ. ცინცაძე,
სურ. დირ. შ. გოგია.

მეხუთე კონტინენტის გზები

დოკ., 5 ნ., 1450 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ., რეე. და ოპერ. გ. ახათიანი, კომპ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. ა. ძა-
განია, ტექსტი მ. ხტურუასი, კითხულობს ლ. ხმარა, რედ. მ. ხალუქაძე, სურ.
დირ. ა. ცვერიძე.

1964 წ.

„შოთა რუსთაველი“ ატლანტიკაში

დაკვეთილი, დოკ., 3 ნ., 850 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. და რეე. ა. აჭიბეგაშვილი, ო. გურგენიძე, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი,
ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. პ. საპანაძე, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

საპირველმანისო პარადი და დემონსტრაცია თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 12.
1 ნ., 250 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეე. ი. კანდელაკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ი. ბარამიძე, ო. დეკანოზიძე,
ვ. კურიანი, ა. პოდოხოვი, მ. ნარიშკინი, შ. შიოშვილი.

სევასტოპოლის განთავისუფლების 20 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 15.
1 ნ., 200 მ., ხმოვანი, შ/თ.
ავტორ.-ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ოპერ. ასისტ. გ. ლეკვეიშვილი.

მოსაოვრის მსირე თეატრის გეგმონლეზი თგილისში

დოკ., სეეგემოშეეზ, კინოეურნალი „საბკოთა სეჟართეელო“, № 18.

1 ნ., 258 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. გ. მონევარდიშვილი, ოპერ. ვ. კურიანი, ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. ა. ძა-
განი, რედ. ლ. ცინცაძე.

სეჟართეელოს მეტიტრუსეოგის რაიონეზში ზემთრის

ხინვისსეჟან დეზინეეზული კლანტეტიეზის აღდგენე-გეჟინეეზეზე

დოკ., სეეგემოშეეზ, კინოეურნალი „საბკოთა სეჟართეელო“, № 21.

1 ნ., 235 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ზ. კეჟბაძე, ოპერ. ვ. კურიანი, რედ. ა. ხუკუა.

ირანის უფლისეული სეჟართეელოში

დოკ., სეეგემოშეეზ, კინოეურნალი „საბკოთა სეჟართეელო“, № 24.

1 ნ., 276 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. გ. მონევარდიშვილი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, თ. ხეტიხოვი, ა. პოლო-
ხოვი, რედ. ა. ხუკუა.

ახალი სსსეელო ნელი თგილისის სეოლეზში

დოკ., სეეგემოშეეზ, კინოეურნალი „საბკოთა სეჟართეელო“, № 25.

1 ნ., 233 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. რ. კიეურელი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, მ. ნარიმანიშვილი, რეე. ასისტ.
ნ. კუმბურიძე, თ. ხეტიხოვი, რედ. ლ. ცინცაძე.

უკრინული ლიტერატურის დეჟადე სეჟართეელოში

დოკ., სეეგემოშეეზ, კინოეურნალი „საბკოთა სეჟართეელო“, № 27.

1 ნ., 272 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. გ. მონევარდიშვილი, ოპერ. ო. დეკანოიძე, ვ. კურიანი, გ. იეეშვილი,
ოპერ. ასისტ. ი. მერეხოვი, რედ. ლ. ცინცაძე.

მეტიტრის 47-ე წლისთევის ზეიმი თგილისში

დოკ., სეეგემოშეეზ, კინოეურნალი „საბკოთა სეჟართეელო“, № 29.

1 ნ., 242 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. გ. მონევარდიშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ა. აჟიბეგეშვილი, ი. ბარე-
მიძე, ვ. კურიანი, ა. სემიონოვი, თ. მეგრელიშვილი, რედ. ლ. ცინცაძე.

სეტილიეეურე სეორტი გეეურიეეში

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეე. ო. გურგენიძე, ოპერ. ი. ბარემიძე, ტ. ელიეშვილი.

არქიმოლოგიური ძეგლები მისხეთსა და ჯავახეთში

დაკვეთილი, დოკ. 1 ნ., 300 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეფ. და ოპერ. ა. სემიონოვი, ტექსტი ო. ჩუბინაშვილის, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე.

ბრძოლა სუბტროპიკული კულტურების მავნებლების წინააღმდეგ

დაკვეთილი, სამეცნიერო, 2 ნ., 561 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ბილანაშვილი, რეფ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ტ. ელიაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. დოლიძე, მთ. კონსულტ. ლ. ყანჩაველი, კონსულტ. ვ. ჭიჭინაძე, სურ. ღირ. ვ. გაგუა.

უნგრული გალები უინულზე

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 124 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., რეფ. და ოპერ. თ. კოხონელიძე.

ჯადოსნური კრისტალი

დოკ., 2 ნ., 577 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ზ. შერკვილაძე, რეფ. შ. ზომერიკი, ოპერ. ბ. კრეპსი, მუსიკ. გამფ. რ. ვახვახიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. ღირ. ვ. შარგინი.

ნიადაგის მებარი

დაკვეთილი, სამეცნიერო, 1 ნ., 254 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ე. ბურლიუკი, რეფ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ა. პოდსოხოვი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, კონსულტ. ნ. კამალოვი, ე. პურინა, ე. ლეიკინა, დ. სილინი, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. ღირ. რ. ჭიჭინაძე.

ინკაგის ძველანაში

დოკ., 2 ნ., 531 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, ი. სუხიშვილი, რეფ. და ოპერ. გ. ასათიანი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

შახმაღრა საბარძნეთთან

დოკ., 5 ნ., 1406 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, ი. სუხიშვილი, რეფ. და ოპერ. გ. ასათიანი, კომპ. დ. თორაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტს კითხულობს ლ. ხმარა, კონსულტ. პ. ანთოსი, რედ. მ. სალუქვაძე, სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

მთათუშეთი (არწივის ბუდე)

დოკ., 1 ნ., 298 მ., ხმოვანი, ფერ., ფ/ე.

სცენ. ავტ. ვ. სულაკაური, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, ტექსტის კითხულობს ე. შანჭგალაძე, რედ. ლ. ცინცაძე, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

ალვანელი მცხვარეები

დოკ., 2 ნ., 478 მ., ხმოვანი, ფერ., ფ/ე.

სცენ. ავტ. ვ. სულაკაური, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ლ. ცინცაძე, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

მთები ახვავდებიან

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 562 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. ხოხლოვი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ტ. ელიაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ვ. ყაზახიშვილი, ს. რიგვავა, რედ. ბ. თევზაძე.

პაპასიონის მთები

დოკ., 1 ნ., 259 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. ო. ჭიაურელი, ბ. კრეხისი, ოპერ. ბ. კრეხისი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, ტექსტი ი. მესხის, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. ი. პოლოსოვი.

საქართველოს სსრ

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 304 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, რეჟ. უ. ლომიძე, ი. შველიძე, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, რედ. ბ. თევზაძე, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, სურ. დირ. ი. პოლოსოვი.

ქართული ტიხრული მინანქარი

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 291 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ფანია, რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, კონსულტ. შ. ამირანაშვილი, ტექსტის კითხულობს მ. ლოპატკინი, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. დირ. შ. თამარაშვილი.

ქართული შექსპირიანა

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 507 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ნ. ყიასაშვილი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. შ. შიოშვილი, მხატვ. ქ. ლეხანიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, რედ. ლ. ცინცაძე, სურ. დირ. გ. ციხიხელი.

საქართველოს ატომური ენერგია

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 297 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ე. ანდრონიკაშვილი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. ა. აქიბეგაშვილი, რ. კაკულია, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. შ. შონია, სურ. ღირ. ი. პოლოხოვი.

მოსახლეობის მომავლება სამოქალაქო თავდაცვის სიგნალების დროს

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ე. ჭოხონელიძე, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, დ. ადამია, ოპერ. ლ. არჯუ-მანოვი, გ. იკაშვილი, მუსიკ. გამფ. ვ. დოლენკო, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. ღირ. გ. გაბილაია.

დინამიკური გულია

დოკ., 1 ნ., 296 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. თარბა, ვ. ალაიძე, რეჟ. ვ. ალაიძე, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუპუა, სურ. ღირ. გ. ლეკვიშვილი.

ილიჩის მემორიარი მიხა

დოკ., 2 ნ., 572 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. დუბინსკი, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. ლ. შაუშიანი, ტექსტს კითხულობს ლ. ხმარა, რედ. ბ. თევ-ჯაძე, სურ. ღირ. ვ. მარგარიანი.

მუნიციპალური ცხოვრება

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 271 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. შ. შონია, რეჟ. ო. ჭიაურელი, ბ. კრეპსი, ოპერ. ბ. კრეპსი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, სურ. ღირ. ი. პოლოხოვი.

მეგობრული კეთილი მეგობარი

დაკვეთილი, დოკ., 1 ნ., 180 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ტ. ელიაშვილი, ა. ხეშიონოვი.

იყო ერთი პასიფიზმის

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 541 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. მესხი, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. ჟუჟუნაძე, ოპერ. გ. ჭორელი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. პ. კონდრატენკო, ი. რაბინოვიჩი, რედ. შ. შონია, სურ. ღირ. გ. ციხისელი.

გაყანდგინან გედუშრეზი (ლურჯა ცხენები)

დოკ., 2 ნ., 575 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. დ. წვერავა, რეჟ. უ. შიქაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ი. ბარამიძე, ვ. კურიანი, ვ. შანიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტის კითხულობენ: ე. მანჭგალაძე, ჯ. ვაშაყმაძე, სურ. დირ. ბ. ნიკოლაიშვილი.

სადამდე მივსვართ დაუდევრობას

დოკ., 2 ნ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. რ. კიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი.

ლენინი ქართულ სახვით ხელოვნებაში

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 277 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. მ. თოფურიძე, რეჟ. ო. კიაურელი, ოპერ. შ. შიოშვილი, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. რ. კიკინაძე.

ლერმონტოვი საქართველოში

დოკ., 2 ნ., 512 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და მთხრობელი ი. ანდრონიკოვი, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ნ. ნაგორნი, ბ. კრეპსი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. რ. ხუნწარია.

მცირეგაბარტინი ტრაქტორი „რიონი“

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 160 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. თ. სვანი, რეჟ. უ. შიქაძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, სურ. დირ. ბ. ნიკოლაიშვილი.

სიზაბუჰე სიბერეშაძე

დოკ., 1 ნ., 286 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ს. შატროვი, რეჟ. შ. ზომერიკი, ოპერ. გ. ქორელი, მუსიკ. გამფ. ი. ბოზოხიძე, ხმის ოპერ. გ. დოლიძე, კონსულტ. ი. ქაბაშაძე, სურ. დირ. გ. გაბილაია.

უახუართის ოლიმპი

დოკ., 5 ნ., 1260 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, თ. ნოზაძე, რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, თ. მეგრელიშვილი, ვ. კურიანი, ვ. შანიძე, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, ტექსტის კითხულობენ: ე. მანჭგალაძე, ქ. შახარაძე, ოპერ. ასისტ. თ. კოზონელიძე, გ. ლევინიშვილი, ი. მერაბიძე, რ. კაკულია, რედ. ლ. ცინცაძე, სურ. დირ. ბ. ნიკოლაიშვილი.

მართი ღღე გუენოს-პირასში

დოკ., 2 ნ., 488 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, ი. სუხიშვილი, რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, ხმის ოპერ.
მ. გვანცელაძე, ტექსტი გ. უვანიასი, რედ. შ. ხალუქაძე, სურ. დირ. ა. ცვერიკი.

ვიცავთ საფოგლოს საზღვრებს

დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

ავტორ-ოპერ. ლ. არზუმანოვი.

გადავამციოთ თბილისი სანიმუშო ქალაქად

დოკ., 1 ნ., 172 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. რეჟ. და ოპერ. შ. შიოშვილი.

საუპუნეთა წაფლიადის მიღმა

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 559 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, ვ. კუპრაძე, რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, კომპ. დ. თო-
რაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ე. კრეპისის, კითხულობს ლ. ხმარა, კონსულტ.
ე. შეტრეველი, სურ. დირ. ა. ცვერიკი.

საპიოლინო რაფსოდია

დოკ., 2 ნ., 582 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. რ. თიანაძე, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ.
ა. ძაგანია, კონსულტ. ც. როსტიაშვილი, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. ვ. გაგუა.

სიტუვა მართავს მანქანას

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 266 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. ნოვიცკი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, მხატვ.
ვ. გაგუა, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ა. კაკაურიძე, ტექსტს კითხულობს
მ. ლოპატკინი, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, რედ. გ. თევზაძე, სურ. დირ. ი. პოლსოვი,

ენგურჰანის მუენეზლები

დოკ., 2 ნ., 458 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. შ. ცირეკიძე, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ა. პო-
ლოსოვი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, ტექსტის ავტორი და რედ. ა. ხუჭუა, სურ.
დირ. ვ. მარგინაი.

თბილისი

დოკ., 2 ნ., 529 მ., ხმოვანი, ფერ.
სტენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ.-
მ. გვანცელაძე, რედ. ა. ხუპუა, სურ. დირ. შ. თამარაშვილი.

ჯიხზი იცვლის გილიას

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 548 მ., ხმოვანი, ფერ.
სტენ. ავტ. ე. კაჭახიძე, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. უუჟუნაძე, ოპერ. ი. ბარაშიძე,
კომპ. მ. დავითაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. დ. აღლაძე, რედ.-
ნ. დოლიძე, სურ. დირ. გ. ციხიშვილი.

სოფლის მეურნეობის მექანიზაცია

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 446 მ., ხმოვანი, ფერ.
რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ტ. ელიაშვილი.

ქართული მოთხმენიანი ხალხური სიმღერა „ნადური“

დოკ., 1 ნ., 147 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ქ. ლამბაშიძე, ოპერ. ვ. შანიძე.

თ უ ჯ ი

დოკ., 2 ნ., 479 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სტენ. ავტ. და რეჟ. ო. იოსელიანი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, სურ. დირ. გ. ვაბილაია.

1965 წ.

უკავალო ცა

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, ფერ.
სტენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, შ. შონია, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელი-
შვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ნ. ლორთქიფანიძე, სურ. დირ. ი. პო-
ლოხოვი.

ღმერთებს ეხაპრომება აღამიანები

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, ფერ.
სტენ. ავტ. ვ. ხაყვეაძე, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ.-
მ. გვანცელაძე, კონსულტ. შ. ამირანაშვილი, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. შ. გო-
გია.

გულბარეთის დელეგაცია ბათუმში

დოკ., 1 ნ., 342 მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟი ა. აჭიბეგაშვილის, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ლ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. დოლიძე.

ჰიდელი კლდესთან

დოკ., 2 ნ., 440 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ლ. ცინცაძე, თ. ნოზაძე, რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ბ. კრეხისი, გ. კრეხისი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. ა. ზუჭუა, სურ. ღირ. შ. გოგია.

კოშაბის სამხაროში

დაკვეთილი, დოკ., 1 ნ., 310 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ლ. გოშაძე, ოპერ. ბ. კრეხისი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია.

დაბრუნება გვარამთა სამხაროში

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 542 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ნ. დოლიძე, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. ვუფუნაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, კომპოზირებულ გადაღებათა ოპერ. ო. მაგაკიანი, მხატვ. რ. ვაშაძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. თ. შორდანი, რედ. შ. შონია, სურ. ღირ. გ. ციხისელი.

გარეჯის მღვიმეებში

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 569 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ლ. გოთუა, რეჟ. ო. ჭიაურელი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ა. ჩხარტიშვილი, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. რ. ხუნწარია.

ქართლის ბაღებში

დოკ., 2 ნ., 451 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. ბახტაძე, რეჟ. ვ. ალავიძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ზუჭუა, სურ. ღირ. რ. ჭიჭინაძე.

მთის გილიამებით (ჯვრის უღელტეხილზე)

დოკ., 2 ნ., 580 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. ლ. გოშაძე, ოპერ. გ. ლეკვეიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ა. ზუჭუა.

არის ასეთი პარხანა

დოკ., 2 ნ., 422 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. მ. კიტია, რეჟ. რ. ჭიაურელი, დ. ადამია, ოპერ. თ. შეგარელი-შვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. კ. ჩაგუნავა, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. რ. ხუნწარია.

მახვილი თვალით

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 528 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. სკლიუტი, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. გ. ქორელი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. გ. ბუღკო, რედ. შ. შონია, სურ. დირ. ვ. მარგინაი.

ივანე გარიტაშვილი

დოკ., 2 ნ., 553 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ნ. ძიძიშვილი, ვ. ვალიშვილი, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ტ. ელიაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, სურ. დირ. შ. თამარაშვილი.

ინტერვიუ პარხანაში

დოკ., 2 ნ., 418 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. უშვერიძე, რეჟ. რ. ჭიაურელი, დ. ადამია, ოპერ. თ. შეგარელი-შვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ა. ზუკუა, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

მიოკარდიის ინფარქტი

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 250 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. თ. დეკანოსიძე, რეჟ. ო. დეკანოსიძე, ბ. კობერიძე, ოპერ. ო. დეკანოსიძე, კონსულტ. ვ. ულენტი, ი. ტატიშვილი.

ელადის ხელოვნება

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 471 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, რეჟ. ე. ლომიძე, ი. შველიძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ე. ბაზრაბის, კითხულობს ვ. ვიგოდსკი, კონსულტ. ი. სიდოროვი, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. დირ. ი. პოლოსოვი.

იზმირის საერთაშორისო ბაზრობა

დოკ., 2 ნ., 562 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. დოლიძე.

თბილისის პირველი საერთაშორისო (მელენგთა საერთაშორისო
კონგრესი)

დოკ., 2 ნ., 556 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. ხუპუა, ა. ფარულავა, რეჟ. ო. დეკანოსიძე, ოპერ. ლ. არწუშა-
ნოვი, გ. ლეკვიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ვ. მოდეგაძე, ე. ჩა-
ფიძე, რედ. ლ. ცინცაძე, სურ. ღირ. ი. პოლოსოვი.

ხალეზის ნაცვლად (ფოლადის თითები)

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 283 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. თ. ამბაროვა, რეჟ. შ. ზომეროვი, ოპერ. ი. ბარამიძე, ხმის ოპერ.
მ. გვანცელაძე, კონსულტ. ე. დოლიძე, რედ. შ. შონია, სურ. ღირ. გ. გაბილაია.

ზოგიერთი სიასლანი მელვინეობაში

დაკვეთილი, სასწავლო, 2 ნ., 569 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ლა რეჟ. ვ. გაგუა, ოპერ. ო. დეკანოსიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია,
კონსულტ. ვ. ფანჩულიძე, სურ. ღირ. ი. პოლოსოვი.

მოწაოგილობა მილსადენის მშენებლობისათვის

სარეკლამო, დოკ., 2 ნ., 484 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. მ. კაცი, რეჟ. უ. შიქაძე, ოპერ. ვ. შანიძე, მხატვ. დ. ბერძენიშვილი,
ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. ღირ. გ. გაბილაია.

ერთი დღე „განმანათლებელ“

დაკვეთილი, სასწავლო, 1 ნ. (2 ყუთი), 367 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ე. კრილოვა, რეჟ. ა. ჭალიაშვილი, ოპერ. ვ. შანიძე, მხატვ. დ. ბერ-
ძენიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, სურ. ღირ. ნ. გუბელაძე.

საშიში ცისტარნა

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 528 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. კ. გავრიუშინი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, დ. ადამია, ოპერ. თ. მეგრელი-
შვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ნ. ბელიკოვი, სურ. ღირ. რ. ზუნწარია.

პარიზი... პარიზი...

დოკ., 5., 1409 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, ი. სუხიშვილი, რეჟ. ლა ოპერ. გ. ასათიანი, კომპ.
დ. თორაძე, ტექსტი მ. სტურუასი, კითხულობს ზ. გერდტი, ხმის ოპერ. ა. ძაგა-
ნია, სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

ხელსაწყოები პატარავლებიან

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 442 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. ხაცყევიჩი, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, კონსულტ. ე. რაბსკი, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. ღირ. რ. კიკინაძე.

გიწვევთ სამოგზაუროდ

დაკვეთილი, ტექნიკურ-პროპაგანდისტული, 2 ნ., 579 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ხ. რუნგე, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. ყუყუნაძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, რ. კაკულია, ხმის ოპერ. გ. ლოშიძე, კონსულტ. ბ. ზაიცევი, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. გ. ციხისელი.

მოგზაურობა წარსულში

დოკ., 1 ნ., 295 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და ოპერ. ა. სემიონოვი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. ღირ. ი. პოდოსოვი.

28 კომისიის სახელმგის რაიონი

დოკ., 2 ნ., 608 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. და ოპერ. გ. ლეკვეიშვილი, რედ. ა. ზუჭუა.

მომხრობა კალმასზე

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 278 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. კანდელაკი, ა. სემიონოვი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. ღირ. ი. პოდოსოვი.

დღეს

დოკ., 1 ნ., 292 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. კანდელაკი, ოპერ. ლ. ნამგალაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლოშიძე, სურ. ღირ. გ. ციხისელი.

უზბაზე ძლიერნი

დოკ., 1 ნ., 297 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ბ. კრეპსი, ოპერ. ბ. კრეპსი, ე. გერმესაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ა. ზუჭუა, სურ. ღირ. ი. პოდოსოვი.

მიწისკვეშა მკვლევარი (თბილისის მეტრო)

დოკ., 2 ნ., 530 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. მ. მიქელაძე, რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ი. ბარამიძე, ვ. კურიანი, კომპ. ო. თევდორაძე. ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუკუა, სურ. დირ. ვ. მარგიაწი.

მუსიკალური კომედიის თეატრი

დოკ., 2 ნ., 480 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. გ. ქორელი. ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. გ. გაბილაია.

მ. პაპუშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიის სახელმწიფო თეატრი

დაკვეთილი, დოკ., 1 ნ., 360 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ს. კველიშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, მ. ნარიშკინი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. უ. ღარჩია, ტექსტი შ. მესხის, კითხულობს ა. შალიკაშვილი.

ყმა საათი ანაკოფიის უფსრულში

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 519 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ზ. ტინტილოზოვი, ვ. მიქელაძე, რეჟ. ვ. მიქელაძე, ოპერ. ე. გერმესაშვილი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, კონსულტ. ვ. გვახარია, ოპერ. ასისტ. ტ. კანდელაკი, რედ. შ. შონია, სურ. დირ. ბ. ნიკოლაიშვილი.

ბეჟინია მუჩაიეთა დასახმარებლად

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 525 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. გ. ქორელი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, მთ. კონსულტ. ი. ხოხლოვი, კონსულტ. ვ. ყაზახიშვილი, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. გ. გაბილაია.

უმჯობესებული გალი

დოკ., 1 ნ., 284 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. გაგუა, ოპერ. თ. ჭოხონელიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კომპინირებულ გადაღებათა მხატვ. რ. ვაშაძე, ოპერ. ასისტ. ო. ბრეგვაძე, კონსულტ. პ. კაჭარავა, სურ. დირ. ი. პოდოსოვი.

ურუშვანი

დოკ., 2 ნ., 480 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, ტექსტი გ. ფანაძის, რედ. მ. სალუქვაძე, სურ. დირ. ა. ცვერიკი.

ესთეტიკა და სოფა ცხოვრება

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 518 მ., ხმოვანი, ფერ., ფ/ე-

სცენ. ავტ. ი. ურუშაძე, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. ე. გერმესაშვილი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, კონსულტ. უ. ჭაფარიძე, მ. დურგლიშვილი, რედ. შ. შო-
ნია, სურ. დირ. რ. ხუნწარია.

შვილიკა

დოკ., 1 ნ., 293 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ნ. ლოლობერიძე, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. ვ. შანიძე, ხმის ოპერ.
გ. ლომიძე, რედ. ბ. თევზაძე, სურ., დირ. ვ. მარგიაანი.

მხატვარი ირაკლი გამრეპელი

დოკ., 1 ნ., 283 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. შეგრელიშვილი, მხატვ. დ. ბერ-
ძენიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, სურ. დირ. რ. ხუნწარია.

როცა სამოცს გადავაბიჯებ (ვასო გომიაშვილი)

დოკ., 2 ნ., 422 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. თ. თაყაიშვილი, ოპერ. ო. დეკანოსიძე, ტ. ელიაშვილი,
მ. ასიტაშვილი, მხატვ. თ. ჩიჩინაშვილი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ.
ლ. ცინცაძე, სურ. დირ. ბ. ნიკოლაიშვილი.

საპირველმანისო ზეიში თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 8.

1 ნ., 215 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. შველიძე, ე. ლომიძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ი. ბარამიძე, ვ. კური-
ანი, ა. პოლოსოვი, შ. შიოშვილი.

გერმანიაზე გამარჯვების 20 წლისთავის ზეიში თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 9.

1 ნ., 272 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ე. ლომიძე, ი. შველიძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ვ. კურიანი, ა. აჭიბე-
გაშვილი, ო. დეკანოსიძე, ი. ბარამიძე, მ. ნარბიანიშვილი, ა. პოლოსოვი, შ. შიოშ-
ვილი, გ. იკაშვილი, ოპერ. ასისტ. ბ. ლეკვეიშვილი, თ. კოხონელიძე.

გამარჯვების დღე

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 10.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ა. პოდოსოვი, ვ. კურიანი, ი. ბარაშიძე, შ. შიოშვილი, ო. დეკანოსიძე, ლ. არზუმანოვი.

გულგარეთის დელეგაცია თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 12.
1 ნ., 237 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ლომიძე, ი. შველიძე, ოპერ. ი. ბარაშიძე, ვ. კურიანი, რედ. ა. ხუჭუა.

უპაპილავისა და სიმღერის დღესასწაული თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 14/15.
2 ნ., 487 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ბ. კრესი, მ. ნარიშკინიშვილი, ა. პოდოსოვი, ა. სემიონოვი, რედ. ა. ხუჭუა.

ახალი სასწავლო წელი თბილისის სკოლებში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 20.
1 ნ., 251 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. მონაწარმეშვილი, ოპერ. ვ. კურიანი, ტ. ელიაშვილი, ა. პოდოსოვი, თ. მეგრელიშვილი, მ. ნარიშკინიშვილი, ოპერ. ასისტ. ი. შერაბოვი, თ. ხატისოვი, თ. ჭოხონელიძე, გ. ლეკვეიშვილი, რედ. ა. ხუჭუა.

მართველი მკვანახეები

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 22.
1 ნ., 215 მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟის რეჟ. ვ. კურიანი, ოპერ. ო. დეკანოსიძე, ვ. კურიანი, რედ., ა. ხუჭუა.

ოპტომგარის ზეიმი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 23.
1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ო. დეკანოსიძე, მ. ნარიშკინიშვილი, ა. პოდოსოვი, ა. სემიონოვი.

გორის თეატრის იუბილე

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 25.
1 ნ., 256 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ლომიძე, ი. შველიძე, ოპერ. მ. ნარიშკინიშვილი, გ. ლეკვეიშვილი, რედ. ა. ხუჭუა.

მუსიკალური გაზაფხული

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა ამიერკავკასია“, № 7.
1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ქ. ღამბაშიძე, გადაღებულია სტუდიის ოპერატორთა ჯგუფის მიერ.

ბრძოლისა და ღიღების გზით

დოკ., სპეცგამოშვება, 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ლ. გოშაძე, ოპერ. ვ. კურიანი.

პიონერთა ექსპედიცია რუსთაველის ნაკვალავზე

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „პიონერი“.
1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
ავტორ.-ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი.

მელომეზიზმება

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“.
1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. ბ. კრეხისი, ვ. კურიანი, თ. მეგრელიშვილი, ა. პოლოსოვი, თ. ხატისოვი.

მცხეთისა და ჯავახეთის არქეოლოგიური გათხრები

დაკვეთილი, დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.
ავტორ.-ოპერ. ა. სემიონოვი.

სანიმუშოდ ვაჟციოთ ჩვენი ძალაჲი

დაკვეთილი, დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
ავტორ.-ოპერ. შ. შიოშვილი.

შენთვის მოგზაური პეიზაჲი (არის ასეთი ტექნიკები)

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ნ. გუბელაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი.

ქახეთის ხეხილის ბაღები

დაკვეთილი, დოკ., 1 ნ., ხმოვანი, ფერ.
რეჟ. ვ. გავუა, ოპერ. თ. კოხონელიძე.

მასალები სამღებრო სამუშაოებისათვის (მესამე განყოფილება)

დაკვეთილი, სასწავლო, 3 ნ., 811 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ა. სურგანენკო, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. ვ. შანიძე, ხმის ოპერ.
გ. ლომიძე, კონსულტ. ა. რევო, ფ. მოვჩანი, რედ. ბ. თევზაძე.

იკონულ მთავსვლელთა ბრავერსი საქართველოში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „სპორტი“.
1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
ავტორ-ოპერ. ბ. კრეპსი.

საქართველოს კომპარტიის XXIII სერიოზი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 5.
1 ნ., 256 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. გ. მონაწარმეშვილი, ოპერ. ი. ბარამიძე, ვ. კურიანი, რედ. ა. ხუტუა.

უმაღლესი საბჭოს არჩევნები

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 13.
1 ნ., 211 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ი. ბარამიძე, ო. დეკანოზიძე,
მ. ნარიშკინიშვილი, ვ. კურიანი, გ. ლეკვეიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ.
ლ. ცინცაძე.

**გადავაჭიროთ თბილისი მაღალი კულტურისა და სანიმუშო
წესრიგის ქალაქად**

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 15.
1 ნ., 228 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ნ. გუბელაძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, ა. პოლსოვი, ა. სემიონოვი, ოპერ.
ასისტ. მ. ასიტაშვილი, რედ. ა. ხუტუა.

საქართველოს ხელმძღვანელთა დეკლარაცია

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 19/20.
2 ნ., 461 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. ა. პოლსოვი, რედ. ე. ჭავჭავაძე.

შ. რუსთაველის დაბადების 800 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 22.
1 ნ., 232 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. უ. ლომიძე, ი. შველიძე, ოპერ. ტ. ელიაშვილი, ა. პოლსოვი, ვ. კურიანი, ოპერ. ასისტ. გ. ლეკვეიშვილი.

საპარტველოს ლენინის მემორა ორდენით დაჯილდოვება

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 25/26.

2 ნ., 526 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ი. ბარამიძე, ა. პოდოსოვი, ოპერ. ასისტ. მ. ასიტაშვილი, რ. კაქულია.

საგაოთა არმიის გაწვევა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 28.

1 ნ., 221 მ., ხმოვანი, შ/თ.

ავტორ.-ოპერ. ო. დეკანოსიძე, ოპერ. ასისტ. გ. სარაქიშვილი, რედ. ა. ხუტუა,

1 ბაისის ზეიში ამიერკავკასიის რესპუბლიკაში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა ამიერკავკასია“, № 5.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. უ. ლოშიძე, ი. შველიძე, ოპერ. ი. ალექსანდროვი, ი. ბარამიძე, კ. ბაღალი, ი. კორეცკი, ვ. კურიანი, მ. ნარიშკინი, ს. სარქისიანი.

დიდება ზროვას

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. და ოპერ. ვ. კურიანი.

თბილისის პიონერთა სასახლე ან წლისა

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „პიონერი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ლ. გოშაძე, ოპერ. ვ. კურიანი, მ. ასიტაშვილი, რ. კაქულია.

მოსავლის ღმსასწავლი გურჯაანში

დოკ., 1 ნ., 297 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ს. კეკელიშვილი, ოპერ. ლ. არწუშანოვი, მ. ნარიშკინი, რედ. ა. ხუტუა.

საპარტველოს უმცლესი ზედური ხელოვნება

დაკეთალი, სარეკლამო, 1 ნ., 154 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. ი. ასათიანი, ოპერ. ტ. ელიაშვილი, რედ. ნ. დოლიძე.

ბაიბანით ცხენაურთი

სამეტ.-პოპულ., 1 ნ., 156 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. თ. თაყაიშვილი, ოპერ. ო. დეკანოსიძე.

საქართველოს სსრ

დაქვეთილა, სარეკლამო, 1 ნ., 108 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. თ. თაუაიშვილი. ოპერ. ვ. კურიანი, ხმას ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. ბ. ნიკოლაიშვილი.

აპაპი ხორავა

დოკ., 2 ნ., 531 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. შ. შიოშვილი, მუსიკ. გამფ. მ. დავითაშვილი. ხმას ოპერ. მ. გვანცელაძე, კონსულტ. ე. გუგუშვილი, ტექსტი ნ. გურაბანიძის, კიბეულობს ე. მანჯგალაძე, რედ. ე. პავლეაძე, სურ. დირ. გ. გაბილაია.

სტუმრად კოლანდიანი

დოკ., 2 ნ., 453 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, ტექსტი რ. ებრაღიძის, რედ. მ. სალუქვაძე, სურ. დირ. ა. ცვერიყი.

სტუმრად ლანჩხუთელიძეთან

დოკ., 5 ნ., 1317 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. რეჟ. და ოპერ. გ. ლეკვეიშვილი, მხატვ. ქ. კოკლამაზაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, ოპერ. ასისტ. ჯ. ფხაკაძე, რედ. ა. ხუკუა.

ვერიკო ანჯაფარიძე

დოკ., 2 ნ., 549 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. მესხი, რ. კიაურელი, რეჟ. რ. კიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელი-შვილი, მხატვ. დ. ბერძენიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რეჟ. ასისტ. დ. ადამია, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. ი. პოლოსოვი.

ინკაბის ქვეყანაში (ამაზონის გასწვრივ)

დოკ., 5 ნ., 1427 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, კომპ. ვ. გვეციშანი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტს კითხულობს ზ. გერდტი, რედ. მ. სალუქვაძე, სურ. დირ. ა. ცვერიყი.

საქართველოს მაღალმთიანი ტბები

სამცენ.-პოპულ., 1 ნ., 292 მ., ხმოვანი, ფერ., ფ/ე.

სცენ. ავტ. შ. შონია, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ე. გერმესაშვილი, მხატვ. დ. ბაქრაძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ი. აფხაზაძე, რეჟ. ასისტ. ქ. ლამბაშიძე, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. ი. მერაბოვი.

მარგანეცის ქალაქი

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ლ. შაჰუტაძე, რეჟ. ვ. ალავეიძე, ოპერ. ა. პოლოსოვი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. გ. გოგიბერიძე.

ქართული კარამიპა

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 283 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. უვანია, რეჟ. რ. კიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, მხატვ. დ. ბერძენიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ა. ჭავჭავაძე, რედ. შ. შონია, სურ. დირ. ვ. მარგარიანი.

24 საათი (ენგურპესი)

დოკ., 1 ნ., 207 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. ხუჭუა, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ტ. ელიაშვილი, ა. პოლოსოვი, ჟ. წოწონაძე, გ. როგავა, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, სურ. დირ. შ. გოგია.

ელისის დაბადების ღღე

დაკვეთილი, სასწავლო, 1 ნ., 298 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ე. კირილოვა, რეჟ. ა. ჭალიაშვილი, ოპერ. გ. რაჰველიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. ნ. უიასაშვილი, ე. კირილოვა, რედ. ნ. დოლიძე.

გინვავით ქართულ სუფრასთან

დაკვეთილი, სარეკლამო. 1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. ვ. მიქელაძე, ოპერ. ი. ონოფრიშვილი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე.

ბრძოლი ღიღინი (ზაქარიას ღიღინი)

დოკ., 2 ნ., 485 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. კანდელაკი, ოპერ. ლ. ნამგალაშვილი, მხატვ. გ. შაიშ-მელაშვილი, დ. მეხუჭლა, კომპ. ნ. გაბუნია, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე, სურ. დირ. ი. პოლოსოვი.

საბრძოლო ღიღების გზა (გმირთა ნაკვალევზე)

დოკ., 1 ნ., 282 მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟის რეჟ. და ოპერ. მ. ასიტაშვილი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, ტექსტის კოორდინატორი მ. ბურჭანაძე, ექსპედიციის ხელმძღვანელი ნ. კაკაბაძე.

როგორ დავმოგოთ მილიონები

სამეცნ.-პოპულ., 3 ნ., 780 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ე. გავრიუშინი, რეჟ. კ. კერესელიძე, ოპერ. გ. ქორელი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. მ. ივანოვი, მ. სადოენიკოვა, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. გ. ციხისელი.

მანანან ზოგავს სათაგანს

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 289 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. კალანდაძე, ზ. კაკაბაძე, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. ვ. კურიანი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ს. ელცინი, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. გ. გაბილაია.

ჩვენი მემოგარი კორნელია

დოკ., 2 ნ., 495 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, რეჟ. გ. ასათიანი, ი. შველიძე, ოპერ. გ. ასათიანი, შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ი. მესხის, კითხულობს ლ. ხმარა, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

ჩვენი რაიონი (პირველი მაისის რაიონი)

დოკ., 3 ნ., 850 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. დუბინსკი, რეჟ. ე. ლომიძე, ი. შველიძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, ტ. ელიაშვილი.

ნოე ბუაჩიძე

დოკ., 1 ნ., 278 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. დუბინსკი, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ვ. შანიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. რ. ლავროვი, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. ვ. მარგარი.

უფროხილდით ხანძარს

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 377 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ნ. ოსაძე, კ. ცეცხლაძე, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელი-შვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ა. ხუჭუა, კონსულტ. პ. ავაკიანი, სურ. ღირ. ი. პოდოსოვი.

ჩვენი ნახულობს მკითხველს

დაკვეთილი, დოკ., 1 ნ., 221 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. თ. მეგრელიშვილი.

გამოცხადი

დოკ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ე. ქაქელიძე, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, კომპ. გ. გუგუშვილი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. ე. ქავჭავაძე, სურ. დირ. რ. ხუნწარია.

ქართული ფილმოლოგიის პატრიარქი (კორნელი კეკელიძე)

დოკ., 2 ნ., 480 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. კ. კეკელიძე, თ. თვალავაძე, რეჟ. რ. კიკაშვილი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, მხატვ. ვ. შამინარიშვილი, რედ. ლ. ცინცაძე, სურ. დირ. რ. ხუნწარია.

რუსეთის ფლორის ისტორიის ფურცლები

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 511 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და დამდგ. რეჟ. გ. ასათიანი, რეჟ. უ. ლომიძე, ოპერ. გ. ასათიანი, ტ. ელიაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ბ. კრეხის, კითხულობს ლ. ხმარა, რედ. ე. ქავჭავაძე, სურ. დირ. ა. ცვერიძე.

მამოვარების წიგნი

დოკ., 2 ნ., 530 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. კ. გოგოძე, რეჟ. ვ. მიქელაძე, ოპერ. ა. ონოფრიშვილი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, კონსულტ. ი. გუბახანოვა, მ. მუსლიმოვი, რედ. ლ. ცინცაძე, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

რუსთაველი — 800

დოკ., 5 ნ., 1234 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. ასათიანი, თ. ნოზაძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, შ. შიოშვილი, თ. მეგრელიშვილი, ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, ტექსტი მ. სალუქვაძის, რედ. ა. ხუჭუა.

რუსთაველი და მისი ეპოქა

დოკ., 5 ნ., 1170 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. ბაქრაძე, რ. თვარაძე, მ. სალუქვაძე, თ. ჩხენკელი, რეჟ. გ. ასათიანი, თ. ნოზაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, გ. ჭუბაბრია, მხატვ. ლ. ცუცქირიძე, კომპ. ბ. კვერნაძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კომბინირებულ გადაღებათა მხატვ. რ. ვაშაძე, კომბინირებულ გადაღებათა ოპერ. გ. კასრაძე, მთ. კონსულტ. ი. აბაშიძე, კონსულტ. ე. ჩხარტიშვილი, ტექსტი ი. მესხის, კითხულობს ე. მანჯგალაძე, რედ. შ. შონია, სურ. დირ. ა. ცვერიძე.

მოქმედი და წყვეტილი

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 481 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. შ. შონია, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ბ. კობახიძე, ხმის ოპერ. შ. გვანცელაძე, მთ. კონსულტ. გ. სულაქველიძე, კონსულტ. შ. დოლოვი, ვ. ჩიტაძე, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. ღირ. ბ. ნიკოლაიშვილი.

საორბიტაობა

დოკ., 2 ნ., 448 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. შ. სალუქვაძე, რეჟ. შ. შონია, ოპერ. ი. ბარამიძე, რ. კაკუაძე, ხმის ოპერ. შ. გვანცელაძე, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. შ. გელაშვილი.

მიწისქვეშა მდინარეთა საიდუმლოება

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 276 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. გიგინეიშვილი, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ბ. კრეხისი, ხმის ოპერ. შ. გვანცელაძე, კონსულტ. კ. მგელაძე, ე. ტინელიშვილი, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. გ. გოგიბერიძე.

თბილისი

დოკ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. შ. სალუქვაძე, რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. შ. გვანცელაძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. ღირ. შ. თამარაშვილი.

თბილისი — 15 საუკუნე და ერთი დღე

დოკ., 3 ნ., 712 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. სტეპანოვი, ო. გურგენიძე, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ო. დეკანოზიძე, ხმის ოპერ. შ. გვანცელაძე, სურ. ღირ. ბ. ნიკოლაიშვილი.

ამ იმედაზა კიბარნატიკული მანქანები

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 566 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. გაგუა, დ. შალიგინი, რეჟ. ვ. გაგუა, ოპერ. თ. კობახიძე, კონსულტ. ვ. ტულუშვი.

სამაგრო და სამრეწველო სამაცივრო მოწყობილობა

დაკვეთილი, სარეკლამო, 2 ნ., 477 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. თ. შიჭაძე, ოპერ. ლ. ნამგალაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ნ. დოლოვი.

ბურისტული მატარებლით

დაკვეთილი, სარეკლამო, 2 ნ., 592 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ს. რუნგე, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. უუუუნაძე, ოპერ. გ. ქორელი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ბ. ჯაიცივი, პ. კოროლენკო, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. დირ. გ. ბოგატელოვი.

ბიან-შანი

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. ი. ბარამიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუკუა, სურ. დირ. ვ. მარგინი.

გრიგოლშვილი საპარტეზოში

დოკ., 2 ნ., 587 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. მელნიკოვა, ი. ტუპიკინი, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. უუუუნაძე, ოპერ.. ბ. კრესი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კომბინირებულ გადაღებათა ოპერ. ო. მაგაკიანი, კონსულტ. ვ. შადური, ი. ენეოლოფოვი, რედ. შ. შონია, სურ. დირ. ბ. ბოგატელოვი.

ალამიანი ლინდაგზე

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 436 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. სკლიუტი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, დ. ალამია, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, ჯ. წოწონავა, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ა. მკიერტუშოვი, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. ი. პოლოსოვი.

1967 წ.

ინგლისური ჩანახატები

დოკ., 2 ნ., 548 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. გ. ახათიანი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, ტექსტრ. მ. სალუქვაძის, კითხულობს ე. მანჯგალაძე, რედ. ა. ხუკუა, სურ. დირ. ა. ცვერიძე.

პარძია

დოკ., 1 ნ., 282 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. რ. ებრაღიძე, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, ხმის ოპერ.. მ. გვანცელაძე, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

პაჩის ჭეხანაში

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 286 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. ლეკიაშვილი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. ლამბაშიძე, სურ. დირ. ვ. მარგინი.

მეორე სიცოცხლე

სამეცნ.-პოეტ., 2 ნ., 557 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. შ. ვიტუხნოვსკი, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. ჟუჟუნაძე, ოპერ. ო. მაგალიანი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. დოლიძე, კონსულტ. ვ. სობოლევა, ა. გურგენიჩი, სურ. დირ. გ. ბოგატელოვი.

ცისფერი სიგლარა

დოკ., 2 ნ., 589 მ., ხმოვანი, ფერ., ფ/ე.

სცენ. ავტ. შ. სალუქვაძე, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა.

საქართველო ზეიმობს

დოკ., 2 ნ., 503 მ., ხმოვანი, ფერ., ფ/ე.

სცენ. ავტ. შ. სალუქვაძე, გ. ასათიანი, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. ი. თუხარელი.

კოლხიდა

სამეცნ.-პოეტ., 2 ნ., 563 მ., ხმოვანი, ფერ.

რეჟ. ი. ჩხაიძე, ოპერ. ი. წურწუმია, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. ნ. ლამბაშიძე, სურ. დირ. მ. ფოცხვერია.

მარო თარხნიშვილი

დოკ., 2 ნ., 435 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ე. ჰავეშაჰაძე, რეჟ. კ. კერესელიძე, ოპერ. ვ. კურიანი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. ვ. მარგინი.

კანონის სადარაჯოზე

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ს. წვერაძე, რეჟ. შ. შიქაძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. კ. კეთილაძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. შ. გოგია.

ათასწლოვანი ბილიქაბით

სამეცნ.-პოეტ., 1 ნ., 274 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ლა რეჟ. გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, ტ. ელიაშვილი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, ტექსტი ვ. კრეპსის, რედ. შ. შონია, სურ. დირ. ა. ცვერაძე.

ნაპალაღები

დოკ., 2 ნ., 489 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ლ. სიხარულიძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, მხატვ. თ. სუმბათაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია.

ერთი ღლე ჟუთაისში

დოკ., 2 ნ., 567 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. ნონეშვილი, რეჟ. შ. ხოშერიძე, ოპერ. გ. ქორელი, კომპ. რ. ლა-ლიძე, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რეჟ. ასისტ. კ. კოტრიკაძე, რედ. ა. ხუკუა, სურ. დირ. ვ. მარგანი.

უსიტყვო სიმღერა

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 483 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. კ. წერეთელი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, კომპ. ა. ჩიშაკაძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. ი. პოდო-სოვი.

თხულისი და შვავილები

დოკ., 1 ნ., 292 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. გ. ლეკვიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ა. ხუკუა, სურ. დირ. დ. მძინარიშვილი.

საქართველოს თერმული წყლები

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 244 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. ვალიშვილი, გ. ჭავთარაძე, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ვ. შა-ნიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. დირ. გ. გაბილაია.

ამხანაზი გუბარნატორი

დოკ., 2 ნ., 437 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. ბრაინინი, ი. მესხი, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. ჟუჟუნაძე, ოპერ. ო. მაგაიანი, მხატვ. კ. კვალიაშვილი, მუსიკ. გამფ. მ. დავითაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ს. შალვაკელიძე, კომბინირებულ გადაღებათა ოპერ. გ. ვარდიაშვილი, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. გ. ციხისელი.

ასეთი არის ღღეს საქართველო

დოკ. 6 ნ., 1624 მ., ხმოვანი, ფერ., ფ/ე.

სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, მ. ხალუჭვაძე, რეჟ. გ. ასათიანი, ზ. კაკაბაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ა. სემიონოვი, ე. გერმესაშვილი, ა. ვოდოლაუსკი, კომპ. გ. ბუვა-

ნელი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, მ. გვანცელაძე, რეჟ. ასისტ. გ. ნოზაძე, ი. ტატულაშვილი, ლ. ოტრადინსკაია, ოპერ. ასისტ. გ. გოგავა, ვ. გოშაძე, რ. რეხვიაშვილი, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. ღირ. ი. თუხარელი.

მს რეჟია

დოკ., 1 ნ., 281 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ი. ასათიანი, ოპერ. გ. კუბაბრია, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. გ. მრელაშვილი, რედ. ე. ჰავეკაძე, სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

მხატვარი და სივრცე

დოკ., 2 ნ., 479 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. შ. შონია რ. ჭიაურელი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. შეგრელი-შვილი, მხატვ. ა. კაკაბაძე, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. ნ. დომიძე, სურ. ღირ. ი. პოლოსოვი.

მეოთხე საიუბილეო (სპარტაკილა)

დოკ., 2 ნ., 541 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. თ. ნოზაძე, ა. ხუჭუა, რეჟ. თ. ნოზაძე, ოპერ. ტ. ელიაშვილი, ვ. კურიანი, ნ. კუმბურიძე, გ. როგავა, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ე. ჰავეკაძე, სურ. ღირ. ბ. ნიკოლაიშვილი.

ახალი წლის დღეები თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 1.

1 ნ., 259 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. კანდელაკი, ოპერ. ტ. კანდელაკი, გ. ბარნოვი, ი. შერაბოვი, რედ. ი. ჰავეკაძე.

მეავილეებისა და სიმღერის დღესასწაული გათუმში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 2/3.

2 ნ., 456 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. და ოპერ. მ. ნარიშკინიშვილი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. ე. ჰავეკაძე.

სახალხო მუზანოვების მოწინავე მუშაკთა შეკრება

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოეურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 5.

1 ნ., 275 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ზომერტი, ოპერ. ი. ბარამიძე, ვ. კურიანი, ა. პოლოსოვი, ოპერ. ასისტ. გ. ლეკვეიშვილი, რედ. ა. ხუჭუა.

ჟალთა საერთაშორისო ღღა

დოკ., სპეცგამოშეება, კინოჟურნალი „საბჟოთა საქართველო“, № 6.
1 ნ., 286 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რჟე. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. გ. ბარნოვი, ტ. კანდელაკი, ი. მერაბოვი.

საპართველოს ხალხური ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლის იუბილი

დოკ., სპეცგამოშეება, კინოჟურნალი „საბჟოთა საქართველო“, № 7
1 ნ., 217 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რჟე. გ. მონაჟარდიშვილი, ოპერ. ლ. არჟუმანოვი, გ. ბარამიძე, ბ. კრესნი,
რედ. ე. ჰაჟეჟაძე.

საბჟოთა საპართველოს 40-ე წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშეება, კინოჟურნალი „საბჟოთა საქართველო“, № 8.
1 ნ., 217 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რჟე. თ. თაჟაიშვილი, ოპერ. ლ. არჟუმანოვი, ვ. კურიანი, ა. სემიონოვი, რედ.
ე. ჰაჟეჟაძე.

მიხეილ ჰიბარაღის იუბილი

დოკ., სპეცგამოშეება, კინოჟურნალი „საბჟოთა საქართველო“, № 11.
1 ნ., 217 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რჟე. გ. მონაჟარდიშვილი, ოპერ. ლ. არჟუმანოვი, ი. ბარამიძე, ბ. კრესნი,
ოპერ. ასისტ. რ. კაკულია, გ. როგაჟა, რედ. ე. ჰაჟეჟაძე.

მოგზაურება ტურისტული მატარებლით

დოკ., სპეცგამოშეება, კინოჟურნალი „საბჟოთა საქართველო“, № 14.
1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რჟე. ლა ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, რედ. ა. ხუტუა.

მეგობრების შეხვედრა (ჩეხი სტუდენტები საქართველოში)

დოკ., 3 ნ., 678 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. აეტ. ლა რჟე. ნ. გუბელაძე, ოპერ. ა. პოდოსოვი.

მოსკოვის ლიტერატურისა ღა ხელოვნების დეჟაღა თბილისში

დოკ., სპეცგამოშეება, კინოჟურნალი „საბჟოთა საქართველო“, № 15/16.
2 ნ., 518 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რჟე. ვ. ალაჟიძე, ოპერ. ა. პოდოსოვი, ა. სემიონოვი, ოპერ. ასისტ. მ. ასი-
ტაშვილი, თ. ჰოზონელიძე, რედ. ე. ჰაჟეჟაძე.

გხატვრული თვითმოქმედების რესპუბლიკური ფესტივალი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 17/18.
2. ნ., 581 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ლ. გოშაძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, ტ. ელიაშვილი, ა. პოლოსოვი, რედ. ხუჭუა.

გოგდანოვკის რაიონი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 20.
1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. და ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ტ. ელიაშვილი.

ქართველი სტუდენტები ყაზახეთში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 22.
1 ნ., 267 მ., ხმოვანი შ/თ.

რეჟ. და ოპერ. მ. ნარიშკინიშვილი.

საბავშვო მისაჯდომები

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 23.
1 ნ.. 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟის რეჟ. ა. აჭიბეგაშვილი, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ტ. ელიაშვილი, დ. მ. სალუქვაძე.

უნგრეთის დელეგაცია თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 24.
1 ნ., 272 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ი. შველიძე, ფ. ლომიძე, ოპერ. ვ. კურიანი, ა. პოლოსოვი, ხმის ოპერ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა.

პპარის ასსრ

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 25.
1 ნ., 243 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. გაგუა, ოპერ. ვ. კურიანი, რედ. ა. ხუჭუა.

აფხაზეთის ასსრ

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 26.
1 ნ., 299 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ბ. კრეპსი, ოპერ. ასისტ. ნ. ჭუმბურიძე, რედ. ქაქავაძე.

სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 27.

1. ნ., 299 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ა. პოდოსოვი, რედ. ა. ხუტუა.

გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ხელოვნების მუშაკთა დეპადა თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 29.

1. ნ., 273 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ო. იოსელიანი, ოპერ. ბ. კრეხი, ოპერ. ასისტ. მ. ასიტაშვილი, გ. ლეკ-ვეიშვილი, რედ. ე. ჭავჭავაძე.

გონსწავლეთა ჟორნოგრაფიული ანსამბლი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „პიონერი“, № 6.

1 ნ., 287 მ., ხმოვანი, შ/თ.

მონტაჟი კ. კოტრიკაძის, ოპერ. ნ. ჭუმბურიძე.

შოთა რუსთაველი

დაკვეთილი, სასწავლო, 3 ნ., 888 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ქ. ხაფავა, კ. დევდარიანი, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ვ. შანიძე, მხატვ. დ. ბერძენიშვილი, მუსიკ. გამფ. მ. დავითაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. ი. აბაშიძე, გ. ბარამიძე, ტექსტს კითხულობენ ვ. ანჯაფარიძე, გ. სა-ლარაძე, სურ. ღირ. ვ. მარგიაანი.

ნიკოლოზ ბარათაშვილი

დაკვეთილი, სასწავლო, 2 ნ., 562 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ქ. ხაფავა, კ. დევდარიანი, რეჟ. ვ. ალავეძე, ოპერ. მ. ნარიშკინი-შვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ი. აბაშიძე, დ. ჭავჭავაძე, ტექსტს კითხულობენ ს. ბაღაშვილი, ე. მანჭგალაძე, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. ღირ. გ. ციხიშვილი.

საქართველოს მელოდინები

დოკ., 3 ნ., 395 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. მესხიშვილი, ზ. კაკაბაძე, რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. შ. შიო-შვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. შ. შონია, სურ. ღირ. რ. ხუნწარია.

ცისფერი წაღსასტავების მადლი (საქართველოს ცისფერ ფერმებში)

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 540 მ. ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. სიგუა, ო. ნაცვლიშვილი, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ო. მაგა-

კიანი, მხატვ. ვ. შინარაშვილი, კომპ. მ. დავითაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია,
კონსულტ. ნ. კოტინი, პ. საპანაძე, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. ვ. მარგიაი.

ახალი ტექნიკა მთის კალთებზე

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 538 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ი. ხოხლოვი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. პოლოსოვი, ხმის ოპერ.
გ. ლომიძე, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

1967 წლის მოღვაწი

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 291 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ი. ერშოვი. რეჟ. შ. შონია, ოპერ. ი. ონოფრიშვილი.

საპარტეზლოს სახელმწიფო მუზეუმი

სამეცნ.-პოპულ., 3 ნ., 793 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. გ. გაგოშიძე, გ. ჩუბინიშვილი, გ. კანდელაკი, რეჟ. გ. კანდელაკი,
ოპერ. ტ. კანდელაკი, გ. ბარნოვი.

მეჩაიეობა

დაკვეთილი, სასწავლო-საინსტრუქციო, 5 ნ., 1168 მ. ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ი. ჭაჩიბაია, რეჟ. გ. მონაწარმეშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი,
ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, მთ. კონსულტ. ჭ. ბახტაძე, კონსულტ. მ. დოლაბე-
რიძე, რედ. ბ. თევზაძე, სურ. დირ. რ. ხუნწარია, გ. ციხისელი.

გვინამგობს ამბოგანანა

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 602 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ნ. დოლიძე, დ. ხარაული, რეჟ. ვ. მიქელაძე, ოპერ. ვ. შახიძე,
კონსულტ. თ. ჩეჩელაშვილი, მ. იაკოვლევი.

გადნიერი ბილეთი

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 158 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ბ. ბლინოვი, რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. ჯ. წოწონავა, რედ. ნ. დო-
ლიძე

უნივერსალური საზოგადოებრივი მუზეუმი

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 125 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ი. ველკოვი, რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. ა. ვოდოლაჟსკი.

სსრ კავშირის ტრანსპორტი

დაკვეთილი, დოკ., 5 ნ., 750 მ., ხმოვანი. ფერ.
რეჟ. ო. ჯურგენიძე, ოპერ. ი. ბარამიძე.

ცეკვა „ქართული“

დაკვეთილი, დოკ., 1 ნ., 103 მ., ხმოვანი, ფერ.
რეჟ. ზ. კაკაბაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი.

წმინდა ღვინოვანთი ჩვენი საზღვრები

დოკ., 1 ნ., 268 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. და ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე.

ღიღი ინდუსტრიის სამუშაო

დოკ. 2 ნ., 559 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ნ. გუბელაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი.

შენთვის მოგზაურობა ქვეყანაში (თბილისის მანქანათმშენებელი ტექნიკური)

დოკ. 1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ნ. გუბელაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი.

ივო თუ არა გარღვევა ათასი წლის წინათ

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 300 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ტ. ჩუბინიშვილი, მონტაჟი ნ. ჭუმბურიძის, ოპერ. ნ. ჭუმბურიძე, გ. როგავა.

1968 წ.

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის 50 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 2/3.
2 ნ., 454 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ო. იოსელიანი, ოპერ. ი. ბარამიძე, ვ. კურიანი, რედ. ა. ხუჭუა.

მ. გორაკის დაბადების 100 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 7.
1 ნ., 222 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ი. ბარამიძე, ბ. კრესი.

ფსიქოლოგთა მსოფლიო სიმპოზიუმი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 10.
1 ნ., 289 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. მონაწილეები, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ბ. კრეხი, რედ. ა. ზუ-
ქუა.

საბავშვო მისიონერები

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 11.
1 ნ., 260 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. მონაწილეები, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ა. აჭიბეგაშვილი, რედ.
ე. ჭავჭავაძე

ნ. ბარათაშვილის 150 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 13/14.
2 ნ., 593 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. გ. მონაწილეები, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ვ. კურიანი.

ბალენის ნაპვალმეზე

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 5 ნ., 1334 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ნ. გუბელაძე, ც. ქილაძე, ი. მუხომბაძე, რეჟ. ნ. გუბელაძე,
ოპერ. თ. ჭოხონელიძე, მხატვ. დ. ბერძენიშვილი, კომპ. მ. დავითაშვილი, მთ.
კონსულტ. ვ. ასათიანი, კონსულტ. ნ. ანელი, ქ. მუჭირი, თ. მხეიძე, გ. ტატი-
შვილი.

მსოფლიო კონგრესი თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 16.
1 ნ., 257 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. უ. შიქაძე, ოპერ. ვ. კურიანი, მ. ნარიშკინიშვილი, ბ. კრეხი, რედ.
ე. ჭავჭავაძე.

თბილისის უნივერსიტეტის 50 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 17/18.
2 ნ., 494 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ბ. თევზაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ა. პოლსოვი, ბ. კრეხი, ვ. კურიანი,
რედ. ა. ზუქუა.

მუშათა ოლიგარქია

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „პიონერი“, № 1/2.

2 ნ., 595 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ი. ბარამიძე, ვ. კურიანი.

ნორჩი ბურისტავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „პიონერი“.

1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ლ. გოშაძე, ოპერ. ნ. ჭუმბურიძე.

წყალდიდობა

დოკ., 2 ნ., 394 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ა. პოლსოვი, ვ. კურიანი, ი. ბარამიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რეჟ. ასისტ. ქ. ღამბაშიძე, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. გ. ციხიშვილი.

ძვაში ამებავლებული საუკუნეები

დოკ., 5 ნ., 1400 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ., დამდგ. რეჟ. და მთ. ოპერ. გ. ასათიანი, რეჟ. ი. შველიძე, ე. ლომიძე, ოპერ. ტ. ილიაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. და ტექსტის ავტ. ვ. ბერიძე, ტექსტს კითხულობს ე. მანჯგალაძე, რედ. მ. სალუქვაძე, სურ. დირ. ა. ცვერიძე.

ხაჩილის ბაღის მავნებლებთან და ავადმყოფობასთან ბრძოლა

დაკვეთილი, საინსტრუქციო, 2 ნ., 530 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ო. ყანჩაველი, ნ. გეგენავა, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. პოლსოვი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ნ. ღამბაშიძე, სურ. დირ. ა. ბერუაშვილი.

წმინდა სისხლიანი ცხენები

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. დ. ქობულაშვილი, რეჟ. თ. თაყაიშვილი, ოპერ. ი. მერაბოვი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. ბ. ნიკოლაიშვილი, რ. ჭინაძე.

სხივური წყალსაღები

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 436 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. შ. ახალკაცი, ი. ტიშკო, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. პოლსო-

ვი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ლ. მახვილაძე, ვ. ჭაფარიძე, ნ. სუხი-
შვილი, რედ. ნ. ღამბაშიძე, სურ. დირ. ა. ბერუაშვილი.

საქართველოს ძველი სამხედრო გზა

დაკვეთილი, დოკ., 3 ნ., 803 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ნ. ბენაშვილი, რეჟ. ი. შველიძე, ფ. ლომიძე, ოპერ. ტ. ელიაშვი-
ლი, რედ. ნ. ღამბაშიძე, სურ. დირ. ა. ცვერიკი.

კლდის ვაფხვი (მიხეილ ხერგიაძე)

დოკ., 1 ნ., 287 შ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ბ. კრეპსი, ი. ბარა-
შიძე.

ნავთობის ამოღების საექსპლუატაციო მოწარმებლობა

დაკვეთილი, სარეკლამო, 2 ნ., 547 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ი. სკლიუტი, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ა. პო-
ლოსოვი, ვ. კურიანი, ი. ბარამიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე.

აპადამიკოსი მუსხელიშვილი

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 527 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ნ. დოლიძე, რეჟ. შ. შონია, ოპერ. თ. ჭოხონელიძე, კომპ. ვ. კუ-
ზინიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. გ. მანჯავიძე, რეჟ. ასისტ. გ. ნოზაძე,
კ. კოტრიკაძე, ჯ. წერეთელი, ოპერ. ასისტ. რ. კაკულია, რედ. ნ. ღამბაშიძე, სურ.
დირ. თ. კალანდაძე.

დიდი ფლამანდელი

დოკ., 1 ნ., 291 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. ასათიანი, ოპერ. გ. ასათიანი, ტ. ელიაშვილი, ხმის ოპერ.
ა. ძაგანია, ტექსტი მ. სალუქვაძის, რედ. ე. ჭავჭავაძე, სურ. დირ. ა. ცვერიკი.

ხალხი და პლანტაციები

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 367 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. ლ. ბაქრაძე, გ. ფაცურია, სადიტორო ტექსტს
კითხულობს ნ. ჭულელი.

მარად ცოცხლები

დოკ., 1 ნ., 257 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე, სურ. ღირ. ი. პოდოსოვი.

თბილისის პირველი მაისის სახელობის რაიონი

დოკ., 2 ნ., 473 მ., ხმოვანი, ფერ., ფ/ე.

სცენ. ავტ. შ. სალუქვაძე, რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. ა. სემიონოვი, შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, სურ. ღირ. ა. ბერუაშვილი.

გიორგი ლომიძე

დოკ. 2 ნ., 535 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ე. ჭავჭავაძე, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ი. ბარამიძე, მხატვ. ვ. მძინარიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. ღირ. ვ. მარგანი.

მართული კოსტიუმი

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 256 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. უფანია, ა. ჭიჭინაძე, რეჟ. ვ. გაგუა, ოპერ. გ. ქორელი, მხატვ. გ. კერვალიშვილი, მუსიკ. გამფ. შ. დავითაშვილი, ოპერ. ასისტ. ა. იოსელიანი, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. ღირ. გ. გაბილაია.

კათილი ქაფი

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. სიგუა, გ. ბარათაშვილი, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. ყუყუნაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, მუსიკ. გამფ. შ. დავითაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. მ. ჩაჩავა, რედ. ნ. ლამბაშიძე, სურ. ღირ. გ. ციხისელი.

მემგობრობა გრძელდება

დოკ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. გაგუა, ოპერ. ბ. კრეპსი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, ტექსტი შ. სალუქვაძის, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. ღირ. ი. პოდოსოვი.

ეკვატორს იქით, ოკეანეთა ზღორის

დოკ., 5 ნ., 1415 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, ტექსტი ს. ილინსკის, რედ. შ. სალუქვაძე, სურ. ღირ. ა. ცვერიძე.

გაიტანით ჩამოიწმინდა

დოკ., 1 ნ., 269 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, შ. შიოშვილი, ვ. კურიანი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. დ. მძინარიშვილი.

კურორტი გორჯოში

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 303 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. უფუუნაძე, ოპერ. ა. სემიონოვი, კომბინირებულ გადაღებათა ოპერ. ა. ვოდოლაჟსკი, მუსიკ. გამფ. მ. დავითაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. შ. ფარჯანაძე, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. დ. მძინარიშვილი.

მემაკვიდრენი

დოკ., 2 ნ., 445 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. ხუჭუა, რეჟ. გ. მონავარდიშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, ოპერ. ასისტ. გ. რეხვიაშვილი, კონსულტ. მ. ჩიხლაძე, რედ. ე. ქავკავაძე, სურ. დირ. ე. შალიკაშვილი.

ნაბატლის კუჩავი

დოკ., 2 ნ., 465 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. მ. სალუქვაძე, სურ. დირ. ა. ცვერიკი.

ბახედა, ხაროზს გურიბა (მახარაძის რაიონი)

დაკვეთილი, დოკ., 3 ნ., 853 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. მ. სალუქვაძე, გ. ლეკვეიშვილი, ოპერ. გ. ლეკვეიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. ნ. მდინარაძე, გ. სალუქვაძე, რედ. ა. ხუჭუა.

ნიკოლოზ უანგელაძე

დოკ., 1 ნ., 281 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ო. თაბუაშვილი, რ. ჭიაურელი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, მხატვ. ვ. მძინარიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ე. ქავკავაძე, სურ. დირ. ი. პოლოსოვი.

მასპო-07

დაკვეთილი, სარეკლამო, 2 ნ., 535 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. ლ. ბაქრაძე, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, მონტაჟი ს. სტეფანაშვილის, ტექსტს კითხულობს ე. მანჯგალაძე.

ნიკოლოზ ბარათაშვილი

დოკ., 1 ნ., 275 მ., ხმოვანი, შ/თ, ფ/ე.

სცენ. ავტ. გურამ ასათიანი, რეჟ. ო. გვასალია, ოპერ. ე. გერმესაშვილი, მხატვ. გ. ლევაშოვი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. ღირ. თ. კალანდაძე.

მართი ღღე უნივერსიტეტში

დოკ., 2 ნ., 587 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ო. გვასალია, ი. ასათიანი, რეჟ. ო. გვასალია, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე, სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

უთოფო მონადირე

დოკ. 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. მანწყავა, რეჟ. კ. კერესელიძე, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. ღირ. გ. ციხისელი.

ბიპვინთა

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, ფერ., ფ/ე.

სცენ. ავტ. ა. სიგუა, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ბ. კრეკსი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. ღირ. უ. ჭიჭინაძე.

რმსტაპრატორები

სამეცნ.-პოპულ. 1 ნ., 287 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. სიგუა, დ. მამისაშვილი, რეჟ. ვ. შიქელაძე, ოპერ. გ. ქორელი, მხატვ. გ. ლევაშოვი, რედ. ნ. ღამბაშიძე, სურ. ღირ. ბ. ნიკოლაიშვილი.

საორტსმენაბი

დოკ., 2 ნ., 590 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. ღირ. ი. პოლოსოვი.

ქართული ცეკვები

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 491 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ბ. თევზაძე, რეჟ. ვ. შიქელაძე, ოპერ. ი. როგაჩევსკი, მხატვ. შ. ჭიაურელი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რეჟ. ასისტ. ს. ბორისოვა, ოპერ. ასისტ. ს. ასათიანი, რედ. ნ. ღამბაშიძე, სურ. ღირ. რ. ჭიჭინაძე.

თეირანის შთაბეჭდილებანი

დოკ., 1 ნ., 277 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. კანდელაკი, ა. სეშიონოვი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სეშიონოვი. კომპ. თ. ბაკურაძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე, სურ. დირ. ა. ბერუაშვილი.

იჟმ თუ არა გარღვევა ათასი წლის წინათ

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 300 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ტ. ჩუბინიშვილი, მონტაჟი ნ. ჭუმბურიძის, ოპერ. ნ. ჭუმბურიძე, გ. როგავა.

ბრიუზი ლა-სალაში

დოკ., 2 ნ., 536 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ., რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, ტექსტი მ. სალუქვაძის, კითხულობს ე. მანჯგალაძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. ა. ცვა-რიკი.

რბ ენა წახლეს (ენა ჩემი, მეგობარია ჩემი)

დოკ., 2 ნ., 530 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ლ. ცინცაძე, რეჟ. შ. შონია, ოპერ. ე. გერმესაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. თ. კალანდაძე.

ავტომანქანა „კოლხიდა“ (ქუთაისის ავტოჩარხანა)

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 157 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. შიქელაძე, ოპერ. ტ. ელიაშვილი.

კატარი „ვოლგა“

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 140 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. შიქელაძე, ოპერ. ე. სარქისოვი.

კატარი „კომეტა“

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 140 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. შიქელაძე, ოპერ. ე. სარქისოვი.

სტუდენტები სწავლობენ თურქულ ენას

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 141 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. თ. თაყაიშვილი, ოპერ. ე. გერმესაშვილი.

ღირსეული ცვლა

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 154 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ვ. კურიანი.

რუსთავის მებაღურბიული ქარხანა

დაკვეთილი, დოკ., 1 ნ., 180 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. გ. ქორელი.

ჩაის სააჩრეში მანქანა „საპარტველო“

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 142 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. კ. კერესელიძე, ოპერ. ვ. შანიძე.

ბრინჯა

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 66 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ა. გომონი, რეჟ. უ. მიქაძე, ოპერ. გ. ლეკვეიშვილი, რედ. ნ. ღამ-
ბაშიძე, სურ. ღირ. გ. ლეკვეიშვილი.

ქაპპასიური ხალიჩა

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 61 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. რ. ზოტივარი, რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. ა. ვოდოლაუხი.

ქართული პური

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 164 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. შონია, ოპერ. თ. ქოზონელიძე.

გაყინული ხორცი

დაკვეთილი, სარეკლამო, ნ., 119 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. ქ. ღამბაშიძე, ოპერ. ო. მაგაკიანი, რედ. ნ. დოლიძე.

საპარისიბა ღაპუპვეთოთ (შინ მიტანიო)

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 115 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ა. ხუჭუა, რეჟ. ქ. ღამბაშიძე, ოპერ. გ. ქორელი, რედ. ნ. დო-
ლიძე.

განსხვავება შეიქმნება არ იქონს

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 90 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. გაგუა, რედ. ნ. ღამბაშიძე.

1 0 0 0 წ.

ისპაპანი, შირაზი, პერსიოლინი

დოკ., 2 ნ., 543 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. და რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. გ. ლო-
შიძე, ტექსტი ვ. კანუნოვის, რედ. ე. ჭავჭავაძე, სურ. ღირ. ა. ბერუაშვილი.

დასაყვან თვითონ გაგრიტანეთ

სამეცნ.-პოეტ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ა. ჭაფარიძე, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. ჟუჟუნაძე, ოპერ. შ. შიოშვილი,
მუსიკ. გამფ. მ. დავითაშვილი, სურ. ღირ. დ. მძინარაშვილი.

ლაღო კაცსოველი

დოკ. 1 ნ., 257 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ბ. პირადოვი, რ. ჭიაურელი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგ-
რელიშვილი.

ვენეცია (მარადიული ქალაქი)

დოკ., 2 ნ., 431 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, ტექსტი მ. სალუქვაძის, რედ.
ე. ჭავჭავაძე, სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

ვანის ნაქალაქარი

სამეცნ.-პოეტ., 1 ნ., 293 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ა. სიგუა, რეჟ. უ. ლომიძე, ი. შევლიძე, ოპერ. ტ. ელიაშვილი,
ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ო. ლორთქიფანიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ.
ღირ. ა. ცვერიკი.

ვერიკო ანჯაფარიძის იუბილე

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 1.
1 ნ., 255 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. გ. მონაწარმეშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ბ. კრეპსი, ი. ბარამიძე,
რედ. ა. ხუჭუა.

სოფლის მეურნეობის მოწინავეთა რაიონული შეკრება გოგდანოვკაში

1

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჰოთა საქართველო“, № 4.
1 ნ., 214 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ვ. გაგუა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ი. ბარამიძე, რედ. ა. ხუჭუა.

მოგზაურობა ბულგარეთსა და რუმინეთში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჰოთა საქართველო“, № 9.
1 ნ., 252 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. გ. თევზაძე, ოპერ. გ. როგავა, ნ. ჭუმბურიძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე.

აგიტატორთა კვირეული თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჰოთა საქართველო“, № 10.
1 ნ., 276 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. უ. შიქაძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, მ. ნარიშკინი, ა. პოლსოვი,
ოპერ. ასისტ. გ. სარაჯიშვილი, რედ. ე. ჭავჭავაძე.

უპაპილების დღე თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჰოთა საქართველო“, № 12/13.
2 ნ., 416 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ი. შველიძე, უ. ლომიძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, მ. ნარიშკინი, ა. პოლსოვი, ნ. ჭუმბურიძე, რედ. ა. ხუჭუა.

მოსწავლეთა ჟორამოგრაფიული წრის გახსნის დღე

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „პიონერი“.
1 ნ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. ლ. გოშაძე, ოპერ. ნ. ჭუმბურიძე, გ. როგავა.

გიწვევთ საპარტეზო

დაკვეთილი, სარეკლამო, 2 ნ., 579 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ი. ბუაჩიძე, შ. ხომერიკი, რეჟ. შ. ხომერიკი, ოპერ. გ. ჭუბაბ-
რია, ნ. ფალიაშვილი, მუსიკ. გამფ. ლ. გორდელი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონ-
სულტ. ზ. მახარაძე, რეჟ. ასისტ. ლ. ოტრადინსკაია, რედ. ნ. დოლიძე, სურ.
დირ. ი. თუხარელი, ვ. მარგიაიანი.

საქმეები კულტურების მემორალთა თემაზე

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 505 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ი. ქაჩიბაია, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი.

ქარიზმის ნაკვალავზე

დოკ., 2 ნ., 495 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რედ. ა. ზუჭუა, რეჟ. ი. ბარამიძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, ვ. კუჩინი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, ოპერ. ასისტ. ბ. კობესოვი, სურ. დირ. რ. კიკინაძე.

საბუბა კახეთში

დაკვეთილი, სარეკლამო, 2 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. ზუჭუა, ა. პოლსოვი, რეჟ. თ. შიქაძე, ოპერ. ა. პოლსოვი.

პარამეთილი (ვარკეთილის საბჭოთა მეურნეობა)

დაკვეთილი, სარეკლამო, 3 ნ., 885 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, კონსულტ. ი. კაველაძე, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. ა. ბერუაშვილი.

უველელე ჩინსათმის

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. დ. აღმაია, ოპერ. ა. ვოლოდაჟსკი.

ჩინს მუჟანიზებული კრეზა

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 150 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ქ. ლამბაშიძე, ოპერ. თ. ჭოხონელიძე.

თეზისი ახალი სახეობანი (სოკეანო თეზეზი)

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 32 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. კაცი, რეჟ. თ. შიქაძე, ოპერ. გ. ლეკვეიშვილი.

თეთრი თორღვაი

დოკ., 2 ნ., 405 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. სულაკაური, რეჟ. და ოპერ. გ. ჭუბაბრია, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. თ. ჭავჭავაძე, ოპერ. ასისტ. რ. ორდენიძე, სურ. დირ. ვ. მარგინაი.

აღამინი-ლუგინდა (ვასილ კიკვიძე)

დოკ., 1 ნ., 265 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. კოპაძე, რეჟ. კ. კერესელიძე, ოპერ. ვ. კურიანი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ა. ზუჭუა, სურ. დირ. გ. ციხისელი.

მომავალი მუშაურობი

დოკ., 2 ნ., 474 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. სიგუა, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ბ. კრეპსი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. რ. ჭიჭინაძე.

განახლებული ოსეთი

დოკ., 2 ნ., 522 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ო. მაგაკიანი, ა. ვოდოლაუსკი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, ოპერ. ასისტ. გ. რეხვიაშვილი, გ. მაგაკიანი, სურ. დირ. შ. თამარაშვილი.

საქართველოს მთიანეთი (საქართველოს მაღალმთიანი კურორტები)

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 283 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. შონია, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. ნ. დოლიძე, რეჟ. ასისტ. გ. ნოზაძე, ოპერ. ასისტ. რ. გოშაძე, სურ. დირ. გ. ციხისელი.

ცა, სივრცე, გზები (საქართველოს სამოქალაქო ავიაცია)

დოკ., 1 ნ., 270 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. გველსიანი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, ოპერ. ასისტ. ს. ასათიანი, სურ. დირ. თ. კალანდაძე.

შესანიშნავი შვიდეული (ქართული კონიაი)

დოკ., 1 ნ., 290 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. მანუკაძე, რეჟ. გ. მონაწარმეშვილი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე, კონსულტ. დ. ნიკოლაიშვილი, სურ. დირ. ი. პოდოსოვი.

25 წლის შემდეგ

დოკ., 1 ნ., 294 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და ოპერ. მ. ნარიშკინიშვილი, რეჟ. უ. შიქაძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, ოპერ. ასისტ. ი. შერაზოვი, სურ. დირ. ბ. ნიკოლაიშვილი.

ქართული კულტურის დღეები გღრ-ში

დოკ., 2 ნ., 548 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, რეჟ. გ. ასათიანი, შ. შიოშვილი, ოპერ. შ. შიოშვილი,

გ. ჭუბაბრია, ტ. ელიაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ზუჭუა, რეჟ. ასისტ. ლ. ოტრადინსკაია, სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

როსტა ქალაქი იბადება (მადნეული)

დოკ., 1 ნ., 295 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. შამალაძე, რეჟ. თ. დოლიძე, ოპერ. ნ. ფალიაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე, სურ. ღირ. ბ. ნიკოლაიშვილი.

მიუნჰენი, 25 წლის შემდეგ (60 დღე გფრ-ში)

დოკ., 5 ნ., 1430 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, ვ. ილინსკი, რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. მ. ხალუქვაძე, სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

უხილავ სხივთა დამპყრობი

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 406 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ნ. დოლიძე, რეჟ. შ. შონია, ოპერ. ე. გერმესაშვილი, კომპ. ვ. კუ-ხიანიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. ლაშვაშიძე, სურ. ღირ. გ. ციხისელი.

დუღუკის პანაგები

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 227 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ნ. შამაგაშვილი, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. ღირ. ი. პოდოსოვი.

სურნალოვანი კლანტაცხები

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ე. კანდელაკი, რეჟ. ი. კანდელაკი, ოპერ. ა. სემიონოვი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. ლაშვაშიძე, კონსულტ. ლ. სურიან, სურ. ღირ. ა. ბერუაშვილი.

ჩვეულებრივი ღღე (მეშახტეები)

დოკ., 1 ნ., 285 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ო. გვასალია, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე, სურ. ღირ. მ. ხაინდრავა.

ლენინის წერილი

დოკ., 2 ნ., 570 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ვ. შანიძე, თ. ხატისოვი, ხმის ოპერა. ა. ძაგანია, რედ. ნ. დოლიძე, სადიქტორო ტექსტის კითხულობს ე. ღვინსკი, კონსულტ. რ. ლავროვი, სურ. ღირ. ი. პოდოსოვი.

ირმის ბირილი

დოკ., 2 ნ., 452 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ვ. შიქელაძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ე. ჰავჭავაძე, სურ. ღირ. ლ. თუხარელი.

რომი — კომპანი

დოკ., 2 ნ., 471 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ., დამღგ. რეჟ. და ოპერ. გ. ასათიანი, რეჟ. უ. ლომიძე, ი. შველიძე, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. ღირ. ა. ცვერიკი.

გვირთა მოჯახი

დოკ., 1 ნ., 282 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ი. ხუციშვილი, რეჟ. ქ. ლამბაშიძე, ოპერ. თ. კოხონელიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. ღირ. გ. ჭიხისელი.

რვალი ქმობისა (მეგობრობის ფოლადი)

დოკ., 2 ნ., 437 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, ხმის ოპერა. გ. ლომიძე, რედ. ე. ჰავჭავაძე, სურ. ღირ. ი. პოდოსოვი.

თბილისი (სერჰიდან „10 წუთი სსრკ-ში“)

სარეკლამო, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 267 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, რეჟ. ი. ასათიანი, ოპერ. კ. აპრიატინი, მხატვ. ვ. რურუა, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ნ. ლამბაშიძე, სურ. ღირ. ბ. ნიკოლაიშვილი.

დოკ., 1 ნ., 291 მ., ხმოვანი, ფერ., ფ/ე.
სცენ. ავტ. ე. ჭავჭავაძე, რეჟ. და ოპერ. გ. ჭუბაბრია, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. ვ. მარგანი.

უჩა ჯაფარიძე

დოკ., 1 ნ., 276 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. ი. ურუშაძე, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე, ოპერ. ასისტ. ხ. ასათიანი, სურ. დირ. ი. პოლოსოვი.

ქსენია ბახტაძის ჩაი

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 477 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. შ. დოლონაძე, მ. მიქაბერიძე, რეჟ. დ. რონდელი, ოპერ. გ. ჭორელი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ნ. დოლიძე, კონსულტ. ვ. კუტუბიძე, ი. ქაჩიბაია, სურ. დირ. დ. მძინარიშვილი.

დაცვა რადიოჰაზარის სივრცისაგან

დაკეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 561 მ., ხმოვანი, შ/თ.
სცენ. ავტ. ა. სიგუა, რეჟ. ვ. ალაიძე, ოპერ. ვ. შანიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. ლაშაშვილი, კონსულტ. ა. გოგიჩაიშვილი, ე. ჭოხონელიძე, სურ. დირ. გ. გაბილაია.

1970 წ.

საპარტეზო: ლეგენდები და სინამდვილე

დოკ., 6 ნ., 1658 მ., ხმოვანი, ფერ.
სცენ. ავტ. გ. ასათიანი, მ. სალუქვაძე, დამდგ. რეჟ. გ. ასათიანი, ვ. მიქელაძე, ოპერ. ი. ბარამიძე, შ. შიოშვილი, გ. ჭუბაბრია, ტ. ელიაშვილი, მხატვ. დ. თაუაიშვილი, რ. ვაშაძე, კომპ. ბ. კვერნაძე, ტექსტი ი. მესხის, რეჟ. ლ. ლომიძე, ი. შველიძე, კომპინირებულ გადაღებათა ოპერ. ა. ვოდოლაუსკი, ო. შაგაიანი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. რ. კიკინაძე ნ. ზინესი.

დამონი

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 465 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. ღამბაშიძე, სურ. ღირ. ი. პოდოსოვი.

ჯანმრთელობის წყაროები (საქართველოს მინერალური წყლები)

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 416 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. კ. წერეთელი, რეჟ. უ. ლომიძე, ი. შველიძე, ოპერ. ტ. ელიაშვილი, გ. სარაჯიშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ნ. დოლიძე, კონსულტ. დ. ნოღია, სურ. ღირ. თ. კალანდაძე.

კიბარნაბიკა მადონინაში

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 275 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ე. ჭაფარიძე, რეჟ. დ. აბაშიძე, ნ. ყუყუნაძე, ოპერ. ბ. კრეხისი, ო. მაგაკიანი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. ღამბაშიძე, კონსულტ. ვ. ხატიაშვილი, სურ. ღრ. გ. ციხისელი.

ჰინვა იცავს უჯრედს

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 262 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ს. ალექსანდრეული, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, მხატვ. ვ. მძინარიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, სურ. ღირ. ვ. მარგიანი.

ალამინაზი და ვარსკვლავები (აკადემიკოსი ევგენი ხარაძე)

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 274 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ნ. ღამბაშიძე, რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ი. ფედნევი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. დოლიძე, კონსულტ. გ. გიორგოზიანი, რ. კილაძე, სურ. ღირ. ვ. მარგიანი.

აკადემიკოსი ავლიკ ზურაბაშვილი

სამეცნ.-პოპულ., 2 ნ., 425 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. გ. მონავარიშვილი, თ. ბაქრაძე, ოპერ. გ. როგავა, მხატვ. რ. ხუროშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. ბ. ნონიშვილი, ა. სიხარულიძე, სურ. ღირ. ი. პოდოსოვი.

ხევისურათი

სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 284 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. უვანია, ა. სიგუა, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ე. გერმესაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. ლაშხაშვიძე, სურ. დირ. ბ. ნიკოლაიშვილი.

შორაული რეისები

დოკ., 2 ნ., 585 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. თ. თვალავაძე, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ. ე. გერმესაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ზუჭუა.

საბანგებო კომისარი

დოკ., 2 ნ., 494 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. გიუნაშვილი, ა. სიგუა, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ვ. კურიანი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ა. ზუჭუა, კონსულტ. რ. ლავროვი, სურ. დირ. ვ. მარტვიანი.

ნაბანები

დოკ., 2 ნ., 558 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ლ. ცინცაძე, რეჟ. შ. ზომერეიკი, ოპერ. ნ. ფალიაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ზუჭუა, სურ. დირ. გ. ციხისელი.

სამართველოს სამსტრადო სიმღერები

დოკ., 3 ნ., 768 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. ა. ასათიანი, ოპერ. შ. შიოშვილი, მხატვ. ა. კიკნაძე, ხმის ოპერ. შ. გვანცელაძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე, სურ. დირ. ა. ცვერიკი.

იხალთოს ნაფუძარზე (იყალთოს სახალხო უნივერსიტეტი)

დოკ., 2 ნ., 452 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. კ. გოგოძე, რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე, სურ. დირ. ი. პოდოსოვი.

გადასარგებნე (გზის ოსტატები)

დოკ., 1 ნ., 295 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ე. ჭავჭავაძე, რეჟ. ო. გვასალია, ოპერ. ნ. ფაღიაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. მ. ხაინდრავა.

პირველი ხუთწლედის პირველი

დოკ., 1 ნ., 258 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. რ. ჭიაურელი, ოპერ. თ. მეგრელიშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე, სურ. დირ. ი. პოლოსოვი.

ისინი პირინისათვის იბრძოდნენ

დოკ., 2 ნ., 569 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ნ. თავართქილაძე, ვ. სიხარულიძე, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, მთ. ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ოპერ. ბ. კობესოვი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. ვ. შარგიაძე.

ფეიქარი

დოკ., 1 ნ., 228 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. შანჭავა, კ. კერესელიძე, რეჟ. კ. კერესელიძე, ოპერ. ნ. ჭუმბურიძე, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. მ. ქოიავა.

ამიერკავკასიის წითელდროშოვანი

დოკ., 2 ნ., 567 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. ლევინი, ს. სტრაზოვი, ა. რომანენკო, რეჟ. ს. სტრაზოვი, ოპერ. ო. კურიანი, რედ. ე. ჭავჭავაძე.

საშინო მტარი

დოკ., 1 ნ., 291 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. კაშკაშიძე, რეჟ. ი. ასათიანი, ოპერ. შ. შიოშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. მ. ხაინდრავა.

დაუპიწყარი ადგილები (შეიცარიული ნოველები)

დოკ., 2 ნ., 458 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. ლოხოვი, მ. სალუქვაძე, გ. ასათიანი, დამდგ. რეჟ. და ოპერ.
გ. ასათიანი, რეჟ. უ. ლომიძე, ი. შველიძე, ხმის ოპერ. მ. გვანცელაძე, რედ.
ე. ჭავჭავაძე, სურ. დირ. ა. ცვერიკი.

არხი (მთიდან მოსული სიცოცხლე)

დოკ., 1 ნ., 225 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. გ. კუბარავა, რეჟ. ა. ბაქრაძე, ოპერ. თ. ჭოხონელიძე, ხმის ოპერ.
გ. ლომიძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე, სურ. დირ. გ. ციხისელი.

პატივი მცით სიწუმეს

დოკ., 1 ნ., 259 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ე. უშვერიძე, რეჟ. დ. კობახიძე, ოპერ. ვ. კურიანი, ხმის ოპერ.
გ. ლომიძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე, რეჟ. ასისტ. ი. ნიკოლაძე, სურ. დირ. ბ. ნიკო-
ლაიშვილი.

სანდრო ახმეტელი

დოკ., 2 ნ., 477 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. მ. ყვარელაშვილი, ო. გურგენიძე, რეჟ. ო. გურგენიძე, ოპერ.
ე. გერმესაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. ა. ნიკო-
ლაიშვილი.

თელავი

დოკ., 1 ნ., 291 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. თელია, რეჟ. ვ. ალაფიძე, ოპერ. ა. პოლოსოვი, ხმის ოპერ.
ა. ძაგანია, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. მ. ქლიავა.

მუღამ ძიებაში (გეოლოგები)

დოკ., 2 ნ., 555 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. ხუჭუა, რეჟ. თ. დოლიძე, ოპერ. ა. ფარადაშვილი, ხმის ოპერ.
გ. ლომიძე, ტექსტის კითხულობს ო. მელვინეთუხუცესი, რედ. ლ. ცინცაძე.

გადი სოფლისა (პირველი კომუნის შთამომავალნი)

დოკ., 2 ნ., 406 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ვ. მაბალაძე, რეჟ. ვ. ალავეძე, ოპერ. ა. პოდოსოვი.

ლენინი პოლონეთში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 1.

1 ნ., 225 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. კ. კერესელიძე, ოპერ. ნ. ჭუმბურიძე.

ლენინის დაბადების 100 წლისთავი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 7/8.

2 ნ., 471 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ვ. ალავეძე, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ა. აჭიბეგაშვილი,
ბ. კრეხსი, ვ. კურიანი, გ. ლეკვეიშვილი, მ. ნარიშკინიშვილი, ა. პოდოსოვი,
შ. შიოშვილი, ნ. ჭუმბურიძე, რედ. ე. ჭავჭავაძე.

გამარჯვების დღე

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 10/11.

2 ნ., 445 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ალავეძე, ოპერ. ა. აჭიბეგაშვილი, ბ. კრეხსი, ვ. კურიანი, მ. ნარი-
შკინიშვილი, ა. პოდოსოვი, გ. სარაჯიშვილი, ნ. ფალიაშვილი, ნ. ჭუმბურიძე,
თ. ხატისოვი, რედ. ა. ხუჭუა.

სამხრეთ ოსეთის 50 წელი

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 12.

1 ნ., 269 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. ვ. ვალიშვილი, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ბ. კრეხსი, ა. პოდოსოვი, ბ. კო-
ბესოვი, გ. რეხვიაშვილი, რედ. ა. ხუჭუა.

პარაზიტები

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 13.

1 ნ., 284 მ., ხმოვანი, ფერ.

მონტაჟის რეჟ. და ოპერ. შ. შიოშვილი, რედ. ნ. დოლიძე.

ქართულ სტუდენტთა გმირული საქმეები

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 15.

რეჟ. და ოპერ. მ. ასიტაშვილი, რედ. ა. ხუჭუა.

დიდი ოპტომიზმის 50-ე წლისთავის ჯიშის თბილისში

დოკ., სპეცგამოშვება, კინოჟურნალი „საბჭოთა საქართველო“, № 20.

1 ნ., 249 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ლ. არზუმანოვი, ა. პოლსოვი, გ. ლეკვეიშვილი.

მ. ნარიშკინიშვილი, რედ. ა. ხუჭუა.

საქართველოს ფლორა და ფაუნა

სამეც.-პოპულ., 3 ნ., 879 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. კ. მამისაშვილი, ს. სულაქაური, რეჟ. ვ. მიქელაძე, ოპერ. ი. ბარამიძე.

ლენინის სახელობის

სამეც.-პოპულ., 3 ნ., 879 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, რეჟ. შ. ჩაგუნავა, ოპერ. ვ. შანიძე, თ. ხატისოვი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ნ. დოლიძე, სურ. დირ. ი. პოლსოვი.

მადლი მიწისა

დაკვეთილი, 2 ნ., 558 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. შ. ხოშერიაი, ნ. გუბელაძე, ოპერ. ბ. კრეპსი, ვ. კუჩიანი, გ. ლეკვეიშვილი, ა. პოლსოვი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ა. ხუჭუა, სურ. დირ. შ. გოგია.

გულიდან გულამდე (დონარი)

დაკვეთილი, სამეცნ.-პოპულ., 1 ნ., 262 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ს. ბურლიუკი, ნ. ღამბაშიძე, რეჟ. ჯ. ჭიჭინაძე, ოპერ. მ. ასიტაშვილი, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, რედ. ნ. დოლიძე, კონსულტ. ე. ბეზგანი, ს. კურაციანიშვილი, ბ. ჩხაიძე, სურ. დირ. შ. გოგია.

გზა მშვენიერებისაკენ (მოსწავლეთა ესთეტიკური აღზრდა)

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 560 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. ა. მანწავა, ჯ. წერეთელი, რეჟ. ჯ. წერეთელი, ოპერ. ა. სემიონოვი, გ. როგავა, მხატვ. ი. წერეთელი, კომპ. მ. დავითაშვილი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. დოლიძე, კონსულტ. ჯ. მუჭირი, ი. გიგოშვილი, სურ. დირ. გ. ციხისელი.

ჰართული ჰორიზონტი

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 434 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. მ. სალუქვაძე, შ. შონია, რეჟ. შ. შონია, ოპერ. ნ. ფალიაშვილი, მხატვ. გ. ლევაშოვი, ხმის ოპერ. გ. ლომიძე, რედ. ნ. ღამბაშიძე, კონსულტ. გ. სალუქვაძე, ა. კახიანი, სურ. დირ. ს. სიხარულიძე.

საკონტროლო რგოლის მოქმედება

დაკვეთილი, დოკ., 3 ნ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. დ. ლომიძე, რეჟ. გ. მონავარდიშვილი, ოპერ. ა. ვოდოლაჟსკი.

ოჯახური სადღილი რესტორანში

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 101 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. ვ. ვოდოლაჟსკი.

პიონერთა ფორმა

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 109 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. და რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. ა. ვოდოლაჟსკი, ხმის ოპერ. ა. რომანოვი.

საბავშვო წინდაზი

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 30 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. გ. ნიაზოვი, რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. ა. ვოდოლაჟსკი.

საოჯახო კინოთეატრი

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 147 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ს. ოგანეზოვი, რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. ა. ვოდოლაჟსკი, ხმის ოპერ.

ა. რომანოვი.

კლასტმასა აბაზანის მოსაპირკეთებლად

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 27 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ა. გეევა, რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. გ. როგავა.

კლასტმასა მოსწავლეთა საკანცელარიო ნივთებისათვის

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 34 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ვ. ალექსანდროვი, რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. გ. როგავა.

კლასტმასა საზოგადოებრივებისათვის

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 73 მ., ხმოვანი, ფერ.

სცენ. ავტ. ი. სოლოვიოვი, რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. გ. როგავა.

მეგობრობის ქრონიკა

(ფილმი შექმნილია საქართველოს სამეცნიერო-პოპულარული და დოკუმენტური ფილმების სტუდიის ბაზაზე მსშ-ის კინოლაბორატორიის მიერ).

დოკ., 5 ნ., 1259 მ., ხმოვანი, შ/თ.

სცენ. ავტ. მ. გვანცელაძე, მ. ასიტაშვილი, რეჟ. მ. ასიტაშვილი, მუსიკ. გამფ. რ. ვახვახიშვილი, ტექსტი ნ. დროზდოვისა და გ. ნადარეიშვილის, ხმის ოპერ. ა. ძაგანია, კონსულტ. დ. გამეზარდშვილი, დ. ჭიჭია, პ. ექვთიანი.

მართლაც საჩვენებელი (დიდი ჭიხაშის ტექნიკები)

დაკვეთილი, დოკ., 2 ნ., 583 მ., ხმოვანი, შ/თ.

რეჟ. უ. მიქაძე, ოპერ. თ. ჭოხონელიძე, ვ. კუჩიანი.

კულინარიის მაღაზიები სამრეწველო ობიექტზე

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 117 მ., ხმოვანი, ფერ.
რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. ბ. კრეპსი.

ელექტროფილმება

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 106 მ., ხმოვანი, ფერ.
რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. ბ. კრეპსი.

ქართული სახეხი დაზგა

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 140 მ., ხმოვანი, ფერ.
რეჟ. დ. ადამია, ოპერ. ბ. კრეპსი.

ქართული ელმავალი

დაკვეთილი, სარეკლამო, 1 ნ., 108 მ., ხმოვანი, ფერ.
რეჟ. კ. კერესელიძე, ოპერ. გ. ლევკიშვილი.

ქართული ცეკვები მახარაძის რაიონში

დოკ., 2 ნ., 537 მ., ხმოვანი, შ/თ.
რეჟ. და ოპერ. გ. ლევკიშვილი.

შინაარსი

წინათქმა	3
თავი I	6
თავი II	38
თავი III	52
თავი IV	74
თავი V	92
თავი VI	105
ქართული დოკუმენტური, სამეცნიერო-პოპულარული, საოცკლამო ფილმებისა და კინოპერიოდიკის მიერ მოპოვებული ჯილდოები 1970 წლის ჩათვლით	127
ქართული დოკუმენტური და სამეცნიერო-პოპულარული ფილმების ფილმოგრაფია	136

მხატვარი ირაკლი დუნდუა
მხატვრული რედაქტორი გიორგი ინასარიძე
ტექნიკური რედაქტორი რიჩარდ კოხრეიძე
კორექტორი მარინე მგალობლიშვილი
გამომშვები მედეა ვაშაკიძე

გადაეცა წარმოებას 12. IX — 88
ხელმოწერილია დასაბეჭდად 28. VI — 89
ნაბეჭდი თაბახი 19
საალრიცხო-საგამომცემლო თაბახი 18,5
შეკვ. № 161. უე 09388 ტირაჟი 10.000
ფასი 1 მან. 70 კაპ.

გამომცემლობა „ხელოვნება“
თბილისი, დავით აღმაშენებლის გამზ. 179
1990